

POL ANDERSON

TRI SRCA I TRI LAVA

BELEŠKA

Pošto je proteklo već toliko vremena osećam se obaveznim da ovo zapišem. Holger i ja prvi put smo se sreli pre više od dvadeset godina. Bilo je to u jednom drugom pokolenju - drugom dobu. Bistri momci koje podučavam ovih dana prijateljski su nastrojeni i tako to, ali mi ne razmišljamo na istom jeziku i nema smisla pretvarati se da nije tako. Nemam pojma da li će biti u stanju da prihvate jednu ovakvu priču. Oni su mnogo trezveniji nego što smo to bili moji prijatelji i ja; kao da im život pruža manje zabave. S druge, pak, strane, oni su odrasli s neverovatnim. Prelistajte bilo koji naučni časopis, bilo koje novine, pogledajte kroz bilo koji prozor, i zapitajte se nije li i ono tuđinsko postalo uobičajeno u ovom svetu.

Holgerova priča meni ne izgleda sasvim nemoguća. Nije da tvrdim da je istinita. Nemam dokaza ni da jeste, ni da nije. Jedino se nadam da neće biti sasvim izgubljena. Pretpostavimo, razgovora radi, da je ono što sam čuo tačno. Onda se to odnosi i na našu vlastitu budućnost, i to znanje bi nam moglo biti od koristi. Pretpostavimo, opet - što je, naravno, mnogo razumnije - da beležim samo jedan san, ili jednu veoma dugu priču. I u tom slučaju, mislim da je vredno sačuvati je radi nje same.

Ovoliko je sasvim sigurno tačno: Holger Karlsen pridružio se inženjerskoj ekipi u kojoj sam i ja bio zaposlen u jesen te daleke, 1938. godine. Tokom meseci koji su usledili, prilično dobro sam ga upoznao.

Bio je Danac, i poput većine mladih Skandinavaca posedovao je jaku želju da upozna svet. Kao dečak proputovao je pešice ili biciklom veći deo Evrope. Kasnije, deleći tradicionalno divljenje svojih sunarodnika prema Sjedinjenim

Državama, uspeo je da se izbori za stipendiju za jedan od naših univerziteta na istoku, gde je studirao mehaniku. Leta je provodio stopirajući i radeći sve i svašta po severnoj Americi. Zemlja mu se toliko dopala da se po završetku studija ovde zaposlio i ozbiljno počeo da razmišlja o tome da li da uzme i državljanstvo.

Svi smo bili njegovi prijatelji. Bio je prijatan momak koji je sporo govorio, sa nogama čvrsto na zemlji, jednostavnih prohteva i humora... mada bi se tu i tamo otkočio i odlazio u izvestan danski restoran da se napuni smrrebrdom i akvavitom. Bio je dosta dobar inženjer, mada ne i izuzetan; njegova nadarenost više se ispoljavala u načelnim, prakticističkim stvarima, nego u analitičkom pristupu. Ukratko, u mentalnom smislu nije ni u kom pogledu bio izuzetan.

Stvar je, međutim, drugačije stajala sa njegovim fizičkim izgledom. Bio je pravi džin, visok skoro dva metra i tako širok u ramenima da mu se čak i tolika visina gubila. Igrao je, razume se, ragbi, i mogao je postati zvezda svog tima na koledžu da mu učenje nije oduzimalo toliko vremena. Imao je grubo, četvrtasto lice, sa istaknutim jagodicama i jamicom na bradi; blago povijen nos, plavu kosu i široko razmaknute plave oči. Da je posedovao bolju tehniku - a pod tim mislim da je manje vodio računa da ne povredi njihova osećanja - mogao je postati idol lokalnog ženskog življa. Ali, kako su stvari stajale, ta blaga stidljivost verovatno ga je sprečavala da uzme većeg udela u sličnim pustolovinama. Sve u svemu, Holger je bio fin prosečan momak, kakve su kasnije nazivali Dobri Džo.

Ispricao mi je ponešto o svom poreklu. "Verovao ili ne", razvukao je usta u osmeh, "stvarno sam bio kao ono nahoče iz crtanih filmova - znaš već, beba ostavljena na tuđem kućnom pragu. Mora da sam im'o samo nekoliko dana kada su me našli u nekom dvorištu u Helsigoru - to je onaj jako lep gradić koji vi zovete Elsinor, Hamletovo rodno mesto. Nikada nisam saznao odakle sam.

Takve stvari se inače veoma retko dešavaju u Danskoj, i policija se baš bila uprla da otkrije istinu, mada joj to nikada nije uspjelo. Uskoro me je usvojila porodica Karlsen. Inače, u mojem životu nema ništa neobično."

Bilo je to, međutim, ono što je on mislio.

Sećam se da sam ga jednom ubedio da pođe sa mnom na predavanje nekog gostujućeg fizičara: jednog od onih veličanstvenih tipova kakve, izgleda, jedino Britanija rađa: bio je naučnik, filosof, pesnik i društveni kritičar, uman i pravi predstavnik renesanse u nešto blažem obliku. Taj čovek govorio je o novoj kosmologiji. Od tada su fizičari odmakli još dalje, ali čak i u to doba obrazovani ljudi imali su običaj da sa izvesnom čežnjom prizivaju vremena kada je vasseljena, jednostavno, bila čudna... ali ne i nepojmljiva. Svoju priču uvio je u izvesna, iskrena nagađanja o tome šta bismo sve mogli otkriti u budućnosti. Imajući u vidu da su teorija relativnosti i kvantna mehanika dokazali da je posmatrač neodvojiv od sveta koji posmatra, da je logički pozitivizam pokazao da mnoštvo naših takozvanih čvrstih činjenica predstavljaju tek puke konstrukcije i konvencije, da su istraživači psihe ustanovili da ljudski mozak poseduje neslućene moći, počelo nam je izgledati kao da su neki od onih starih mitova i čarolija bili i nešto više od pukog sujeverja. Hipnoza i lečenje psihosomatskih stanja verom nekada su bili odbacivani kao legenda. Ali, koliko se onoga što danas odbacujemo pre nekoliko vekova možda zasnivalo na nepotpunim posmatranjima, pre nego što je ustanovljeni naučni sistem počeo da uslovljava koje ćemo činjenice otkriti a koje nećemo? A ovde je reč samo o našem vlastitom svetu. Šta je sa ostalim svetovima? Talasna mehanika već priznaje mogućnost istovremenog postojanja, zajedno sa našim, čitavog jednog drugog sveta. Predavač je takođe tvrdio da ne bi bilo teško iznaći jednačine za beskonačan broj takvih paralelnih svetova. Sledstveno samoj logici stvari, prirodni zakoni pri tom bi se razlikovali od jednog takvog sveta do drugog. Stoga, negde u beskraj

stvarnosti sve što možete zamisliti mora i postojati!

Holger je uglavnom sve vreme zevao, i kasnije, kada smo otišli na po piće, stao je praviti zajedljive primedbe. "Ti matematičari toliko umaraju mozak, nije čudo što u slobodno vreme zastrane u metafiziku. Akcija i reakcija."

"Upotrebio si odgovarajući izraz", počeh ga zadirkivati, "iako ti to nije bila namera."

"Kako to misliš?"

"'Metafizika'. Ta reč, bukvalno, znači posle, ili s one strane fizike. Drugim rečima, tamo gde se završava fizika kakvu poznaješ, ona koju meriš svojim uređajima i izračunavaš uz pomoć svog pomičnog mernika, počinje metafizika. E tu ti se mi, dragi moj, upravo nalazimo: na početku postojanja s one strane fizike."

"Uf!" On proguta piće i pokretom ruke naruči još jedno. "I ti si se zarazio."

"Pa, možda i jesam. Ali, razmisli na trenutak. Da li mi zaista poznajemo razmere fizike? Zar ih ne definišemo jedino iz poštovanja jednih prema drugima? U apsolutnom smislu, Holgere, šta si ti? I, gde si? Ili, bolje, šta-gde-kada si ti."

"Ja sam ja, ovde i sada, i pijem neko ne baš mnogo dobro piće."

"Ti si u ravnoteži... u saglasju sa... u matrici... nekog određenog kontinuuma. Isto kao i ja; isto važi za obojicu. Taj kontinuum objedinjuje specifičnu skupinu matematičkih odnosa između takvih dimenzija kao što su prostor, vreme i energija. Neke od tih odnosa poznajemo pod imenom 'prirodni zakoni'. Od kada smo organizovali korpuse znanja koja nazivamo fizika, astronomija, hemija..."

"Ijuuhu!" On podiže čašu. "Vreme je da prestaneš sa razmišljanjem i počneš ozbiljnije da piješ. Skaal!"

Popustio sam. Holger više nije pomenuo tu temu. Ali, mora da je zapamtio ono što je bilo izrečeno. Možda mu je čak malo i pomoglo, mnogo kasnije.

Bar se nadam.

S druge strane bare onda e izbio rat, i Holger se uzmuvaio. Što su meseci više prolazili, postajao je sve nesrećniji. Nije imao neka duboka politička ubeđenja, ali je otkrio da naciste mrzi sa takvim žarom da smo obojica ostali zapanjeni. Kada su Nemci ušli u njegovu zemlju, tri dana nije prestajao da pije.

Međutim, okupacija je počela prilično mirno. Danska vlada progutala je gorku pilulu i ostala kod kuće... jedina vlada koja je to učinila... i prihvatila status neutralne sile pod nemačkom zaštitom. Nemojte misliti da za to nije bilo potrebno hrabrosti. Između ostalog, to je značilo da će kralj nekoliko godina biti u stanju da sprečava odmazde, uglavnom nad Jevrejima, kakve su trpeli građani drugih okupiranih naroda.

Međutim, Holger je naprosto likovao kada se danski ambasador u Sjedinjenim Državama izjasnio za saveznike i ovlastio nas da stupimo na Grenland. Nekako u to vreme, većina nas shvatila je da će Amerika ranije ili kasnije biti uvučena u rat. Holgerov očigledni plan bio je da sačeka taj dan, i da se onda prijavi u vojsku. Mogao se, naravno, odmah priključiti i Britancima ili Slobodnim Norvežanima. Često mi je priznavao, povređen i zbunjen vlastitim ponašanjem, da ni sam nije uspevaio da razume šta ga je sprečavalo da tako i postupi.

Godine 1941. pronela se vest da je Danskoj već svega preko glave. Stvari još nisu bile na pragu eksplozije, do koje je na kraju došlo kada je Nemačka, izgovarajući se generalnim štrajkom, svrgnula kraljevsku vladu i počela da vlada zemljom kao da je u pitanju još jedna pokorena provincija. Međutim, već su počeli da odjekuju pucnji i eksplozije dinamita. Holgeru je bilo potrebno dosta vremena i piva da se odluči. I nekako je, najzad, utuvio sebi u glavu da se mora vratiti kući.

To nije imalo smisla, ali on se toga nije mogao osloboditi, i konačno je

popustio. Kada se sve sabere, kako njegov narod kaže, i nije bio Amerikanac već Danac. Dao je otkaz, priredili smo mu oproštajnu žurku, i on je otplovio na jednom švedskom brodu. Iz Helsinborga mogao je trajektom da ode kući.

Pretpostavljam da su Nemci izvesno vreme motrili na njega. Nije im stvarao neprilike, već je mirno radio kod Barmajstera & Vejna, proizvođača mornaričkih motora. Sredinom 1942, kada je procenio da su nacisti prestali da se zanimaju za njega, pridružio se Pokretu otpora... našavši se u jedinstvenom položaju da vrši sabotaže.

Priča o tome šta je sve pri tom radio ovde nas se ne tiče. Mora da je bio dobar. Čitava organizacija je to bila; bili su tako efikasni, i u tako bliskoj vezi sa Britancima, da je na njihovoj teritoriji bilo potrebno izvesti svega nekoliko vazdušnih napada. Krajem 1943. izveli su svoj najveći podvig.

Iz Danske je trebalo izvući jednog čoveka. Saveznicima su bila očajnički potrebna obaveštenja koja je on posedovao - a isto tako i njegove sposobnosti. Nemci su ga držali pod stalnom paskom, jer su i sami bili svesni njegove vrednosti. Pa ipak, Pokret otpora uspeo je da ga izvuče iz njegovog doma i otpremi dole do Moreuza. Tu ih je već čekao čamac koji je trebalo da ga odveze u Švedsku, odakle je avionom mogao biti prebačen u Englesku.

Verovatno nikada nećemo saznati da li mu je Gestapo bio za petama ili je nemačka patrola, pošto je već odavno bio prošao policijski čas, sasvim slučajno spazila ljude na obali. Neko je viknuo, neko drugi je opalio, i zapodenula se borba. Obala je bila otvorena i kamenita, sa dovoljno svetlosti koja je dopirala od zvezda i osvetljene švedske obale. Nije bilo uzmaca. Čamac je krenuo, dok je skupina članova Pokreta otpora zauzela položaje ne bi li zadržala neprijatelja dok on ne stigne na suprotnu obalu.

Nade da će se bar to dogoditi nisu bile velike. Čamac je bio spor. Žestina kojom su ga branili samo je ukazivala na njegovu važnost, i kroz nekoliko minuta, kada Danci budu pobijeni, jedan od Nemaca provaliće u najbližu kuću

i telefonirati u okupacioni štab u Elsinoru, koji se nalazio nedaleko odatle. Motorni čamac velike snage presrešće begunca pre nego što ovi uspeju da stignu do neutralne teritorije. Ljudi iz Pokreta otpora, ipak, dali su sve od sebe.

Holger Karlsen svesno je očekivao da umre, nemajući vremena ni da se uplaši. Jedan deo njega sećao se nekih drugih dana koje tu beše proveo, suncem obasjanog spokoja i galebova iznad glave; roditelja koji su ga odgojili i kuće pune dragih sitnica; da, i zamka Kronberg, od crvene cigle i sa vitkim kulama, patiniranih bronzanih krovova iznad blistave vode - ali, zbog čega je bilo neophodno da se, iznenada, seti baš Kronberga? Čučao je na šindri, stežući usijani luger u ruci, i pucao u senke što su promicale. Meci su mu fjukali oko ušiju. Neki čovek je vrisnuo, i Holger je nanišanio i opalio.

A onda se čitav njegov svet rasprsnuo u plamenu i tami.

1.

Budio se polako. Izvesno vreme ležao je svestan jedino bola u glavi. Vid mu se vraćao postepeno, sve dok na kraju nije razabrao da je ta stvar ispred njega koren nekog drveta. Kada se obrnuo, debela prostirka od uvelog lišća zašuštala je. Oštar miris zemlje, mahovine i vlage uvuče mu se u nos.

"Det var som fanden!" promrmlja on, što je u grubom prevodu značilo "Kog đavola!" Potom je seo.

Kada je dodirnuo glavu, napipao je zgrušanu krv. Još je bio ošamućen, ali mu je do svesti dopiralo da metak mora da mu je okrznuo lobanju i onesvestio ga. Nekoliko santimetara niže... On se strese.

Ali, šta se posle toga dogodilo? Ležao je u šumi, i bio je dan. Nikog nije bilo unaokolo; nigde ni znaka ni od koga. Njegovi prijatelji mora da su utekli, ponevši i njega, a potom ga sakrili u ovom području. Ali, zašto su mu skinuli odeću i ostavili ga?

Ukočen, ošamućen, suvih usta i sa groznim ukusom u njima, užasno gladan, stegao je glavu kako mu se ne bi raspala u paramparčad i ustao. Na osnovu sunčevih zraka koji su se koso probijali između drveća, zaključio je da je kasno popodne; jutarnja svetlost ne poseduje to neobično zlatasto svojstvo. Ah! Skoro da je prespavao ceo dan. On kinu.

Nedaleko odatle, potok je žuborio kroz duboke senke prošarane sunčevom svetlošću. Otišao je do njega, nagnuo se i počeo u nedogled da pije. Pošto je utolio žeđ, umio se. Hladna voda povratila mu je nešto snage. On se osvrnu oko sebe i pokuša da odgonetne gde bi se mogao nalaziti. Šuma Grib?

Ne, sveca mu. Ovo drveće suviše je veliko i čvornovato i divlje: hrast, jasen, bukva, glog, gusto prekriveni mahovinom, šipražje isprepletano između njih tako da obrazuje gotovo neprobojan zid. U Danskoj nije bilo ni jedne takve oblasti još od srednjeg veka.

Jedna veiverica ustrča poput crvene vatrene munje uz stablo, i par čvoraka prhnu uvis. Kroz napuklinu u krošnji ugledao je sokola kako lebdi visoko iznad. Da li je u njegovoj zemlji još bilo sokolova?

Možda ih je bilo svega nekoliko, nije znao. On se zagleda u svoje nago telo i pomalo ošamućeno se upita šta mu sada valja činiti. Ako su njegovi drugovi bili ti koji su ga do gola skinuli i ostavili ovde, onda za to mora da je postojao dobar razlog, te ne bi trebalo da odluta odatle. Naročito ne ovako nag. S druge, pak strane, moglo bi mu se i nešto dogoditi.

"Teško da možeš ostati ovde, dragi moj, i kampovati preko noći", izusti on naglas. "Hajde bar da vidimo gde se nalaziš." Glas mu neprirodno glasno zazvuča u šumi u kojoj se jedino čulo šumorenje lišća.

Ne, evo još jednog zvuka. On se sav ukoči, dok nije prepoznao njištanje konja. Od toga se odmah oseti bolje. Mora da se u blizini nalazi neko imanje. Do tada je već dovoljno čvrsto stajao na nogama, da se mogao probiti kroz zastor od granja ne bi li ga pronašao.

Ugledavši imanje, ukopa se u mestu. "Ne", izusti on.

Životinja je bila pravi džin, ždrebac veličine peršerona, [Peršeron](#) ([Percheron](#)), oblast u Francuskoj nekada čuvena po odgajanju rasnih konja; [prim. prev.](#) ali gracioznije građe, sjajan i crn poput uglačane ponoći. Nije bio sputan, mada je par savršeno izrađenih uzda sa resama visio sa oglava izgraviranog srebrom i arabeskama. Na leđima mu je stajalo sedlo, sa uzdignutom jabučicom na prednjem delu i visokim stražnjim unjkašem, takođe od urešene kože; široko svileno ćebe, belo sa izvezenim crnim orlom; i nekakav zavežljaj.

Holger proguta knedlu i priđe bliže. U redu, pomisli on, neko voli da jaše unaokolo na ovakav način. "Ehej", povika on. "Ehej, ima li koga?"

Konj zatrese talasavom grivom i stade njištati dok se približavao. Svojom mekom gubicom dodirnu ga po obrazu, i svojim velikim kopitama zatopta kao da želi da krene. Holger potapša životinju... Nikada nije video konja tako prijateljski raspoloženog prema strancima... i pogleda ga malo podrobnije. Na srebrom optočenom delu oglava bila je ugravirana neka reč, čudnim starinskim pismenom; Papillon.

"Papijon", izgovori Holger upitnim glasom. Konj ponovo zanjišta, zatopta kopitima i povuče uzde koje Holger beše dohvatio.

"Papijon, je l' ti je to ime?" Holger pomilova životinju. "Tako se na francuskom kaže leptir, je l' da? Baš zgodno, nazvati Leptir momka tvoje veličine."

Pažnju mu potom privuče paket iza sedla i on pođe da ga osmotri. Do đavola? Pancir!

"Ehej!" povika on ponovo. "Ima li koga? U pomoć!"

Jedna svraka stade da mu se ruga.

Osvrćući se unaokolo, Holger ugleda dugačko koplje oslonjeno o drvo, sa čeličnim vrhom i štitnikom za šaku pri drugom kraju. Koplje, tako mu Boga,

pravo srednjevekovno koplje. Holgera obuze uzbuđenje. Zahvaljujući nemirnom životu kakav je vodio, bio je mnogo manje spreman da se pridržava zakona nego većina njegovih sunarodnika, tako da nije oklevao da odveže zavežljaj i rasprostire ga. Pronašao je podosta stvari: jedan byrnie, dovoljno dugačak da mu seže do kolena; kupastu grimizno-šljivastoplavu kacigu, bez vizira ali sa štitnikom za nos; jedan bodež; odabrane pojaseve i kaiševe; vatiranu podlogu za oklop. Bilo je tu i razne preobuke, koja se sastojala od jahaćih čakšira, košulja dugačkih rukava, tunika, kožnih haljetaka, ogrtača, i tako dalje. Ako tkanina nije bila grubo platno veselih boja, bila je to onda svila obrubljena krznom. Zaobišavši konja, tako da mu se sada nalazio s leve strane, nije se iznenadio kada je našao mač i štit okačene za podrepnjak. Štit je bio uobičajenog heraldičkog oblika, dugačak nešto više od jednog metra, i očigledno nov. Kada je podigao platnenu pokrivku, na njegovoj površini od tankog sloja čelika nanesenog na drvenu podlogu ugledao je tri zlatna lava, koja su se naizmenično smenjivala sa tri crvena srca na plavoj pozadini.

Izvesno sećanje kao da je težilo da izbije na površinu njegovog uma. Neko vreme ostao je da tako stoji, mozgajući o tome. Nije li ovo... stani malo. Danski grb. Ne, taj je imao devet srdaca. Sećanje se ponovo povuklo.

Ali, šta je sve ovo trebalo da znači? On se počesa po glavi. Da nije neko priređivao paradu, ili nešto slično? On izvuče mač: bio je velik, širokog sečiva, balčaka u obliku krsta, dvostruke oštrice i oštar poput noža. Njegove inženjerske oči smesta su prepoznale kaljeni čelik. Niko nije pravio srednjovekovnu opremu s toliko preciznosti, čak ni za potrebe filma, a nekmoli za nekakvu paradu. Ipak, seti se muzejskih izložbi. Ljudi srednjeg veka bili su dosta niži od svojih potomaka... Ovaj mač sasvim je odgovarao njegovoj šaci, kao da je za nju bio pravljen, a on je bio krupan čak i za pojmove dvadesetog veka.

Papijon frknu i prope se. Holger se okrenu i ugleda medveda.

Bio je krupan i mrk, i možda je naišao da ustanovi kakva je to buka. Medved zatrepta u njihovom pravcu, i Holger i te kako zažali što nema kod sebe pištolj; međutim, medved ponovo nestade u grmlju.

Holger se nasloni na Papijona da povrati dah. "Moguće je naići na delić divljine", začu sam sebe kako iskreno govori. "Možda još ima nekoliko sokolova. Ali u Danskoj sasvim sigurno nema medveda."

Osim ukoliko neki nije pobegao iz zoološkog vrta... Oh, evo, počeo je i da bulazni. Mora saznati činjenice, i izići na kraj s njima; bilo je to jedino što mu je preostajalo.

Da nije poludeo, da nije u delirijumu, ili da možda ne sanja? Bilo je to, ipak, malo verovatno. Um mu je do sada isuviše dobro radio. Osetio je sunčevu svetlost i tanane čestice prašine kako plešu na njoj, lišće koje je obrazovalo dugačke lučne prolaze kroz šumu, oštre, izmešane mirise konja, plesni i vlastitog znoja; sve je to delovalo gotovo opipljivo i krajnje prozaično. Povrativši svoju prirodnu mirnoću, on zaključi da mu ništa drugo ne preostaje nego da nastavi dalje, makar to bilo i u snu. Bili su mu potrebni obaveštenja i hrana.

Međutim, kada je malo bolje razmislio, on odluči da izmeni redosled po važnosti.

Parip je delovao dovoljno prijateljski. Nije imao nikakvog prava da prisvoji tu životinjkicu, kao, uostalom, ni odeću; međutim, njegove potrebe bile su preče od potreba onoga ko je sve to tako nesmotreno ostavio ovde. Obukao se krajnje pažljivo; za navlačanje nepoznate odeće trebalo je malo upotrebiti i vijuge, ali sve, do same obuće, uznemirujuće mu je dobro pristajalo. Prepakovao je višak odeće i oklop i ponovo ih smotao u zavežljaj. Parip se samo blago uzmuvaio kada se vinuo u sedlo i uputio prema koplju.

"Nisam ni pomišljao da su konji tako pametni", izusti on naglas. "U redu, shvatio sam." On zadenu koplje kraj ostalog oružja što je visilo sa sedla,

dohvati uzde levom rukom i coknu jezikom. Papijon krenu prema suncu.

Tek pošto je izvesno vreme proveo u sedlu, Holger zapazi koliko, zapravo, dobro jaše. Njegovo dotadašnje iskustvo bilo je vezano za neke prilično nesrećne slučajeve u stajama za iznajmljivanje konja, i sada se priseti da je uvek govorio kako je konj veliko nezgrapno stvorenje koje služi jedino da zauzme prostor koji bi, inače, sasvim dobro mogao da zauzme neki drugi konj. Čudno, ali prema ovom crnom čudovištu osetio je naklonost na prvi pogled. Još je čudnije bilo to do koje mu se mere njegovo vlastito telo prilagodilo sedlu, kao da je čitavog života bio kauboj. Razmišljajući o tome, on ponovo oseti nelagodu, i Papijon frknu kao da mu se ruga. On stoga istisnu tu misao iz uma i usredsredi se na put kojim se kretao između drveća. Iako su sledili neki uski trag - srne? - bilo je krajnje neugodno jahati kroz šumu, naročito kada se, još, tegli i koplje.

Sunce se spuštalo sve niže, dok samo nekoliko crvenih niti nije ostalo da viri iza crnih stabala i granja. Prokletstvo, nigde u Danskoj, jednostavno, ne može postojati toliko veliki pojas divljine. Da nije možda, dok je ležao u nesvesti, bio prenet u Norvešku? U Laponiju? Sveca mu, nije valjda u Rusiju? Ili je možda metak koji ga je pogodio izazvao amneziju, koja traje već nedeljama? Ne, nemoguće. Rana je još bila sveža.

On uzdahnu. Zabrinutost se ipak nije mogla meriti sa pomišlju na hranu. Da vidimo: možda tri kuvana bakalara i krčag Karlsberg Hof... Ne, budi Amerikanac i naruči odrezak, pečen u francuskom proprženom luku...

Papijon se iznenada prope, i umalo da ne zbací Holgera. Kroz šikaru i sve gušću tamu približavao mu se jedan lav.

Holger skoro vrisnu. Lav se zaustavi i mahnito stade da mlatara repom, dok mu je iz grla pod grivom dopirala rika. Papijon se propinjao i kopitama toptao po tlu. Holger odjednom postade svestan da je uperio koplje.

Odnekud dopre vučje zavijanje, i da je to beše po sredi uopšte nije bilo

sumnje. Lav se ukoči. Holger nije bio ni malo raspoložen da s njim vodi raspravu oko toga ko ima prvenstvo prolaza. On povede Papijona okolo, mada je konj, po svemu sudeći, izgledao spreman za borbu. Zaobišavši lava, Holger požele da potera konja u galop; ipak, neka grana bi ga sigurno oborila ukoliko bi to pokušao da učini po ovom mraku. Osetio je kako mu izbija znoj.

Noć se nazad spusti, ali oni, posrćući, nastaviše dalje. Na isti način posrtao je i Holgerov um. Medvedi, vukovi i lavovi - kao da nije bila reč o mestu koje se nalazilo na zemlji, osim, možda, u nekoj udaljenoj oblasti u Indiji. Ali u Indiji nije bilo evropskih vrsta drveća, je li tako? On pokuša da se priseti Kiplingovih opisa. Ništa mu nije padalo na um, osim neodređenog sećanja da je istok bio istok, a zapad zapad. A onda ga neka grana lupi po licu, i on počne da psuje.

"Izgleda da ćemo noć provesti napolju", primeti on. "Uf."

Papijon je, međutim, išao dalje - još jedna senka u tami koja je brundala. Holger začu huk taj sove, udaljeni vrisak možda kakve divlje mačke, još vukova. Ali, šta to bi? Neko zlo, koje se cereka tamo u šiblju... "Ko je to tamo? Ko je to?"

Sićušna stopala brzo otapkaše, a s njima ode i smeh. Holger se strese, ali ipak odluči da će biti bolje ako ostane u pokretu.

Noć je postajala sve hladnija.

Po nebu grunuše zvezde. Bilo mu je potreban nekoliko trenutaka da shvati da su izbili na čistinu. Ispred njih zasja neka svetlost. Kuća? Holger nagna Papijona u nemirni kas.

Kada su stigli do tog mesta, Holger ugleda krajnje primitivnu kolibu, zidove od šiblja i blata, i krov od busenja. Dim koji je izlazio kroz rupu na vrhu bio je crven od vatre što je odsijavala kroz male kapke na prozorima i oko ulegnutih vrata. On povuče dizgine i ovlaži usne. Srce mu je tuklo kao da se onaj lav vratio.

Međutim...

Odlučio je da će biti pametnije da ostane u sedlu i da zadnjim delom koplja pokuca na vrata... i ova se, trenutak potom, tek malo odškrinuše. Naspram osvetljene unutrašnjosti kolibe ocrtavala se neka povijena crna prilika, i glas starice, drečav i prozuckao, dopre do njega: "Koji li si? Kom' je to padnulo na pamet da s' ustavi kod Majka Gerde?"

"Izgleda da sam se izgubio", oglasio se Holger. "Imaš li postelju za mene?"

"Ah. Ah, da. Fini, mladi vitez, vidim, da, da. Ovi oči možda star jesu, al' Majka Gerda dobro znaje ko to kuca na njen vrata usred noći, jeste, jeste. Izvol'te, fini gospodin, sjaš'te, i posluž'te se onim što jadno starica ima ponudi, jer, svakako, jeste, ne treba mene boj'te se, nit' ja vas, ne u moj godinama; mada, samo da znajete, nekada, davno... Ali, to bilo je pre vaš rođenje... Sadena sam samo jadno usamljeni starica, ve-oma srećno kad može čuješ kakav vest o velike stvari što s' dešava napolje od ovaj ubogi kolib. Uđ'te, uđ'te, ne plaš'te se. Uđ'te, preklinjem vas. Zaklon se teško mož' naći, ovdena na kraj sveta."

Holger začkilji i zagleda se u unutrašnjost kolibe iza nje. Nije video nikog drugog. Van svake sumnje, ovde se mogao bezbedno zaustaviti.

I on se spusti na tle pre nego što je uopšte shvatio da ona govori jezikom koji nije poznaovao... i da joj on odgovara na istom tom jeziku.

2.

Sedeo je za klimavim stolom od neobrađenog drveta. Oči su ga pekle od dima što se skupljao ispod zabatnih greda. Jedna vrata vodila su u staju u kojoj je sada bio privezan njegov konj, a zdanje se, inače, sastojalo samo od ove prostorije sa prljavim podom. Jedina prigušena svetlost dopirala je od vatre na ognjištu. Osvrnuvši se uokolo, Holger primeti nekoliko stolica, slamnati madrac, nekoliko alatki i nešto kuhinjskog posuda, i jednu crnu

mačku koja je sedela na neprimereno velikom i ukrašenom drvenom sanduku. Njene žute oči ni jednom nisu trepnule, niti skrenule pogled sa njega. Žena, Majka Gerda, mešala je nešto u gvozdenu bakraču iznad vatre. Ona sama bila je pogurena i svela, odevena u haljinu nalik na dronjavi džak; seda razbarušena kosa uokviravala joj je smežurano lice sa povijenim nosom, koje se sve vreme neodređeno cerilo otkrivajući krnjutke od zuba. Ali, zato su joj oči bile prodorno sjajne i crne.

"Ah, da, da", nastavi ona, "nije za take meni nalik, jadno starica kaka ja sam, da s' raspitavam o onom šta strancovi bi 'teli da sakridu. Ima mlogo oni' koji bi radije putovali tajno po ovaj nevaljali predel na kraj sveta, a kol'ko ja znajem stvari, vi mo'š biti i neki vitez iz bajke preobučen u ljucko biće, i koji bi mog'o začarate ovaki drski jezik. Pa ipak, dobar gospodine, jel' smem biti tol'ko ja drska i zapitati za ime vaše? Ne vaš pravcat ime, razumete, ako ne 'oćete da otkrijete ga nekakoj tu staroj dami k'o ja što sam, koja vami želi dobro ali priznaje i da voli da tračari u svoj senilnosti, već neki ime na koji mož' ona da obrati se vami kako priliči se i sa poštovanje."

"Holger Karlsen", odvrati on odsutno.

Ona se naglo trže, da umalo nije oborila lonac. "Šta reknete?"

"Molim..." Da li ga gone? Nije li ovo neki čudan deo Nemačke? On opipa bodež koji smotreno beše zatakao za pojas. "Holger Karlsen! Pa, šta s tim?"

"Oh... niš', dobar gospodin." Gerda odvrati pogled, a zatim se ponovo zagleda u njega, hitro poput ptičurine. "Osim što Holger i Karl dobro znata imena su, k'o što vam je u znanje, mada, istina jes', nikada nije rečeno da jedan bio je sin od drugog, jer su nji'ovi očevi zapravo bili Pipin i Godfred - il', mož' biti, naokrenuto; ipak, kako kažedu, kralj je uvek otac od svoj vazal i..."

"Ja nisam ni jedan od te gospode", reče on, ne bi li je prekinuo. "Čista slučajnost, mislim, moje ime."

Ona se opusti i stade mu sipati činiju gulaša, na koju on potom nasrnu ni ne pomislivši na klice ili otrov. Dala mu je, takođe, i hleba i sira, koje je trebalo da seče vlastitim nožem i jede prstima, kao i krčag neobično dobrog piva. Prošlo je dosta vremena pre no što se zavalio u stolicu, uzdahnuo i rekao: "Hvala. Ovo mi je spaslo život, ili, bar, razum."

"Nije to niš', gospodin, neg' prosta 'rana za takog k'o što ste vi, koji mora da često kusa sa kraljevi i veliki erlovi i sluša minstrela iz Provansa, nji'ove kanone i čudni trikovie gledate, i mada ja sam stara i ponizna, ipak ću vam učinim čas' time..."

"Vaše pivo je veličanstveno", žurno primeti Holger. "Nisam mislio da ću naći tako dobro, osim ako vaša..." Hteo je da kaže, "osim ako vaša lokalna pivara nije ostala potpuno nepoznata", ali ga ona prekide vragolastim smehom.

"Ah, dobar ser Holger, sigurno jeste da pošto vitez vi ste, ako niste i višljeg ranga nekakog, vi čovek od razum i ve-oma od oštar um mora da ste, koji je istog časa zasigurno proz'ro svi mali trik od uboga starica. Iako se većina iz vaš red mršti na vradžbine i nazivlje i' đavolji pos'o - mada se, vaistinu, ono ne razlikuješ mlogo od čudnovati sveti' moći od kakav svetac koji izvodi svoj čuda kako za 'rišćane tako i za nevernike, ipak morate biti svestan kol'ko nji' ovdi u ovoj pograničnoj zemlji trguje sa neki sličan, manje značajan magijom - kol'ko rad sebe da zaštiti od moći Srednjeg sveta tol'ko i radi uteha i dobitak - i jasno vama je u vašoj milosti da ne bi bilo pravo spaljivati jedan jedan star gazdarica što je navrćala malo piva ne bi l' tokom zimski' noći zagrejala kosti kad ima tol'ko mlogo i tol'ko moćni' vračevi koji ne kriješ da prave trgovinu sa crna magija, koji prolaze brez kaznu i..."

Znači, ti si veštica? pomisli Holger. Trebalo je da mi to odmah bude jasno. Šta li ona to misli da će da tu nabaje? Kakvo li je ovo stanište?

Pustio ju je da trabunja, dok je on razmišljao o jeziku. Bio je čudan, težak i

zvučan dok ga je govorio - drevni francuski pomešan sa mnoštvom nemačkih reči, jezik koji se mogao lako prepoznati u kakvoj knjizi, ali sasvim sigurno da ga nije mogao govoriti kao da mu je maternji. Na neki način mu je prelazak - gde god da se ovo nalazilo - obezbedio i znanje lokalnog dijalekta.

Nikada nije mnogo čitao pustolovne romane, naučne ili one druge, ali sve više je bio upućen na pretpostavku kako je zahvaljujući nekom nemogućem procesu bio bačen u prošlost. Ova kuća, i baba koja je njegovu vitešku odeždu primila zdravo za gotovo, jezik, i ova beskonačna šuma... Ali, gde se on to mogao nalaziti? U Skandinaviji se nikada nije ovako govorilo. Nemačka, Francuska, Britanija?... Ali, ako se vratio u doba mračnjaštva, kako bi trebalo da protumači pojavu lava, ili uzgredno pominjanje da se ovde živi na pragu Viliuzemlje?

On svesno potisnu ovakva razmišljanja. Nekoliko izravnih pitanja moglo bi pomoći. "Majko Gerda", počeo on.

"Da, dobar gospodine? Bilo kako ako mogu pomoći vami, čast bi bila bi za ovaj skroman dom, i zato neka izreknete želja svoju... I unutra od uzak granica od moja veština sve biće onako kako vi želite tuna." Ona pri tom pomilova crnu mačku koja je i dalje uporno posmatrala neznanca.

"Možeš li mi reći koja je sada godina?"

"Oh, čudno pitate, dobar gospodin, a možda je to zbog rana na vašu glavu, koju ste, nema sumnja nikaka, zadobili u neustrašiva bitka protiv nekakog čudovištan trol ili div, i to je da smutiš učinilo sećanje mog gospodina; ali, vaistinu, jerbo crvenim što moram da ja priznam, ja više račun o to odavno ne brigam... Znajte, naročito zbor rad' toga što vreme ovdena jest' nepouzđano od kada..."

"Nije važno. Koja je ovo zemlja? Koje kraljevstvo?"

"Istina da rečem, vitez plemenit, vi dali ste pitanje u koga mlogo učešnjaci ovdena još puno udaraju sa glava, a i mlogo ratnici jedni na drugi još udari

glava. Ha, ha! Već dugo zbog ova zemlja od blizu granica neće da prestaje da gložu se sinovi ljucki i narod od Srednji svet; ratovi su bili puno besan i velika takmičenje između vrač dugo su ovdje, tako da sadena mogu da rečem samo kako i Vilinzemlja i Sveto carstvo tvrdo kažu da sve ovo jest' nji'ovo, iako ni jedno ni drugo ne držiš vlas' u nji'; a meni mi se čini da ljucko položnje prava nešto više čvrst je, jer naša rasa ostala je da živi ovdena; a možda bi i Saracen mogli da tražu kaka deo, jer se za nji'ovog Mehaunda kažu da jest' lično zli duh - tako, bar, 'rišćani tvrdu. A, Grimalkine?" Ona pošasolji mačku ispod vrata.

"Ovaj..." Holger se svim silama trudio da ga ne izda strpljenje. "Gde mogu naći ljude - hrišćane, recimo - nekog ko će mi mogao pomoći? Gde se nalazi najbliži kralj, vojvoda ili erl, ili šta god da bio?"

"Postoji grad daleko ne baš mlogo milja odavdi, kako to ljucka bića računaju razdaljinu", odvrati starica. "Mada, upozorenje ja moram da vam rekнем da i prostor ovdena, kao i vreme, pod veliki je uticaj od vradžbini bačeni' od Vilinzemlja; i tako često neki mesto di žurite čini vam se za vas da je blizu, a ondak opet ono izgubi se u prostran i zamoran daljina do vrh napunjen s opasnost, i sam zemlja i put kojim hodiš izmeni se..."

Holger se najzad predade. Znao je da oceni kada je pobeđen. Ili je ova baba bila nesuvisli idiot ili ga je namerno zamajavala. U oba slučaja nije se mogao nadati da će bog zna šta saznati.

"Pa ipak, ako savet od mene je koji išćete", iznenada nastavi Gerda, "iako stvari u moj stari tikva često rasplineš se k'o dim, k'o što često ima slučaj za seda glava, i mada ovaj ovdena Grimalkin jest' glup, i još više nego neprijatan, ipak mož' budne da savet se prizove za vas, i da tako čime ublažite vaš bol da ponovo postan'te ceo. Ne ljutite se, ugledan gospodin, ako ja ponudiš za vas malko magija, jer ona jest' bela... il' siva, u najloš slučaj; jerbo, da jesam moćna veštica, jel' mogli bi da verujete da bi' ja nosiš ovi dronjci il'

da moj život bude se vodio u ovo bedan šupa? Ne... ja ondak bi' imaš palatu od zlato, i svugdi bi vas sa dobrodošlicu sačekaš moj sluge. S vaše dopuštenje, mogla bi' da prizovem nekakav vilenjak, neki malecak; on bi vami mog'o kasti ono što vi sam dobrije razumete od mene."

"Hm." Holger izvi obrve. U redu, bar je sada bio siguran. Bila je luda. Biće najbolje da pristane, ako namerava da ovde prenoći. "Kako god želiš, majko."

"Ja misliš vi zaista dolazite od natprirodan mesto", primeti ona, "jerbo se niste prekrstio, dok većina vitezova stalno se obraća Svevišnjem, mada često zaklinjući se na velike stvari zbog koji' će gori u pak'o, a niti život neće imati baš k'o svetac; pa ipak, Carstvo mora da koristi oruđa koja može da pronade u ovaj nečastan i pogan svet, ma kako ona bila bedan. To vaš način nije, ser Holger, ni u koji pogled, što čoveka tera da se zapita da l' zaista niste iz Vilinzemlje. Da ipak probamo, mada bilo pravo bi da se prizna ranije, jer duhovi jesu tajnovita bića i mogu da ne odgovore, ili da se u odgovor nji'ov krije dvostruko značenje."

Mačka skoči sa sanduka i starica ga otvori. Bila je neobično napeta, i dok se pitao šta li to smeru, podiđoše ga blagi žmarci.

Iz sanduka starica izvadi tronogi žeravnik, koji potom postavi na pod i napuni prahom iz neke opletene boce. Takođe je izvadila i čarobni štapić, koji je, kako je izgledalo, bio od ebonovine i slonovače. Mrmljajući i praveći pauze, isrctala je dva koncentrična kruga u prašini oko tronošca i stala između njih, zajedno sa mačkom.

"Unutrašnji krug treba d' ustavi demon, a spoljašnji da zadrži čarolije koje on bi mog'o d' isproba, jer često su nezgodni kada i' čovek na brzinu prizove iz vazduh", objasni ona. "Moram vas zamolim, gospodine, da zaboravite na molitve i da se ne krstite, jer to će da ga natera da isti čas ode i to još u najgore raspoloženje." Glas joj je bio odlučan, ali su zato njene oči svetlucale dok su ga posmatrale, i njemu bi žao što nije u stanju ništa da dokuči iz te

paučine bora.

"Samo napred", reče on, pomalo promuklo.

Počela je da pleše po unutrašnjem krugu, i njemu poče za rukom da razabere pojedine reči njenog napeva. "Amen, amen..." Da, znao je šta će uslediti, mada ni sam nije umeo da kaže kako... "...malo a nos libera sed..." Niti je znao zbog čega ga odjednom poče obuzimati bes. U međuvremenu starica je završila s latinskim i prešla na kreštavi jezik koji on nije mogao da prepozna. A kada je čarobnim štapićem dodirnula žeravnik, iz njega poče da izbija gust beličasti dim, koji samo što je nije svu prekrio - ali, čudno, koji nije prelazio preko ruba spoljašnjeg kruga. "O Beliy'al, Ba'al Zebuh, Abaddon, Ashmadai!" zavrišta ona. "Samiel, Samiel, Samiel!"

Da li se to dim počeo zgušnjavati? Holger ustade. Jedva je nazirao Gerdu kroz crvenkastu izmaglicu, a i činilo mu se da još nešto lebdi iznad tronošca, nešto sivo i vijugavo, poluprovidno... Nebesa! On ugleda nečije grimizne oči; ta stvar gotovo da je imala čovečji oblik!

Čuo je stvorenje kako govori, zviždukavo, neljudski, i kako mu starica odgovara na jeziku koji nije znao. Trbuhozborac, stade on mahnito da ubeđuje sam sebe; trbuhozborenje i njegov vlastiti um, pomućen usled umora, samo to mora da je u pitanju, samo to. Papijon je rzao i tukao kopitima u štali. Holger spusti ruku na nož. Oštrica je bila topla. Nije li možda magija, stade i on mrmljati nerazgovetnim glasom, izazivala i neka dodatna strujanja?

Ona stvar u dimu i dalje je zviždukala, frktala i uvijala se oko sebe. Pričala je sa Gerdom dosta dugo - bar se njemu tako činilo. Konačno, starica podiže čarobni štapić i započe novi napev. Dim stade da se rasplinjuje, kao da ga je žeravnik ponovo usisavao u sebe. Holger drhtavim glasom opsova i posegnu za pivom.

Kada se dim potpuno raščistio, Gerda napokon istupi iz kruga. Lice joj je bilo bezizražajno i napeto, a oči zaklonjene. Ali, primetio je koliko drhti.

Mačka izvi leđa, povi rep i pljunu ga.

"Čudan savet", reče ona posle izvesne pauze, bezbojnim glasom. "Čudan savet demon mi je dao."

"Šta je rekao?" prošapta Holger.

"Rek'o je... Samiel je rek'o da ste izdaleka, da je vaš dom tol'ko daleko da bi čovek mog'o putovati do sudnji dan, a ipak da ne stigne do njega. Nije li tako?"

"Jeste", lagano odvrati Holger. "Da, mislim da bi to mogla biti istina."

"Kaz'o je i da pomoć koju tražite, sredstva da se vratite oklen ste došli, leže u samoj Vilinzeplji. Tamo morate poći, gospodine... ser Holger. Morate odjahati u Vilinzeplju."

Holger ne znade šta da joj odgovori.

"Oh, nije to tol'ko lošo k'o što zvuči." Gerda se malčice opusti. Čak se i zakikotala, mada bi se pre moglo reći da je zakokodakala. "Ako istina mora stupiš na videlo, treba reći da ja sam u dosta prijateljski odnos sa vojvoda Alfrik, najbliži gospodar iz Vilinzeplja. On nije od pouzdanje kao ni celi njegov rod, ali, pomoćiće, ako ga zamolite, rek'o je demon. A ja ću vam naći vodič da bi tamo mogli otići što pre."

"Za-zašto?" zamuca Holger. "Hoću da kažem, nemam čime da mu platim."

"Nije potrebito", odmahnu Gerda rukom. "Možda bi neko dobro delo možeš donese mi poen ili dva kada odem sa ovaj sveta, ili u neki drugi, i, ja se bojiš, topliju klimu; u svaki slučaj, ovaj starici zadovoljstvo jest' da pomogne lep i mlad čovek k'o vi. Ah, nekada davno, pre koliko vremena...! Ali, dosta s to. Dopustite da s' pobrinem za vaša rana, a ondak u krevet."

Holger dopusti da mu opere ranu i stavi na nju meki oblog od trava, pri čemu je sve vreme nešto bajala. Bio je već toliko umoran da nije mogao ničemu da se odupre. Ali, bio je dovoljno oprezan da odbije ponudu da spava na njenom dušek, tako da se smesti na seno pored Papijona. Nema potrebe

da rizikuje više nego što mora. Ovo je, u najmanju ruku, bila neka čudna kuća.

3.

Ujutro je izvesno vreme ostao da leži u polusnu, dok se nije prisetio gde se nalazi. Smesta se rasanio. Seo je uzviknuvši i osvrnuo se unaokolo.

Štala, da! Primitivan mračan zaklon, miris sena i đubriva, crni konj koji se nadnosio nad njim i nežno ga gurkao gubicom. On se polako diže na noge, vadeći slamke iz odeće.

Sunce je prodrlo unutra kada je majka Gerda otvorila vrata. "Ah, dobro jutro, vrli gospodin", povika ona. "Iskreno da vi rečem, spavali ste sa san pravednika, il' onako k'o što se reče da spavaju pravednik, mada sam za svoj život često vid'la dobar ljudi kako probdiju celi noć, i zle od čije se 'rkanje tres'o krov; nisam imala srce da vas probudim. Ali, dođ'te sadena da vid'te šta čeka vas."

Pokazalo se da je to činija kaše, još hleba, sira i piva i veliki komad polukuvane slanine. Holger je pojeo obrok s velikim apetitom, posle čega se čeznutljivo setio kafe i cigareta. Međutim, ratne nestašice donekle su ga odvikle od tih poroka. On se uputi napolje, do valova, da se temeljito opere.

Kada se vratio, u kolibi je zatekao pridošlicu. Holger ga nije ni primetio, dok ga nečija ruka nije povukla za pantalone i neko iz basa zabrundao. "Evo men'." Spustivši pogled, ugledao je kvrgavog čoveka smeđeg poput zemlje, sa ušima nalik na ručice kakvog krčaga, sa prevelikim nosom i belom bradom, odevenog u mrki haljetak i pantalone, sa bosim, pljosnatim stopalima. Čovek jedva da je bio visok metar i po.

"Ovo Hjudži", predstavi ga Majka Gerda. "On će vami bude vodič do Vilizemlja."

"Hmmm... drago mi je", izusti Holger. Rukovao se sa patuljkom, koga je

ovo izgleda zaprepastilo. Hjudžijev dlan bio je tvrd i topao.

"A sadena, haj'te" dobaci im veselo starica. "Sunce visoko je skočilo, a vami stoji naporno put kroz ve-oma opasan kraljevstva. Al', ne plaš'te se, ser Holger. Hjudži jest' stanovnik od šume, i bezbedno će odvede vas kod vojvoda Alfrik." Potom mu pruži nekakav zavežljaj. "Ovdenak stavila sam malko 'leba, mesa i ostalo osveženje, jerbo dobro znajem kako kol'ko bespraktični vi ste mladi paladini; skitaš unaokolo po svet da bi spasli zgodni cura, i na pamet vam ne udari da pones'te nešto da ugriz'te za ručak. Ah, kada ja da budeš opet mlada, ni na mene to ne bi za važno bilo, jer, šta prazan stomak jest' naspram širok svet? Ali, sada stara jestem i moram malko i da mućkam sa glavu."

"Hvala, moja gospo", odvrati malo čudno Holger.

On se okrenu da pođe, ali ga Hjudži povuče nazad s iznenađujućom snagom. "Misliš ti o čemu?" zagrne on. "Oćeš ovaki napolje? Ima mlogo dugački klippan u ovi šume, koji bi rado zaboli čelik u bogat odeven putnik."

"Oh... oh, da." Holger razmota svoj prtljag. Majka Gerda se stade prigušeno smejuljiti, pa otapka kroz vrata.

Hjudži mu pomože da pravilno navuče srednjovekovnu odeću i veza mu kožne kaiševe oko listova, dok je on preko glave navlačio postavljeni donji kaput. Potom navuče i pancir, koji pri tom zazveča, ležući mu s neočekivano težinom na pleća. Da vidimo... Taj široki pojas očigledno je išao oko struka i u njega je trebalo zataći bodež, dok je opasač preko ramena pridržavao mač. Hjudži mu dodade postavljenju kapu, koju on navuče skoro do očiju, a za njom usledi i normanska kaciga. Kada mu se na stopalima nađoše i pozlaćene mamuze, a skerletni ogrtač na leđima, on se zapita izgleda li razmetljivo ili jednostavno glupo.

"Srećan put, ser Holger", dobaci mu Majka Gerda dok je izlazio.

"Ja... setiču vas se u molitvama", reče on, pomislivši da bi to mogao biti

odgovarajući način zahvaljivanja u ovoj zemlji.

"Aha, učin'te to, ser Holger!" Nasmehavši se kreštavo i uznemirujuće, ona se okrenu i nestade u kući.

Hjudži ga povuče za opasač. "'Ajd, 'ajd, momak, nećemo valjda ostati ovdje celi dan", promrmlja on. "Ko putuje u Vilinzemlja, mora da jaha brzog ata."

Holger zajaše Papijona i pomože Hjudžiju da se popne. Čovečuljak čučnu na jabučicu sedla i pokaza prema istoku. "Onamo", reče on. "Ima dva-tri dana do Alfrikova staja, pa d' idemo."

Konj krenu i kuća ubrzo nestade s vidika iza njih. Trag divljači koji su pratili bio je dosta širok. Jahali su ispod visokog drveća, po mirnoj zelenoj svetlosti punoj šumorenja i ptičjih cvrkuta, prigušenog tapkanja zveri, škripanja kože i zveckanja gvožđa. Dan je bio svež i vedar.

Prvi put od kada se probudio, Holger se seti rane. Nije osećao bol. Fantastični lek je zaista bio delotvoran.

Međutim, čitava ova stvar bila je u toj meri fantastična da... On, ipak, odlučno potisnu sva pitanja. Sve po redu. Na izvestan način, osim ako nije sanjao (a sve je više u to sumnjao; koji je san mogao u tolikoj meri biti povezan?) očigledno je bio zapao u neko kraljevstvo izvan vlastitog vremena, a možda izvan celog sveta; kraljevstvo u kome su verovali u vradžbine i vile, gde su, sasvim izvesno, imali jednog pravog patuljka i jedno vraški čudno stvorenje po imenu Samiel. I zato, samo polako, po redu.

Bilo je, međutim, prilično teško držati se tog saveta. Čitav ovaj položaj u kojem se sada nalazio, sećanje na dom, užasan strah da možda nikada neće uspeti da se izvuče odavde - sve ga je to skolilo. Jasno se sećao vitkih zvonika Kopenhagena, pustopoljina, žala i širokih obzorja Jitlanda, drevnih gradova ugnežđenih u zelenim udolinama na ostrvima, nadmenosti Njujorka koji je stremio put neba i izmaglice u zalivu San Franciska, što postaje zlatna sa zalaskom sunca, prijatelja i ljubavi i milion sitnica koje su označavale dom.

Želeo je da pobjegne, da pobjegne zapomažući sve dok ponovo ne pronađe dom... Ne, ničega od toga nije bilo ovde! Nalazio se na ovom mestu, i mogao je samo da nastavi dalje. Ako je ta spodoba iz Vilingzemlje (gde god to moglo biti) u stanju da mu pomogne, onda još ima nade. U međuvremenu, može biti zahvalan što nema mnogo mašte i što se lako ne uzbuđuje.

On baci pogled na kosmatog malca koji je jahao pred njim. "Baš lepo od tebe što ovo činiš", primeti on. "Voleo bih kad bih mogao da ti se nekako odužim."

"Ma, činim to k'o službu veštici", odvrati Hjudži. "Nisam joj naklonjen, to nipošto. Samo joj, tu i tamo, neko od nas od šumski narod pomogne - da nacepa drva, zafati vode il' obavi ovaki neki zadatak. Ondak ona nami učini nešto zauzvrat. Ne mogu kaz'ti da mi se baš mlogo dopada ta babuskera, al' će mi za ovo da dade mlogo kondira svog svetlog piva."

"Ali, delovala je... fino."

"Oh, ah, ume ona da bidne slatkorečiva kada joj se htedne, aha, aha." Hjudži se gotovo avetinjski zakikota. "Kako je samo laskala mladi ser Magnus kad je naiš'o pre mlogo, mlogo leta. Al', ona se bavlje crnom magijom. Sva je vraž'ja, mada nije mlogo moćna - mož' samo da zivne nekol'ko nevažni demoni, a i ume da pogreši u svoje vradžbine." On se isceri. "Sećam se, jedared je uvredio nekaki seljak iz Pustoudoline, i ona se zaklela da će mu zatre useve. Da l' zbog radi sveštenikov blagoslov, koji je ovaj čova dobij'o, il' zbog radi njene vlastite trapavosti, ne znam ti, al' posle dugo hvastanje i vel'ki trud nije niš' postigla, osim što je iskorenila čičci u polje. Pokušala je čak da se ulagiva gospodarima od Srednji svet, ne bi l' joj podarili veći moć, al' dosad nije baš imala uspeha u to."

"Hmmm..." To baš nije zvučalo dobro. "A šta se dogodilo sa tim ser Magnusom?" upita Holger.

"Oh, na kraju ga izjeli krokodili, mislim."

Nastavili su da jašu u tišini, a onda je, posle nekog vremena, Holger upitao patuljka iz kakve šume potiče. Hjudži je odvratio da njegov narod živi u šumi... koja je, izgleda, bila ogromna... šumi pečurki i oraha i sličnih stvari, i da ima radni dogovor sa manjim životinjama kao što su zečevi i veverice. Ne poseduju nasledne magične moći, kao pravi stanovnici Vilizemlje, ali se zato, s druge strane, ne plaše gvožđa, srebra, kao ni svetih simbola.

"Mi nećemo ništa d' imamo s ratovi i tu neprijatnu zemlju", zaključio Hjudži. "Beremo svoju brigu i pušćamo Nebesa, Pakao, Vilizemlju i Srednji Svet da se međusobno boru, što oni i čine. A kada vaši ponosni zemljoposjednici istrebu jedni druge, i budu mrtvi i beli, mi ćemo još biti tuda. Boginje na sve njih!"

Holger pri svemu tome steče utisak da je ova rasa podjednako zamerala i ljudima i stanovnicima Srednjeg Sveta što su na njih gledali sa prezirom.

"Pokolebao si me", primeti on pomalo oklevajući.. Ako Majka Gerda ne misli nikom dobro, zašto bih, u tom slučaju, poslušao njen savet i pošao u Vilizemlju?"

"Stvarno, zašto bi?" sleže ramenima Hjudži. "Imaj samo na um da nisam kaz'o kako je ona uvek zla. Ako nije imala na tebe neku zamerku, mogla se ona zaistinski potruditi da tebi pripomogne. Čak bi ti i vojvoda Alfrik mog'o priteći u pomoć - iz čistu zabavu, ne bi l' rešio zagonetku koju, izgleda, nudiš. Nikad se ne znaje šta će narod iz Vilizemlja d' učini. Ni oni to sami ne znadu, niti ih je briga. Živu u divljini, i zato su u ratu na strani Haosa i Mraka."

To mu nimalo nije pomoglo. Vilizemlja je predstavljala jedinu nadu koja mu beše preostala da će se vratiti kući - mada se, isto tako, lako moglo desiti da je bio poslat u zamku. Opet, s druge strane, zbog čega bi se iko trudio da uhvati u zamku stranca bez cvonjka, kao što je on bio...

"Hjudži", obrati se on patuljku, "da li bi me ti namerno uvalio u neku

nevolju?"

"Ne bi'; vidim da nisi mi dušmanin, odista si od dobar rod, nisi k'o neki koje mogu d' imenujem", odgovori ovaj i otpljunu. "Ne znam šta Majka Gerdi je na pameti, a i nije me baš mlogo briga. Reko' ti što znadem. Ako i dalje 'oćeš d' ideš u Vilingzemlja, ja ću te tamo odvestem."

"A šta će se potom dogoditi - to te se ne tiče, je li tako?"

"Tako je. Naučili jesmo da gledamo svoj posla."

U basu koji je podsećao na sirenu za maglu osećala se ogorčenost, i Holger pomisli da bi se to moglo i na njega odnositi. Nije mu baš bilo sasvim nepoznato to osećanje prejakog kompleksa manje vrednosti. Hjudži je, sasvim sigurno, mogao da mu pruži veću pomoć, a ne samo da ga odvede u ko zna šta.

"Ožednio sam", reče on. "Da stanemo i na brzinu cugnemo?"

"Na brzinu - šta?" Hjudži nabra svoj kožnati nos.

"Da cugnemo. Znaš već, da malo popijemo."

"Cug... piće... Ha, ha, ha!" Hjudži se stade pljeskati po butinama. "Odlično. Brz cug. Moram to d' upamtim za upotrebu u naše šumske jazbine. Cug na brzak!"

"Pa, šta veliš? Čini mi se da sam čuo da nešto zvecku u tom zavežljaju sa hranom."

Hjudži coku jezikom. Potom se zaustaviše i razmotaše veštičin poklon. Da, nekoliko glinenih boca. Holger otčepi jednu i ponudi Hjudžiju da prvi nategne, što patuljka, očito, prilično iznenadi. Međutim, dobro je iskoristio priliku: Adamova jabučica blaženo mu je poigravala ispod brade bele poput snega, dok nije podrignuo i dodao bocu Holgeru.

Delovao je nekako zbunjeno kada su nastavili da jašu. "Imaš čudan ponašanje, ser Holger", primeti on. "Nije možno da si vitez od Carstvo, a nije ni da si od Saracen."

"Nisam", potvrdi Holger. "Ja sam iz još veće daljine. Tamo odakle ja dolazim, svi su ljudi jednaki."

Okrugle oči pažljivo su ga posmatrale ispod gustih veđa. "Pa, to je strašno", primeti Hjudži. "Kako upravljati s kraljevstvo ako su svi podjednaki?"

"Uspevamo, nekako. Svi imaju pravo glasa u vladanju zemljom."

"Al' to ne mož' biti moguće! Svi bi samo blebetali i niš' ne bi uradili."

"Dugo smo pokušavali na drugačiji način, ali vladari po rođenju često su bili slabi, glupavi ili okrutni, tako da nam se činilo da teško da nam može biti gore. Danas je kralj u mojoj zemlji samo prvi među jednakima, a u većini zemalja čak su i sasvim uklonili kraljeve."

"Hmm, hmm, čudna priča, mada istinu da rečem... Znaš, to me sateruje na pomis'o da možda i ti pripadaš silama Haosa."

"Kako to misliš?" upita Holger s neprikrivenim poštovanjem. "Ne znam baš ništa o tome kako stvari ovde stoje. Možeš li ti da mi to bliže objasniš?"

Pustio je, potom, patuljka dugo da gundā, a da ništa nije saznao. Hjudži baš nije bio naročito bistar, a bio je i prilično zaostao. Holger, najzad, beše stekao utisak da se neprestana borba vodila između iskonskih sila Reda i Haosa. Ne, ne baš sila. Načina postojanja? Da li se radilo o zemaljskom odrazu duhovnog sukoba između neba i pakla? U svakom slučaju, ljudska bića bila su ovde glavni branitelji Zakona, mada ih je većina bila nesvesna toga, dok su se drugi - veštice, čarobnjaci i zločinitelji - bili prodali Haosu. Manji broj ne-ljudskih stvorova takođe je bio na strani Zakona. Protiv sebe su imali gotovo sav Srednji svet, koji je, po svemu sudeći, uključivao kraljevstva poput Vilizemlje, Trolhajma i Zemlje divova... koje, zapravo, Haos beše i stvorio. Ratovi između ljudi, kao što je, na primer, bilo dugogodišnje vojevanje između Saracena i Svetog carstva, išli su u prilog Haosu; da je Zakon vladao, svi ljudi živeli bi u miru i redu i slobodi, koje samo Zakon

može ispuniti smislom. Ali, bilo je to u tolikoj meri strano stanovnicima Srednjeg sveta, da će se, vrlo verovatno, većito truditi da to spreče i da prošire svoj vlastiti dominion senki.

Čitava ta stvar delovala je toliko neodređeno, da Holger konačno skrenu razgovor na praktičnu politiku. Hjudži mu ni u tome nije bio od neke velike pomoći. Holger je uspeo da shvati tek toliko da su se zemlje ljudi, u kojima je vladao Zakon, prostirale na zapadu. Bile su podeljene na Sveto carstvo hrišćana, saracenske zemlje dalje prema jugu, i razna manja kraljevstva. Vilinzemlja, deo Srednjeg sveta najbliži ovom mestu, nalazila se još malo dalje prema istoku. Ova, pak, oblast predstavljala je sporno pogranično područje u kome je sve bilo moguće.

"U stara vremena", nastavi Hjudži, "odma' posle Pada, blizu da je, znaješ, sve bilo Haos. Ali, korak po korak, bilo je vraćeno. Najduži korak bio je kada je Spasilac živeo na zemlju, jer tada ništa od tamu nije moglo tamo d' opstane, a umro je lično i veliki Pan. Ali, sada govoridu da se Haos oporavio i da je spreman d' uzvratiti. Ne znajem."

Hm. Nije bilo načina da na licu mesta odvoji činjenice od izmišljotina. Međutim, ovaj svet je u mnogo čemu bio paralelan sa Holgerovim, tako da je neka veza morala postojati. Nije li, možda, s vremena na vreme dolazilo do uspostavljanja prolaznih kontakata; nije li bilo odbačenih kakav je i on sam bio, koji su se vraćali puni priča koje su potom prerasle u legende? Da li su stvorenja iz mitova ovde zaista postojala? Prisetivši se nekih od njih, Holger se ponada da to nije bio slučaj. Nije baš naročito bio zainteresovan da sretne zmaja koji bljuje vatru, ili troglavog džina - ma koliko da mu oni mogli biti zanimljivi sa zoološkog stanovišta.

"Oh, da, da", ogłosi se ponovo Hjudži, "moraćeš d' ostaviš krst, ako imaš ga, i svoju gvožđuriju na kapiju. Niti unutra smeš da zboriš svete reči. Narod Vilinzemlje ne mož' ništa protiv nji', al' ako i' budeš tamo upotrebljav'o,

smislice već način kako da te ubaksuziraju."

Holger se u sebi upita kakav li je ovde bio položaj agnostika. Bio je, razume se, odgojen kao luteranac, ali već godinama nije kročio ni u kakvu crkvu. Ako je ovo već moralo da se nekome dogodi, zašto ne, onda, nekom dobrom katoliku?

Hjudži je nastavljao da priča. I priča. I priča... Holger pokuša prijateljski da obrati pažnju na ono što je govorio, trudeći se da, ipak, u tome ne pretera. Došli su, dakle, do pričanja priča. Holger potom iščepirka iz sećanja sve moguće neutralne šale. Hjudži je bio oduševljen.

Zastali su da ručaju kod potoka čija je obala bila prekrivena mahovinom, kad se patuljak iznenada naže napred i spusti ruku na Holgerovu mišicu. "Gospodin vitez", počeo on, gledajući preda se u tle, "rado ću za tebe dati savet što se puta tiče, ako želiš."

Holgeru s mukom pođe za rukom da se uzdrži. "Dobro bi mi došao, hvala ti."

"Nisam bio u znanju koji put bi za tebe je najbolji. Možda da potražiš Vilinzemlju, k'o što veštica reče, a možda i da s' odma' vrneš. Niti ja to mogu da otkrivam. Ali, znajem nekog u šumama, prijatelja od svi' njeni' stanovnika, koji znaju sve vesti iz drugu zemlju i ovu i može ti dati neki savet."

"Mnogo bi mi pomoglo, ako bih mogao... da ga upoznam, Hjudži."

"Nije to on, to je ona. Nijedan vitez do sad nisam je pominj'o, jerbo su oni veoma pomamna sojta i ona i' ne vole. Ali, ti... E, pa... Ne mogu za tebe da budem zao vodič."

"Hvala ti, prijatelju. Ako ikada ja budem u prilici da nešto za tebe učinim..."

"To ne", zabrunđa Hjudži. "Ja raditi ovo radi svoj čast. I pazi kako se ponašaš pred njom, ti nespretni klipan!"

4.

Skrenuli su ka severu i jahali nekoliko časova, koje je Hjudži uglavnom proveo prisećajući se osvajanja žena svoje vrste. Holger ga je slušao na jedno uvo, pretvarajući se da prema njemu oseća strahopoštovanje - koje bi, nedvosmisleno, bilo više nego zasluženno da je makar samo polovina priča bila istinita. Inače je bio zadubljen u vlastite misli.

Kada su zašli u više oblasti, šuma je postala otvorenija, nazirale su se livade pune divljeg cveća i sunčeve svetlosti, sive gromade prekrivene lišajevima razbacane između šumaraka, i, tu i tamo, pogled preko brda koji se prostirao u purpurnu daljinu. Ovde je bilo bezbroj potoka što su skakutali i sevali, u žurbi da stignu do udolina u niziji, i duga iznad njih na mestima gde su se strmoglavljivali preko strmih stena. Vodomari su tu leteli nalik na male plave munje, sokolovi i orlovi dizali su se nebu pod oblake, jato divljih gusaka bučno bi prhnulo iz trstika oko jezerca a zečeve i srne i nekoliko medveda ugledali bi tek na tren. Beli oblaci povlačili su svoje senke preko neravnog, raznobojnog tla, hladan vetar duvao je Holgeru u lice, i on zateče sebe kako uživa u putovanju. Čak je i oklop, koji je u početku jedva vukao, postajao deo njega. Na neki neodređen način, ovaj predeo podsećao ga je na dom; kao da ga je nekada ranije već poznavao.

On pokuša da se seti. Da li je to bilo u Alpima, ili u norveškim visokim saetereima, ili na planinskim livadama oko Rajnera? Ne, ovo je bilo više od sličnosti. Gotovo da je poznavao ove puteve Vilinzemlje. Međutim, sliku nikako nije uspevao da uhvati, tako da je odustao smatrajući to još jednim slučajem dQja vu.

Mada, ako je prelaskom ovamo stekao znanje jednog novog jezika, moglo se dogoditi da je njegov mozak pretrpeo još neke izmene. Na trenutak mu je pala na pamet otkačena ideja da je možda njegov um bio prebačen u drugo telo. On spusti pogled na svoje krupne snažne šake i poseže da opipa poznato

ulegnuće na bridu nosa - uspomenu na onaj veliki dan kada je pomogao da se teško porazi Politek, sa 36:24. Ne, i dalje je to bio on. I, uzgred budi rečeno, strašno mu je bilo potrebno brijanje.

Sunce je već bilo nisko kada su prešli preko poslednje livade i zastali ispod drveća na obali jezera. Voda tu beše zarobila svetlost i pretvorila se u vatrenu površinu od jedne milje u prečniku; jato malih divljih gusaka zalepeta iz rogoza. "Možemo ovdje sačekati", reče Hjudži, skliznu na tle i stade da trlja butine. "Uf", iskrivi on lice u grimasu, "jadan moja stara leđa!"

Holger takođe sjaha, osećajući i sam izvesne posledice. Nije imalo svrhe da sapinje pitomog Papijona; napravio je samo petlju na kraju uzde i at počeo zadovoljno da pase. "Uskoro će doći, verovatno je", gundao je Hjudži. "Ovdje njeno jedno gnezdo okolo. Al' dok čekamo, momak, možemo se osvežimo."

Holger shvati poruku i izvadi pivo. "Još mi nisi rekao ko je 'ona'", primeti on.

"To Alijanora, labud-devojka." Pivo je klokotalo niz patuljkovo grlo. "Juri ovamo-onamo kroz šumu, a ponekad zađe i u Srednji svet, i stanovnici joj prenose govorkanje. Jer, ona je nami draga prijateljica. Aaaah! Možda je Majka Gerda i veštica, ali nema njoj ravno u spravljenje piva!"

Papijon iznenada zanjišta. Okrenuvši se, Holger ugleda, u pravcu jezera, neko dugačko obličje prošarane žute kože. Leopard! On izvuče i podiže mač pre nego što je toga i postao svestan.

"Ne, ne, stan'der." Hjudži pokuša da ga uhvati za ruku, ali, ne uspevši da se dovoljno istegne, zadovolji se time da ga uhvati za noge. "Dolazi u miru. Neće ti niš', ako ne probaš niš' zlo protiv labud-devojka."

Leopard zastade, sede, i nastavi da ih promatra hladnim ćilibarskim očima. Holger vrati sečivo u korice. Koža ga je peckala od znoja. Upravo kada je ova divljina počela da mu postaje poznata, moralo se dogoditi nešto slično.

Iznad glava zalepetaše nečija krila. "To j' ona!" povika Hjudži. On stade da

skače unaokolo, mlatarajući rukama. "Zdravo, zdravo, siđi ovdena!"

Lepećući krilima, labud se spusti na metar udaljenosti. Bio je to najveći labud koga je Holger ikada video. Večernja svetlost zlatasto mu se presijavalo po perju. On nesigurno zakorači napred, pitajući se kako da se predstavi jednom labudu. Ptica, međutim, zamlatara krilima i stade se povlačiti.

"Ne, ne, ne plaš' se, Alijanora." Hjudži se u tren oka nađe između njih. "On hrabar je vitez, i 'oće da popriča s tebe."

Labud zastade, uhvati ravnotežu, raširi krila i prope se na prste. Telo mu se izduži, vrat smanji, krila suziše... "Isuse Hriste!" povika Holger i prekrsti se. Pred njim je stajala žena.

Ne, već devojka. Nije mogla imati više od osamnaest godina: bila je visoka, vitka, mlada, gipka, preplanula, sa kosom boje medi puštenom preko ramena, krupnim sivim očima, sa nekoliko pegica na drskom prćastom nosiću, sa ustima širokim i nežnim... Baš je bila lepa! Gotovo ne razmišljajući, Holger odveza trake ispod brade, skinu kacigu i kapu i nakloni joj se.

Stidljivo mu je prišla, trepćući dugačkim tamnim trepavicama. Na sebi je imala samo kratku tuniku, bez rukava, koja je pratila liniju njenog tela i koja kao da je bila istkana od belog perja; njena bosa stopala nečujno su se kretala po travi. "To j' li si ti, Hjudži", reče ona, jasno oponašajući Hjudžijevo vrskanje svojim mekim kontraaltom. "Dobro doš'o. I vi, ser viteže, jer ste prijatelj mog prijatelja."

Leopard čučnu, mahnu repom i uputi Holgeru podozriv pogled. Alijanora se osmehnu i ode da zver pošaošlji ispod brade. Ona joj se očeša o noge, predući poput dizel-motora.

"Ovaj dugačak momak ser Holger ima biti", važno objavi Hjudži. "I, k'o što vidiš, prijatelj, ovo ovdi ti je labud-devojka u ličnost. 'Oćemo l' da večeramo?"

"Ovaj..." Holger je nastojao da nađe prave reči. "Zadovoljstvo mi je što

sam vas upoznao, gospo." Veoma je pazio da je formalno oslovi; stajala je sramežljivo pred njim, ali je leopard i dalje bio prisutan. "Nadam se da vas nismo uznemirili."

"Oh, ne", osmehnu se ona i opusti. "Zadovoljstvo je za mene... Retko viđam ljude, galantne vitezove." U glasu joj se nije osećala ni najmanja koketerija; jedino je pokušavala da, kako priliči, odgovori na njegovu ljubaznost.

"Ah, 'ajd da jedemo", zabruna Hjudži. "Moj stomak mi se tare od kičmu."

Seli su na ledinu. Alijanorini zubi kidali su tvrdi crni hleb koji joj je Holger ponudio isto onako lako kao i patuljkovi. Niko nije ni reč progovorio dok nisu završili, a u međuvremenu sunce se našlo na obzorju, dok su se senke izdužile kao sam svet. Tada Alijanora pogleda Holgera pravo u oči i reče: "Traži vas neki čovek, ser vitez. Saracen. Je l' on vaš je prijatelj?"

"Šta, Sa... Saracen?" Holger škljocnu vilicama. "Ne. Ja sam ovde stranac. Ne znam ni jednu takvu osobu. Mora da ste se prevarili."

"Može bit", oprezno odvrati Alijanora. "Šta vas je onda dovelo amo, k meni?"

Holger joj objasni svoju muku - da li da veruje veštici ili ne. Devojka se namršti, i između vodoravnih tamnih veđa pojavi joj se bora. "Bojim se da vam to ne umem kaz'ti", promrmlja ona. "Al' uputili ste se u mračno društvo, ser vitez. Majka Gerda nije dobra duša, a svi znadu i kako je prevrtljiv vojvoda Alfrik."

"Znači, mislite da će biti bolje da ne odlazim kod njega?"

"Ne znam vam kaz'ti." Delovala je nekako uznemireno. "Ne znajem ništa o uzvišenim iz Vilinzemlje... Poznajem samo nekolicinu među nižem sloju u Srednji svet, neke kbolde i nissere, jednu il' dve otrovne gljive, i tako to."

Holger trepnu. Evo ga opet. Samo što je počeo da zamišlja da je pri zdravoj pameti - mada je situacija bila neverovatna - a onda su se ponovo

otkačili i stali da razgovaraju o natprirodnom kao da je deo svakodnevnog života.

E pa... možda i jeste, ovde. Prokletstvo, pa upravo je video labuda kako se pretvara u ljudsko biće. Opsena ili ne, znao je da tako nešto nikada ne bi mogao videti u vlastitom svetu.

Prvobitni šok i unutrašnja otupljenost koju je to izazvalo polako su čileli. Počeo je da shvata, čitavim svojim bićem, koliko je daleko od kuće, i kako je usamljen. On stisnu pesnice, uzdržavajući se da ne opsuje ili zaplače.

Da bi uposlio um, on upita: "Šta je bilo sa tim Saracenom?"

"Oh, on." Devojka se zagleda u sjaj jezera u sumraku. Laste su tamo uzletale i obrušavale se, sred ogromne tišine. "Nisam ga lično videla, ali šume pune su priča, krtice o njima mrmljaju u svojim jazbinama, jazavci ih prepričavaju ostalima; zatim ih preuzimlju vodomari i vrane i svima objavljuju. I tako sam čula da već nedelja mnoga, usamljeni ratnik, koji po odeći i liku mora bit' Saracen, jaše po ovi' predeli raspitujući se o 'rišćaninu vitezu za kog veruje da je blizu. Nikom nije rek'o zašto traži taj čovek, ali kako ga Saracen opisiva, to si ti: plavokosi div na crnom konju, koji nosi oružje..." Ona skrenu pogled put Papijona. "Ali, vaš štit je pokriven. On priča o takvom na kome su tri srca i tri lava."

Holger se ukoči. "Ne poznajem nikakvog Saracena", reče on. "Ovde ne poznajem nikoga. Dolazim iz veće daljine nego što možeš i shvatiti."

"Da to nije neki tvoj neprijatelj, koji traži te da pogubi te?" upita Hjudži zainteresovano. "Il' može bit' kaki prijatelj?"

"Kažem ti da ga ne poznajem!" Holger odjednom shvati da više. "Izvinite. Potpuno sam na suvom."

Alijanora razrogači oči. "Na suvom? Oh, aha." Ona se slatko zakikota. "Lepa fraza."

Negde u dubini uma, Holger pribeležio tu činjenicu za buduću upotrebu;

klišei njegovog sveta ovde su izgleda prolazili kao novoskovane mudrosti. Ali, uglavnom je bio zabavljen razmišljanjem o Saracenu. Ko je on, do đavola? Jedini musliman koga je ikada poznao bio je onaj bojažljivi naočarko, mali Sirijac, tamo na koledžu. Taj ni pod kakvim okolnostima ne bi hodio unaokolo ovako opremljen!

On, Holger, mora da se našao na konju i sa opremom čoveka koji, igrom slučaja, podseća na njega. To bi moglo predstavljati i te kakvu nevolju. Nema svrhe tražiti tog ratnika Saracena. Sasvim sigurno da nema.

Odjednom ga preplavi nihilističko osećanje očajja. "Idem u Vilizemlju", reče on najzad. "Izgleda da nemam izbora."

"Opasno mesto to je za smrtnike", ozbiljno primeti Alijanora. Ona se naže prema njemu. "Na čijoj ste vi strani - Red il' Haos?"

Holger je oklevao. "Ajde, ne bojite se", podstaje ga ona. "Ja sam u dobri odnosi sa većinom bića."

"Pretpostavljam da sam na strani Reda", odvrati on lagano, "mada ne znam baš ništa o tom ratu... ni o ovoj zemlji."

"To i mišljah", primeti Alijanora. "E pa, i ja sam ljudsko biće, i mada su često sluge Zakona pijani grubijani, mislim da mi se nji'ova stvar više dopada od Haos. I zato idem s vami. Može se zbidne da vam pripomognem u Srednjim svetu."

Holger počeo da se buni, ali ona podiže svoju vitku ruku. "Ne i ne, dosta o tom. To za mene nije nikaki rizik, ja umem da letim. I..." Ona se nasmeja. "A može da ispadne i prava vesela pustolovina, mislim, da!"

Spuštala se noć, sa zvezdama i rosom. Holger prostre ćebe s namerom da se u njega umota i tako spava, dok se Alijanora udalji rekavši da će radije noć proboraviti u drvetu. Čovek je ležao budan dosta dugo, posmatrajući sazvežđa. Bile su mu poznate; tamo gore nalazilo se pozno letnje nebo severne Evrope. Ali, koliko daleko mu je bio dom? I da li su razdaljine imale

bilo kakvo značenje?

Seti se, potom, da se, kada se ono Alijanora pretvorila u ljudsko biće, i ne razmišljajući prekrstio. Nikada do tada ne beše to učinio. Da li je to bio samo uticaj ovog srednjovekovnog okruženja, ili deo nesvesnih umeća, kao što su to bili jezik, jahanje, i sam Gospod zna šta još, koje je na neki način stekao?

Čovek zaista mora biti samotna stvar, kada čak ni sebe ne poznaje.

Ovde nije bilo komaraca. Male molitve se isplate. Mada, jedan ili dva baš bi mu bili dobrodošli, koliko da ga podsete na dom.

Konačno je zaspao.

5.

Krenuli su izjutra, Holger i Hjudži na Papijonu, dok je Alijanora letela iznad njih u obličju labuda, kružeći, dižući se u visinu i nestajući iza drveća, da bi se ponovo pojavila u gotovo okomitom spustu. Kada je sunce izgrejalo, čovek se oseti nekako bodrijim. Ako ništa drugo, imao je nekakav cilj pred sobom, a izgleda da se nalazio i u dobrom društvu. Do podneva ih je njihovo putovanje na istok dovelo visoko u brda, u neravnu, vetrovitu zemlju izrovašenih gromada, vodopada i tesnaca, visoke oštre trave i čvornatog šiblja. Holgerovom oku, pri tom, učini se da obzorje ispred njih izgleda nekako tamnije nego što bi trebalo da bude.

Hjudži počeo da promuklim glasom peva neku bestidnu pesmicu. Holger mu na to odgovori baladama kao što su 'Kotlokrpa brđanin' i 'Engleski kralj kopilan', prevodeći ih s takvom lakoćom da je to i njega samog iznenadilo. Patuljak se glasno smejao. Holger upravo otpoče i 'Tri zlatara', kad na njega pade neka senka i on, podigavši pogled, ugleda labuda kako kruži iznad njih, slušajući ih sa zanimanjem. Reč mu zastade u grlu.

"Hej, nastavi", stade ga požurivati Hjudži. "To je baš retko sočan pesma."

"Zaboravio sam ostatak", odvrati Holgar slabim glasom.

Nije znao kako će pogledati Alijanori u oči kada se zaustave za ručak, a zastali su pored gustiša koji je zaklanjao ulaz u neku pećinu. Devojka im lagano priđe u svom ljudskom obliku. "Imate milozvučan glas, da, sigurno, ser Holger", osmehnu se ona.

"Hmmm... hvala", promrmlja on.

"Volela bih da se priselite šta se desilo s oni tri zlatarima", nastavi ona. "Nije lepo od vas što ste i' ostavili na krovu."

On je kradomice pogleda. Sive oči bile su joj posve iskrene. Ako je provela život među zemaljskim malim ljudima... Ipak, nije imao petlju. "Pokušaću kasnije da se setim", odvrati on slagavši.

Šibljak iza njih zašuška i oni ugledaše neko stvorenje kako upravo izlazi iz pećine. U prvi mah Holger pomisli da se radi o nekakvom nakaradnom stvoru, ali potom zaključi kako mora da je reč o normalnom članu neke ne-ljudske rase. Stvor je bio nešto viši od Hjudžija i mnogo širi, sa mišićavim rukama koje su mu visile do povijenih kolena; imao je veliku i okruglu glavu, pljosnat nos, zašiljene uši i pukotinu umesto usta; koža mu je bila bez dlaka i siva. "Pa, to je Anrih", uzviknu Alijanora. "Nije mi bilo u znanju da ti je jazbina tako visoko."

"Oh, motam si ga unaokolo." Stvorenje čučnu i osmotri Holgera svojim okruglim očima. Na sebi je imalo samo kožnu pregaču, i u ruci je držalo čekić. "Tu, u blizina, kopademo novi okno." Izmahnuvši rukom, on pokaza na okolni predeo. "U ta brda, da, ima zlato."

"Anrih pripada niklašima", objasni Alijanora, i Holger zaključi da će pre biti u pitanju pleme planinskih patuljaka nego serija novčića ili kakva smesa. "Zavlače se u jazbine k'o jazavci."

Pridošlica izgleda nije bio ništa manje željan ogovaranja od ostalih. Holgerova priča morala je da bude ponovo ispričana od samog početka. Niklaš na kraju odmahnu glavom i otpljunu. "Nije vam baš pametan pos'o da

nastavite dalje", reče on. "I to sada, kad Srednji svet sudi svim ko' su protiv
nji'."

"Aha", izusti Hjudži, "znači na 'ladnu dobrodošlicu mož' biti da sretnemo
kod Alfrik."

"Govoru da su vilenjaci i troli imaju savez", nastavo Anrih. "A kad se
nji'ovi klanovi udružuju, to ti je ondak veliki pokret, sigurno."

Alijanora se namršti. "Ne dopada se meni ovo", obrati se ona Holgeru.
"Čujem da vračevi hrabro k'o nikad ranije idu napolje, čak do središte
Carstva. K'o da je uklonjena zaštita Zakona, kako bi Haos slobodno mog'o
preoplaviti svet."

"Sveta čarolija bila je turena na Kortanu, ali sada je sklonjena od pogled
čovekov i niko ne ima vlas' nad time ka'će d' iskrasne", primeti Anrih sa
izvesnim pesimističkim uživanjem.

Kortana, pomisli Holger. Gde li je već čuo to ime?

Anrih zavuču šaku u džep pregače i, na Holgerovo iznenađenje, izvadi
zdepastu glinenu lulu i vrećicu nečega što je ličilo na duvan. Zapalivši vatru
pomoću kremenca i čelika, on duboko udahnu. Holger ga je čeznutljivo
posmatrao.

"To je zmajevski trik, ti gutač vatra", dobaci mu Hjudži.

"Ja uživaš", odvrati Anrih.

"Sasvim ispravno", primeti Holger. "... žena je samo žena, ali je zato dobra
cigara dim'."

Svi se zagledaše u njega. "Nikada nisam čula da se neko od ljudski rod
tako igra s demoni", reče Alijanora.

"Pozajmi mi lulu", reče Holger, "pa ćeš videti!"

"Ovo suviše dobro da propusti se." Anrih se pognu i vrati u pećinu, i
uskoro iznese veliku lulu od korena belog vresa. Holger je napuni, zapali i
stade da ispušta srećne oblačiće. Učinilo mu se da ne puši duvan, jer je bilo

jako kao sam đavo, ali ništa lošije od onoga što je pušio u Francuskoj pre ili u Danskoj za vreme rata. Hjudži i Anrih su mu se smejujili, dok se Alijanora gotovo valjala od smeha.

"Koliko tražiš za ovo?" upita Holger. "Daću ti svoj drugi ogrtač u zamenu za lulu, kremen i kresivo i vrećicu duvana... Ovaj, lišća za pušenje."

"Neg' šta!" smesta pristade Anrih i Holger shvati da je mogao i bolje da prođe. Ali, šta se može.

"Možda bićeš to'ko pošten da dodaš i nešto 'rane za nas", dobaci mu Alijanora.

"Ako je to što gi tražite..." Anrih ponovo nestade, a Alijanora sažaljivo pogleda Holgera. "Baš vi muškarci ne umedete da bidnete praktični", uzdahnu ona.

Pošto su dobili komad hleba, sira i dimljenog mesa, krenuli su dalje. Iako je predeo postao još strmiji i divljiji, Papijon kao da je bio neumoran. Dok su napredovali, mrak na istoku dizao se pred njima poput kakvog nejasnog zida. Predveče su zastali kod nečega što mora da je bila kresta grebena; ispod njih su se prema borovim šumama protezali raštrkani brežuljci. Alijanora se spretno dade na posao da napravi zaklon od upletenog vrbovog pruća, i dok je Hjudži pripremao večeru, Holger se osećao posve beskorisnim. Ali, uživao je da gleda devojkicu kako se lako kreće unaokolo.

"Sutra ćemo", reče ona, dok su sedeli oko vatre pošto je pao mrak, "ući u Vilinzemlju. Posle toga, sve je u rukami sudbine."

"Zašto je tako mračno u tom pravcu?" upita Holger.

Alijanora se zagleda u njega. "Vi ste zaistinski iz daleka, ili ste začarati", reče ona. "Svak' znade da Farizeji ne podnose dnevno svetlost, tako da je u nji'ovo kraljevstvo uvek sumrak." Ona se trže. Svetlost koju je širila vatra urezivala joj je crvenilo na mlado lice, još većma ga ističući naspram tame kroz koju je zavijao vetar. "Ako Haos pobedi, može se zbije da sumrak

preoplavi celi svet, i da nema više jarko sunce, zeleno lišće i cvetovi. Da, mogla bi' da reknem da sam za Zakon." Ona zastade. "Pa ipak je Vilinzemlja zemlja od iznad prirodne lepote. Vi uverićete se!"

Holger se preko plamena zagleda u nju. Svetlost joj je odbljeskivala u očima, milovala joj kosu i nežne obline tela, a povrh svega joj je plela i ogrtač od senke. "Nadam se da nisam nepristojan", poče on, "ali, ne mogu da shvatim zašto jedna tako lepa devojka kao što ste vi živi u divljini među... među onima koji nisu njenog roda."

"Oh, nije to nikaka zagonetka." Ona se zagleda u žeravicu. Od noćnog vetra jedva joj je čuo glas. "Patuljci su me našli kao bebu u šumi. Može biti da sam dete od neki mali zemljoposednik, ukradeno za vreme pljačke kojih je stalno u ove pustopoljine. Pljačkaš su prvo hteli da me odgaju da budem robinja, pa se predomislili i ostavili me. I tako su me odgajili mali narod i životinje, nji'ova braća po zakletvi. Bili su dobri i ljubazni, i naučili su me mnogo stvarima. Na kraju su mi dali ovu labuđu haljinicu, za koju pričadu da je nekada pripadala Valkirama. Uz pomoć nje, ja, iako po rođenju nisam jake građe, već običnog ljudskog roda, mogu da se promenim k'o što si vid'o; i tako sam bezbedna. Sada idi kud' te volja, rekli su patuljci. Ali meni uopšte nije bilo stalo do dimljive dvorane ljudi. Moji prijatelji bili su ovdi, a prostoru i nebu po kojima se krećem treba da gi je milo. To vam je sve."

Holger lagano klimnu glavom.

Ona se ponovo zagleda u njega. "Ali, vi ste nami kazali samo malkice o sebi", izgovori ona uz nesigurni osmeh. "Gde biti vaš dom, i kako ste došli ovamo, a da niste prešli preko zemalja ljudi ili Srednjeg sveta i otkrili kaki su?"

"Voleo bih da to i sam znam", odvrati Holger.

On oseti želju da joj ispriča čitavu priču, ali je potisnu. Verovatno ne bi bila u stanju da shvati ni njen najmanji delić. Pored toga, moglo bi se pokazati

mudrim da sačuva poneku tajnu. "Mislim da me je neko začarao", reče on najzad. "Živeo sam tako daleko odavde, da verovatno nikada nećemo čuti ni za jedno od tih mesta. A onda, iznenada, obreo sam se ovde."

"Kako se zove vaš kraljevstvo?" bila je uporna.

"Danska." Skoro da opsova sam sebe kada je to izgovorio.

"Ali, ja čula sam za vaše kraljevstvo! Iako je daleko odavdi, naširoko je znato. Hrišćanska zemlja, severno od Carstvo, je l' tako?"

"Hmmm... ovaj... to ne može biti ista Danska." Teško! "Moja leži u... uf..." Bilo mu je zaista mrsko da je laže. Ali, samo čas; njegova davna tumanjanja po Sjedinjenim Državama... "Mislim na jedno mesto u Južnoj Karolini."

Ona nakrivi glavu. "Mislim, da, vi nešto da skrivate. Kako god 'oćete. Mi ljudi sa granicu naučili smo da ne budemo suviše radoznatljivi." Ona zevnu. "'Oćemo u krevet?"

Zajedno su se sklupčali u zaklonu, tražeći toplinu jedno od drugog, dok je noć postajala sve hlandija. Holger se, drhteći, nekoliko puta probudio, osetivši Alijanoru kako diše pored njega. Bila je kao slatko dete. Ako nikada ne nađe put nazad...

6.

Njihovo silaženje narednog dana bilo je brzo, mada nesigurno. Hjudži bi često zacvilio, kad god bi se Papijonova kopita okliznula na kakvom nagibu i oni se zateturali iznad raspuklog oboda bezdana. Alijanora je sve vreme bila daleko iznad njih. Volela je da se poigrava, tako što bi se u vazduhu pretvorila u ljudsko biće, da bi se potom ponovo preobratala u labuda u poslednjem trenutku pre pada, od čega se čoveku dizala kosa na glavi. Pošto je to video, Holgeru je i te kako bilo potrebno da povuče nekoliko umirujućih dimova. Nije uspeo da zapali lulu dok mu Hjudži nije pokazao kako da koristi kremen i kresivo koje je sada nosio u vrećici zakačenoj za pojas. Prokletstvo, zašto

nemaju šibice u ovom svetu?

Dok su prolazili kroz borovu šumu, obavio ih je sumrak poput olujnih oblaka, pojačavajući se sa svakim prigušenim korakom. Holger se stade pitati hoće li išta videti na kraju putovanja. Ježio se na pomisao da bi mogao naslepo tapkati kroz zemlju trola i vukodlaka, i sam Bog zna čega još.

Vazduh je postajao topliji što su se dalje spuštali. Kada su konačno izišli iz šume, atmosfera je bila miomirisna, teška od mirisa cvetova nepoznatih Holgeru, mada su podsećali na miris sandalovine. Stupili su u otvorenu, valovitu udolinu, i Hjudži proguta knedlu. "E pa, sadena smo u Vilinzemlja", promrmlja on. "Kako li ćemo si ga probijemo napolje, to je već druga priča."

Holger osmotri predeo upitnim pogledom. Iako je sunce bilo skriveno, noć koje se plašio nije se spustila. Nije bio u stanju da razabere nikakav izvor svetlosti, ali je video gotovo isto onako dobro kao i po danu. Nebo je bilo tamne, zagasitoplave boje, a isto plavetnilo preovladavalo je i u vazduhu, tako da je imao utisak da jaše ispod vode. Trava je bila visoka i sočna, bledozelena sa srebrnastim prelivom, mestimično prošarana belim cvetovima. Asfodele, pomisli Holger. Ali, otkud je on to mogao znati? Tu i tamo, primećivao je i grmove belih ruža. Moglo se videti usamljeno drveće, a bilo je i šumaraka, visokog drveća, vitkog, mlečne kore, i listova boje trave. Kroz krošnje je duvao lagani vetar stvarajući jedva čujno brujanje. Nije mogao baš dobro da odredi udaljenost pri ovoj prevarnoj svetlosti bez senki. U blizini je proticao potok koji nije žuborio već svirao, beskrajnu melodiju na tuđinskoj skali. Fosforescencija je dodavala belu, zelenu i plavu boju preko vode.

Papijon iznenada frknu i strese se. Očigledno, nije mu se dopadalo ovo mesto.

Ali, gde sam ga već video, upravo ovakvo, hladno i plavo iznad bledunjavog drveća i brda koja su se topila u nebu, gde je vetar još duvao ovako pevajući i reka zvonila poput staklenih zvončića? Možda nekada

davno, u snu, između sna i buđenja, tokom lake letnje noći u Danskoj, ili je to možda bilo još ranije, neke zaboravljene godine? Ne znam, a mislim da ni ne želim da znam.

Nastavili su da jašu. Pri nepromenljivom osvetljenju, sticao se utisak da je vreme tečno i nepostojano, tako da su mogli putovati i minut i vek, a nepregledni predeo promicao je pored njih, dok su oni i dalje jahali - sve dok se labud nije ponovo, uz grmljavinu krila, obrušio i pretvorio u Alijanoru.

Na licu joj se ogledao strah. "Videh nekog viteza kako kasom dolazi amo", izgovori ona bez daha. "Viteza iz Vilinezmlje. Nameran šta je, ne umem da kažem."

Holger oseti kako srce počinje ubrzano da mu kuca, ali je ipak uspeo da naizgled sačuva mir. "Saznaćemo."

Stranac se najzad pomoli iznad grebena. Jahao je visokog, kao sneg belog konja, sa grivom koja se vijorila i koji je ponosno izvijao vrat; ipak, nije plenio pogled: noge su mu bile suviše dugačke, a glava preveć mala. Jahač je na sebi imao oklop i spušten vizir, tako da mu se nije videlo lice; na kacigi je imao ukrasno belo perje, štit mu je bio bez oznaka i crn, ili je, zapravo, svetlucao ponoćnim plavetnilom. Najzad se zaustavi i pusti Holgera da mu priđe.

Kada mu se Danac sasvim približi, vitez spusti koplje. "Stani i predstavi se!" Glas mu je bio odlučan, metalast, ne baš sasvim ljudski.

Holger poteže uzde, i Papijon se trže na ovu neuljudnost. "Šalj me veštica, Majka Gerda, sa porukom za vojvodu Alfika."

"Najpre mi pokaži oružje", doviknu izazovni glas. "Ovamo ne dolazi niko nepoznat."

Holger sleže ramenima, ne bi li prikrio vlastitu nelagodnost. Potom posegnu naniže, otkopča štit i navuče ga na levu ruku, dok Hjudži ukloni platnenu pokrivku. "Evo."

Vitez iz Vilinzemlje prope konja, mamuznu ga i jurnu.

"Brani se!" zaskviča Hjudži i smandrlja se sa sedla. "'Oće da t' ubije namrtvo!"

Papijon skoči u stranu, dok je Holger i dalje zurio u čudu. Konjanik projuri pored njega u potmulom topotu, a onda se okrenu i krenu nazad sa kopljem uperenim u Holgerovo grlo.

Slepi refleks. Holger spusti vlastito koplje, podbi Papijona, i podiže štit. Crni parip naglo skoči napred. Na njegov užas, neprijateljevo obličje sve više mu se približavalo, i njegovo koplje spusti se ka Holgerovom stomaku. Danac takođe spusti štit i gurnu stopala u uzengije.

Bučno su se sudarili, tako da odjek nastavi da putuje s brda na brdo... Holgerov štit bio je potisnut prema njegovom stomaku, i umalo da nije izgubio koplje, koje se beše zakačilo za protivnikov vizir. Drška protivnikog koplja se međutim rascepi, i vitez se zatetura u sedlu. Papijon je silovito nasrtao, i stranac se najzad premetnu preko konjskih sapi.

Smesta se, međutim, podiže na noge - bilo je naprosto neverovatno da je to mogao učiniti u oklopu - i njegov mač sevnu iz korica. Nije bilo vremena za razmišljanje. Holger je morao da pusti telo da dela za njega; ono samo znalo je šta mu valja činiti, i on se baci na neprijatelja koji beše ostao bez konja. Mač udari na mač. Vitez se okomi na Holgerovu nogu, ali Danac uspe da na vreme odbije udarac, a potom i sam zviznu oštricom po kacigi sa perjem. Metal zvonko zazveča i njegov neprijatelj posrnu.

Bilo je krajnje nezgodno udarati odozgo, sa konja, i Holger pođe da skoči na zemlju, ali mu se noga zaglavi u uzengiji i on pade na leđa. Istog časa, stranac skoči na njega, ali ga Holger šutnu. Opet onaj metalni odjek, i ratnik pade. Obojica se, potom, nekako uspraviše. Široki mač pridošlice lupi po Holgerovom štitu, i Holger zamahnu prema njegovom vratu, pokušavajući da nađe prorez između metalnih pločica. Vitez je udarao nisko, ciljajući njegove

nezaštićene noge, i Holger se povuče unazad. Ovaj drugi jurnu na njega - mač se nije video od brzine zamaha - ali Holger dočeka udarac u sred vazduha. Udar mu protrese sve mišiće, ali vitez u mač ispade iz ruke; istog časa, stranac izvadi nož i skoči prema njemu.

Široki mač nije bio namenjen za ubode, ali Holger ugleda pukotinu iznad ovratnika ispred sebe i sjuri mač. Iskre poleteše. Metalno obličje se zavrte, klonu na kolena, pade u travu začangrljavši po poslednji put i ostade mirno da leži.

Sav ošamućen, dok mu je u ušima grmelo, Holger se osvrnu oko sebe. Beli konj bez jahača mahnito je jurio put istoka. Da saopšti novosti vojvodi, pomisli on. A onda Hjudži poče da igra i kliče oko njega, dok mu se Alijanora obisnu o ruku, uzvikujući kroz jecaje kako se divno borio.

Ja? pomisli on. Ne, to nisam bio ja. Ja ništa ne znam o mačevima i kopljima.

Ali, ko je onda dobio ovu bitku

Alijanora se naže nad palo obličje. "Ne krvari", reče ona promuklo. "A ipak, čini se da je pogubljen, jer Farizeji ne podnosu dodir od hladnog gvožđa."

Holger duboko udahnu i um poče da mu se razbistrava. Upravo je uvideo svoju grešku; da, trebalo je da ostane u sedlu i iskoristi svog konja kao dodatno oružje. Naredni put će više paziti. Nakratko se zapita šta li su stanovnici Vilinzemlje - Farizeji, kako su ih izgleda zvali, bez sumnje zato što je nepismena ljudska rasa pobrkala biblijske alegorije - koristili umesto čelika. Legure aluminijuma? Magija je sigurno bila u stanju da izdvoji aluminijum iz boksita. Berilijum, magnezijum, bakar, nikl, hrom, mangan...

Iako bez sumnje tačna, slika vilenjaka-čarobnjaka sa spektroskopom bila je dovoljno smešna da Holgeru povрати ravnotežu. Svoje priatelje očito je zapanjio glasnim smehom. "E pa", poče on, i sam pomalo iznenađen vlastitim

okorelošću, "da vidimo šta imamo ovde."

Potom kleče i podiže vizir. Praznina je zjapila u njega. Oklop je bio prazan. Mora da je bio prazan sve vreme.

7.

Vilinzemlja je imala lik divljine - sa brdima, šumama i neobrađenim dolinama. Holger upita Hjudžija, koji se beše prilično povukao u sebe, od čega žive ovdašnji stanovnici, i patuljak mu objasni da uz pomoć magije dolaze do nekih namirnica i pića, da ponešto dobijaju i iz drugih kraljevstava u Srednjem svetu, od kojih naplaćuju danak, i da love neke od čudnih zveri koje krstare njihovom domajom. Izgleda da su svi od reda bili ratnici i čarobnjaci... Svakodnevnne poslove obavljali su im robovi koje su uzimali od goblina, kobolda i ostalih zaostalih rasa. Dalja pitanja otkrila su da Farizeji ne znaju ni za starost ni za bolest, ali da se priča kako nemaju dušu. Prema Holgerovom mišljenju, po svemu se činilo da se baš neće naći u najprijatnijem zamislivom društvu.

Pokušavajući da pronađe čvrsto mentalno uporište i da zaboravi onaj prazan oklop što je ostao da leži u polju asfodela, Holger stade da se domišlja. Njegovo poznavanje fizike i matematike bilo je krajnje površno, ali, ipak, trebalo je da bude u stanju da uobličí neke koliko-toliko razumne pretpostavke. Moralo je postojati racionalno objašnjenje za ovaj svet!

S obzirom na sličnosti sa njegovim domom - na primer, u pogledu sazvežđa - kao i na razlike - na primer, sve ovo što ga upravo okružuje - morala se odbaciti mogućnost da se nalazi na nekoj drugoj planeti. Nalazio se, dakle, u istom, svom svemiru, i to je bilo nesumnjivo. Uobičajeni zakoni prirode, poput gravitacije i hemijskih jedinjenja, izgleda da su i ovde važili; ali, ovde su se, očigledno, temeljili na pretpostavkama koje omogućavaju i postojanje... ovaj, magije. Razume se, magiju nije predstavljalo ništa drugo do

izravna mentalna kontrola materije. Čak i tamo odakle je on dolazio, neki su ljudi verovali u telepatiju, telekinezu i slične stvari. Možda u ovom svetu, pod izvesnim okolnostima, mentalne sile mogu da budu jače od neorganskih... Dotle je, upravo, stigao kada shvati da se našao u ćorsokaku - to jest, da je samo nadenuo druga imena istom nizu fenomena.

Bilo kako bilo, pitanje je ostajalo: Gde se on to nalazi? Ili bi, možda, trebalo da upita u kada se on to nalazio? Na neko drugoj Zemlji? A, možda, najzad, dva predmeta mogu da zauzimaju isti prostor u isto vreme, a da ne utiču jedan na drugi - što bi značilo da je to isto moguće i za čitava dva sveta. Ili, čak, bilo koji broj svetova. Upao je, dakle, u jedan od njih: neki koji je u velikoj meri bio paralelan sa njegovim vlastitim svetom... Uprkos svim razlikama... među njima mora da je postojala neka veza. Ali, kakva?

On uzdahnu i najzad odustade. Samo redom: jedno po jedno. Kao prvo, mora uznastojati da preživi u zemlji u kojoj je bilo mnogo onih koji su bili kivni na onoga ko nosi znak tri srca i tri lava.

Iz sumraka, napokon, polako izroni zamak. Zidovi su mu se dizali do vrtoglavih visina, krovovi su mu se sastojali od samih šiljaka i uglova, i nad svim tim nadnosile su se tanke kule, stremeći u visinu; divlja lepota, poput šume zimi okovane ledom. Beli kamen podsećao je na čipku i izgledao je tako krhak da bi ga i sam dah mogao raščiniti; ali kada je prišao bliže, Holger vide da su zidovi i te kako masivni. Brdo na kome je stajao zamak opkoljavao je šanac, i mada se u njega nije ulivala nikakva reka, voda je u beskraj kružila, mirno žuboreći.

Nedaleko odatle nalazilo se još jedno brdo, prekriveno ružama i napola skrivenim pramenovima magle; činilo se, međutim, kao da ima oblik ženskih grudi. Hjudži pokaza prema njemu. "Vilinbrdo", reče on veoma tihim glasom. "U njem' vilenjaci održavaju svoje neobične pijančevine, a u noć kad je mesečina izlazu da na njemu igrađu." U pozadini se put severa, juga i istoka

protezala tako mračna šuma, da je Holger jedva bio u stanju da razabere pojedinačno drveće. "Tamo u Mirkšumi, momci Farizeja lovu grifine i mantikore", dodade Hjudži, takođe šapatom.

Iz zamka se oglasi truba, daleka i hladna, nalik na vodu koja teče. Videli su nas, pomisli Holger, i istog časa spusti ruku na mač. Alijanora lepećući krilima slete, da bi u ljudskom obliku stala pored njega. Izraz lica bio joj je ozbiljan.

"Ti i Hjudži..." Holger zastade da pročisti grlo. "Doveli ste me dovde, i neizmerno sam vam zahvalan na tome. Ali, možda će biti najbolje da sada odete."

Ona podiže pogled ka njemu. "Ne", odvrati posle jednog trenutka, "mislim da ćemo još malko ostati. Možda vami možemo biti od pomoć tamo."

"Nisam vam niko i ništa", zamuca Holger. "Vi meni ništa ne dugujete, dok vam ja dugujem više nego što ću ikada moći da vam vratim."

Sive oči ostadoše ozbiljne. "Ja mislim da ste vi malko više od niko, čak ako to i ne znajete", promrmlja ona. "Osećam nešto spram vas, ser Holger. I zato ću, bar ja, da ostadnem."

"E pa", stade da brekće Hjudži, mada ne baš oduševljeno, "niste valjda bili pri pomisli da sam gi ja poslednja kukavica, a, niste li?"

Holger nije više navaljivao. Izvršio je svoju dužnost, ponudivši im izgovor da odu; i, oh Bože, kako mu je samo bilo drago što ga nisu iskoristili!

Kapije zamka otvoriše se i pokretni most bešumno se spusti. Trube se ponovo oglasiše, i Holgeru u susret izjaha četa sa stegom, štitom sa grbom, perjanicom i kopljem. On zauzda konja i ostade da čeka, čvrsto stežući vlastito koplje. Znači, ovo su bili gospodari Vilinezmlje.

Bili su odeveni u boje koje kao da su svetlucale naspram sumraka - grimiznu, zlatnu, purpurnu, zelenu; međutim, boja svakog dela odeće presijavala se i svetlucala i menjala iz trenutka u trenutak. Neki su nosili

pancire ili oklope, i srebrnasti metal bio je pažljivo oblikovan i izgraviran; ostali su, opet, imali odore i plemićke krune. Bili su visoki, i kretali su se kao da klize; takvu gracioznost, nema sumnje, ni jedno živo biće nije moglo da postigne, čak ni mačka. Hladna oholost obeležavala je njihove neobične crte lica, sa visokim, ispupčenim jagodičnim kostima, širokim nozdrvama i uskom bradom. Koža im je bila bela, dugačka lepa kosa srebrnastoplava, i većina među njima nije nosila bradu. Pošto su se dovoljno pribiližili, Holger u prvi mah pomisli da su slepi, jer su im kose oči sadržale samo azurnu ispraznost. Ali, ubrzo je shvatio da im je vid čak i bolji od njegovog.

Vođa se zaustavi i malo nakloni, izdižući se u uzengijama. "Dobro došli, ser viteže", reče on. Glas mu je bio prijatan za uvo, i više je nalikovao pesmi nego govoru. "Ja jesam Alfrik, vojvoda Alfarkrajine, u Vilinzemlji. Ne dolaze nam često smrtnici u posetu."

"Hvala, gospodaru." Ugladene reči same od sebe kliznuše sa Holgerovih usana. "Veštica, Majka Gerda, za koju verujem da je vaš ponizni sluga, preporučila mi je vašu milost. Mišljenja je bila da bi vaša premudrost mogla rešiti moj bol, i zato sam došao da molim za uslugu."

"Ah, tako znači. Dobro se našli, onda. Nudim vama i vašim slugama da ostanete koliko želite, i nastojaću da pomognem gospodinu vašeg položaja koliko sam to u stanju."

Mog položaja? Holgeru pade na pamet da je stvorenje koje ga beše napalovan svake sumnje moralo biti u vojvodinoj službi. Tri srca i tri lava izgleda da nisu bili nimalo omiljeni u Srednjem svetu. Nametalo se, dakle, pitanje: Nije li Alfriku, najzad, postalo jasno da Holger ipak nije bio onaj koga je hteo da ubije? Bilo da je to znao ili ne, šta li se zaista dešavalo iza tog glatkog, ledenog lica?

"Zahvaljujem vašoj visosti", izgovori naglas Holger.

"Žao mi je, međutim, što vas moram zamoliti da napolju ostavite krst i

čelik; ali, verujem da vam je poznata nesrećna slabost naše rase", uljudno reče Alfrik. "Ne bojte se, dobićete drugo oružje."

"U vašoj tvrđavi, gospodaru moj, ne može postojati ništa čega bi se trebalo plašiti", odvrati Holger, pomislivši istovremeno kakav je samo lažov u međuvremenu postajao.

Alijanora se stade premeštati s noge na nogu. "Ja ću vami čuvati stvari, Holger", reče ona. "Ionako ću radije ostanem napolje."

Alfrik i ostali Farizeji okrenuše svoje razrogačene isprazne oči prema njoj. "Pa to je labud-devojka o kojoj smo slušali", osmehnu se vojvoda. "Ne, lepa damo, bili bismo rđavi domaćini kada i vama ne bismo ponudili krov nad glavom."

Ona, međutim, tvrdoglavo odmahnu svojom riđokosom glavom, i Alfrik se jedva primetno namršti. "Ne biste valjda odbili?" zadahta on.

"Bi", odreza Alijanora.

"Ja ću gi ostanem ovdi napolju s nju", brzo dodade Hjudži.

"Ne, ti ćeš ideš sa ser Holger", reče devojka.

"Ali..." počeo Hjudži.

"Čuo si me", završi devojka.

Alfrik najzad sleže ramenima. "Ako biste nam se sada pridružili, ser viteže..." naglasi on.

Holger sjaha i skide oklop. Dok je dodirivao krst, Farizeji okrenuše poglede na drugu stranu. Papijon frknu i zagleda se u njihove konje, i Alijanora natovari opremu na paripa i uhvati ga za povodac. "Čekam te u šumi", dobaci ona i odvede bojnog konja. Holger ju je pratio pogledom sve dok nije nestala.

Skupina se potom uputi nazad u utvrđenje. Dvorište je bilo široko, sa drvećem i cvetnim lejama, fontanama koje su živahno prskale vodu, muzikom i opojnim mirisom ruža u vazduhu. Ispred glavne tvrđave Holger ugleda

gospe Vilinzemlje koje se behu okupile da gledaju, i na trenutak zaboravi na sve ostalo. Jude mu! Vredelo je preći i čitave vasseljene, samo da bi se video ovaj prizor. Pomalo ošamućeno, on im se nakloni.

Alfrik potom naloži oniskom robu, goblinu zelene kože, da gosta odvede u njegove odaje. "Čekamo vas na večeri", dobaci mu on uglađeno. Sa Hjudžijem koji je tapkao za njim, Holger zatim prođe kroz čitav lavirint hodnika, visokih i zasvođenih, koji su nejasno svetlucali. Kroz polulučna vrata video je prostorije što su zaslepljivale oči sjajem ukrasa. Razume se, pomisli on, pokušavajući da sačuva spokoj, kada je neko u stanju da stvori takve stvari ni iz čega...

Uz dugačko stepenište i potom niz drugi hodnik, napokon stigoše u apartman kao iz "Hiljadu i jedne noći". Pošto im iskaza poštovanje dodirnuvši čelom pod, goblin se udalji, a Holger se stade osvrutati unaokolo, zagledajući sjajne tepihe, mozaike od dragog kamenja, zavese od zlatne tkanine, balkonske prozore koji su gledali na mnogo ari bašte. Tanke voštane sveće gorele su jasnom, postojanom svetlošću. Na jednom zidu visila je tapiserija na kojoj su se prilike lagano menjale, izvodeći priču s koje on posle nekog vremena skrenu pogled, blago se pri tom stresavši.

"Možem kaz'ti da oni dobro pazu ovdi sebe", izjavi Hjudži. "Ipak bi gi ja dao sve to đuture da se nađem ispod svoj stari 'rastov koren. Sve je ovde puno trikovi."

"Ne sporim." Holger ode do kupatila koje mu je nudilo pogodnosti kao da je kod kuće - sapun, toplu tekuću vodu, makazice, brijač, stakleno ogledalo - a opet ga ni malo nije podsećalo na dom. Ipak je iz njega izišao krajnje osvežen. Na krevetu je ležala odeća koja mora da je bila njemu namenjena; kada ju je navukao, odgovarala mu je kao druga koža. Svilena košulja dugačkih rukava, purpurni satenski prsluk, grimizne pantalone, kratka plava pelerina, crne somotske cipele - i sve to prošarano zlatnim nitima i draguljima i opervaženo

neobičnim, mekim krznom, što mu još više podiže moral. U uglu takođe primeti gomilu vojne opreme, uključujući i mač sa štitom u obliku polumeseca. Bilo je to vrlo taktično od Alfrika, mada teško da bi bilo ko poneo oružje na gozbu.

"Oh, kako lepo izgledati, ser Holger", stade mu se diviti Hjudži. "Nećeš bidneš u stanje da s' odbraniš od vilingospe. Priča se da gi ovde ima mlogo."

"Voleo bih da znam zbog čega su svi tako prijateljski nastrojeni prema meni", primeti Holger. "Nisu li Farizeji, najblaže rečeno, u lošim odnosima sa ljudskim stvorovima? Zbog čega bi Alfrik činio ovoliko za mene?"

"Nije mi u znanju, momak. Možda ti ga postavlje stupicu. A opet, mož' da gi zabavlje da bidne ljubazan spram tebe. Nikada si ga ne zna šta će vilinljudi misli ili uradi. Ni oni ti gi to ne znadu, a nit' ne mare."

"Osećam se krivim što te ostavljam da sediš ovde i što Alijanora logoruje napolju u šumi."

"Oh, daće gi oni meni nešto da jednom, a cura srećnija tamo je di jeste. Znam šta joj je na um. Ja da ti pomažem sa savet i delo ovdi unutra, dok si ga ona čeka napolje da učini što mogne ako iskoči potreba."

Uskoro se pojavi goblin, pokorno najavljujući da je večera poslužena. Holger krenu za njim niz dim-plave hodnike do prostorije tako velike da joj je jedva mogao sagledati kraj ili tavanicu. Gospodari i gospe Vilinzemlje sedeli su za stolom koji je podsećao na istopljenu dugu. Neljudske sluge trčkarale su unaokolo, odnekud je dopirala muzika, razgovor i smeh poigravali su iznad, na neki način, nenarušenog mira.

Holger bi odveden da sedne levo od Alfrika, a devojka koja je sedela s njegove druge strane bila mu je predstavljena kao Meriven. Imala je takvo lice i stas da ime gotovo nije ni čuo. Kolena su mu klecala dok je sedao i pokušavao da se uključi u razgovor.

Spremno je odgovarala, uprkos njegovim malaksalim naporima. Iz onoga

što je čuo, Holger je zaključio da se ovde razgovara o visokoj umetnosti: razgovor je bio brz, oštrouman, poetičan, ciničan, sa sveprisutnim nagoveštajima tanane pakosti, uvek sa razrađenim pravilima koja još nije počeo da shvata. E pa, dobro, pomisli on, besmrtnici koji nemaju šta da rade osim da love, bave se magijom, kuju intrige i vode ratove, razvili bi istančanost iz čistog hira. Ovi ovde, po svemu sudeći, nisu znali za viljuške, ali su zato hrana i mnogobrojna vina predstavljali pravu simfoniju. Kada mu samo Meriven ne bi u toj meri odvlačila pažnju... Ovo je bio klasični *embarras de richesses*. **Zbunjenost, do nelagodnosti, što je izaziva preobilno bogatstvo, ili, uopšte, raskoš; prim. prev.**

"Zaista", zausti ona, ne dozvoljavajući mu da skrene pogled sa tih njenih neobičnih očiju koje mu više nisu smetale, "mora da ste veoma hrabar čovek, kada ste se tek tako uputili ovamo. Smrtonosni udarac koji ste zadali svom neprijatelju bio je, ah, zaista predivan!"

"Videli ste?" upita on oštro.

"Da, u Crnom zdencu. Posmatrala sam vas... A da li smo vam se samo rugali, ser 'Olgere, ili zaista atakovali na vaš život - nije dobro da mlad čovek suviše toga zna... Malčice zbunjenosti sprečava ga da se ugoji." Ona mu se umilno nasmeši. "Ali, šta vas dovodi ovamo?"

I on razvuče usta u osmeh. "Ni mlada dama ne bi trebalo suviše toga da zna", odvrati on.

"Ah, okrutniče! Ipak, drago mi je što si došao." Ovom prilikom, upotrebila je prisniju zamenicu. "Mogu li na ovaj način da vam se obraćam, vrli gospodine? Među nama postoji srodnost duša, iako smo tu i tamo u ratu."

"Najdraži neprijatelju", oslovi je Holger, i ona spusti kapke, zadovoljno se osmehujući. Imao je želju da i sam obori pogled... taj njen dekolte... On stade da pretura po Šekspiru, ne bi li još nešto ukrao od njega. Atmosfera postade sasvim opuštена.

Nastavili su da flertuju za sve vreme gozbe, koja kao da potraja satima. Posle toga društvo je prešlo u jednu još veću odaju, na ples. Ali kada muzika započne, vojvoda Alfrik odvuče Holgera u stranu.

"Pođite sa mnom na trenutak, molim vas, dobri gospodine", reče on. "Biće najbolje da smesta, u četiri oka, porazgovaramo o vašem problemu, kako bih mogao malko o njemu da porazmislim; jer, predviđam da vam naše dame neće baš dati mira."

"Hvala, vaša visosti", odvrati Holger, pomalo narogušeno. U ovom trenutku mu baš nije bilo preterano stalo da ga podsećaju na stvarnost.

Odšetali su u baštu, pronašli klupu ispod jedne svetlucave vrbe i seli. Pred njima je poigravala fontana, pozadi je pevao slavuj. Alfrikovo telo odeveno u crno nasloni se jednim gipkim pokretom. "Recite šta želite, ser 'Olgere", pozva ga on.

Nije imalo svrhe bilo šta kriti. Ako su Farizeji posedovali moć da ga vrate, onda će im verovatno biti neophodno da se upoznaju sa čitavom situacijom. Samo, odakle da počne? Kako mu opisati čitav svet?

Holger dade sve od sebe. Alfrik ga je vodio svojim povremenim, oštroumnim pitanjima. Vojvoda ni u jednom trenutku nije pokazao iznenađenje, ali je na kraju delovao zamišljeno. Oslonio se laktovima o kolena i izvukao nož od belog metala koji je nosio za pasom. Dok ga je okretao s jedne na drugu stranu, Holgeru pođe za rukom da pročita natpis na oštrici. Nož plamena. On se upita šta li to može da znači.

"Čudna priča", ogłosi se najzad Alfrik. "Nikada nisam čuo čudniju. Ipak, mislim da u njoj ima istine."

"Možete... možete li mi pomoći?"

"Ne bih znao, ser 'Olgere... još mi se, znate, čini prirodnim da vas tako zovem. Ne bih znao. U svemiru ima mnogo svetova, čega je svestan svaki vrač i astrolog... Međutim, množina vasseljena je ipak nešto drugo, i samo se

uvijeno pominju u izvesnim drevnim rukopisima. Ako sam vas sasluš'o i nisam ostao bespomoćan usled zaprepašćenja, to je stoga što sam i sam u razmišljanjima došao do zaključka da bi zaista mogla postojati i jedna druga Zemlja, kakvu vi opisujete, koja je izvor mitova i legendi poput one o Frederiku Barbarosi, ili velike epske šansone o caru Napoleonu i njegovim junacima." I, onako za sebe, Alfrik promrmlja nekoliko stihova:

"Gerard li vaillant, brigadier magnes,
Tres ans tut pleins ad este an Espagne
Combattant contre le Grande-Bretagne."¹

Stresavši se, on nastavi, ovog puta nešto žustrije:

"Pozvaću duhove koji mogu da mi daju savet. Nema sumnje da će to potrajati, ali daćemo sve od sebe da vam bude prijatno kod nas. Mislim da možemo polagati veliku nadu u krajnji uspeh."

"Suviše ste ljubazni", odvrati Holger, iskreno dirnut.

"Ne." Alfrik odmahnu rukom. "Vi smrtnici ne znate kako dosadan može postati život bez konca, i sa koliko radosti se dočekuje izazov kao što je ovaj. Trebalo bi, stoga, da ja vama budem zahvalan."

On ustade, iznenada se zakikotavši. "A sada, mislim da bi trebalo da se vratite na ples", reče on. "Prijatno, prijatelju moj."

Holger se vrati u dvoranu ošamućen od radosti. Suviše je brzo u početku doneo sud o ovom Srednjem svetu. Niko ne može biti ljubazniji, niti udvorniji od ovih Farizeja. Dopadali su mu se!

Meriven je predvodila nekoliko dama kada je ušao u balsku dvoranu. Pošto

---

¹ Žerar vrli, vojskovođa silni/Trinaest godina punih u Španiji provede/Boreći se protiv Velike Britanije; prim. prev.

mu se okačila o ruku, vragolasto mu dobaci: "Ne znam zašto to činiš, ser viteže. Odeš, bez reči, i zaboraviš na mene."

"Pokušaću da vam to nadoknadim", odvrati on.

Vilinska muzika svega ga je obavila, zašavši u samo njegovo biće. Nije znao uzvišene okretne plesove koje je gledao oko sebe, ali je zato Meriven smesta pohvatala korake fokstrota; činilo mu se da nikada nije imao bolju partnerku. Nije bio siguran koliko je ples trajao. Iskrali su se u baštu, pili iz fontane sa vinom, smejali se, i nisu se vratili. Ostatak noći bio je isto onako zabavan kao i bilo koja koju do tada beše proveo, a možda i zabavniji.

8.

Ovde nije bilo ni pravog jutra ni prave večeri, ni dana ni tmine; stanovnici su izgleda živeli onako kako bi im se prohtelo. Holger se budio lagano i raskošno, dok nije shvatio da je ponovo sam. U pravom trenutku, ipak, vrata su se otvorila i goblin uđe sa poslužavnikom za doručak. Mora da su se poslužili vradžbinama kako bi saznali šta voli: nikakve kontinentalne gluposti, već dobar američki doručak - jaja sa šunkom, tost, kolačići od heljde, kafa, i sok od pomorandže. Pošto je ustao i obukao se, pojavio se Hjudži. Izgledao je zabrinut. "Gde si bio?" upita ga Holger.

"Ah, spav'o sam u bašči. Mislio sam to pravo, jer si bio, ovaj, zauzet." Patuljak sede na stoličicu za noge; ličio je na smeđu mrlju u svom tom zlatu, skerletu i purpuru. Čupkao je bradu. "Ne dopada mi se vazduh ovdi. Nešto se rđavo spremlje."

"Pun si predrasuda", odvrati Holger. Uglavnom je razmišljao o sastanku sa Meriven; bili su se dogovorili da pođu u lov sa sokolovima.

"Oh, mogu oni da s' nagizdavaju i zasenjaju tebe sa fina vina i raspusne ženskinje", progundā Hjudži, "al' nikadi neće bidne nikako prijateljstvo između ljudi i Vilinzemlja, a najmanje sadena kad se Haos okuplja za rat. A

ja, ja znam šta znam. Evo šta sam išpijunir'o dok sam lež'o u bašči...

Velike munje sevale su iz najgornju kulu, jedan demon o'šo je u dimu, i smrad od bavljenje čarobnjaštvom bio je tako grozomoran da me umal' nije otrov'o. Kasnije, sa zapad, u žurba je doletela jedna prilika, spustila se na kula i o'šla unutra. Ja mislim da vojvoda Alfrik pozv'o je vešci upomoć."

"Tako je", odvrati Holger. "Rekao mi je da će to učiniti."

"Samo se ti zabavljaj", promrmlja Hjudži. "Raduj se u čeljust vuka. Al' kada tvoje mrtvosano telo bude bačeno lešinarimi, nemoj kažeš nisam te upozorav'o."

Tvrdoglava patuljkova nepopustljivost natera Holgera da, dok je silazio, ozbiljnije razmotri njegove reči. Moguće je, zaista, da je u pitanju trik kojim pokušavaju da ga drže po strani dok ne bude kasno... Ali, kasno - za šta? Nema sumnje da su - da su hteli da ga se otarase - mogli da ga izbodu ili otruju... Porazio je jednog od njihovih šampiona... koji ga je verovatno i napao samo zato što je nosio oružje tajanstvenog paladina sa tri srca i tri lava... Ali, svakako, ne bi mogao da ih pobedi deseticu. Ipak, da li bi? On spusti ruku na vilinski mač. Tešilo ga je saznanje da ga ima.

Meriven nije tačno odredila vreme; uostalom, ovde ono jedva da je i postojalo. Holger je malo dokoličio u prijemnoj dvorani. Posle izvesnog vremena pade mu na pamet da bi mogao potražiti vojvodu i priupitati ga ima li kakvih novosti u vezi s problemom koji mu beše izložio. Raspitavši se kod mrzovoljnog kobold roba, Holger saznade da se gospodareve odaje nalaze u severnom krilu, na drugom spratu. On krenu stepeništem, preskačući po tri stepenika odjednom i veselo zviždućući.

Stigao je do odmorišta upravo u trenutku kada su Alfrik i neka žena izlazili. Jedva, zapravo, da ju je osmotrio, jer se hitro vratila u odaju, ali je, ipak, ostao zaprepašćen. Ovaj svet je izgleda bio prepun stvorova koji su zaista čudno izgledali. Bila je ljudsko biće, viša i popunjenija od vilingospi;

dugačku kosu, crnu kao zift, pridržavala je zlatna dijadema, a bela satenska haljina vukla joj se po podu. Lice joj je bilo bledo poput slonovače, nos izvijen, crvene usne nadmene kao i sjajne tamne oči. Hm! Baš je taj vojvoda bio srećković.

Alfrik se u prvi tren namršti, ali to potraja veoma kratko. "Dobro jutro, ser 'Olgere. Kako ste?" Dok mu se klanjao, ruke su mu zauzimale čudne položaje.

"Odlično, moj gospodaru." Holger mu uzvratu naklon. "Nadam se da ste i vi..."

"Ah, tu li si, nevaljalče. Zašto si pobeo od mene?" Meriven uhvati Danca pod ruku. Odakle li se samo ona, do đavola, stvorila? "Hajdemo, konji su spremni, a i sokolovi nas čekaju." Odvukla ga je odatle pre no što je uopšte uspeo da dođe do daha.

Lepo su se proveli, puštajući sokolove na ždralove i divlje paunove i manje poznatu divljač. Meriven je sve vreme veselo ćeretala, i on je morao da se smeje zajedno s njom. Ona dosetka o lovu na pticu sa zmijskim repom... pa, teško da je bila za mešovito društvo, ali, bila je zaista smešna. Holger bi još više uživao, da ga nije počelo opterećivati ono što beše video... Ona žena sa vojvodom... grom i pakao, pa on ju je znao.

Ugledao ju je tek na čas, ali živo je se sećao; znao je da bi njen glas bio tih kada bi progovorila, a ponašanje oholo, mušičavo, ponekad ljubazno a ponekad okrutno; ali sva njena raspoloženja predstavljala su tek dugine boje na površini beskompromisne volje. Mariven je delovao prilično bledo u poređenju sa... sa... kako li joj beše ime?

"Tužan si, gospodaru moj." Devojka Farizeja položi svoju ruku na njegovu.

"Oh, ne. Ne. Samo sam razmišljao."

"Sram te bilo! Dođi, čarolijom ću ti odagnati te misli - one su dete brige i otac tuge." Meriven otkinu jednu zelenu grančicu sa drveta, savi je, napravi

nekoliko pokreta rukom i izgovori nekoliko reči. Grančica se pretvori u irsku harfu, na kojoj ona potom poče svirati, pevajući mu ljubavne pesme. Na najpriyatniji mogući način su ga uljuljkivale, ali...

Kada su se ponovo našli na domak zamka, ona ga uhvati za ruku i pokaza. "Pogledaj!" ciknu ona. "Jednorog! Postali su prava retkost ovde."

Na trenutak je ugledao prelepu belu životinju, koja je jurila između drveća. Snop bršljana odjednom mu se zakači za rog. Samo malo... On se pažljivije zagleda kroz polumrak. Nije li to neko koračao pored jednoroga?

Meriven je bila napeta poput tigrice. "Ako se prikrademo..." prošapta ona. Njen konj krenu nečujno napred, preko ledine.

Jednorog zastade, osvrnu se prema njima, pa nestade - sjajna senka koja se brzo izgubila s vidika. Meriven domišljato opsova, ni malo prilično jedno dami. Holger ništa ne reče, jer beše prepoznao priliku koja je pratila životinju. Na trenutak mu se, naime, pogled sreo sa Alijanorinim. Ali, više ni nje nije bilo.

"Ah, danas nije moj srećan dan, takav je život." Meriven se vrati do njega i oni nastaviše zajedno. "Ne budi tako pokisao, gospodaru moj. Možemo kasnije da upriličimo poteru i uhvatimo tu zver."

Holger zažali što nije bolji glumac. Nije smeo dozvoliti da ona nasluti kako ga sve više izjeda sumnja. Istovremeno, morao je da o tome bolje razmisli. Nije imao nikakav novi razlog da rđavo misli o Vilizemlji: jednostavno, kada je ponovo ugledao Alijanoru, nešto se pokrenulo u njemu. On oseti da mu je potreban Hjudžijev savet.

"Ako biste me izvinili, gospo moja", poče on, "otišao bih da se okupam pre večere."

"Oh, moja kada dovoljno je velika za oboje, kao i za neke lepe sportove kojima bih mogla da te naučim", ponudi ona.

Holger zažali što nema kacigu da pokrije uši. Osećao je da mu gore.

"Voleo bih i da malo dremnem", primeti on nespretno. A onda mu dođe nadahnuće: "Moram biti u formi za vas kasnije. Velika je konkurencija."

On se povuče pre nego što je stigla da mu se suprotstavi i gotovo otrča u svoje odaje. Hjudži podiže pogled sa kreveta na kome se bio sklupčao. Holger se gotovo nadnese nad patuljka.

"Jutros sam video neku ženu", reče on brzo i tiho i opisa je, ne na osnovu onog jednog pogleda već na osnovu sećanja koje kao da se protezalo preko mnogih godina. "Ko je ona?"

"Uf..." Hjudži protrlja oči. "To meni zvuči k'o da si uhodio kraljicu Morganu le Fej. Jel' stvarno možno da to jeste bude ona, da nju je prošlu noć Alfrik pozv'o iz Avalon? Ondak se ovdi nešto đavoljski spremlje."

Morgana le Fej! Tako je. Holger je sada bio sasvim siguran da je to bila ona, van svake sumnje. I Avalon, da, video je neko ostrvo puno ptica i ruža, duga i čarolija, ali gde, kada i kako? "Pričaj mi o njoj", stade on požurivati patuljka. "Reci sve što znaš."

"Oho, nije ona ljubavnik za koju treba čeznuti? Nije ona za taki k'o što s' ti, momak, nit' je za vojvoda Alfrik. Ne podiži suviše pogled, jerbo će te sunce oslepi. Il', bolje, će ti mesec pomuti pamet."

"Ne, ne, ne! Moram da saznam, to je sve. Možda ću uspeti da shvatim zbog čega je ona ovde."

"E pa... ne znam ti ja mlogo. Avalon daleko, daleko u zapadni okean, to je deo od svet za koji znamo kroz priču stari' žena. Međutim, ljudi znajedu da je Morgana le Fej sestra od Artur, veliki poslednji kralj Brita, mada u nju vilin krv teče, jaka i divlja. Ona je najmoćna veštica u 'rišćanski svet i svudi ostalo, i nema gi ravne ni u Srednji svet. Besmrtna jeste, i pravi napast; niko ti gi ne znaje jel' je na stranu od Zakon il' Haos, il' ti gi je ona sama za sebe. Priča se da je ufatila Artur dok je lež'o teško ranjen, i da gi je izlečila i da gi sadena čuva dok mu ne dođe vreme da si ga on vrne. Al', može da bidne da je

to samo mršav izgovor, da 'oće da gi baš spreči da se ne vrne. Baš ne pucam od radost što sam pod isti krov sa nju."

I dalje nema nikakvog dokaza. Morgana je možda došla ovamo da pomogne Alfriku da reši Holgerov problem, ili je možda samo svratila nekim sasvim drugim poslom. Ali, ipak, sve je to bilo prilično čudno.

Goblin uđe u spavaću sobu. "Dobri vojvoda priređuje gozbu za sluge iz zamak", reče on. "Ti, patuljak, pozvan si."

"Hmmm..." Hjudži stade da čupka bradu. "Zafaljujem tebi, ne. Ne osećam si ga baš najdobro."

Goblin izvi svoje nekosmate obrve. "To će bude loše primljeno, ako odbiješ da bidneš na gozbu", primeti on.

Hjudži izmenja pogled sa Holgerom i ovaj mu klimnu glavom. Možda je to bio način da se patuljak ukloni s puta, a ako je to bio slučaj, zaista nije bilo načina da se to izbegne. "Samo ti pođi", reče mu on, "i lepo se provedi."

"Aha, tako. Čuvaj si ga." Hjudži otapka za goblinom. Holger pripali lulu i spusti se u kadu koja se sama od sebe beše za njega napunila, da razmisli. Osećao se kao da je uhvaćen u paukovu mrežu. Veoma tananu, veoma lepu, ali iz koje nije bilo izlaza. U trenutku panike, on požele da vikne i pobegne.

Ipak, potisnu to osećanje. Trenutno, ništa mu nije preostajalo do da se povinuje. A i njegove sumnje nisu za osnovu imale ništa čvrsto. Pa, ipak...

Našao je, zatim, pripremljeno novo svečano odelo. On ga navuče, i čipke i kopče same se zakopčашe. Samo što je završio, a kvaka na vratima preoblikova se u metalne usne, koje mu se najučtivije obratiše: "Njegova visost vojvoda traži dozvolu da se pojavi pred vama."

"Juupiii!" uzviknu Holger, ali se odmah pribra. "M-m-molim vas, uđite." Očigledno su robovi, pošto su se nalazili pod prismotrom, ulazili i izlazili bez pitanja, dok su više klase poštovale privatnost jedni drugih.

Farizej uđe, sa osmehom na svom savršenom belom licu. "Donosim dobre

vesti", reče on. "Savetovao sam se sa mnogima od Moći, i izgleda da postoje dobri izgledi da vas pošaljemo kući."

"Oh... oh... Ne znam kako da vam zahvalim, vaša visosti", stade mucati Holger.

"Naravno, moraće da prođe izvesno vreme dok ne prikupimo sve što je potrebno za čarolije", dodade Alfrik. "U međuvremenu, mislim da dobra vest zahteva da se malo proveselimo. U vilinbrdu ćemo upriličiti malu zabavu."

"Hm? Oh, da. Video sam to mesto."

Alfrik ga uze pod ruku. "Hoćemo li, onda? Ali, upozoravam vas, čekaju vas časovi strasti. Vilenjaci znaju kako da ugone čoveku."

Holger baš nije bio raspoložen za orgije, ali nije mogao da odbije, te siđoše niz stepenice. Stanovnici zamka već su se okupljali - pravi žuboravi kovitlac boja u hodnicima i u dvorištu. Meriven se izdvoji iz mase i Alfrik joj poveri Holgera.

"Otpratiću te do brda", reče ona. "Nemam nameru da dozvolim nekoj vilindevojčuri da mi te ukrade."

"Zar neće i ostali da pođu?" upita on.

"Uskoro će. Ti i ja idemo prvi. Ostali će doći kasnije. Da ti pokažem šta je sve pripremljeno."

Holger pomisli na smrtonosne klopke, ali odmah odagna tu misao, budući da će s njim biti i jedna od njihovih.

Povorka je krivudajući prošla kroz kapiju, prešla preko mosta, pa se preko travnjaka uputila ka vilinbrdu sa ružama. Iza njega propinjali su se ratnici na konjima, stegovi su se vijorili na njihovim kopljima, muzičari su svirali u rogove, harfe i lutnje; stotine gospode i dama iz Vilinezmlje plesalo je dok su se približavali uzvisini. A onda Holger začu muziku koja se uzdiže da odgovori na njihovu - piskutavu slatkoću koja mu prodre u krv i zakovitla mu se u glavi. On se osmehnu Meriven, odjednom pun žudnje za zabavom, a ona

mu uzvрати osmeh i čvrsto ga uhvati pod ruku. Njena opuštена bleđa kosa lepršala je, zaklanjajući mu lice i napola ga zaslepljujući, mirisna poput ukusa jakog vina. Brdo se odjednom rastvori. Kroz Merivenine uvojke on ugleda treperava svetla, naspram kojih su stajale visoke crne prilike. Muzika natera njegova stopala da požure; jedva je čekao.

Kopita su dobovala po tlu. Neki konj zanjíšta, glasno i ljutito. Holger se okrenu i ugleda Alijanoru na Papijonu, kako galopirajući izlazi iz šume. Lice joj je bilo izobličeno od užasa.

"Holgere! Ne, Holgere, ne idite tamo unutra!"

9.

Alfrik, koji je koračao iza njega, gnevno opsova. Koplje zapara vazduh i umalo da pogodi devojkú. Zaprepašćen, Holgar se ukopa u mestu. "Vodite ga u brdo!" povika Alfrik.

Meriven ga stade vući za ruku, dok trojica Farizeja odlučno zakoračiše napred, poput ragbista na loptu. Holgera obuze iznenadni bes, i on im se baci u susret. Najbližem slomi vrat, pa ga pusti da jauknuvši padne i ostane da nepokretno leži. Pesnicom desne ruke potom stade izmahivati oko sebe, dok ga je Meriven sve vreme povlačila za ruku, i razbi još jedno lepo lice. Trećeg ratnika uspe da izbegne, a onda ispred njega odnekud iskrсну jedan konjanik, gotovo mu prislonivši koplje uz rebra. Najzad mu, ipak, pođe za rukom da se oslobodi Meriven, koja se čvrsto držala za njega, pa je podiže visoko iznad glave i hitnu na konjanika. Oboje se stropoštaše preko konjskih sapi.

Tri viteza u međuvremenu behu opkolila Alijanoru. Papijon se propinjao, džilitao prednjim nogama, i bučno izbacio jednog od vitezova iz sedla. Vrteći se u krug, ogromni crni parip nasrну potom na drugog zdepastog vilinkonja, koji zavrišta i otrže se. Treći jahač zamahnu mačem na Alijanoru, ali se ona pognu i izbeže udarac, a zatim skoči na zemlju.

"Uf!" Gotovo da je uletela u naručje jednog gospodara Farizeja, odevenog u somot. On je dograbi, cereći se dok se ona otimala. Ali, odjednom mu se u rukama nađe labud - a labudovi, kao što je poznato, imaju opaku narav.

"Aaa!" povika on dok mu je ključala oči. "Ii! Ti!" uzviknu opet, kada krilom umalo da mu nije slomila vilicu. "U pomoć", završi najzad, kada mu odgrize prst, pa je ispusti i uteče.

Vilingospodari su zujali oko Holgera, udarajući i gurajući njegovo telo nezaštićeno oklopom. Bio je, međutim, suviše uzbuđen da bi osetio bol. Nešto daleko u njemu pitalo se kako to da ima toliko sreće da prolazi samo sa lakšim telesnim ozledama. Ali, da li je u pitanju bila samo sreća? Najbližem neprijatelju zapušio je usta pesnicom, oteo mu mač, i stao njime mlatiti unaokolo. Sečivo je bilo lakše od gvožđa, mogao je njime vitlati držeći ga samo jednom rukom, ali oštrica mu je bila poput brijača. Borac sa sekirom nasrnu na njegovu obnaženu glavu, ali on slobodnom rukom uhvati držalje, istrže je i nasrnu na Farizeje sekirom i mačem.

Papijon u međuvremenu beše napao gomilu otpozadi, udarajući kopitama, ujedajući, gazeći, dok nije stigao do Holgera. Njegova noga pronade uzengiju, i tek što se vinuo u sedlo, parip se galopom udalji.

Za njima se čuo topot kopita. Osvrnuvši se, on ugleda vitezove koji se behu stuštili za njim. Njihove životinje bile su čak i brže od njegovog konja. On odbaci zaplenjeno oružje, dok je Alijanora još ranije bila primorana da odbaci njegovo koplje. Posegnuvši naniže, ka mestu gde ih je devojkica ostavila složene, on dohvati mač i štit. Teško da je bilo vremena da navuče oklop, smešten na zadnjoj strani sedla.

Belokrili labud, koji je lebdeo pored njega, naglo skrenu u stranu, i jedan orao nađe se tačno na mestu na kojem se Alijanora do maločas nalazila. Holger podiže pogled i ugleda još nekoliko ptičurina kako se spuštaju sa neba. Oh, blagi Bože, pretvaraju se u orlove, sada će je ščepati... Alijanora siknu,

probi se krilima i kljunom pored dveju ptičurina i uputi se ka šumi. Pošto se ponovo pretvorila u ljudsko biće, u gustom šipražju mogla je da nađe zaklon od grabljivica. Ali, kako će uspeti da utekne poteri na tlu?

Jedan konj sustiže Papijona. Jahao ga je lično Alfrik, vitlajući mačem. Njegova dugačka, srebrna kosa vijorila mu je oko lica na kojem je, međutim i dalje stajao osmeh. Glasno, kroz topot, đavolski vazduh i lovačke trube koje su parale uši, dopre njegov uzvik: "Da vidimo da li ste zaista nepobedivi, ser 'Olgere iz Danska!"

"Rado!" frknu Danac. Alfrik se nalazio s njegove desne, nezaštićene strane, ali mu to više uopšte nije bilo važno. Njegov mač se poput malja obruši naniže i, na pola puta, naiđe na lakšu vilinsku oštricu. Alfrikovo oružje prolete u stranu, pored Holgerovog štita. Veštinom, za koju nije ni znao da je poseduje, Holger gurnu svoju oštricu ispod neprijateljeve drške u obliku polumeseca i odmeri snagu svog ramena sa snagom Alfrikove šake. Vojvodi oružje bi istrgnuto iz ruke, i on frknu i primače konja bliže, tako da, u trku, svojim kolenom dodirnu Holgerovo. Ispruživši, brzo poput zmije, levu ruku, on njome obuhvati doručje šake kojom je Danac držao mač. Nije mogao da tako dugo drži svog znatno krupnijeg protivnika, ali je zato mogao da brzo izvuče nož iz pojasa.

Holger se izvi u sedlu. Nije mogao da postavi štit, ali zato njegovim rubom udario Alfrika po ruci u kojoj je držao bodež. Vojvoda zavrišta. Koža poče da mu se dimi, i Holger oseti zadah sprženog mesa. Beli konj udari u pomamni trk... Nebesa, istina je ono što se govori! Metabolizam vilenjaka nije bio u stanju da podnese dodir gvožđa.

Holger zauzda Papijona, tako da se zemlja stade razletati pod njegovim kopitama. Okrenuvši se, on prope paripa i, izmahnuvši mačem, povika prema jahačima: "U redu, samo dođite! Jedan korak i mrtvi ste!"

Zaustavili su se gotovo isto onako brzo kao i on, istovremeno se sklonivši

u stranu. Međutim, Holger kroz sumrak ugleda ratnike koji su trčali prema njemu, naoružani lukovima. To nije bilo dobro; mogli su da ostanu na odstojanju i načičkaju ga strelama. On nemilosrdno jurnu prema njima, u želji da im razbije poredak. "Điha, điha, điha!" vikao je. "T-i-i-gar!"

Vitezovi se raštrkaše pred njegovim naletom, ali se strelci ni ne pomeriše. Potom začu neprijatno zujanje pored uveta. "Jesu Kriste Fili Mariae..."

Farizeji zavrištaše! Mamuznuvši konje i odbacivši oružje, vitezovi i strelci zagalopiraše i potrčaše, kao da je bomba eksplodirala, što dalje mogli od njega. Znači, radosno pomisli Holger, tačno je bilo i to da ne mogu da podnesu da čuju sveto ime. Trebalo je da se toga ranije seti. Samo... zbog čega je njegovo nehotično obraćanje bilo na latinskom?

Bio je u iskušenju da posle ovoga izređa sve svece po spisku, ali ipak odluči da ne zloupotrebljava suviše svoju privilegiju. Iskrena molitva bila je jedno; ali upotreba svetih imena uzalud, zarad pukog sticanja prednosti, bilo je ipak nešto sasvim drugo; nije mu to moglo doneti nikakvu sreću. (Otkud je i to znao? Pa, eto, jednostavno je znao). On se pripremi da okrene Papijona nazad ka zapadu, a onda povika: "Hej, Srebrni!"

Konačno, priča se da Vilinljudi ne vole ni srebro.

Nešto zablista u izgaženoj travi. On zaustavi konja, naže se i podiže nož koji vojvoda Alfrik beše ispustio. Nož ni po čemu nije bio izuzetan, čak nije bio ni naročito oštar, ali je zato u njegovoj ruci bio lak poput pera; na oštrici je pisalo Nož plamena. Zbunjen, neodređeno se nadajući da bi mu mogao biti koristan talisman, on zadenu bodež za pojas.

A sada, Alijanora. Kaskao je duž ivice šume, izvikujući njeno ime, ali odgovora nije bilo. Oduševljenje mu naglo splasnu. Ako je ubijena... Paklene mu vatre, pomisli on dok su ga oči pekle; nije mu bilo važno što će ostati sam u ovom neprijateljskom svetu, već to što je ona bila strašna klinka koja mu je spasla život. A kako joj je vratio, smrknuto se upita. Kakav joj je on to bio

prijatelj: ždrao je i pio i doterivao se za tuđinske žene, dok je ona ležala u hladnoj rosi i...

"Alijanora!"

Nije bilo odgovora, niti ikakvog zvuka. Vetar se bio primirio, zamak je ostao skriven u maglama koje su se brzo podizale, šuma je predstavljala zid noći. Ništa osim magle nije se kretalo, ništa nije govorilo, i on je bio jedino živo biće u svekolikom ovom mraku. S nelagodnošću je razmišljao o tome kako ne bi smeo da se ovde duže zadržava. Farizeji će uskoro smisliti neki način da mu uzvrate. Mogli bi da pozovu saveznike, kojima nisu smetali ni gvožđe ni božje ime. Morganu le Fej, na primer. Ako je već trebalo da beži, biće bolje da krene odmah.

Jahao je prema zapadu obodom šume, sve vreme izvikujući Alijanorino ime. Magla se i dalje zgušnjavala, podižući se sa tla u obliku belih bedema i traka, prigušujući zvuk Papijonovih kopita, i kao da je gotovo gušila njegov vlastiti dah. Maglene kapljice odbljeskivale su na grivi konja; štiti mu je svetluca od vlage. Svet se sklapao nad njim i na kraju je video jedva dva metra ispred sebe.

Vilenjački majstorluk, pomisli on progutavši knedlu od straha. Na ovaj način mogli su da ga potpuno liše vida, a potom bi ga lako mogli savladati. On potera Papijona u kratak galop. Uprkos vlažnoj hladnoći, usta su mu bila suva.

Nešto se, odjednom, pojavi iznad njega, neodređeno i blede u vijugavom sivilu. "Zdravo!" povika on. "Ko je to tamo? Stani, ili krećem na tebe!"

U odgovor mu, međutim, stiže samo smeh - ali ne ono podlo smejuljenje vilenjaka, već jasan i mladahan smeh. "To sam samo ja, Holger. Morala sam da uzletim. Teško da mogli smo da letimo udvoje, onol'ko daleko koliko smo morali, i moja krila bi se umorila."

Pojavila se, smeđa vitka prilika u beloj tunici od perja. Kapljice rose

svetlucale su joj u kosi. Jahala je na golim leđima jednoroga, bez sumnje istog onog koga već ranije beše video. Jednorog ga je posmatrao opreznim očima nalik na oniks, i nije hteo da priđe bliže. Ispred devojke je čučao Hjudži.

"Vratila sam se po ovog momka", objasni ona, "a onda smo ponovo zašli u šumi i ja sam sa zvižduk pozvala mog paripa. Ali, sada ćeš ti morati da Hudžija uzmeš, jedva sam naterala Ajnhorn i ovol'ko da nosi nekog osim mene."

Holger se oseti silno postuđenim. Bio je sasvim zaboravio na Hjudžija. A ozlojeđeni vojvoda Alfrik verovatno bi sredio patuljka po kratkom postupku. On preuze čovečuljka iz Alijanorinih ruku i poseđe ga na jabučicu vlastitog sedla.

"I, šta ćemo sada?" upita on.

"Sad ćemo trk u galop, da što pre zbrišemo iz ovo zlo kraljevstvo", progundā Hjudži. "Što pre budemo u pošteno zemlja, bolje je moguće da doživimo da se hvališemo s ovaj glupi put."

"Hm, da... Mada se bojim da ćemo se izgubiti u magli."

"Ja ću s vremena na vreme uzleteti da vidim gdi smo", reče Alijanora. "Tako ćemo prevarimo oni koji su je dozvali."

Nastavili su da kaskaju kroz mokru bešumnu tamu i Holger počē da oseća posledice bitke. Bile su uzele na sebe oblik ubeđenja da je potpuno bezvredan. Za šta je, zaista, bio dobar, osim da fine, korisne ljude poput Alijanore, uvlači u stvari opasne po život? Šta je lično učinio, bar da zaradi hranu koju je do sada jeo? Bio je puki najamnik, hvastavi idiot koji se održava u životu zahvaljujući milostinji.

Potom se seti pitanja koje mu se beše javilo u umu. "Hjudži", upita on, "zašto je bilo opasno da uđem u to vilinbrdo?"

"Ne znaješ to?" Patuljak izvi svoje debele obrve. "Zato li su oni mene odvukli od tebe! Da ti ne bi izrek'o upozorenje... E pa, nek' znaješ da je vreme

čudno u vilinbrdu. Držali bi te tamo unutra za jednu noć veselja, a kada bi ti ponovo iziš'o, stotinu godina ovdi bi gi prošlo. A u među vreme stanovnici od Srednji svet bili bi imali mogućnost da obavu ono na čemu im stojiš na put."

Holger sleže ramenima.

To ipak nije bacilo novu svetlost na njegov položaj. Bilo je nezamislivo da su Alfrik i Morgana mogli i dalje da ga brkaju sa nekim šampionom čije oružje beše pozajmio. I tako je on, Holger Karlsen, siročić i izgnanik, na neki način postao središnja tačka krize koja se spremala. Kako, nije mogao ni da zamisli. Možda mu je dolazak iz druge vasseljene podario... šta? Oreol? U svakom slučaju, sile Haosa moraće da ga pridobiju na svoju stranu, ili, ako im to ne pođe za rukom, da ga uklone s puta.

Neviđeno gostoprimstvo, uključujući tu i Meriven, očigledno je predstavljalo pokušaj da se postigne ono prvo. Ali, takođe je poslužilo i da mu se zamažu oči dok Alfrik ne pozove Morganu le Fej i ne posavetuje se s njom. Očigledno su odlučili da ništa ne rizikuju, već da iskoriste njegovo neznanje i tutnu ga u vilinbrdo na vek ili dva.

Ali, zbog čega mu jednostavno nisu sjurili nož među rebra? To uopšte ne bi bilo teško. Zaista, napad praznog viteza mora da je predstavljao takav jedan pokušaj. Kada im to nije uspelo, Alfrik je promenio taktiku i poslužio se lukavstvom. Ali, kako je, uopšte, vojvoda saznao za njega? Od Majke Gerde, razume se. Demon koga ona beše prizvala mora da joj je kazao nešto o Holgeru, što ju je nagnalo da ga uputi pravo do njenog moćnog poznanika u Vilinzemlji. Nema sumnje da je vest o njemu poslala pomoću magije, kako bi stigla pre njega. Mora da se nadala da će Alfrik biti u stanju da se pobrine za njega.

Ali, šta joj je to demon mogao reći? I, šta će sad pokušati Srednji svet, budući da nisu uspeli ni da ga ubiju ni da ga prevare?

U svakom slučaju, ovaj put povratka u vlastiti svet bio je za njega

zatvoren. Moraće da potraži neki drugi način. Sudeći prema onome što je čuo i video, postojali su i beli vračevi, pored onih crnih. Možda bi mogao da se posavetuje sa nekim od njih. Nije imao ni najmanju nameru da se upliće u ovdašnju borbu - ako to ikako bude mogao izbegne. Jedan po jedan rat, samo, molim vas! Alfrik bi najbolje učinio kada bi postupio časno i vratio ga kući, kako ga on beše i zamolio.

Što Alfrik, kako se pokazalo, očigledno nije bio u stanju.

Nešto se nasmeja u magli, tiho i odvratno, i Holger se trže. Hjudži zapuši šakama uši. Čuli su kožna krila, kako lepećući proleću iznad njih. Međutim, jedino što su mogli da vide bilo je sivilo koje kao da je curkalo.

"Izgleda da je ta stvar ispred nas", promrmlja Holger. "Ako skrenemo u stranu..."

"Ne." Alijanori su drhtale usne, ali je te reči, ipak, hrabro prevalila preko usana. "To je varka, da nas skrenu sa stazu. Kad se jednom izgubimo u ovaj oblaci, onda zbogom nado."

"U redu", odvrati Holger hrapavim glasom. "Ja ću prvi."

Bilo je to izluđujuće jahanje, jer su fantomski oblici klizili i klizali na ivici vidljivosti; vazduh je odisao na zlo, pun posrtanja i siktanja, zavijanja i smeha. Jednom se neko slepo užasno lice pojavi pred njim. Visilo je u pari i pokretalo usta. On, ipak, tvrdoglavo nastavi dalje, i ono uzmače pred njim. Hjudži pokri oči i stade da zapeva: "Bijo sam patuljak-vodič. Bijo sam patuljak-vodič. Bijo sam patuljak-vodič."

Činilo im se da je prošla večnost pre no što se magla nazad podigla, a i to se dogodilo tek na obodu sumračne zemlje. Papijon i Jednorog prvi su namirisali sunce. Jurnuli su u galop, izleteli napolje i zanjihali na svetlosti.

Bilo je skoro veče. Ipak, nisu izišli na istom mestu na kome behu ušli. Dugačke senke litica i četinara padale su preko brda izbrazdanog štipavcem. Slab hladan vetar obavijao je Holgera; odnekud je dopirao huk vodopada.

Ipak, posle... koliko dana... provedenih u Vilinzemlji, prizor njegovog prirodnog sveta godio je čovekovom oku.

"Farizeji mogu da gonu nas pošto padne mrak", ogласi se Alijanora. "Ali nji'ove čarolije ovde napolje manje su snažne; bar se možemo nadati." U glasu joj se osećao umor. I Holger poče da oseća strašan zamor.

Poterali su životinje napred, kako bi što više odmakli pre zalaska sunca. Ulogorili su se visoko na jednoj padini obrasloj borovima. Holger poseče mačem dve mladice i napravi krst, koji potom pobi u zemlju u blizini logorske vatre koju su bili namerni da održavaju čitave noći. Hjudžijeve mere predostrožnosti bile su više paganske: krug od kamenja i gvozdениh predmeta postavljenih uz zapevanje.

"A sada", reče Alijanora, "ja mislim, preživeti ćemo časovi tame." Ona se osmehnu Holgeru. "Još vam nisam kaz'la kako ste se divlje borili, tamo u zamak. Kakav to prizor bio!"

"Ovaj, da, hvala." Holger je gledao u stopala kojima se bio ukopao u zemlju. Nije mu, u stvari, smetalo da mu se divi lepa devojka, ali... nije bio siguran šta je po sredi. Da bi prikrio svoju zbunjenost, on sede i stade da ispituje bodež koji beše oduzeo Alfriku. Drška od kosti i nesrazmerno veliki držač za šaku bili su pričvršćeni za tanku oštricu, za koju zaključio da mora biti od magnezijuma. Čist metal bio je suviše mek da bi predstavljao dobro oružje - da se i ne pominje da je bio zapaljiv; ali, pošto ga je Alfrik očigledno cenio, Holger odluči da ga zadrži. On stade da pretura po bisagama, te, pored neke priproste opreme kao što je bio jedan krčag s uljem, pronađe i rezervni mizerikord. [Mizerikord \(misericord\)](#), maleni bodež koji se u Srednjem veku koristio da bi se pobeđenom vitezu zadao poslednji, samilosni udarac; [prim. prev.](#) Hjudži je mogao da ga nosi i bez korica. Holger zatače sečivo od magnezijuma za pojas, blizu svog gvozdenog noža. Alijanora u međuvremenu od preostalih zaliha beše pripremila večeru.

Najzad ih prekri noć. Holger, koji je trebalo da stražari treći po redu, leže na meke iglice posute po šumskom tlu. Vatra je bila topla i crvena. Živci su mu se jedan po jedan opuštali... Sigurno neće biti u stanju da zaspi. Ne pod ovakvim okolnostima. Šteta. San mu je bio potreban...

Probudio se naglo. Alijanora ga je grčevito drmusala. Pri nemirnoj svetlosti video joj je razrogačene oči. Glas joj je bio suv i jedva čujan. "Slušajter Tamo ima neki!"

On ustade s mačem u ruci i zagleda se u tamu. Da, i on je čuo, tapkanje mnogobrojnih stopala, a video je i svetlucave oči nalik na proreze.

Jedan vuk stade da zavija, gotovo pored njegovog uveta. On skoči i izmahnu mačem, ali mu u odgovor stiže samo smeh, prodoran i gadan. "In nomine Patris", povika on, ali ga buka izvrgnu ruglu. Ili tim spodobama nisu smetala sveta imena, ili nisu bile dovoljno blizu da bi mogla da ih povrede. Verovatno je po sredi bilo ono drugo. Pošto su mu se oči najzad privikle na tminu, on opazi senke. Bez prestanka su se šunjale oko čarobnog kruga. Bile su čudovišne.

Hjudži je čučao pored vatre, cvokoćući, dok se Alijanora beše zavukla pod Holgerovu slobodnu ruku, i on oseti koliko joj telo drhti. "Samo mirno", reče on.

"Ali, prikaze", zadahta ona. "Noćni banditi na svaki korak, Holger! Nikad još nisam bivala pod njihovu opsadu. Ne mogu da gledam!" Ona spusti lice na njegova prsa, nastavljajući da ga steže za ruku, sve dok mu nije zarila nokte u mišicu.

"I meni je ovo novo", reče on. Čudno je bilo, međutim, da se uopšte nije plašio. Odvratno je bilo, naravno, gledati ih kako se šunjavu, ali - čemu ih uopšte gledati? Naročito sada, kad je kraj njega Alijanora, koju može da gleda umesto njih. Hvala Bogu što mu je podario takav flegmatičan temperament! "Ne mogu do nas, mila", reče on. "Da mogu, učinili bi to. Znači da ne mogu."

"Ali... ali..."

"Vidao sam brane na rekama koje su mogle da poplave svu dolinu. Ali, niko nije brinuo. Svi su znali da će brana izdržati."

U sebi se međutim pitao koliko su bezbedni bili u tom logoru, okruženi moćima relikvija. Nema sumnje da su čarobnjaci u ovom svetu imali nešto slično Priručniku, sa tablicama s odgovarajućim podacima. A ako nisu, u tom slučaju su im i te kako nedostajali. On se morao osloniti na Boga i nagađanja, ali, na neki način... još jedno zakopano sećanje?... Osećao je da je njihova odbrana dovoljno čvrsta.

"Samo mirno", ponovi on. "Svi smo sigurni. Tom paklenom bukom mogu nas samo držati budnima."

Još je drhtala, pa je on poljubi. Odgovorila mu je nesigurno, neiskusno i trapavo. On se isceri neprijateljima iz Srednjeg sveta. Ako imaju nameru da sede i gledaju kako se maze, pa, nadao se da će nešto i naučiti.

10.

Neprijatelj je otišao pre zore, i Hjudži im objasni da je to zbog toga što moraju da se u svoje brloge vrate na vreme. Holger se pitao zbog čega ne mogu da podnesu sunce. Hemijsko zračenje? Ako je to bilo tačno, u tom bi mu slučaju dobro došla ultravioletna lampa.

Hej, stani malo! To je objašnjavalo Alfrikov bodež od magnezijuma. Ta stvar je samo slučajno upotrebljena kao oružje za nonešenje uboda. Ako bi ga propisno pritisli suparnici iz Srednjeg sveta, vojvoda je mogao da zapali metal. Balčak bi mu osvetlio šaku snažnim ultraljubičastim zračenjem, dok bi drugom rukom, sasvim sigurno, navukao kapuljaču preko lica. Protivnici bi bili prinuđeni da se razbegnu. E pa, ovakva stvarčica u nuždi nije bila na odmet ni jednom smrtniku.

Pošto su spavali na smenu, Holger, Hjudži i Alijanora uhvatiše još dva do

tri sata dremanja pre doručka. Kada se Danac probudio, otkri da je nag: vilinodeća beše nestala. To baš nije bilo lepo od Alfrika, pomisli on. Alijanora je srećom još spavala: pretpostavljao je da njoj ne bi bilo neugodno, ali bi zato bilo njemu. Navukao je stoga svoju staru odeću za putovanja, uključujući i mrežasti pancirni oklop i kacigu.

Svežiji nego što je očekivao da će biti, spremili su se za nastavak puta. Alijanora je i dalje držala kraj sebe jednoroga, i Holger se u jednom trenutku upita kakav je bio njen uticaj na tu stidljivu životinju. "Kuda ćemo?" upita on.

"Nisam sigurna", odvrati ona, "osim da bi bilo ponajboljše da potražimo prebivališta od ljudi. Jasno je da je Vilinzemlja izišla u poteru za tebe, Holger..." Ovog puta oslovila ga je sa ti i ozareno mu se osmehnula... "Ali, oni bez duša nisu u mogućnost da dođu blizu crkva, tako da tamo bar možemo naći odmor. Kasnije, pak, mi moramo potražimo zaklon neke moćne magije, bele magije."

"Gde?"

"Poznajem jedan veštac u selo Tarnberg, sa dobro srce i pomalo vešt. Tamo treba da idemo, mislim."

"Dobro. Ali, šta ako to mesno čudo zaključa da ne može da se nosi sa prvoklasnim bacačima?"² Holger primeti kako zaprepašćenje počinje da kvari njen pogled pun poštovanja, pa požuri da objasni: "Hoću da kažem, šta ako seoski vršilac te dužnosti nije dorastao takvim stručnjacima kao što su Alfrik i Morgana le Fej?"

"Ondak ćeš verovatno morati da potražiš Carstvo. Ono jeste daleko na zapad, teško i opasno putovanje, ali oni će sa raširene ruke dočekaju jakog viteza." Ona uzdahnu; pogled joj je bio zamućen. "A još od Karlovi' dani nije bilo takvog kakav si ti."

"Ko je bio taj Karl?" upita on. "Već sam ranije čuo to ime."

---

² Igrači (pitchers) u bejzbolu, od čije veštine i snage kojom bacaju loptu veoma često zavisi ishod igre; prim. prev.

"Osnivač Svetog carstva. Kralj koji je ojačao hrišćanstvo i proterao Saraceni nazad u Španiju. Karlo Veliki, Karolus Magnus, sigurno si čuo za njega."

"Mmmm... možda i jesam." Holger stade da pretura po umu. Teško je bilo razabrati koji deo znanja beše stekao obrazovanjem a koji je predstavljao deo ovih neobjašnjivih sećanja kakvih je bilo sve više. "Misliš li na Šarlemanja?"

"Neki ga i tako zovu. Vidim da je njegova slava stigla i do tvoje Južne Karoline. Priča se da je im'o mnoge vrle vitezove koji su mu služili, mada sam ja čula samo priče o onaj Roland koji je pao kod Ronseval."

Holgeru se zavrte u glavi. Da li se on to zaista nalazio u prošlosti? Ne, nemoguće. Ali, Šarlemanj je sasvim sigurno bio istorijska ličnost.

Ah, setio se. Karolinški ciklus, Chansons de Geste, prozne romanse i narodne balade iz kasnog srednjeg veka. Da, sve se uklapalo. Vilinzemlja i Saraceni, labud-devojka i jednorog, vradžbine i vilinbrdo, Roland i Oliver... Isusa mu drečavog! Nije li on to na neki način upao u... knjigu?

Ne, to nije imalo smisla. Ipak će biti najrazumnije da se drži pretpostavke da je ovo neka druga vasseljena, potpuni prostorno-vremenski kontinuum, sa vlastitim prirodnim zakonima. Kada postoji dovoljno veliki broj takvih vasseljena, jedna od njih mora da odgovara bilo kom nasumičnom ustrojstvu, kao što je pomenuto ustrojstvo legendarne prerenesansne Evrope.

Mada, stvari ne mogu da budu baš toliko jednostavne. Nije on upao nasumice u neki kosmos, bez ikakvog razloga; suviše elemenata njegovog iskustva predobro je odgovaralo ovome ili onome. Znači: između njegovog rodnog sveta i ovoga, postojala je nekakva veza. Nisu imali samo paralelne astronomije i geografije, već su takve bile i istorijske pojedinosti. Karl ovoga sveta nije mogao biti identičan Šarlemanju iz njegovog sveta, ali na neki način oni su udovoljavali odgovarajućim ulogama. Mistici, sanjalice, pesnici i piskarala kod kuće na neki nesvestan način bili su u saglasnosti sa silom,

kakva god da je bila, koja je povezivala dve vasseljene; nisu ni bili svesni kakve su dobre izveštaje predstavljale zbirke priča koje oni behu postepeno razvili.

Nema sumnje da su ovde bila umešana više od dva kontinuuma, a možda i svi. Sve nebrojene vasseljene mogle bi predstavljati posebne vidove jednog transcendentalnog postojanja. Holger, međutim, ne nastavi da razvija tu ideju. Mučila su ga pitanja na koja je odmah trebalo odgovoriti. Šta je još mogao da razabere u ovom svetu?

Pa evo: Hjudži beše pomenuo da je Morgana sestra kralja Artura. Onog Artura! Holger zažali što podrobnije nije iščitao stare priče; samo ih se ovlaš sećao iz detinjstva.

A što se ostalog tiče, da vidimo... Među Karlovim paladinima bili su Roland i Oliver i Huan i... uf. Kako li se samo setio Huana? Tamno čudno lice javi mu se u umu, zajedno sa zajedljivim humorom koji je često nervirao ostale. Huan od Bordoa, da, na kraju je otišao i postao kralj ili vojvoda ili tako nešto u Vilinxemlji. Ali, otkud ja to znam?

Hjudžijevo gundanje prekide nit njegovih misli, i napola uhvaćena sećanja pobegoše nazad u skrovište. "To neće bude veselo putovanje, ako svaki noć moramo slušamo zavijanje od njihove dugonoge beštije s drugu stranu logorske vatre."

"Ne, mislim da neće nastave s tim", odvrati Alijanora. "To im nije od korist, naročito sada kada moraju da se okupljaju za rat." Ona se namršti. "Ali, verovatno će pokušaju nešto drugo. Alfrik nije neki koji odustaju od lovine."

Ta ideja nije baš predstavljala prijatno društvo.

Nastavili su da se pentraju sve više u brda, prema severozapadu, kako im je devojkla rekla. Do podneva behu već daleko odmakli. Ovde se predeo sastojao od stenja, litica i gromada, čekinjave trave, retkog drveća iskrivljenog i zakrčljalog. Pogled im je nadaleko sezao na sve strane, od tame Vilinxemlje

koja se povlačila do nepopustljivih visina koje se moraju preći, i pravo dole u kanjone koji su odzvanjali od buke što su je pravile glečerske reke. Nebo je bilo bledo, krzavi pramenovi oblaka hitali su preko njega, svetlost ledena i sjajna.

Zaklonili su se iza jedne strmine kada su zastali da ručaju. Dok je lomio zube na komadu hleba tvrdog kao kamen i komadini sira koji kao da je bio od gume, Holger ne odole da se ne požali. "Da li je Danska bila jedina zemlja u nastajanju gde su umeli da naprave pristojan sendvič? Kada biste mi dali malo tanko isečenog crnog raženog hleba, račiće, jaja i..."

"I ti kuvaš?" Alijanora se zagleda u njega s poštovanjem.

"Uf, pa ne baš, ali..."

Ona se privi uz njega, i on zaključi da je ideja... ili opsena... s kojom beše odrastao - da muškarac mora da napravi prvi korak - pomalo uznemirujuća. "Iskoristi priliku", promrmlja ona, "doneću to što tražiš, pa ćemo napravimo gozbu, samo za nas dvoje."

"Hm", izusti Hjudži. "Mislim da ću odem d' omirišem vreme."

"Hej, vrati se!" poskoči Holger, ali patuljak već beše zašao za strminu.

"Dobar je on čovečuljak", reče Alijanora i obavi ruke Holgeru oko vrata. "Zna kada je devojci potrebito milovanje."

"Stani malo. Čuj, hoću da kažem, ti si strašno fina, i mnogo mi se dopadaš. Ali... Hoću da kažem... Oh, do đavola. Nema veze." Holger je privi u zagrljaj.

Hjudži im umalo ne pade u krilo. "Zmaj!" zavrišta on. "Zmaj tamo leti!"

"A?" Holger skoči, ispustivši Alijanoru. "Šta? Gde?"

"Vatrena muva, oh, oh, posl'o je Alfrik i sada smo gi gotovi!" Hjudži obgrli čovekova kolena. "Spasi nas, ser vitez! Nije li tvoj pos'o d' ubijaš zmajevi?"

Papijon frknu i strese se. Jednorog je već bežao, i Alijanora potrča za njim, zviždeći. Zastao je tek na trenutak da mu ona skoči na leđa, a zatim nestao s

vidika. Holger dohvati Hjudžija, i zagalopira njenim tragom.

Kada se ispeo na vrh strmine, ugledao je i čudovište. Dolazilo je s juga, i još je bilo milju i po udaljeno, ali do ušiju mu je već dopirao gromoviti lepet njegovih krila. Dvadesetak metara dugačak, pomisli on u vrtoglavoj panici. Dvadesetak metara mišića zaštićenih krljuštima, zmijolika glava koja je mogla da ga proguta u dva zalogaja, krila kao u slepog miša, čelične kandže. Nije morao da mamuza Papijona. Konj kao da beše poludeo od straha, i trčao je gotovo isto onako brzo kao jednorog: varnice su letele pod njegovim potkovanim kopitima. Buka koju je stvarao njegov topot po stenju gubila se, međutim, u sve bližoj grmljavini zmajskih krila.

"Ju-hu!" cvilio je Hjudži. "Spržiće nas!"

Čudovište se najzad stade obrušavati, prestigavši ih košmarnom brzinom. Holger se ponovo osvrnu i vide kako plamen i dim u kovitlacima izbijaju iz čeljusti punih oštrih očnjaka. U jednom trenutku pomahnitalosti, Holger se upita kakav li je bio zmajev metabolizam; i kakav je to dodatak zakonu, kvadratno-kubnom, dozvoljavao tom truplu da leti? Nalet sumpor dioksida zapahnu mu nozdrve.

"Pogle'jte tamo!" povika Alijanora jezdeći niz padinu. Holger se obazre u pravcu u kome je ona pokazivala i ugleda ulaz u neku usku pećinu u obližnjoj steni. "Tamo nas ne može sledi!"

"Ne!" zaurla Holger. "Dalje od toga! To je smrt!"

Ona mu uputi uplašen pogled, ali poslušno potera jednoroga dalje od pećine. Holger oseti prvi nalet vreline na leđima. Bogova mu, da su se sakrili u toj rupi u zemlji, zmaj ih je mogao pogušiti sa nekoliko kratkih dahtaja.

"Moramo pronaći vodu!" viknu on.

Bežali su uz stenovitu padinu i preko nje, dok su lepet krila i grmljavina vatre postajali sve glasniji. Holger izvuče mač. Ali, kakve bi imao izgleda? Zmaj je lako mogao i da ga ispeče u tom železnom oklopu.

Mogao bih, pomisli on, pružiti Alijanori priliku da umakne.

Nije zastao da razmisli zbog čega mora pronaći vodu. Imalo se vremena samo za bežanje, preko brda, duž ruba provalije, niz ždrelo. Papijon vrisnu kada ga plamen oprlji.

A onda proleteše kroz zaklon od šiblja i pod seбом ugledaše reku kako protiče zelena i brza, i desetak metara široka. Jednorog uroni u nju, dok su mu se kapljice rasprskavale oko spiralnog roga. Papijon se ustremi za njim... Zaustavili su se po sred struje. Reka je bila ledeno hladna, kao da im je neko zabijao bodeže u stopala.

Zmaj se spusti na obalu. Izvivši leđa u luk, zasiktao je poput ljutite lokomotive. Holger shvati da se plaši vode. To je, znači, znala njegova intuicija.

"Doleteće iznad nas i ščepati nas", zadahta Alijanora.

"Sagnite se, onda!" Holger se otisnu od šljunkovitog dna. Struja je bila dosta jaka oko njegovih prsa. Hjudži i Alijanora držali su se za repove svojih uvaženih jahaćih životinja. "Kada dođe do napada, zaronite ispod površine", naredi Holger.

Međutim, ni jedno ljudsko biće ne bi moglo da dole dugo izdrži. S njima je bilo svršeno.

Aha, biće spečeni baš kako treba.

Zmaj se nespretno vinu u vazduh i njegova senka pade na njih dok je lebdeo naspram sunca, a onda lagano počeo da se spušta. Prethodio mu je plamen koji je izbijao iz otvorenih čeljusti.

Plamen! Holger vrati mač u korice, strgnu kacigu i zahvati njome vodu. Zmaj se upravo obrušavao. Holger podiže jednu ruku da zaštiti oči, a onda, naslepo, hitnu vodu.

Sa svih strana okruži ga para i zmaj zaurla, umalo mu ne raznevši bubne opne. Ljuskavo telo zatetura se u letu, dugački vrat stade se trzati napred-

nazad, i rep zapenuša rečni tok. Holger opsova i hitnu još jednu kacigu punu vode u zmajevu čeljust.

Od zmajevog vriska gotovo se skamenio. Lagano i bolno, zmaj se vinu u vazduh i odlete nazad ka jugu. Još dugo su čuli buku koju je stvarao.

Holger se borio da dođe do daha. Stajao je nepokretan, iscrpljen, sve dok zver nije nestala sa vidika, a onda, konačno, izvede malu družinu na obalu.

"Holger, Holger!" Alijanora se privi uz njega, dršćući i plaćući i smejući se istovremeno.

"Kako si to napravio? Kako si ga pobedio, ti najbolji od svih vitezovi, dragi, ti moj?"

"Ah, to?" Holger pažljivo opipa lice; bio je zaradio nekoliko plikova. "U pitanju je samo malo termodinamike."

"Kak'a je to magija?" upita ona s poštovanjem.

"Nije magija. Vidiš, ako neko stvorenje ima vatreni dah, onda to znači da tamo unutra mora da je još toplije. I tako sam mu sručio pola galona vode niz grlo. I izazvao malu ključalu eksploziju." Holger odmahnu rukom kao da to nije bilo ništa. "Sitnica."

11.

Nekoliko milja odatle zašli su u udubljenje zaklonjeno zidovima stenja, pitomo i sunčano poput svake nizije. Bukve i topole šumorile su iznad visoke trave prošarane jagorčevinom, potok je žuborio, i jato čvoraka uzlete pri njihovom nailasku. Mesto je izgledalo idealno za odmor, koji je i njima i životinjama bio i te kako potreban.

Pošto su napravili odbrambeni krug, Alijanora zevnu... čak je i to umela da uradi sa nesumnjivim šarmom... i sklupča se da spava. Hjudži sede ispod krsta koji je izdeljao svojim novim nožem. Samo je Holger osećao nekakav nemir. "Mislim da ću malo da pogledam unaokolo", reče on. "Pozovi me ako nešto

pođe naopako."

"Je l' sigurno ovdi lutati samciti?" upita patuljak, pa odmah sam sebi i odgovori: "Pa, narafski. Šta mož' da se desi onom ki pobedi i zmaj?"

Holger pocrvene. Trenutno je bio slavan, ali i duboko svestan kakav je niz slučajnosti doveo do svega toga. "Neću daleko."

On zapali lulu i odšeta, ne trudeći se da bude previše tih. Predeo je delovao krajnje spokojno: livada, cveće, drveće, voda. Papijon i jednorog su pasli; čuo se jasan zov drozda. Da nije bilo oštrog bola koji su izazivale opekotine, bio bi u iskušenju da sedne, prepusti se sunčevim zracima i razmišljanju o Alijanori. Ali, ne. On otrže misli od toga. Morao se pozabaviti nekim ozbiljnijim mislima.

Treba priznati, bio je ključna, ili, bar, veoma važna figura u ovom karolinškom svetu. U svetlosti svega što se dogodilo - to što ga je Papijon, natprirodno snažan i inteligentan, čekao upravo na mestu gde se on pojavio, sa odećom i oružjem koji su savršeno odgovarali njegovom orijaškom rastu - moralo je predstavljati više nego slučajnost. Zatim je tu bilo i uzbuđenje koje je izazvao u Vilinezmlji, kao i neobična činjenica da nisu uspeali da ga ubiju, uprkos njegovom neznanju... U oba sveta postojao je Šarlemanj. Možda je i on sam, na neki način, bio udvostručen. Ali, ko je onda bio on? I zašto, i kako?

Lutajući tako izgubio je s vidika logor, pokušavajući da ono što je do sad saznao uklopi u nekakvo ustrojstvo. Ispostavilo se, na primer, da je borba Haosa protiv Reda nešto više od religijske dogme. Ovde je to bila praktična činjenica postojanja. Pade mu na um, čak, i drugi zakon termodinamike - težnja fizičke vasseljene da završi u zbrci i potpunoj entropiji. Možda je ovde ta težnja pronašla način da se više... ovaj... duhovno izrazi. Ili, samo malo; ali, zar to nije bio slučaj i u njegovom vlastitom svetu? Protiv čega se on to borio kada je ratovao protiv nacista - ako ne protiv vaskrsnuća drevnih užasa za

koje su civilizovani ljudi verovali da su već mrtvi i pokopani?

U ovoj vasseljeni možda to divlji narod Srednjeg sveta pokušava da skrši postojeći i s mnogo muke uspostavljeni red; međutim, pristojni deo čovečanstva će, s druge strane, uvek želeći da ojača i proširi Red, bezbednost, predvidljivost. To je, ujedno, bio razlog zbog čega su se hrišćanstvo, judaizam, pa čak i muhamedanstvo, uvek mrštili kada su vradžbine bile u pitanju - imale su, naime, više veze sa Haosom nego sa sređenom fizičkom prirodom. Mada, sasvim sigurno, i nauka ima svoje nastranosti, baš kao što se i magija utemeljuje na izvesnim zakonima. U oba slučaja bio je potreban neki određeni obred, bez obzira gradite li avion ili leteći ćilim. Gerda beše pomenula nešto o bezličnom karakteru natprirodnog. Da, upravo je stoga Roland pokušao da polomi Durindal, u poslednjim trenucima života kod Ronsevala, kako čarobni mač ne bi pao u ruke nevernika...

Simetrija je bila značajna. U Holgerovom rodnom svetu, fizičke sile bile su snažne i već dobro upoznate, dok su mentalno-magijske sile bile slabe i nezamislive. U ovoj vasseljeni, međutim, bilo je obrnuto. Oba sveta predstavljala su, na neki mračan način, jedan te isti; beskrajna bitka između Reda i Haosa beše u njima dostigla istovremeni vrhunac. Što se tiče sile koja ih je učinila u toj meri paralelnim, i koja je i sama predstavljala konačnu objedinjenost, pretpostavljao je da će morati da se prikloni i nazove je Bogom. Ali, njegov um ni malo nije bio naklonjen teologiji; radije bi da se drži onoga što je neposredno video, vlastitim očima, i neposrednih praktičnih problema. Kao što je, na primer, bio neposredni razlog što se on lično nalazi ovde.

Međutim, to mu je i dalje izmicalo. Sećao se života u onom drugom svetu, od detinjstva pa do onog određenog trenutka na žalu u blizini Kronborga. Na neki način, imao je još jedan život, ali nije znao ni gde, ni kada. Ta sećanja bila su mu ukradena. Ne, pre će biti da su mu bila saterana nazad u podsvest,

vraćajući se samo zahvaljujući neobičnim nadražajima.

Kroz um mu naglo prođe jedna misao. Kortana. Gde li je čuo to ime? Oh, da, niklaš ga beše pomenuo. Kortana je bio mač. Pun magije, ali sada je ležao zakopan daleko od ljudskih pogleda. Nekada sam držao Kortanu dok su baklje plamtele na bojnopolju.

On zaobiđe jednu skupinu drveća - i, tamo ga je čekala Morgana le Fej.

U prvi mah nije mogao ni da se pomeri. Srce mu je tuklo kao ludo, i preko njega pređe neka čudna tama - prelepa tama. Ona krenu napred, obrubljena zlatastom svetlošću koja je provejavala kroz zeleno lišće. Haljina joj je bila nalik na sneg, linija usana imala je oblik korala, kosa joj se presijavala poput dubina jezera obasjanog zvezdama. Sve što je u početku bio u stanju da primeti bile su boje. Njen glas ga preplavi.

"Pozdrav, Holgere. Koliko je vremena prošlo!"

Borio se u sebi da ostane miran, i izgubio. Morgana ga dohvati za ruke. Bila je visoka, i njen osmeh nije morao daleko da putuje pre no što ga je uzdrmao. "Kako sam samo usamljena bila bez tebe", promrmlja ona.

"Bez mene?" Izgovorio je to zaskvičavši poput kakvog idiota.

"Pa da, bez koga drugog? Zar si i to zaboravio?" Obratila mu se sa 'ti', kao da ga je pomilovala. "Zaista je na tebe spuštena tama. Dugo si bio odsutan, Holgere."

"A-a-a-li, ali..."

Ona se nasmeja, ne onako kako to čine obični ljudi, već kao da se smeh, sam po sebi, smejaio još mekše. "Ah, to tvoje jadno lice! Nema puno ljudi koji bi mogli da se suprotstave zmaju, onako kako si ti to učinio. Dozvoli da ti izlečim te opekotine." Ona ih dodirnu prstima, i on oseti kako bol i plikovi nestaju. "Eto... Da li se sada prijatnije osećaš?"

U stvari, nije se osećao prijatnije. Znojio se, a i ogrtač kao da ga je stezao oko grla. Bilo mu se povratilo dovoljno razuma da je mogao da primećuje

pojedivosti, ali one nisu bile od vrste koja bi umirila čoveka: blede savršene crte lica, mačja gracioznost pokreta, telo sa više oblina od drumskih petlji.

"Stekao si neke čudne navike u tom drugom svetu." Ona mu izvadi lulu iz opuštenih usta, istrese je i gurnu u vrećicu za pasom. Dok je povlačila ruku, pomilova ga po prsima i zaustavi ruku na njegovoj mišici. "Nevaljalče!"

To ga je malo povratilo. Zrele žene ne bi trebalo da se ponašaju poput mačića. Niti je ono bio način da se postupi sa njegovom lulom. "Slušaj", zagrakta on. "Bila si sa Alfrikom, a on je dao sve od sebe da me ubije. Šta želiš od mene?"

"Šta želi bilo koja žena, ako čezne za muškarcem?" Pristupajući postrance, još više mu se primakla. Holger se povlačio dok ga, najzad, drveće nije zaustavilo.

"Istinu govoreći", nastavi Morgana, "nisam znala ko si, i nesvesno sam pomogla Alfriku. Ali, onog trenutka kada sam otkrila njegovu prevaru, pohitala sam da te pronađem."

On obrisa znoj sa čela. "To je laž", primeti promuklo.

"E pa, nama pripadnicama nežnijeg pola mora biti dozvoljeno da se malo služimo i lažima, zar ne, mili noj?" Ovog puta, pomilova ga po obrazu. "Prava je istina da sam došla da te povratim."

"Da me vratiš Haosu!" prasnu on.

"A što da ne? Šta vidiš u tom dosadnom Redu, što te nagoni da ga braniš? Vidiš, iskrena sam sa tobom; i pitanje je hoćeš li i ti sad biti pošten prema sebi samom. Zašto Holgere, dragi moj medvede, pomažeš neotesanim seljacima i debelim buržujima, kad možeš imati mirtu i grom i jarke zvezde. Otkad si ti to za bezbedan i skučen život, zaključan u vlastitu udobnost, kome je krov teško sivo nebo što smrdi na dim i vlastitu balegu... Ti, koji si čitave vojske terao sa bojnog polja? U stanju si da bacaš sunca i oblikuješ svetove ako to poželiš!"

Glava joj je počivala na njegovim grudima, dok ga je rukama obgrlila oko

pasa. "Ne-ne-ne!" promuca on. "Nemam poverenja..."

"Ah, zgubidane! Je li ovo čovek koji je toliko dugo boravio sa mnom u Avalonu? Jesi li zaboravio koliko vekova mladosti sam ti podarila, i gospodstva, i ljubavi?" Ona ponovo podiže ka njemu svoje ogromne tamne oči, i on pomisli koliko je samo otrcan taj njen gest bio - pa ipak, nije imao poverenja u sebe samog. "Ako ne želiš da nam se pridružiš, onda se bar nemoj boriti protiv nas. Vрати se u Avalon, Holgere. Vрати se sa mnom u predivni Avalon."

Negde u svom uvijenom umu osećao je da je, za promenu, ovog puta iskrena. Želela je da ga skloni da im ne smeta u predstojećoj bici, ali je takođe želela i njega, bar na izvesno vreme. A što da ne? Misli mu posrneše. Šta je on to dugovao bilo kojoj strani, u ovoj vasseljeni koja nije bila njegova? I kada ga Morgana le Fej poljubi...

"Toliko dugih godina", prošapta ona, "a kada smo se sreli nisi me ni poljubio."

"To", zagrcnu se on, "m-m-može biti ispravljeno."

Kao da se obreo u blagom ciklonu. Nije mogao da se usredsredi ni na šta drugo. Nije to ni želeo.

"Ah-h-h", konačno dođe do daha, ali i dalje ne otvarajući oči. "Gospodaru moj... Poljubi me ponovo, gospodaru moj. Nemoj nikada prestati da me ljubiš."

On je ponovo privuče, a onda, krajičkom oka, ugleda na tren neku belu mrlju. On podiže glavu i ugleda Alijanoru na jednorogu. Upravo je izbijala iz obližnjeg gustiša. "Holgere", pozva ga ona, "Holgere, dragi, gde li si... ah!"

Istog časa, jednorog se prope i zbacila je u travu. Gromovito, neodobravajuće frknuvši, životinja uteče. Alijanora ustade i zagleda se u Holgera i Morganu. "Vidiš li šta li si učinio!" zacvile ona bez smisla. "Nikad se neće više da vrati!"

Holger se oslobodi Morganinog zagrljaja, dok Alijanora briznu u plač.

"Sklanjaj tu geačku devojčuru odavde!" ljutito zaurla Morgana.

Alijanora, međutim, kao da zapenuša od besa. "Nosi se ti odavdi!" zakrešta ona. "Prljava veštice, eto šta si ti, sklanjaj se od njega!"

Kraljica iskezi zube. "Holgere, ako se ta mršavica ovog časa ne izgubi odavde..."

"Mršavica!" povika Alijanora. "Ti naduvena šerpo za meso, iskopaću ti te buljooke oči!"

"Devojčice ne bi trebalo da plaču", frknu Morgana. "Izrašće još neuglednije no što već jesu."

Alijanora stisnu pesnice i priđe bliže. "Bolje biti i malo premlada, nego da mi koža bude s puno bore."

"Imaš tako lepu kožu", siknu Morgana. "Gde si samo našla tu kožu, koja se ljušti kao od sunčevih opekotina?"

"Ne u istoj radnji gde ti kupuješ svoj ten", odvrati Alijanora.

Holger se povuče u stranu, pitajući se kako da iz svega ovoga izvuče živu glavu.

"Vidim da si ti ona labud-devojka", reče Morgana. "Jesi li u poslednje vreme snela kakvo lepo jaje?"

"Nisam. Ne umem da kokodačem k'o neke stare koke."

Morgana pocrvene i podiže ruke, kao da će je napasti. "Da vidimo kako će ti se dopasti da i sama budeš kokoška!"

"Hej!" Holger skoči napred. Nije nameravao da je udari, ali jednom rukom povuče Morganu i kraljica se otkotrlja u travu.

"Ne dolazi u obzir", zadahta on.

Morgana polako ustade. I boja i izraz behu joj nestali s lica. "Znači, stvari tako stoje", reče ona.

"Izgleda", odvrati Holger, upitavši se da li tako i misli.

"E pa, nek onda bude po tvome. Srešćemo se ponovo, prijatelju." Morgana se nasmeja - ovog puta je to zaista zazvučalo ružno - mahnu rukama i nestade. Samo se začuo prasak, kada je vazduh popunio mesto na kome je do maločas stajala.

Alijanora poče neutešno da plače, naslonivši se na drvo i zarivši lice u ruke. Kada joj Holger položi ruku na rame, ona je otrese. "Odlazi", promrmlja ona. "I-i-idi sa svojom vešticom, o-o-odlično ti odgovara. A-h-h..."

"Nisam ja kriv", bespomoćno odvrati Holger. "Nisam ja tražio da dođe."

"Neću to da slušam, kažem ti. Odlazi."

Zaključivši da ima dovoljno nevolja i bez histerične devojke, Holger je okrenu prema sebi, prodrmusu i procedi kroz zube:

"Nemam nikakve veze s ovim. Čuješ li? Hoćeš li sada da pođeš kao odraslo ljudsko biće, ili moram da te vučem?"

Alijanora proguta knedlu, zagleda se u njega razrogačenim vlažnim očima i obori pogled. On tek tada primeti kako ima dugačke trepavice. "Poći ću s tobom", izgovori ona pokorno.

Holger ponovo pripali lulu i gotovo je celim putem nazad dimio. Prokletstvo, prokletstvo, prokletstvo, i prokletstvo! Tamo, sa Morganom le Fej, umalo da se seti tog svog drugog života. Umalo... a sada je to saznanje ponovo izgubio.

E pa, bilo je suviše kasno. Od danas pa nadalje, Morgana će, van svake sumnje, biti njegov najljući protivnik. Mada, iskreno govoreći, verovatno je i dobro što su ih prekinuli. Ne bi dugo mogao da odoleva njenom saletanju.

Ali, najgore od svega bilo je to što bi više voleo da joj nije odoleo. Ko ono beše napisao da nema ničeg tako čemernog kao što je sećanja na iskušenje kojem smo odoleli?

Suviše kasno. Jednostavno će morati da nastavi dalje.

Njegovo pokopano ja na trenutak mu zasja u svesti: bilo mu je jasno zbog

čega je jednorog otišao. Morgana le Fej mora da je bila poslednja kap koja je pala na njegovu povredljivu osećajnost... ili, poslednjih desetak kapi. To ga natera da se zakikoće i uhvati Alijanoru za ruku. Do logora su se vratili pripijeni jedno uz drugo.

12.

Te noći niko ih nije uznemiravao; Hjudži je smatrao da je to, izvan svake sumnje, bilo samo zato što im se spremalo nešto gore. Holger je bio sklon da se složi s patuljkom. Sada su imali samo jednu životinju na njih troje. Razume se, Alijanora je izvesno vreme mogla da provodi i u vazduhu; ali, labudovi nisu ptice letačice, tako da se nisu usuđivali da je puste da daleko odmakne. Koliko god bio izdržljiv, Papijon ipak nije mogao da nosi krupnog ratnika u oklopu, devojkicu, čovečuljka od pola pinte i njihovu opremu, i da se još kreće nekom svojom normalnom brzinom.

Zato su krenuli veoma rano, i Alijanora je u svom labuđem obliku odozgo proučavala kojim putem će biti najbolje da se upute. Potom se vratila i sela u sedlo iza Holgera i, obavivši mu ruke oko pasa (što je uveliko umanjivalo neudobnost), nastavila da ga usmerava. Nadala se da će do mraka uspeti da stignu do tesnaca, a sledećeg dana i do granice gde su počinjala ljudskog naselja. I s druge strane trebalo je da prevale još mnoge milje divljine, ali Alijanora je bila uočila nekoliko čistina, usamljenih seoskih domaćinstava i zaselaka. "A tamo, gdi nekoliko ljudi boravi, ako nisu od oni' što zlo čine, osećaćemo se kao da ležimo na posvećenu zemlju... sa kapelama, ako ne i nešto drugo... čemu većina od stvorenja koja nas progone ne sme u blizinu da pride."

"Ako je tako, kako onda Srednji svet može i da pomisli da osvoji zemlju ljudi?" upita Holger.

"Uz pomoć bića koja ne moraju da se boje dnevne svetlosti, niti

sveštenskog umeća. Sa životinjama kao oni zmaj; sa stvorenjima sa dušami, poput rđavi patuljci. Međutim, taki saveznici je malo, i uglavnom su suviše glupi, tako da ih koriste samo za određenu stvar. Ja mislim da će Srednji svet zavisi od ljudska bića koja će se bore na strani Haosa. Veštice, vešci, banditi, ubice, to jeste svi paganski divljaci sa severu i jugu. Taki mogu da obesvete sveta mesta i pogube one koji se bore protiv njih. A ondak će ostali ljudi pobegnu, i niko neće ostane da spreči plavi suton da se navuče preko još nekol'ko stotina milja. Sa svako takvo napredovanje, kraljevstva Reda postajaće sve slabija: ne samo u broj, već i duhovno, jer velika blizina Haosa mora da utiče na dobri ljudi, tako da oni postaju ćudljivi, ne osvrću se na zakon i postaju spremni da i sami budu rđavi." Alijanora zabrinuto odmahnu glavom. "Kada se zlo razmahne, čak i oni ljudi koji su na strani dobra u strahu će upotrebe i najgore sredstvo u borbi, i na taj način dati zlu slobodno uporište."

Holger pomisli na svoj vlastiti svet, u kome se Koventri beše osvetio Kelnu i klimnu glavom.³ Kaciga mu odjednom oteža.

U želji da pobezne od tog sećanja, kao i iz mnogih drugih razloga, on se okrenu neposrednijim stvarima. Moći njihovih progonitelja, očigledno, nisu bile neograničene, jer bi ih inače već odavno zaustavili. Šta je, onda, za njih predstavljalo granicu? Mada je to bilo neobično za bića za koja se govorilo da nemaju duše, vilinrasa je patila od ozbiljnih fizičkih smetnji, te je morala da se uglavnom oslanja na lukavstvo. Osim što su bili brzi i gipki, ni jedno od njih nije se ni izdaleko moglo meriti sa jednim normalno snažnim čovekom. (Nema sumnje da su divovi, troli i mnoga druga bića iz Srednjeg sveta raspolagala sa više sirove snage nego ljudska bića, ali, kako je Alijanora tvrdila, bili su spori i nespretni.) Ni jedno od njih nije podnosilo sunce, tako

---

³ Koventri je bio engleski grad koji je koji je tokom Drugog svetskog rata najviše postradao od nemačkog bombardovanja; i Saveznici su kasnije, stekavši premoć u vazduhu, uzvratili odmazdom, izvršivši teška razaranja Kelna, i, posebno, Drezdena; prim. prev.

da su u ljudska područja mogli da zalaze samo pošto se spusti noć. Međutim, čak i tada morali su da izbegavaju svete predmete. Njihove čarolije odbijale su se poput bilijarskih loptica od svakoga ko je bio u božanskoj milosti; uobičajena mera pristojnosti i odlučnosti obezbeđivala je čoveku nesmetan prolaz. Naravno, mogli su vas ubiti - oni ili njihove vradžbine; mogli su vas obmanuti, ošamutiti, povrediti; ali, u jednom konačnom smislu, niste mogli biti pobeđeni - osim ukoliko biste se i sami prepustili zlu.

Pored toga, izgleda da je jačina čarolije zavisila od udaljenosti. Što dalje bude od Vilinezmlje, njeni će stanovnici biti manje u mogućnosti da naude Holgeru.

Ipak, Alfriku se nije valjalo podsmevati. Na protiv. Nije im on bio ni glavni neprijatelj. Više od njega stajala je Morgana le Fej, a iznad nje mora da su postojali i drugi, sve do onog Jednog, Konačnog, o kome Holger nije želeo ni da razmišlja. Alfrik je ipak posedovao mnoge moći, bio je podmukao i vešt, i nije se predavao. Pored toga, Morgana jedva da beše i počela.

Kada bih samo znao zbog čega me žele.

Konj se čitavog tog dana uspinjao, i kada je sunce zašlo, Holger ga zaustavi. Nalazili su se na vrhu prevoja. Trava je rasla u retkim busenovima među raštrkanim stenjem, dok je, inače, samo to mesto bilo golo. Hladan vetar peo se uz litice i duvao preko brida. Papijon zarza i glava mu klonu.

"Jadna životinja". Alijanora pomilova njegovu baršunastu gubicu. "Baš smo te namučili, je li? A ni ove noći neće bude bolje, svega nekoliko suvih vlati." Ona pronade jednu izdubljenu stenu, u koju iz mešine strpljivo nali dovoljno vode, sve dok se životinja nije dovoljno napila. Sam Holger istimari paripa. Bio je počeo da svoja viteška umeća prihvata zdravo za gotovo, pa ipak, i njega samog prilično je iznenadila tako velika naklonost prema Papijonu. Od jednog iscepanog i blatnjavog svilenog pokrivača on načini neku vrstu prekrivke za konja. Pošto su podigli logor i na brzinu večerali,

iscrpljeni putnici pođoše na počinak.

Prva je stražarila Alijanora, za njom Holger, i na kraju Hjudži. Kada se smestio pored devojke, Holger uvide da ne može da zaspi. Glava joj se nekako našla na njegovom ramenu, a jednu mu je ruku bila prebacila preko grudi. Od vetra nije mogao da je čuje kako diše, ali je osećao lagano, ujednačeno kretanje njenih prsa; takođe je imao osećaj da, čak, na neki način, zrači toplotu na mestima gde ga je dodirivala. Ostali delovi tela bili su mu prokleta hladni; hladnoća se uvlačila kroz ogrtač kojim su se bili pokrili. Čebe na kome su ležali jedva da je bilo u stanju da bilo šta učini da odagna prokletinju tvrdog tla.

Ali, nije zbog toga ostao budan. Najpre je opasnost izoštrila sva njegova čula, a zatim je ovo toplo biće razbarušene kose praktično leglo na njega... On pokuša da utuca vreme sećanjima na Meriven, ali to samo kao da pogorša stvari. A u ovom trenutku, pomisli on gorko, mogao je biti sa Morganom le Fej.

I da ostavi Alijanoru samu, sada kad je neprijatelj krenuo u pohod? Ne! Gotovo nesvesno, on posegnu za njom. Bila je to, međutim, nova greška. Pre nego što je uopšte shvatio šta se dogodilo, ruka mu skliznu ispod njene perjane tunike i obuhvati meku, mladu dojku. Ona se promeškolji, mrmljajući nešto u snu. Nije napravio više nijedan pokret, ali nije imao ni snage da povuče ruku. Konačno, sav uzdrhtao, dok ga je koža bockala, on otvori oči.

Zvezde su sijale kao u sred zime. Nije bilo meseca, ali sudeći prema položaju Velikog medveda (čak te i na nebu pamte, kralju moj!) on zaključio da zora nije daleko. Tama na zemlji bila je gotovo potpuna. Ugledao je Hjudžijev obris; čučao je pored niske crvene vatre, dok je, inače, sve ostalo predstavljalo samo stenovita uzvišenja što su se ocrtavala naspram neba. Ona stena tamo...

Ali, te stene ranije nije bilo!

Holger skoči na noge trenutak pre no što se zemlja zatresla. To se odmah ponovi, pa još jednom; zvuk je podsećao na odjeke čudovišnih bubnjeva; planina se tresla kao što se kuća trese kada se neki težak čovek penje stepenicama. Holger začu kako se kamenje kotrlja, odskakujući niz padinu. On zgrabi mač, a onda se džin stušiti na njega.

Stopalo veliko kao sam Holger pomete u stranu krug što ih je štitio. Pri svetlosti što je dopirala od vatre ukazaše se ogromni, neisečeni nokti na nožnim prstima. Alijanora vrisnu, i Holger je potisnu iza sebe. Papijon skoči prema uljezu, zanjišta u znak izazova, izvi u luk vrat i rep, i raširi nozdrve. Hjudži skliznu, da se pridruži Alijanori.

Džin čučnu i razgrnu vatru kažiprstom, nalik na krzneni prut, i kada plamen suknu u vis, Holger vide da stvorenje ima ljudsko obličje, mada je bilo groteskno zdepasto i kratkonogo u odnosu na svoju visinu. A onda mu sinu. Čak i ako zakoni proporcije ovde možda nisu bili isti kao kod kuće, stvorenju je bio neophodan dovoljan poprečni presek da bi nosio tu težinu. Nespretno telo bilo je odeveno u kože, primitivno prišivene jedna za drugu; i kada je na trenutak osetio njegov miris, Holgeru bi drago što stoji uz vetar. Koliko se moglo nazreti kroz zamršenu kosu i bradu, džinovljeve crte lica bile su akromeglaičke, oči zasvođene koščatim veđama; nos i vilice štrčali su mu napred i imao je debele usne i odvratne, ogromne zube.

"Penji se na Papijona, Hjudži", uzviknu Holger. Pošto je prošao prvi šok, nije se više plašio - nije se usuđivao. "Zadržaću ga što duže budem mogao. Alijanora, vini se u vazduh."

"Ostajem s tobom." Glas joj je jedva bio čujan, ali je stala pored njega uzdignute brade.

"Kako se to moglo dogoditi?" zastenja Hjudži. "On je iz Srednji svet. Čarolije morale bi ga zadržale."

"Prišunjao nam se", grubo odvrati Alijanora. "Taki umeju da budu vrlo

mirni kada 'oće. Sačekao je trenutak kada su se nekom od nas javile take nebogougodne misli koje su poništile sveti znakovi." Ona pogledom optuži patuljka, koji se sav šćućuri. Jadni Holger znao je da Hjudži nije bio kriv. Ali...

"Govori tako da mogu da te čujem!"

Džin nije govorio zaglušujuće, niti mu je naglasak bio previše divljački. Međutim, teško su ga razumeli zbog jačine glasa: bio je tako dubok, da je nečujni donji register podrhtavao u samim ljudskim kostima. Holger ovlaži usne, zakorači napred, i reče najdubljim mogućim glasom: "U ime oca i sina i svetog duha, naređujem ti da odeš."

"Ha!" podsmehnu se džin. "Kasno za to, smrtnik, jerbo si raskin'o krug dobra svojim grehovitim mislima, a još se nisi ni pokaj'o." On ispruži ruku. "Alfrik mi kaz'o da na ovom putu nađem ću nežnu lovinu. Daj devojkju, i ondak možeš dalje."

Holger oseti želju da mu uzvratu kakvim zvučnim izazovom koji bi odgovarao odvratnosti što ju je osećao prema samoj takvoj pomisli. Blagi Bože, bilo je i gorih stvari od smrti! Na nesreću, mogao se samo setiti reči koje nisu bile za devojačke uši. I, umesto svega, on nasrnu. Mač sevnu preko džinovskog doručja.

Džin trže ruku nazad, stade da duva u ranu koja se pušila, i povika: "Stani! Hajde da popričamo!" Holger zastade; umalo da nije razneo vlastito stopalo kada je zamahnuo.

Njemu, koji beše navikao da bude najkrupniji, lice iznad njegovog delovalo je šire nego što je u stvari bilo. Ipak, nije odstupio, a onda začu najdublji bas kako prilično razumno izgovara:

"Slušaj, smrtnik, osećam da veliki si šampion. A, razume se, i dodir gvožđa nanosi mi bol. Ipak, znaješ, mene podosta ima i mogu te zatrpiti kamenjem, dok mi ne daš mlogo udarci. Šta kažeš, da s' ponesemo na lakši

način? Ako nadmudriš mene, mož' bez brige d' odeš. I, još, daću ti punu tu kacigu mlogo zlata." On pri tom pokaza na torbak na svom boku, u kojem mora da je bilo pedeset kilograma, a možda i više. "A ako izgubiš, devojka je za mene!"

"Ne!" Holger otpljunu.

"Stani. Stani, mili." Alijanora ga iznenada snažno ščepa za ruku. "Pitaj ga da l' misli na takmičenje u rešavanju zagonetki."

Zbunjen, Holger to i učini i džin potvrdno klimnu glavom. "Aha. Da znaješ, mi od Velikog Naroda sedimo kod svoji' dvoranama kad je beskrajne zimske noći u naš postojbini, godinu za godina, vek za vek, i tučemo vreme sa takmičenje u veštinama. Najbolje volemo zagonetke. Mog'o bi da te pustim ako mi daš tri nove, a da ja n' umem da odgovorim na dve, a ondak ja da i' kod kuće iskoristim." Njegovo zversko lice okrenu se uznemireno prema istoku. "Al', požuri."

Alijanorine oči zaplamtaše. "Tako sam i mislila. Pristani. Možeš da ga nadmudriš." Džin nije pokazao da razume. Pa, naravno, shvati Holger. Jedno tako ogromno stvorenje naprosto nije u stanju da čuje veliki deo ljudskog glasovnog registra.

On joj odvrati stanjenim glasom: "Ništa ne mogu da smislim."

"Možeš." Njena ubeđenost, ipak, kao da je malo splasnula. Zurila je u tle i palcem u njemu dubila rupu. "Ako ne možeš, pusti ga da me uzme. On samo 'oće da me pojede. Mislím ja, ti suviše značiš za ceo svet, Holger, ne treba rizikuješ smrt u borbi za nekog ništavnog k'o što sam ja."

On se gotovo izgubi u svom zaprepašćenju. Koje je zagonetke znao? "Četiri vise, četiri idu, dva vode, jedan sledi: krava." Zagonetka s kojom Samson beše suočio Filisitince, i još nekoliko takvih. Ali, tokom vekova ljudožder ih je već sigurno čuo. A on, Holger, nije bio dovoljno bistar da u tako kratkom roku smisli neku mozgalicu.

"Radije bih se borio za nekoga koga znam, tebe na primer, nego..." počeo on.

Međutim, čudovište koje je čučalo prekide ga džangrizavo:

"Požuri kad ti kažem!"

Jedna luda ideja sinu Holgru. "Može li on da podnese sunce?" upita on Alijanoru gotovo evnuškim glasom.

"Ne može", odgovori ona. "Sjajni zraci pretvaraju njegovo meso u kamen."

"Oho-ho", zaskviča Hjudži, "ako uspeh imaš da zabaviš mu misli, momak, tako da zora iznenadi ga nespreman, eto nami torba zlata."

"Nisam znala za to", primeti Alijanora. "Čula sam da je blago dobijeno na taj način prokleta, i čovek koji ga uzme uskoro ima da umre. Ali, Holger, kroz jedan sat on mora da pobegne pred zoru. Zar nisi u stanju da zamajavaš ga jedan sat, ti koji si porazio zmaja?"

"Ja... mislim... da mogu." Holger se ponovo okrete prema kolosu, koji je već počeo da reži od ljutitog nestrpljenja. "Takmičiću se s tobom", reče on.

"Samo za ovaj noć", dobaci džin i zloslutno se isceri. "Možda budem neki drugi noć tražio još tri zagonetke od tebe; a ondak, posle te... Ma, veži tu devojčuru da ne b' utekla. Požuri!"

Hoger se kretao što je sporije bio u stanju, vodeći pri tom računa da ponovo ne izazove džinovljevo neraspoloženje. Vezujući Alijanorine ruke, on joj pisnu na uvo: "Ako dođe do najgoreg, možeš izvući ruke."

"Ne, neću uteći, jer bi se on ostrvio na tebe."

"Ionako će morati da se bori sa mnom", primeti Holger. "Mogla bi bar svoj život da spaseš." Međutim, služeći se tim piskavim glasom, nije mu uspevalo da zvuči naročito herojski.

Pošto je dodao još nekoliko drvaca na vatru, on se okrenu džinu koji je sedeo podbočivši kolenima kosmatu bradu. "Krećemo", reče on.

"Dobro. Moraš da ti služi na čast da znaš da ja sam šampion u

zagonetkama od devet kremenvertova." Džin pogleda Alijanoru i coknu usnama. "Kakav ukusan parče."

Holger podiže mač pre no što je i sam znao šta smeru. "Obuzdaj malo taj svoj pogani jezik!" zagrme on.

"Da l' bi se možda radije borio?" Ogromni mišići stadoše da se nadimaju.

"Ne." Holger se suzdrža. Ali, da se takav jedan nilski konj uopšte usudi da pogleda njegovu Alijanoru...! "U redu", odbrusi on. "Prva zagonetka. Zašto pile prelazi preko puta?"

"Šta?" Džin zinu tako da mu zubi zasijaše poput vlažnog kamenja. "To me pitaš?"

"Da."

"Ali, to znaje svako dete. Da pređe na onaj drugu stranu."

Holger odmahnu svojom plavokosom grivom. "Pogrešno."

"Lažeš!" Mamutski obris napola se pridiže.

Holger izmahnu mačem, tako da ovaj zazvižda. "Imam savršen odgovor", reče on. "Moraš ga otkriti."

"Nikada nisam čuo ništa slično", stade se žaliti džin. Ipak sede i stade da čupka bradu svojim prljavim prstima. Zašto pile prelazi preko puta? Zašto bi, inače, ako ne da pređe na onaj drugu stranu? Kake su to tajanstvene namere ovdi? Šta mogu da imaju značenje mu pile i put? On sklopi oči i stade se klatiti napred i nazad. Alijanora, ležeći vezana pored vatre, stade da kliče Holgeru.

Posle bezvremenih trenutaka što su ih ispunjavali jedino hladan vetar i još hladnije zvezde, Holger ugleda kako se oči čudovišta otvaraju. Odbljeskivale su pri svetlosti vatre poput dve svetiljke obojene krvlju, duboke ispod obrva što su podsećale na dve pećine. "Imam odgovor", reče užasni glas. "Sličan je k'o oni sa kojeg je Tijazi prevario Rotnira pre pe'sto zima. Viš, smrtniku, pile jeste ljucka duša, a put je život na koji se mora proći, od jarka rođenja do

jarka smrti. Na tom putu ima mlogo opasnosti... Pored mukotrpan rad i glib greha, tu budeš i kola sa ratovi i bolesti koja vukuje ovan uništenja; dok tamo gorena kruži taj soko Sotona, uvek vreba da se stušti. Pile ne znaje što prelazi preko puta, osim što na drugim strani vidi zelen'ja polja. Ono prelazi zato što je moranje, k'o što svi mi moramo."

Sav je zračio koliko je bio zadovoljan sobom. Holger, međutim, ponovo odmahnu glavom. "Ne, ponovo pogrešno."

"Šta? Ti..." Ljudožder se uspravi.

"Znači radije bi se borio?" upita Holger. "Znao sam da ti je taj tvoj neustrajni mozak slabija strana."

"Ne, ne, ne!" zaurla džin, izazvavši pri tom manje klizanje zemljišta. Izvesno vreme koračao je unaokolo, dok nije uspeo dovoljno da se smiri i ponovo sedne. "Vreme pritišće", reče on, "predajem se i tražim da ti daš odgovor. Stvarno, a što pile prelazi preko puta?"

"Jer je suviše daleko da se ide okolo", odvrati Holger.

Džin ga je zasipao kletvama nekoliko minuta, na Holgerovo najveće zadovoljstvo: njegov glavni cilj i jeste bio da dobije na vremenu; ako je moguće, da oteže dok prvi sunčevi zraci ne padnu na njegovog neprijatelja. I kada je titan konačno sročio razumljiv prigovor, Holger naniza dovoljno argumenata vezanih za značenje termina 'pitanje' i 'odgovor', tako da su nastavili da viču jedan na drugoga čitavih pola sata. Neka je blagosloven kurs iz semantike koji je pohađao na koledžu! Utucao je deset minuta, samo izlažući teoriju tipova Bertranda Rasela.

Džin konačno sleže ramenima. "Mani to", reče on preteći. "Biće još doći noći, prijatelju moj. Mada, mislim da nećeš pobediti me u drugo pitanje. Hajde!"

Holger duboko udahnu vazduh. "Šta ima četiri noge", upita on, "žuto perje, živi u kavezu, peva i teško je četiri stotine kilograma?"

Ljudožder udari pesnicom po tlu tako da stenje poskoči. "Pitaš me za nekoju zverku za koju nikad nisam čuo! To nije zagonetka, to pitanje je iz filozofiju prirode."

"Ako je zagonetka pitanje na koje se može odgovoriti uz pomoć uma, onda ovo jeste zagonetka", odvrati Holger, krišom pogledavši put istoka. Da li je nebo počelo da bleđi, makar malo?

Džin zamahnu rukom prema njemu, promaši i poče da gricka brk. Ova neman, očigledno, nije baš bila mnogo inteligentna, zaključio Holger. Imajući u vidu godine tokom kojih je rešavao zagonetke, i najsporiji mozak sigurno bi morao da dođe do odgovora; ali, na ono što bi ljudskom detetu bilo jasno već posle nekoliko trenutaka, ovaj grubijan možda će utrošiti mnoge sate. Mada je, nema sumnje, posedovao sposobnost da se usredsredi. Sedeo je čvrsto zatvorenih očiju, ljuljajući se napred-nazad, i mrmljajući nešto sebi u bradu. Vatra samo što se nije ugasila, i on se polako pretvorao u novu, izobličenu senku.

Hjudži povuče Holgera za nogavicu. "Nemoj zaboraviš zlato", šušnu on pohlepno.

"Niti kletvu", dodade Alijanora. "Jer, bojim se, ako pobedimo da to baš neće da bude na najpošteniji način."

Holger je bio suviše veliki pragmatičar da bi sada o tome brinuo. Nema sumnje da se samo svetac mogao suprotstaviti zlu, a da, bar u izvesnoj meri, ne bude i sam okužen vlastitim delima. Pa ipak, ovog džina niko ničim nije izazvao, a i ponašao se kao pravi kanibal. Njega nasamariti, da bi spasao Alijanoru, nije mogao biti veliki greh.

Ali, i u tom slučaju... ne treba se podsmevati prokletstvima. Holger oseti jezu u stomaku. Nije znao zašto, ali instinkt mu je govorio da bi pobeda nad ovim dušmaninom mogla biti isto toliko pogubna koliko i poraz.

"Gotovo!" Odvratno lice se ozari. "Pronaš'o sam ti odgovor, viteže. Dva

kanarinca, i svaki od dvesta kila!"

Holger uzdahnu. Nije mogao očekivati da svaki put pobedi. "U redu, Džambo. Treća zagonetka."

Džin prestade da trlja šake. "Ne zovi me Džambo!"

"A zašto da ne?"

"Jer ime je moje Balamorg. Strašno ime... Mlogo udovice, mlogo siročići, mloga sela sravnjen sa zemljom, ima razloga da mi da njega. Tako me zovi."

"Oh, ali, vidiš, tamo odakle ja dolazim, džambo je izraz kojim se iskazuje poštovanje. Počuj..." Holger je dobrih deset do petnaest minuta pleo neverovatnu priču, dok ga Balamorg ne prekide, gotovo zaškrgutavši:

"Poslednja zagonetka. Po'itaj, il' ću da te sredim ovo tren."

"E-hej... polako! Kako god želiš... Reci mi, onda: Šta je to zeleno, ima točkove i raste oko kuće?"

"A?" Nezgrapna vilica se opusti i Holger ponovi. "Kake kuće?" upita džin.

"Bilo kakve", odvrati Holger.

"Raste, reče li? Reko' ti već da pitanja o nekom tamo čuvenom drvetu, na kojem su umesto voća visu vagoni, nisu prave zagonetke."

Holger sede i stade da čisti nokte vrškom noža - bilo mu je, naime, palo na pamet da bi Alfrikov nož, kada se zapali, mogao imati isto dejstvo kao i sunčeva svetlost. A opet, možda i ne bi. Celokupna raspoloživa energija mogla bi biti suviše mala. Ipak, ako bude primoran da se bori, mogao bi da isproba Nož plamena. Sada je već mogao da razazna crte lica svog neprijatelja, mada od vatre beše ostalo još samo ugljevlje.

"Izazovi koje sam ti uputio uobičajeni su među decom u mojoj domovini", primeti on.

Bilo je to tačno. Međutim, Balamargov povređeni ego protraći još nekoliko narednih minuta na duvanje i frktanje. Konačno, proprativši to ljutitim gundanjem, on se ponovo prepusti dubokom razmišljanju.

Holger je sedeo posve nepomičan. Alijanora i Hjudži ležali su kao da su od kamena. Čak je i Papijon bio nepokretan. Pogledi su im bili upravljeni ka istoku.

Nebo se lagano zasvetli.

Posle delića večnosti, ljudožder lupi po tlu i pogleda ih. "Predajem se", frknu on. "Već osećam bol od sunca. Moram pronađem zaklon. Kako glasi odgovor?"

"Zašto bih ti rekao?" dobaci mu Holger i ustade.

"Jer ja tako kažem!" I kolos ustade, pa se naže, razvukavši usne tako da su mu se videli očnjaci. "Ili ću te sravniš sa zemljom!"

Holger lagano odmeri težinu mača. "Pa dobro", složi se on. "Trava."

"Šta?"

"Odgovor je trava."

"Ali, trava ne imaš točkove!"

"Oh, to? Pa, slagao sam za točkove", odvrati Holger.

Bes pokulja iz Balamorga - on gromoglasno riknu i baci se na viteza. Holger se povuče unazad, nastojeći da bude što dalje od Alijanore. Ukoliko uzmogne da još više razdraži ovo čudovište, tako da u narednih pet minuta ne zna šta radi, a da on sam istovremeno ostane živ, u tom slučaju... "Ne, ne, ne možeš da me uhvatiš!" Balamorg zamahnu rukom prema njemu, ali Holger svom snagom izmahnu mačem i odseče mu vrh prsta. Potom se sve svede na poskakivanje i i saginjanje, seckanje i izvijanje i rujanje - sa ciljem da ga razbesni i da, istovremeno, sam dođe do vazduha.

Kada ga prvi sunčevi zraci dodirnuše, Balamorg vrisnu. Holger nikada do tada ne beše prisustvovao takvoj agoniji, i sve vreme dok je trčao, uklanjajući se pred masom koja je padala, pratilo ga je osećanje užasa. Džin se sruči na tle takvom silinom, da se čitave gromade stena zatresoše i zakotrljaše. Previjao se i sve vreme doživljavao užasnu promenu, a onda se, napokon, sasvim umiri.

Sunce je sada zalivalo svojim zracima jedan dugački komad granita, u kome bi malo ko bio u stanju da prepozna ljudski oblik, ali koji je i dalje bio umotan u kožu.

I Holger se sruči na tle, dok mu je u ušima i dalje tutnjalo.

Kada je došao k sebi, glava mu je počivala na Alijanorinom krilu. Njena kosa i suze padali su mu na lice poput nove sunčeve svetlosti. Hjudži je poskakivao oko velikog kamena.

"Zlato, zlato, zlato!" grakao je on. "Uvek ti džinovi nose torbak sa zlato. Požuri, č'o'če, raspori vreću i učini da budemo bogatiji od kraljeva!"

Holger se osovi na noge i pride mu. "Ne dopada mi se ovo", umeša se Alijanora. "Ako ipak mislite da treba d' uzmemo njegovo blago... jer nema sumnje dobro došlo bi nam neko'ko novčića... ondak ću da pomognem sa teret, i tražiću da prokletstvo padne samo na mene. Oh, moj bože!"

Holger pokretom ruke naloži Hjudžiju da se skloni, pa potom ode do primitivno ispletenog torbaka... Nekoliko novčića već se bilo rasulo unaokolo. Odbljeskivali su pred njegovim očima, kao malecka sunca. Nema sumnje da bi, kada bi se deo ovog blaga korisno upotrebio, kao na primer za gradnju kapele svetom Đorđu, ostalo mogao da zadrži bez ikakvih posledica.

Ali, kakav je to miris? Nije u pitanju bio smrad koža, već nešto drugo... Blagi nagoveštaj kišne oluje, pod ovim vedrim jutarnjim nebom... Ozon? Da, tako je. Ali, odakle?

"Bože!" uzviknu Holger. On skoči je, ščepa Alijanoru u naručje i povuče se ka logoru. "Hjudži! Beži odatle! Beži s tog mesta! Ništa ne diraj ako ti je život mio!"

Posle nekoliko trenutaka već su bili na konju, strelimice počevši da se spuštaju niz zapadnu padinu. I tek pošto su za sobom ostavili nekoliko milja, oseti se Holger dovoljno bezbednim da zastane, da bi, potom, nazad, morao da prekine pravu bujicu pitanja svojih saputnika, koji su tražili objašnjenja

povodom neuverljivih izvinjenja o tome kako su ga sveci udostojali vizije grozne opasnosti. Srećom, imali su isuviše poverenja u njega da bi mu protivrečili.

Ali, kako je uspeo da nabasa na istinu? Nije baš najbolje poznao teoriju atoma. Na koledžu je samo nešto malo učio o eksperimentima vezanim za transmutaciju koje su vršili Raderford i Lorens, kao i o opekotinama što ih izaziva radijum.

Te priče o prokletstvu što pada na lopova koji orobi džina pogođenog sunčevim zracima bile su potpuno tačne. Tokom promene ugljenika u silicijum, morate dobiti radioaktivni izotop; a ovde su bile u pitanju tone materijala.

13.

Već je bilo popodne, a oni su se još spuštali; međutim, spust je sada bio blaži, uostalom kao i vazduh, nego pre ručka. Šumska prostranstva, hrast, bukva i raštrkane jele, nagoveštavali su prisustvo čoveka: panjevi, mladice, popasena šikara, rika divljih svinja, a na kraju i neka vrsta puta koji je zavijao prema selu do koga su, prema Alijanorinim očekivanjima, mogli stići do kraja dana. Holger je dremao u sedlu, još iscrpljen susretom sa Balamorgom. Uspavljivala ga je i pesma ptica, tako da su protekli časovi pre nego što je primetio da su to jedini glasi što ih čuje.

Prošli su, najzad, pored nekog seoskog domaćinstva. Slamnati krov na brvnari, kao i obori za ovce, govorili su o tome da se radi o dobrostojećem vlasniku. Međutim, iz odžaka se nije dizao dim; ništa se nije micalo, osim jedne vrane koja je skakutala po praznim kokošinjcima i rugala im se. Hjudži pokaza na trag. "Kol'ko ja mogu pročitam tragove, pre nekol'ko dana poveo je svoju stoku ka grad", reče patuljak. "Zašto?"

Sunčeva svetlost koja se probijala kroz lisnate grane namah za Holgera

izgubi na blistavosti.

Predveče najzad izbiše na raščišćenu zemlju. Pred njima su se protezala polja zrele pšenice, koja su, izvan svake sumnje, obrađivali seljani. Sunce je već bilo zašlo za šumu što se kao crna pruga prostirala na zapadu, naspram nešto preostalog rumenila. Prema istoku, s druge strane planina, zatreperile su prve zvezde. Bilo je taman toliko svetlosti da Holger uoči oblak prašine na otprilike jednu milju niz put. On podbode Papijona i parip se dade u umorni topot. Alijanora se za to vreme zabavljala nisko nadlećući slepe miševе koji su se pojavljivali po zalasku sunca, da bi se, najzad, spustila iza dvojice muškaraca i povratila oblik svoje vrste. "Ne uzbuđuj se, narode", reče ona. "U kakvoj god da su nevolji, dobro su sređeni."

Hjudži svojim velikim nosom omirisa vazduh. "Teradu ovce i krupnu stoku međ' zidine", reče on. "Kaki bolestan smrad! Probija ga... miomirisi su oštriji kad je čovek ustrašen... i duh još nečeg, sablasno." On se sklopča na jabučici sedla, naslonivši se na Holgerove oklopljene grudi.

Stada su bila prilično velika i rasipala su se s puta i preko useva. Dečaci i psi koji su trčali unaokolo skupljajući zalutale životinje, gazili su vlastito žito. Do ovoga, zaključi Holger, mora da ih je dovela neka ozbiljna nužda. A onda, našavši se ispred nekoliko uperenih kopalja, on povuče uzde. Žmirkajući pri slaboj svetlosti sumraka, on zapazi da su seljaci jedri, svetle puti, da nose brade i duge kose, i da su odeveni u grube vatirane kapute i čakšire do kolena obavijene uvijačima. Bili su suviše ravnodušni da bi mogli postati histerični, ali su ipak glasovi koji su ga upitali za ime bili grubi i neprijatni.

"Ser Holger od Danske i dvoje prijatelja", odvrati on. Nije imalo nikakve svrhe iznositi im složenu istinu. "Dolazimo u miru, i voleli bismo da ostanemo preko noći."

"Olger?" Čvornovat sredovečni muškarac koji im je izgleda bio vođa spusti koplje i počea se po glavi. "Nisam li već negdi čuo to ime, il' nekoje

slično?"

Među muškarcima se razleže žamor, ali niko od njih nije mogao da mu istog časa odgovori, a stoka im, opet, nije davala vremena da razmisle. Holger brzo dodade: "Ko god da nosi to ime nije ja. Ja sam stranac, izdaleka, i u prolazu."

"Pa dobro, gospodine, dobro došao u Lurvil", prihvati najzad glavni seljak. "Mož' da došli ste u zli čas, ali ser Iviju biće voljeno da vas vidi... Ti, tamo, pušćaj tu prokletnu junicu nek' ide do đavola, pre neg' što svrši u budući jarak!... Zovem se Raul, ser 'Olger. Oprostite na ovak'o izražavanje."

"U čemu je nevolja?" upita Alijanora. "Vidim da terate stoku u pravcu grada, ove noći koji za to nije u nameni."

Holger ču jednog postarijeg čoveka kako šapuće nešto o stranim turistima i njihovim skandalozno neobučanim bludnicama, ali ga neko ućutka: "Čuo sam za nju, deda; to labud-devojka je i živi malo na sever i na zapad od naš oblasti. Kažedu da je ljubazna." Holger, međutim, potom više pažnje posveti Raulu. "Da, moja gospo, ovi' poslednji' nekol'ko dana činimo od sve stoke jedno stado, pa je posle mraka zatvaramo u grad. Ovaj noć moraćedu čak i ljudi da s' naguraju među zidovi; niko se više ne usudi da 'oda sam po udaljenim dvorištima kad se smrkne. Nailazi nekaki vukodlak."

"Ma šta rečeš?" zalaja Hjudži. "Kožo-prevrtač?"

"Aha. Mlogo je pošlo naopako nekol'ko poslednji' godina, nesreća za nesreća u svako domaćinstvo. Proletos mi se omakla sikira i rascopala mi nogu, a ondak se to isto desilo i od moj najstariji sin. Tri nedelje bili bolni smo u krevet, usred sejanja. Nema porodica od koje ne budete da čujete neku tak'u priču. Raspričava se da je to zbog radi postrojavanja u Srednjem svetu s druge strane planina; vradžbine su postale tako jake da nji'ova sila dopire i dovdi i okreće sve naopako. Tako se kazuje." Raul se pri tom prekrsti. "Ja ne znamem. Loup-garou **Loup-garou (fran.)**, vukodlak; **prim. prev.** je do sada

najgora stvar. Isuse, sakloni nas."

"Da nije reč možda o običnom vuku koji napada vašu stoku?" upita Alijanora. "Puno puta sam čula narod kako priča o nekom ko je promenio oblik, a istinski je bila samo reč o nekoj zveri jačoj i lukavijoj od većine drugih."

"Mož' da bidne", prihvati ozbiljno Raul, "mada ne mo'š s'vatiti kako neka životinja mož' da razvali tol'ke ograde il' da digne tol'ke reze. A pravi vukovi neće da pogube desetak ovce odjedared, samo za zabavu, k'o neka lasica. Ali, prošle noć smo rešili šta ćemo. Pjer, Veliko stopalo, i njegovo žena Berta ležali su u nji'ovoj kolibi, tamo, tri milje u šumi, kad je sivi nahrupio kroz pendžer i zgrabio nji'ovu bebu iz kolevke. Pjer ga je odalamio sa baštovanski nož, i kune se da je gvožđe prošlo vuku kroz rebra i da ovom niš' nije usfalilo. A ondak je Berta podivljala i poludela, i udarila je zver starom srebrnom kašikom koju dobila u miraz od babe. Zverka je spustila bebu... fala ti, Bože, dete nije teško povređeno... i strugnula kroz pendžer. Pitam ja sadena tebe, je l' to prava životinja?"

"Nije", odvrati Alijanora, tiho i uplašeno.

Raul otpljunu. "Zato ćemo spavati između zidove grada, sve dok traje ova avetinja, i pustiti vuka da se šunja po praznim poljima. Možda ćemo otkriti ko to menja oblik, i spalimo ga." Potom dodade, blažim glasom: "Baš mi je žao zbog radi ser Iva, sve se ovo baš sada dešava kad se njegova ćera Reimberg sprema na put na zapad, di treba da se venča sa Marčgrejvov treći sin u Vijeni.⁴ Molim se samo Bogu da našim nevoljama što pre dojde kraj."

"Naš gospodar neće da bidne da može da vas rasonodi kako zaslužuješ, ser 'Olger", dodade neki dečak. "Nameran je da cele noći šparta po zidovi, da i' vuk ne bi preskočio. A njegova gospa Blanšflor leži bolesno u krevet. Ali zato će njegovi sin i ćera uraditi šta bidnu da mogu."

---

⁴ U originalu 'Vienne', (franc.) Beč; prim. prev.

Holger pomisli da bi trebalo da se dobrovoljno prijavi da stražari, ali, posle mučne noći i napornog dana, nije bio siguran da bi bio u stanju da ostane budan. Dok je lagano jahao ispred stada, on zamoli Alijanoru da mu objasni o kakvom je tu zlu reč.

"Postoje dva načina da ljudi uzmu oblik životinje", odvrati ona. "Jedan je kada staviš magiju na obične ljude, kao što moja pernata odora mene menja kada uvek to poželim. Drugi je mračniji. Neki se rađaju sa dvostrukom prirodom. Njima nije potrebna nikak'a vradžbina da promene oblik, i svaku noć, želja da se premetnu u medved, ili divlji vepar, ili vuk, ili koja god životinja da odgovara za ta osoba... svaku noć ta želja nadvlađuje njih. Ondak polude. Ljubazni i razumni mogu biti kada hode među ljudi, ali k'o životinje ne mogu da se ustave da nanose štetu dok ne utažu žeđ za krv ili dok ih strah da će biti otkriveni ne utera da se vrate u naš oblik. Dok imaju oblik životinje ne mogu se ubiti, jer rane isti čas zaceljuju. Bol im nanosi samo srebro, a oružje od srebra može da ih pogubi. Ali od tak'e stvari mogu da uteknu brže od bilo koje stvorenje od mesa i krvi."

"Ukoliko čovek ne može sprečiti da se pretvori u... hm, vukodlaka, onda ovaj mora da je došao sa strane, je li tako? Da je neki ovdašnji čovek u pitanju, sigurno bi već godinama harao po ovoj oblasti."

"Ne... Ja mislim, k'o što maloposednik je rek'o, da je to stvorenje neko od nji'ovih. Ako je krv tek malkice okužena, to mož' da prođe nezapaženo, nepoznato, ceo život tako, jer nije dovoljno jako da se pokaže. Tek od nedavno, kada su sile vraćanja toliko ojačale, probuđen je uspavani demon. Uopšte ne sumnjam da je i sam vukodlak užasnut. Nek' mu je Bog na pomoći ako narod sazna ko je."

"Neka je Bog na pomoć za svakog koga ove ustrašene jadne seljačine optuže za to", promumla Hjudži.

Holger se namrgodi dok je jahao ka kapiji. Imalo je smisla, za čudnu sortu

koja je preovlađivala u ovoj vasseljeni. Vukodlak... Kako se to beše zvalo?... Ah, da, likantropija je verovatno nasleđena u sklopu recesivnih gena. Ako ste ih sve posedovali, bili ste likantrop uvek i svuda... i najverovatnije ćete biti ubijeni prvi put kada vaš otac pronađe vučje mladunče u kolecvi umesto svoje bebe. Sa nepotpunim nasleđem, težnja za promenom bila je slabija. Mora da je bila prilično prikrivena, i nikom ni na pamet nije padalo da posumnja kada je u pitanju bio jadničak koji je u ovim krajevima nosio tu kletvu. To jest, sve do trenutka dok vradžbine iz Srednjeg sveta nisu udvostručenom snagom dunule preko planina i dalo podstrek telesnoj hemiji - kakva god da je po sredi bila.

Zurio je kroz tamu. Selo je bilo opasano debelom ogradom od kolja, sa nogostupom po kome će ser Iv noćas kružiti. Unutra su bile gusto nagurane drvene kuće na dva ili tri sprata. Ulice koje su vijugale između njih predstavljale su obične putiće, smrdljive od izmeta životinja koje su u njima provodile noći. Ona na koju je naišao pri ulasku bila je nešto šira i pravija, iako ne mnogo. Izvestan broj žena u dugačkim haljinama i omotanih glava, čupave dece i zanatlija sa pregačama zurili su u njega dok je prolazio kroz kapiju. Većina ih je držala baklje koje su leljale i prštale pod tamnopurpurnim nebom. Brbljali su tiho, s puno poštovanja, dok su ga sledili.

Zastao je kod neke ulice koja je bočno skretala, nalik na tunel tame ozidan okolnim kućama i nadsvođen njihovim galerijama. Iznad obrisa motki samo je nazirao vrh četvrtaste kule koja je, po svemu sudeći, označavala ser Ivovo zdanje. Holger se naže prema nekom čoveku koji ga beše povukao za čupu konja i promuklim mu se glasom obratio: "Odo, kovač, gospodine, vami na usluzi."

Holger pokaza niz prolaz. "Je li to put do kuće vašeg gospodara?"

"Aha, gospodine. Ti, Frodoarte, je l' gospodar kući već?"

Mladić u izbledelim skerletnim dugim čarapama, i sa mačem, potvrdno

klimnu glavom. "Baš idem od njega, naoruž'o se od glave do pete, i pije pivo pre neg' što će se popne na zidine. Ja sam njegov štitonoša, ser vitez. Odvešću vas do neg'. Ovo mesto pravi lavirint je, zaista."

Holger skinu kacigu, budući da mu je, posle čitavog dana provedenog odeven u gvožđe, kosa bila doslovno mokra od znoja; povetarac koji je strujao u tom sumraku bio je prohladan i mirisav. Bilo mu jasno da ne može očekivati ništa raskošno u zdanju velikaša. Ser Iv od Lurvila očigledno nije bio bogat... provincijski vitešćić, sa šačicom zakupnika, koji ove posede čuva od pljačkaša i vlada grubo, ali pravedno. Raul je bio sav ponosan što će se gospodareva kćer veriti sa mlađim sinom nekog nižeg plemića, tamo u zapadnom delu Carstva.

"Oh, pa dobro, pomisli on, nešto za jelo i mesto da odspavam, to su i onako jedine stvari koje su mi sada potrebne.

Štitonoša podiže baklju ispred njega, i Holger potapša Papijona ne bi li ga ohrabrio i krenu putićem.

Neka žena vrisnu.

Holger ponovo natuče kacigu i izvuče mač, pre nego što ženin vrisak utihnu. Papijon se stade uznemireno vrteti. Ljudi su se zbijali jedni uz druge; jeka glasova se pojača. Svetlost baklji koje su se cedile bacala je nemirne senke na kuće s druge strane glavne ulice; njihovi gornji spratovi gubili su se u crnilu. Holgar vide da su svi prozori zatvoreni i sva vrata zamandaljena. Iza jednog od tih zidova, ona žena ponovo vrisnu.

Kapak, pričvršćen čeličnom rezom, raspade se u paramparčad. Obličje koje je iskočilo napolje bilo je dugačko i dlakavo, sivo poput čelika u gustom mraku prošaranom crvenim odsjajima. Izletelo je na ulicu i tek onda podiglo njušku sa grudi. U čeljustima je držalo nago dete koje se koprcalo.

"Vuk!" povika kovač. "Sveta Marijo, zaključali smo vuka zajedno sa nami!"

Na prozoru se pojavi detetova majka. "Uletio je od pozada", urlala je nesuvislo. Pružala je ruke prema zveri i svima njima. "Up'o je i ščep'o Luzijanu! Eno je, eno je. Nek' vas Bog smoždi, vas muškarci, vrat'te mi moju Luzijanu!"

Papijon pohrli napred, ali vuk samo razvuče čeljusti, kao da se ceri, ne ispuštajući bebū. Ružičasta koža bila joj je umrljana krvlju, ali još je tiho plakala i otimala se. Holger zamahnu mačem, ali vuka tamo više nije bilo. Neverovatno brzo projurio je Papijonu između nogu i nestao duž ulice.

Frodoart, štitonoša, pojuri da ga presretne. Vuk nije čak ni promenio korak pre no što ga je preskočio. Ispred se nalazio ulaz u još jedan prolaz, i Holger okrenu Papijona i dade se u poteru za zveri. Suviše kasno, pomisli on, suviše kasno. Kada se jednom bude našao u ograđenim, neosvetljenim sporednim prolazima, vuk je mogao da mirno proždere svoju lovinu i ponovo se vrati u ljudski oblik, mnogo pre nego što bilo kakva potera...

Bela krila stadoše da kruže. Alijanora, kao labud, napade kljunom zverinje oči. Zver priljubi uši uz glavu, izvi se u stranu i jurnu ka narednom izlazu, ali se labud ponovo obruši na nju. Nalik na snežnu oluju punu ledenih iglica, Alijanora konačno zaustavi begunca.

A onda stiže i Holger. Ovoliko udaljen od baklji bio je gotovo slep, ali je ipak mogao da vidi veliki senoviti oblik. Njegov mač zazvižda i on oseti da mu je ivica zaparala meso. Vučje oči ga ošinuše pogledom, hladnim, zelenim i punim mržnje. Kada je ponovo podigao mač, oštrica uhvati ono malo postojeće svetlosti i on primeti da nigde nema tragova krvi. Gvožđe nije bilo u stanju ni da obrani vukodlaka.

Papijon počē da udara kopitama, obori loup-garoua na zemlju i stade ga tući svom silinom. Dlakavo obličje otkotrlja se i napokon oslobodi, ostavši nepovređeno, pa nestade niz prolaz. Dete koje vuk beše ispustio ostalo je da leži, vrišteći iz sveg glasa.

Pre no što su seljani pristigli, Alijanora ponovo poprimi ljudski oblik, i sada je na grudi privijala malu devojčicu, umrljanu krvlju i balegom. "Oh, jadnice mala, jadna devojčice, evo, evo, evo. Sve je gotovo. Nici mlogo povleđena, camo si malo izgledana. Oh, kako si samo uplašena! Al' pomisli samo kako ćeš jednom moći da pričaš svojoj deci kako te je spas'o najbolji vitez na svetu. Evo, ljubavi, buji paji..." Neki crnobradi muškarac koji mora da je bio detinji otac, ote joj malu, zagleda se u nju na trenutak, pa pade na kolena, tresući se od plača, neuobičajenog za njega.

Holger se posluži Papijonovim telom i mačem okrenutim pljoštimize da natera gomilu da se povuče. "Samo polako", povika on. "Hajde da napravimo malo reda. Dete je dobro. Ti, ti i ti, dođite ovamo. Potrebni su mi nosači baklji. Ne stojte tu i ne brbljajte kao neke babe. Moramo uhvatiti vuka."

Nekolicina muškaraca pozeleneše, prekrstiše se i povukoše. Odo, kovač, izmahnu pesnicom prema kraju prolaza i upita: "Kako? U ovaj blato ne ostaju tragovi, k'o ni na okolni pločnik. Neman će stigne do svoja kuća, niko neće moći da sledi je, i ponovo će se premetne u jednog od nas."

Frodoart je pažljivo posmatrao lica koja su se pomaljala iz pokretnih senki i nestajala u njima. "Znademo da nije niko od nas, ovdi koji smo", uzviknu štitonoša nadjačavajući larmu, "i da nije niko od pastira na kapiji. I to nam je od pomoć. Neka svako upamti ko stoji do njega."

Hjudži povuče Holgera za rukav. "Možemo ga sledimo ako 'oćemo", reče on. "Dlačice u moj nos osećáš njegov smrad."

Holger nabra vlastiti nos. "Ja osećam samo balegu i đubre."

"Al' ti nisi šumski patuljak! Brzo, momak, spusti me doli i pusti mene da sledujem trag zveri. I, ne zaboravi da budeš u blizinu!"

Holger podiže Alijanoru nazad u sedlo... detetov otac poljubi njeno blatnjavo stopalo... i krenu za Hjudžijevim mrkim obličjem. S jedne strane išao je Frodoart, a sa druge Odo, sa podignutim bakljama. Nekolicina

muškaraca gurala se iza najhrabrijih seljana, naoružani noževima, motkama i kopljima. Možda će, ako uhvate likantropa, moći da ga obuzdaju pukom snagom, dok ne uspeju da ga vežu konopima. A onda... nije mu se dopalo da razmišlja o onome što će uslediti.

Hjudži je vijugao puteljcima nekoliko minuta, a onda izbi na tržnicu, koja je bila popločana i nešto svetlija, jer su je obasjavale zvezde. "Aha, jasno k'o senf, taj miris", doviknu on. "Ništa na svet nema smrad k'o ta zver u svoj životinjski oblik." Holger se zapita da li je za to bilo odgovorno lučenje žlezda. Kamenje je šuplje odzvanjalo pod Papijonovim kopitama.

I ulica kojom su krenuli sa tržnog prostora bila je manje-više popločana, i prilično široka. Tu i tamo mogle su se videti osvetljene kuće, ali se Hjudži nije obazirao na ljude u njima. Trčao je pravo, dok se iza Holgerovih leđa ne razleže vrisak.

"Ne!" zastenja Frodoart. "Nije valjda u zgradi mog gospodara!"

14.

Vitezovo prebivalište uzdizalo se na vlastitom trgu, naspram crkve, ali je inače bilo okruženo drugim kućama. Kuhinja i staje nalazili su se u zasebnim zgradama. Samo zdanje nije ostavljala neki naročit utisak: bilo je od drveta, prekriveno slamnatim krovom, i ne mnogo veće od prosečnog bungalova u Holgerovom svetu. Imalo je u oblik slova T; levi ogranak poprečnog dela izdizao se u kulu koju je već ranije primetio. Pročelje se nalazilo na kraju desnog kraka slova T i bilo je zatvoreno. Svetlost se probijala kroz zamandaljene kapke na prozorima; psi su galamili u stajama.

Hjudži priđe vratima ukrašenim gvozdenim klinovima. "Pravo ovamo je zbris'o taj đavo", objavi on.

"A porodica mog gospodara sam je!" Frodoart oproba rezu.

"Zamandaljena. Ser Ive! Čuj'te li me? Jeste l' dobro?"

"Odo, pokrivaj me otpozadi", resko naredi Holger. "Alijanora, vini se uvis i prijavi svaku neobičnost." On odjaha do vrata i zakucao balčakom mača. Kovač je u međuvremenu okupio nekolicinu ljudi i otrčao okolo do stražnjeg dela; Hjudži krenu za njim. Još ljudi se u međuvremenu slilo na trg. Pri žučkastom sjaju baklji, Holger među njima prepoznade i nekolicinu pastira. Raul se progura kroz gomilu da mu se pridruži, držeći koplje u ruci.

Kucanje je šuplje odzvanjalo. "Nisu već mrtvi tamo unutra?" zajeca Frodoart. "Srušite to! Jeste l' ljudi ili psi, stojite tu besposleni kad potrebiti ste za svoj gospodar?"

"Postoje li neka stražnja vrata?" upita Holger. Krv mu je tukla u slepoočnicama. Nije se plašio vukodlaka, kao ni bilo kakve druge neobičnosti. Ovo je bilo ono pravo: posao za koji je bio rođen.

Hjudži se najzad probi između nogu i zazveketa uzengijom, ne bi li mu privukao pažnju. "Nema druga vrata, al' ima dosta prozori, svaki sigurnije zatvoren neg' prethodan", podnese patuljak izveštaj. "Ali, vuk nije o'šo iz ovu zgradu. Njušk'o sam svugdi unaokolo. Pošto je mog'o da skoči sa neku kulu, pregled'o sam i tle gde je mog'o da s' dočeka. Ne, svi putevi ka napolju su blokirani. U klopku je."

Holger se osvrnu unaokolo. Seljani behu prestali da se okupljaju; pošto su okružili zdanje, tiskali su se i stajali potpuno mirno. Svetlost baklje poigravala je preko bledeg lica neke uplašene žene, isticala znojave malje nekog muškarca, zapanjujući sjaj očnih jabučica u senci. Iznad njih štrčala su sva moguća oružja - koplja, sekire, kuke, kose, mlatila. "A šta je sa slugama?" upita on Frodoarta.

"Nema nikog unutra, gospodine", odgovori štitonoša. "Kućnu poslugu činu ljudi iz grad, al' oni odlazu kući kad padne mrak, i ostane samo stari Nikolas da s' briga za porodica. Eno ga tamo, sa konjušari.. Pustite nas unutra!"

"Spreman sam, ako mi date malo mesta."

Frodoart i Raul raščistiše prolaz s najboljim namerama, mada s grubom efikasnošću. Holger je milovao Papijonovu grivu i mrmljao: "Hajde, momče, hajde da vidimo koliko vredimo." Potom podbode konja, i ovaj se prope i prednjim nogama udari u daske. Jednom, dvaput, tri put, posle čega se reza odvali i vrata širom otvoriše.

Holger ujaha u dugačku prostoriju. Prljavi pod bio je zastrt rogozinom. Iznad ugrađenih klupa duž zidova visili su oružje i trofeji iz lova. Između krovnih greda lepršali su prašnjavi bojni barjaci. Sveće u svećnjacima prilično su dobro osvetljavale mesto, pokazujući da je prazno sve tamo do vrata na drugom kraju. S druge strane mora da se nalazila poprečna šipka slova T - privatne odaje ser Iva i njegove porodice. Uzvik se ote ljudima koji su se ugurili unutra posle Holgera. Jer, ta vrata zaklanjalo je obličje koje se metalasto presijavalo pri sjaju sveća.

"Ko ste vi?" Čovek izmahnu mačem iznad štita. "Kak'a je ovo drskost?"

"Ser Ive!" uzviknu Frodoart. "Vuk nije vas povredio?"

"Kaki vuk? Šta ste to, do đavola, naumili? A vi, sire, kaki izgovor imate za svoj upad ovdi? Jeste l' vi moj krvni neprijatelj? Ako niste, smrti mi bogova, mogu odma' d' učinim da to postanete!"

Holger sjaha i priđe mu bliže. Ser Iv od Lurvila bio je visok, prilično mršav čovek sa melanholičnim konjskim licem i opuštenim sedim brkovima, Imao je ukrašeniji štit od Danca, kacigu sa viziorom, oklop za prsa, trake oko ruku, štitnike za laktove, štitnike za potkolenice, i uz sve to i pancir od veriga. Na štitu su mu stajali prebrisana vučja glava i šest crnih pruga na crvenom i srebrnom, što se Holgeru učini upečatljivim na neki jezovit način. Ako je neki daleki predak bio pravi pravcati loup-garou, tu su činjenicu kasnija pokolenja možda zataškala, ali su se njeni tragovi mogli zadržati na tradicionalnom grbu...

"Zovu me Holger od Danske. Vukodlak se pojavio preda mnom, kao i pred

mnogim drugima. Samo smo Božjom milošću uspeli da spasemo bebu koju je ukrao. Pratili smo ga dovde."

"Aha", upade Hjudži. "Trag vodi tačno da vas samog."

Uzdah prostruja među priprostim narodom, nalik na prvi dašak vetra pred oluju.

"Lažeš, patuljku! Sedio sam ovdi svo vreme. Nikaka zver nije ušla ovamo." Ser Iv uperi mač prema Holgeru. "Ovdi nema nikog osim moja gospa, koja je bolesna, i moje dvoje dece. Ako tvrdite drugojačije, morate to dokaz'ti na mom telu."

Glas mu pri tom zatreperi. Nije bio naročito dobar galamdžija. Prvi zareža Raul. "Ako stvari su kako vi kažeš, ser Ive, ondak neko od vaši' mora biti ta rugoba."

"Ovog puta ti praštam", gotovo mahnito odbrusi ser Iv. "Znam da si pod prevelik pritisak. Ali, sledeći koji rekne nešto slično ima da visi na vešala."

Frodoartu niz obraze potekoše suze. "Patuljak, patuljak, kako mo'š biti sasvim siguran?" zastenja on.

Ser Iv se odmah uhvati za pruženu priliku. "Aha, kom ćete da poverujete... ovom iskrivljenom čovečuljku i ovom vitezu-grubijanu, il' svom gospodaru koji vas je čuv'o sve ove godine?"

Iza njega se pojavi dečak od otprilike četrnaest godina, vitak i plav. U očiglednoj žurbi bio je stavio kacigu i zgrabio mač i štit, a pored toga je na sebi imao i šarenu tuniku i crevo koje je ovde služilo kao zamena za belu kravatu. Razume se, pomisli uzgred Holger, i u krajnjim zabitima civilizacije aristokrate su se presvlačile za večeru.

"Evo me, otac", dahtao je mladac. Njegove zelene oči suziše se kada ugleda Holgera. "Ja sam Gui, sin Iva od Lurvila, i mada još nisam post'o vitez, kažem vam u lice da ste lažnjak i izazivljam vas na borbu." Sve to zvučalo bi mnogo upečatljivije da nije mutirao, ali svejedno je bilo dirljivo.

Svakako, zašto da ne? Likantrop je savršeno pristojna osoba, osim pošto ga obuzme bes kada promeni ćud.

Holger uzdahnu i vrati mač u korice. "Ne želim da se borim", reče on. "Ako mi ne verujete, otići ću."

Pučani se uzmuvaše, oboriše poglede, a zatim ih opet upraviše na Holgera i Iva. Frodoart kradomice udari Hjudžija, koji se odmah izmaknu. A onda se na vratima pojavi Odo kovač i napravi prolaz Alijanori. "Saće vam se obrati labud-devojka", objavi on. "Labud-devojka koja je spasila Luzijanu. Začep'te, vi tamo, glupanderi, il' ću vas tresnuti."

Polako su se umirili, tako da se na kraju moglo čuti i zavijanje pasa spolja. Holger primeti da su Raulu pobeledi zglavci od silnog stezanja koplja. Jedan čovečuljak u sveštentičkoj odori pade na kolena, držeći krst u ruci. Gui opusti golobradu vilicu. Ser Iv se skupi, kao da je ranjen. Svi su gledali u Alijanoru. Stajala je onako vitka i uspravna, dok joj je svetlost sveća odbljeskivala u bakarnosmeđoj kosi.

"Neki od vas moraju znati moje ime", poče ona, "ja koja boravim pored jezera Aroj. Ne volem da se hvalim, al' oni koji žive na mestima bližim mojem domu, k'o što su Tarnberg i Kromdi, mogu vam reći kol'ko sam zalutale dece vratila iz šume i kako sam naterala samu Meb da skine kletvu koju je poslala Filipu, mlinaru. Ja celi svoj život poznajem Hjudži i jamčim za njeg'. Niko od nas nema koristi od klevetanje. Imate sreću što je najbolji vitez koji je ikada živeo naiš'o na vreme da vas oslobodi od đavola koji ovdi uzimlje ljudski život. Saslušajte ga zato, kažem ja!"

Istupi potom jedan starac. Zažmirkavši onako poluslep, on naruši tišinu rekavši: "Oćeš da kažeš da si ti Branilac?"

"O čemu to pričaš?" upita Holger pomalo pometen.

"Branilac... Onaj koj' će se vrne kadena nam je najpotrebito... Legenda, prič'o mi moj predak, ne kazuje njegovo ime, ali jesi l' ti on, gospodaru viteže,

jesi li ti on?"

"Ne..." Holgerov odbijanje zagluši žamor nalik na nadolazeću plimu. Raul skoči napred, uperivši koplje.

"Nebesa mu, moj gospodar nije oni koj' krade decu!" zaurla seljak. Frodoart izmahnu na njega mačem, ali slabo, i ovaj odbi udarac kopljem. Trenutak kasnije, četvorica oboriše štitonošu na pod.

Ser Iv skoči na Holgera. Danac izvuče mač, u poslednji čas, da odbije njegov udarac, i uzvрати takvom jačinom da napadaču prsnu štit po ivici. Iv posrnu. Holger mu izbi mač iz ruke. Dva seljaka ščepaše gospodara za ruke. Gui pokuša da napadne, ali mu neko uperi vile u grudi i natera da se povuče do zida.

"Umirite ove ljude, Odo, Raule!" zahahtala Holger. "Ne dozvolite da ikoga povrede. Ti, ti i ti." On odabra nekoliko krupnih, žustrih mladića. "Čuvajte ova vrata. Ne dajte nikome da prođe. Alijanora, Hjudži, pođite za mnom."

On ponovo vrati mač u korice i požuri kroz vrata. Poprečno je vodio hodnik obložen izrezbarenim drvetom, sve do glavne odaje, sa vratima na oba kraja i jednim u sredini. Holger pokuša da upravo njih otvori. Vodila su u odaju ukrašenu kožama i tapiserijom, sa puno moljčanih rupa. Svetlost voštane sveće padala je na ženu koja je ležala u krevetu sa baldahinom. Lepo rumeno lice uokviravala joj je neuvijena kosa, koja je počinjala da sedi; šmrkala je i kijala u maramicu. Gadan slučaj gripa, zaključila Holger. Devojka koja je sedela pored kreveta i koja je na njihov ulazak ustala, bila je već zanimljivija... Imala je tek oko šesnaest godina... Sa prijatnim stasom, dugačkih plavih uvojaka, plavih očiju, prćastog nosa i privlačnih usta. Na sebi je imala jednostavnu haljinu-pulover, prikupljenu u struku kaišem sa zlatnom kopčom.

Holger se nakloni. "Oprostite na smetnji, gospođo, gospođice. Nužda nas je naterala."

"Znam", odvrati nesigurno devojka. "Čula sam."

"Gospojica Reimberg, to ste vi, zar ne?"

"Da, ja sam 'čer ser Iva. Moja majka, Blanšvor." Dama u pitanju izduva nos i zagleda se u Holgera uplašenim i jadnim pogledom. Reimberg je kršila svoje sitne ruke. "Ne mogu verujem da to ozbiljno mislite, gospodine. Da neko od nas... ta stvar..." Trudila se svim silama da ne zaplače; bila je viteška kći.

"Miris vodi dovle", javi se Hjudži.

"Da li je neka od vas možda video zver kako ulazi?" upita Holger.

Blanšfor odmahnu glavom, a Reimberg objasni: "Svak je bio u svojoj odaji, Gui u svojoj, ja u mojoj, i spremali smo za večeru se... Moja gospođa majka spavala je ovdje. Vrata su bila nam zatvorena. Otac je bio u glavnoj dvorani, i kad čula sam buku, po'itala sam d' umirim majku."

"Onda vuk mora biti lično Iv", primeti Alijanora.

"Ne, nije moj otac!" prošapta Reimberg. Blanšfor pokri lice. Holger se obazre oko sebe. "Hajde da malo pogledamo unaokolo", reče on.

Guijeva soba nalazila se u podnožju kule, do čijeg vrha je vodilo stepenište. Bila je pretrpana dečaćkim suvenirima. Reimbergina soba nalazila se na suprotnom kraju hodnika; u njoj se nalazila škrinja puna opreme za nevestu, preslica, i sve što je priličilo mladoj devojci siromašnog porekla. Sve tri stražnje sobe imale su prozore, i Hjudži nije bio u stanju da precizno sledi miris. Rekao je samo da se oseća posvuda; vuk je, nema sumnje, pohodio ovaj deo kuće iz noći u noć. Niko nije morao da ga vidi. Mogao je da iziđe i vrati se kroz prozor, dok su svi ostali spavali.

"Jedno od troje" izusti Alijanora. Glas joj je bio tužan.

"Troje? Hjudži izvi obrve. "A što misliš da gospa ne more bit' zverka? Zar ne bi mogla da povрати svoj zdravlje čim postane vuk?"

"Da li bi? Ne znam. Vukodlaci nisu tol'ko česti, tako da nisam čula priče

šta biva kad se neki razboli... Četvoro, onda. Jedno od njih četvoro."

Holger se zlovoljno vrati u odaju za svetkovine. Raul i Odo bili su u međuvremenu uspostavili neku vrstu reda. Muškarci su stajali unaokolo duž zidova, Papijon kod glavnih vrata. Iv i Gui sedeli su na visokom sedištu svezanih ruku i nogu. Frodoart se beše sklupčao ispod njih, razoružan, ali inače nepovređen. Sveštenik se molio.

"I?" Raul se žustro okrenu ka pridošlicama. "Ko je proklet od nji?"

"Ne znamo", odvrati Alijanora.

Gui pljunu prema Holgeru. "Kad sam vas prvi put vid'o bez kacige, nisam ni pomislio da ste vitez", rugao se dečak. "Sada, kad sam vid'o kako provaljujete kod bespomoćni' žena, siguran sam da niste."

Reimberg uđe posle Hjudžija, pa ode do oca i poljubi ga u obraz. Prešavši pogledom preko dvorane, ona uzviknu: "Gori ste od zveri, vi koji s' okrećete protiv svog gospodara!"

Odo zavrte glavom. "Ne, gospoj'ce", odvrati on. "Gospodar koji izneveri svoj narod ne mož' imati poštovanje. Imam sitnu decu, i neću da stra'ujem da bidnu živa pojedena."

Raul držaljem svog koplja udari po drvenoj oplati. "Tišina, tamo!" graknu on. "Vuk noćas mora d' umre. Imenujte ga, ser 'Olger. Ili nju. Rec'te nam ko je vuk."

"Ja..." Holger odjednom oseti mučninu, i nesvesno ovlaži usne.

"Ne možemo vam kaz'ti", upade Hjudži.

"Tako, znači." Raul se namršti na okupljene, smrknute seljane. "Tog sam se i plašio. Pa dobro, 'oće l' zver sama da prizna? Pogubiću je brzo, sa srebrni nož pravac u srce."

"I gvožđe će valjati, dok je u ljudskom obliku", upade Odo. "'Ajde, javi se. Ne bi' vol'o da te stavljam na muke."

Frodoart se uzmuva. "Pre neg' što to učiniš", reče on, "moraćeš da skineš

moje šake sa svog grla." Ali, niko na njega ne obrati pažnju.

"Ako niko neće da prizna", nastavi Raul, "ondak će najbolje da bidne da svi poumru. Imamo ovdje i sveštenika da i' ispovedi."

Gui se jedva uzdrža da ne zajeca. Reimberg se sva ukoči. Čuli su Blanšflor kako kašlje u mračnom delu kuće.

Iv kao da se beše smanjio. "Pa dobro", zausti on ravnodušno. "Ja sam vuk."

"Ne!" vrisnu Gui. "Ja sam!"

Reimberg sačeka trenutak ili dva, a onda joj na usnama zaigra tvrd osmeh. "Obojica plemenito lažu", reče ona. "Ali, ona koja menja kožu ja sam, dobri puk. I, ne morate da pogubite me; samo me čuvajte dok ne dođe vreme da pođem za venčanje u Vijenu. Tamo, daleko od Vilinzemlje, biću izvan šape sila koje me teradu da se menjam."

"Ne verujte njoj", uzviknu Gui. Iv snažno zavrte glavom. Promukli uzvik iz daljine možda je poticao od Blanšflor, koja je krivicu primala na sebe.

"Ovo nas nigdi ne vodi", primeti Raul. "Ne mož'mo rizikovati da pustimo loup-garou da slobodan ode. Oče Valdabrun, 'oćete l' da dajete poslednju pomast za ovoj porodici?"

Holger izvuče mač i skoči pred visoku stolicu. "Dok sam ja živ, nećete ubijati nevine", izreče on glasom i voljom koje i sam sa zaprepašćenjem prepoznade kao svoje.

Kovač Odo stisnu pesnice. "Gnusno je meni da vam bidnem protivnik, ser 'Olger", reče on, "al' ako moram zbog zarad svoju decu, ondak moram."

"Ako si Branilac", dodade Raul, "kaži nam ondak ko je neprijatelj."

Situacija se ponovo zategla, i samo što nije puklo. Holger oseti na sebi tri para očiju, čiji su mu pogledi pržili leđa: brižni Iv, usplamteli Gui, i Reimberg puna nade. Čuo je teško disanje bolesne žene. Oh Isuse, koji teraš demone, pomoz mi sada. Tek je kasnije shvatio da, oš od detinjstva, beše izgovorio svoju prvu svesnu molitvu.

Na um mu, međutim, pade nešto drugo - uobičajeni pristup jednog inženjera. Nije više nepokolebljivo verovao da su svi problemi u životu praktične prirode. Ali, ovaj to jeste bio. U pitanju je bila racionalna analiza. Nije on bio nikakav detektiv, ali nije ni vuk bio profesionalni kriminalac. Mora postojati...

A onda mu sinu. "Krsta mu, da!" povika on.

"Šta? Šta? Šta?" Ljudi skočiše na noge. Holger izmahnu mačem, i reči pokuljaše iz njega. Uopšte nije znao šta će reći u narednom trenutku; glasno je razmišljao u svoj u toj buci, ali su ga oni u čudu slušali.

"Čujte, onaj za kojim tragamo po rođenju je snažne građe. Nije mu potrebna nikakva magična koža, kao ovde prisutnoj labud-devojci. Ali, zato se njegova odeća ne može menjati zajedno s njim, je li tako? I zato mora da bude nag. Frodoart mi je rekao, trenutak pre no što se vuk pojavio, da upravo dolazi od svog gospodara, koga je ostavio pod punom ratnom spremom u dvorani. I to samog. Čak ni uz nečiju pomoć ser Iv se nije mogao iskobeljati iz tog oklopa i posle se vratiti u njega, tokom onih nekoliko minuta koje bi imao na raspolaganju. Znači, on nije vuk.

Gui je takođe pokušao da krivicu primi na sebe, ne bi li spasao nekog drugog - ko god to mogao biti. Ali, već se odao. Pomenuo je da me je video bez kacige. To je tačno, bio sam je na tren skinuo, kada sam zastao da se raspitam za put koji vodi ovamo. Vratio sam kacigu na glavu kada je počela gužva. Vuk to nije mogao da vidi. On... ne, ona... ona je bila u kući. Provalila je kroz stražnja vrata i pobjegla kroz prozor na prednjem delu, koji je bio zatvoren kopcima. Jedino mesto sa koga je Gui mogao, pri svetlosti baklji, da me vidi gologlavog, jeste ono na vrhu kule, iznad njegove sobe. Primetio sam da kula štrči iznad krovova. Mora da se bio popeo da posmatra uterivanje stada. I tako, ni on se nije mogao nalaziti u blizini mesta gde smo videli vuka.

Gospa Blanšflor..." On zastade. Kako, za ime sveta, svih mu Zemalja, da

objasni virusnu teoriju bolesti? "Gospa Blanšflor je bolesna; snašla ju je bolest koja ne napada pseći rod. Ako joj ne bi bilo bolje kada se pretvori u vuka, bila bi suviše slaba da jurca unaokolo kao što sam video da ta životinja čini. A ako bi zahvaljujući promeni ozdravila, ono što, ovaj, izaziva bolest ne bi moglo da opstane u njenom životinjskom telu. Prema tome, ona u ovom trenutku ne bi imala groznicu i ne bi joj curio nos, je li tako? U svakom slučaju, i nju moramo izuzeti."

Reimberg se priljubila uza zid. Njen sruženi otac pokušava da je dosegne svojim sputanim rukama. "Ne, ne, ne", zajadikova on. Žamor nalik na zavijanje vuka dopre iz skupine okupljenih seljana, i oni se stadoše primicati - masa ruku i oružja.

Devojka se sruči na pod i lice joj se stade nabirati i menjati - bilo je strašno za gledanje. "Reimberg!" zaurla Holger. "Nemoj! Neću im dozvoliti.."
Raulovo koplje krenu ka njoj, ali ga Holger odgurnu u stranu i preseče mačem.

Reimberg zaurla. Alijanora pade na kolena i prihvati napola izmenjeno telo u naručje. "Ne", stade je preklinjati. "Ne, sestro moja, vrati se. On se kune da će te spasti." Čeljusti škljocnuše prema njoj, ali ona ukrsti podlaktice i gurnu ih prema čeljustima, primoravajući usne da prekriju očnjake kako vuk ne bi bio u stanju da ugrize. Borila se sa stvorenjem sve dok se ono nije primirilo. "Devojko, devojko, želimo ti dobro."

Holger zađe među okupljene i odjednom nastade pometnja. Ali, pošto je nekolicinu oborio, pesnicom ili okrenuvši mač pljoštimize, primiriše se. Frktali su i gundali, ali im čovek u oklopu od veriga beše uterao strah u kosti.

On se okrenu prema Reimberg. Bila je povratila svoj ljudski oblik i sada je ležala plačući u Alijanorinom naručju. "Nisam to želela da budem. Nisam to želela. Snašlo me... I, i, tol'ko sam se plašila da će da me spale... Je l' moja duša izgubljena, oče Valdabrune? Mis... mislim da treba već da sam u paklu.

Kako su samo te bebe vrištale..."

Holger izmenja pogled sa sveštenikom. "Bolesna je", reče Danac. "Nije ona zla svojom voljom. Ona tu ništa ne može."

Iv je zurio poput slepca. "Palo mi je na pameti da bi to mogla biti ona", promrmlja on. "Kad je vuk utrč'o unutra i projurio pored mene, a znao sam gdi se Blanšflor i Gui nalaze... Zamandalio sam vrata. Nad'o sam se, samo ako ovo prođe dok ne ode..."

Holger sleže ramenima. "Ne vidim zašto ne bi", odvrati on. "Ta ideja je savršeno u redu, koliko ja razumem stvari. Pustite je da ode dovoljno daleko, i uticaj Srednjeg sveta biće preslab da bi na nju delovao. Do tada, razume se, moraćete da je obuzdavate. Sada joj je žao, ali ne mislim da će to potrajati."

"Kad svane 'oće, kad se njena ljucka duša probudi", reče sveštenik. "Ondak će joj zaista biti potrebit neko da je uteši."

"E pa", zaključí Holger, "nije se dogodilo ništa ozbiljno. Njen otac može da plati nadoknadu onima koji su pretrpeli gubitke, kao i roditeljima čija su deca bila povređena. Pošaljite je za Vijenu što je pre moguće. Usuđujem se da kažem da bi stotinu milja bila sasvim bezbedna udaljenost. Niko u Carstvu ne mora da zna za ovo."

Raul, sa masnicom na oku, baci se pred noge ser Iva dok je Odo, krvavog nosa, petljao da oslobodi viteza i njegovog sina. "Gospodaru, oprašćajte nam", molio je seljak.

Iv se umorno osmehnu. "Bojim se da ja moradem tražiti od vas oprostaj. A ponajpre od vas, ser 'Olger."

Reimberg podiže svoje vlažno lice. "Vodite me", promuca ona. "Ja... ja... osećam da se tama vraća. Zaključajte me negdi do jutra." Ona ispruži ruke kako bi je vezali konopcima koje su skinuli njenom ocu. "Sutra, ser vitez, ondak ću moći da iskreno vam se zahvalim... Spasli ste moju dušu od pakla."

Frodoart obgrli Holgerova kolena. "Doš'o je Branilac", uzviknu on.

"Oh, gospodine!" pobuni se Danac. "Manite se tih gluposti. Hoću da kažem - mrzim emocionalne scene, a i svratio sam ovamo samo da izmolim nešto za jelo. Ali, da li bih napre mogao da dobijem malo vina?"

15.

Pored toga što su veoma žurili, ne bi li dobili pouzdan savet pre nego što Morgana le Fej smisli kakvu novu pakost, Holger se nije nimalo prijatno osećao u Lurvilu. Ivova porodica bila je zahvalna i tako dalje, ali nije im baš bilo potrebno da neko i dalje narušava njihovu privatnost u tako teškim trenucima. Pučani su ga stalno opsedali; nije mogao da promoli nos iz kuće, a da ga ne okruže obožavaoci. Gospa Blanšflor zatražila je da položi ruke na nju, i već kroz nekoliko časova bila je na nogama. Ionako je bila na putu ozdravljenja, jer je prebrodila gripoznu krizu; ipak, Holger je sasvim dobro predviđao da bi u buduće sve slučajeve boginja i reumatizma u prečniku od deset milja doneli k njemu.

I tako, iz jednog ili drugog razloga, ostao je samo jedan dan, i krenuo rano narednog. Ser Iv je zahtevao da Alijanora primi na dar konja od njega, što je bilo sa zahvalnošću prihvaćeno. Još bi im bolje došlo nešto novaca, ali, razume se, ni jedan časni vitez ne bi zapodenuo razgovor o jednoj tako osetljivoj stvari.

Narednih nekoliko dana bilo je prijatno. Putovali su preko brda i dolina, kroz šume, sklanjajući se od kiše, zastajkujući kod jezera da pecaju i plivaju. Tu i tamo na trenutak bi ugledali belo obličje šumske vile ili grifina, toplog i zlatastog naspram sunca; stanovnici Srednjeg sveta su ih, međutim, ostavljali na miru.

Iako je Alijanora bila predivna devojka, kao saputnik je imala nekoliko mana. Kada se čistila, to jest kada je obnavljala svoju labuđu tuniku, zbunjivala je Holgera: ta koža suviše mu je ličila na pravu, njenu vlastitu. A

onda ju je, posve nevino, zgulila sa sebe kod prve bare za plivanje, i time ga još više zbunila. S vremena na vreme pojavljivali su se njeni šumski prijatelji - veverica koja im je donela ponude od voća, to je bilo u redu; ali kada je lav ušetao u logor i spustio tek ubijenu srnu kraj njenih nogu, Holgerovi živci su još pola sata posle toga bili krajnje napeti. Još je gora bila moralna potreba da joj podnese potpun izveštaj o sebi, svom poreklu i namerama. Ne da nije brzo shvatala, ali...

Glavni problem ležao je u njenom stavu prema njemu. Prokletstvo, nije želeo da se kompromituje s njom. Valjanje po senu sa nekim kao što su Meriven ili Morgana bilo je jedno, ali je Alijanora bila nešto drugo. Kada bi se upustio s njom, to ne bi bilo dobro ni za jedno ni za drugo, budući da je nameravao da napusti ovaj svet čim mu se ukaže prilika. Ali, s druge strane, sve mu je teže bilo da pored nje ostane savršen kavaljer. Bila je tako stidljiva i tako se patetično nadala da će imati ljubavnu vezu s njim.

Jedne večeri odvukao je Hjudžija u stranu. Upravo je proveo sat vremena ljubeći Alijanoru za laku noć, i morao je da upotrebi svu snagu volje... ili ne volje... da se na tome zaustavi i pošalje je na spavanje. "Slušaj", počeo on, "jasno ti je šta se dešava sa mnom i Alijanorom."

"Aha, jest", isceri se patuljak. "I to jest' dobro. Suviše je dugo bila bez bliski prijatelj, osim zverinje i moj narod."

"Ali... upozorio si me da se lepo ponašam prema njoj."

"To bilo pre neg' što sam te dobro znao. Sada mislim da si ti pravi dobar čovek za nju; a curi je potrebit muškarac. Ona i ti mož'te vladate nami u šumama. Bilo bi nama drago."

"Blagi bože! Nisi ni od kakve pomoći."

"Bio sam od pomoć koliko sam mog'o biti od pomoć", odvrati Hjudži povređenim glasom. "Ti ni ne znaješ koliko često sam okren'o lice ili odlut'o u šumu, da bi vas dvoje ostavio sami."

"Nisam to.... oh, nema veze."

Holger zapali lulu i smrknuo se zagleda u vatru. Nije on bio nikakav Don Žuan. Nikako nije mogao da shvati zbog čega su se jedna žena za drugom u ovom svetu bacale baš njemu u naručje. Meriven i Morgana imale su i valjane praktične razloge za to, ali nije bio tako glup da ne shvati da su neuobičajeno uživale u svom poslu. Alijanora se, jednostavno, bila zaljubila u njega. Ali, zašto? Nije gajio nikakve iluzije u pogledu svoje neodoljivosti.

Ali, razume se, taj njegov alter ego mogao je značiti i nešto sasvim drugo. Pretpostavljao je da je njegov spori povratak zaboravljenim navikama, koji se ogledao u bezbroj sitnica, preobražavao ukupni utisak što ga je ostavljao. Kakav je on to zapravo bio - taj vitez od tri srca i tri lava?

Pa, hajde da vidimo - da odgonetnemo na osnovu onoga što se do sada dogodilo. Očigledno je bio moćan ratnik, a to je u ovom svetu bilo najvažnije. Nagao, dobroćudni razbijač, ne naročito pronicljiv, ali privlačan. Pomalo idealista, verovatno: Morgana je pomenula da bi branio Zakon čak i kada bi mu se više isplatilo da bude na strani Haosa. Mora da je umeo sa ženama, jer teško da bi ga inače jedna tako mudra ženska kao ona pavela u Avalon. I... i... izgleda da je to bilo sve što je mogao da navede. Ili, čega je mogao da se seti?

Ne, samo malo, Avalon. Holger se zagleda u svoju desnicu. Ista ova ruka počivala je na balustradi od zelenog malahita, čiji je vrh bio optočen srebrnim figurama sa draguljima u središtu. Sećao se kako je sunce palo na njegovu nadlanicu, pretvorivši mu malje u zlatne žice na smeđoj koži, i kako je srebro pod njegovim dlanom bilo toplije od kamena i kako su rubini odbljeskivali grimiznim sjajem. Pravo ispod balustrade strmo se spuštala stena od stakla. Odozgo je mogao da vidi kako pećine prelamaju svetlost na milion komadića duginih boja, ponovo je raspršujući prema spolja, u obliku toplih iskrica crvenog, zlatnog i ljubičastog. More ispod bilo je tako tamno, gotovo purpurno, sa penom neverovatne snežne beline na mestima gde je stena parala

vodu... Jer, Avalon se nikada nije nalazio na istom mestu; ostrvo je plovilo preko zapadnog okeana u izmaglici vlastite magije...

Ništa mu više nije padalo na pamet. Holger uzdahnu i namesti se za spavanje.

Posle, otprilike, nedelju dana - bio je već izgubio račun - napokon su izišli iz divljine i zašli u predeo u kome su šume bile svedene na šiblje. Preko brda su se valjala žitna polja. Čupavi konjići i krave pasli su iza gvozdениh ograda. Domovi seljaka postali su brojniji; uglavnom su u ovoj oblasti bili od nabijene zemlje, okupljeni u zaseocima između obrađenih površina. Tu i tamo mogao se videti poneki utvrđeni drveni zamak. Oni moderniji, od kamenja, nalazili su se zapadnije, gde je Sveto carstvo bilo u punom zamahu. Planine preko kojih je Holger prešao, kao i vilinzid od tmine, bili su se sasvim izgubili s vidika. Međutim, prema severu, mogla se videti nejasna plava linija nekog mnogo višeg lanca, čija tri snežna vrha kao da su lebdela bleđa i bestelesna na nebu. Hjudži mu je objasnio da se Srednji svet prostire i iza njih. Nije čudo, stoga, što su ovdašnji ljudi uvek išli naoružani, čak i kada su radili u poljima; nije čudo što je razrađena hijerarhija civilizacije Carstva ovde bila odbačena zarad pogranične neformalnosti. Vitezovi koji su ugostili putnike dve večeri uzastopce bili su neobrazovani, grubijani tipa šerifa sa Divljeg zapada, mada dosta prijateljski nastrojeni i željni novosti.

Otprilike pred zalazak sunca trećeg dana koji su proveli u farmerskom području ušli su u Tarnberg, za koji je Alijanora rekla da je najbližiji gradu u čitavoj istočnoj polovini vojvodstva. Ali, vladaočev zamak bio je prazan. Baron beše pao, zajedno sa sinovima, u bici protiv paganskih ratnika sa severa, njegova gospa otišla je na zapad svojim carskim rođacima, i nikakav naslednik nije još bio stigao. Bio je to samo deo opšte hude sreće koja ih je pratila poslednjih nekoliko godina, zahvaljujući zračenju Haosa dok su stanovnici Srednjeg sveta okupljali svoje snage. Sada su muškarci iz

Tarnberga postavljali vlastite stražare na drvene zidove i vladali međusobno uz pomoć improvizovanog saveta oblasti.

Dok je na konju ulazio u grad, Holger ugleda kaldrmisanu ulicu na kojoj su se igrala deca i tumarali psi i svinje; ulica je krivudala između poludrvenih kuća prema pijačnom trgu, na kome se nalazila drvena crkva dosta slična norveškim crkvicama-brvnarama. Papijon se probijao kroz buku i gungulu radnika i domaćica, koji su otvorenih usta zurili u viteza i nespretno se klanjali, ne usuđujući se da ga oslove. Nije imalo nikakvog smisla da se oglašava, te je prekrpio štit. Alijanoru, koja je jahala sa Hjudžijem ispred njega, svi su poznavali, i Holger je mogao čuti kako joj dovikuju.

"Ehej, labud-devojko, šta te dovodi ovdi?"

"Koj' ti je taj vitez?"

"Šta ima novosti u šumama, labud-devojko?"

"Kakve su vesti iz Šarlemona? Jesi l' možda vid'la mog rođaka Hersenta?"

"Znaješ li nešto o sakupljanje sila u Vilizemlji?" upita neki zastrašeni glas, i oni koji ga čuše prekrstiše se.

"Je l' to gospodar kog si dovela da nas štiti?"

Devojka se osmehivala i mahala, mada ne baš naročito srećno. Nije volela da bude okružena tolikim zidovima ili ljudima.

Odvela je Holgera do kuće koja je bila još uža i još nepravilnija od ostalih. Na nadstrešnici iznad vrata visila je tabla, i Holger pročitao njen kitnjasti natpis.

MARTINUS TRISMEGISTUS

Magistar magije

Čini, vradžbine, predviđanja, isceljenja, ljubavni napici, blagosiljanje, kletve, uvek puni novčanici

Posebni popusti za grupe

"Hm", šmrknu Holger. "Izgleda, neki preduzimljiv momak."

"Oh, jeste", odvrati Alijanora. "Takođe je, ovde u Tarnbergu, i apotekar, zubar, pisar, rašljari i marveni lekar."

Ona okretno sjaha, tako da joj sevnuše dugačke obnažene noge. Holger sjaha za njom i priveza uzde za dovratak. Nekoliko momaka gruba izgleda lenjo pređe preko puta, ne skidajući pogled sa životinja i opreme. "Čuvaj stvari, Hjudži", dobaci Holger.

"Zašto, treba žaliti svaki ki pokuša d' ukrade Papijon", odvrati patuljak.

"Da, toga se i plašim", primeti Holger.

Nije baš bio načisto treba li da poveri svoju tajnu, takvu kakva je bila, tom konjskom-i-vašljivom čarobnjaku. Međutim, Alijanora mu ga je bila najtoplije preporučila, a on, opet, nije znao kome drugom da se obrati.

Zvonce na vratima oglašalo se dok su ulazili u radnju. Bila je mračna i prašnjava. Police i stolovi bili su, poput čavkinog gnezda, zatrpani bocama, flašama, avanima, aparatima za destilaciju, retortama, ogromnim knjigama uvezanim u kožu, ljudskim lobanjama, punjenim životinjama i sam Gospod zna čime sve još. Sova na štapu je hukala, i jedna mačka iskoči odnekud odozdo.

"Dolazim, dolazim, dobri gospodini, samo trenutak, molim", doviknu im slab, piskav glas. Trljajući ruke, master Martinus dotupka iz zadnjih prostorija. Bio je to čovečuljak u iznošenom crnom haljetku, sa kojeg su, od čestog pranja, već bili izbledeli zodijski znaci. Na okrugloj ćelavoj glavi isticali su se čupava brada i kratkovide oči koje su žmirkale; bojažljivo se osmehivao. "Ah, kako ste, gospodine, kako ste? Šta mogu d' učinim za vas?" A onda, pošto im priđe bliže: "Pa, to je mala labud-devojka! Uđi, mila moja, samo uđi. Ali, pa da, već s' ušla, je l' tako? Da, da, jesi."

"Imamo zadatak za tebe, Martinuse", reče Alijanora. "Možda će ti zada

muke, odistinski, ali nemamo niko drugi k'o bi mog'o da nam pomogne."

"Dobro, dobro, učiniću što možem, draga moja, a i vi, dobri gospodine. Učiniću što možem. Izvinite." Martinus obrisa prašinu sa pergamenta koji je visio na zidu, u želji da na taj način skrene Holgaru pažnju na njega. Pismeno na njemu predstavljalo je izjavu da, s obzirom da je Martinus, sin Holofijev, udovoljio standardima koje je uspostavilo veće za ispitivanje, itd, itd., te stoga, zahvaljujući ovlašćenju koje mi je dodelio univerzitet u Rijanonu, ja mu dodeljujem titulu magistra na polju magije, sa svim privilegijama i obavezama tome pripadajućim, itd, itd.

"Bojim se da ne mogu..." Holger se upravo spremao da objasni kako nema novaca, ali ga Alijanora munu laktom u rebra.

"Biće za tebe strašni' tajni u ovu neverovatnu priču", izreče ona brzo. "Ovo nije za neki običan brđanski čarobnjak, da time muči svoju dušu." Pri tom uputi čarobnjaku takav osmeh, da čak i Holger, koji je stajao postrance, imade utisak da mu je neko bacio pesak u oči. "I zato sam dovela viteza tebi."

"Vrlo mudro, devojko moja, vrlo mudro, ako mogu da rečem. Uđite, molim vas, uđite u moj kancelariju, da pričate mi o vaš problem." Martinus otupka ispred njih u prostoriju koja je bila mračna i pretrpana koliko i sama radnja. Pošto je pobacao knjige sa stolica, mrmljajući pri tom neka izvinjenja u vezi sa svojom domaćicom, on naglas zakrešta: "Vina! Donesi vina za troje." Pa ponovo, posle kraće tišine: "Hej, ti tamo! Probud' se! Vino za troje."

Holger se spusti u jednu od stolica, koja pod njegovom težinom poče opasno da škripi. Alijanora se smesti na drugu, sevajući unaokolo očima poput ptice u kavezu. Martinus pronađe za sebe treću stolicu, prekrsti noge, sklopi prste u obliku mosta i upita:

A sada, gospodine, u čemu se sastoji vaš poteškoća?"

"Ovako... uf", poče Holger. "E pa, sve je počelo onda kada... oh, do đavola, ne znam odakle da počnem."

"Da l' biste 'teli da legnete na kauč?" upita brižno Martinus.

Boca i tri prljava pehara ulebdeše i spustiše se na sto. "Bilo je već krajnje vreme", promrmlja vrač. Posle nekoliko trenutaka, kada je nevidljivi sluga verovatno već bio otišao, on nastavi. "Izjavljujem, ovi' dana nigdi ne mož'te naći pristojnu poslugu. Nikaku. Ovaj ovdi duh, sasvim je nemoguć. Bar, neverovatan", ograniči se on odmah. "Niš' vam više nije k'o kad sam ja bio dečak. Taka vrsta je ondak znala gdi joj je mesto. A što se tiče trava i mumija, i napuderisani' žaba, e pa, jednostavno ne stavljaju više u nji' one stvari koje su nekada stavljali. A cene! Dragi moj gospodine, ne bi mi poverovali, ali za poslednji Miholjdan..."

Alijanora se nakašlja. "Oh, izvinite", uzbuni se Martinus, "skren'o sam s teme. Loša je to navika. Moram zabeležiti da ne skrećem sa teme." On usu vino u pehare i ponudi ga unaokolo. Moglo se piti. "Nastav'te, dobri gospodine, molim vas. Rec'te šta želite."

Holger uzdahnu i otpoče priču. Martinus ga, međutim, iznenadi pitanjima koja je postavljao - u svojim komentarima nije bio ništa manje promućuran od vojvode Alfrika. Dok je Holger prepričavao svoj boravak kod Majke Gerde, čarobnjak je vrteo glavom. "Znam je", reče on. "Nije od dobra vrsta. Ne iznenađuje me što ste upali u nevolju. Ona se bavi crnom magijom. To su vam oni praktičari bez dozvole, koji cela naš profesija iznosi na zao glas. Ali, nastavite, gospodine."

Na kraju Martinus napući usne. "Čudna priča", složi se on. "Da, mislim da vaša je pretpostavka tačna. Vi ste osnovni problem u jedan važnoj stvari, zaista."

Holger uzdrhta dok se naginjao napred. "Ko sam ja?" upita on. "Ko to nosi tri srca i tri lava?"

"Bojim se da ne znam, ser Holger. Pretpostavljam, vi sada, il' ih je ranije nosio neki veliki čovek u zapadnim zemljama, na primer Francuskoj."

Martinus je delovao kao sitničar. "Da li se razabirete u mističnu geografiju? E pa, vidite, svet Reda... ljudi... okružen čudnovatostima je, i kao ostrvo je u moru Srednjeg sveta. Na severu žive džinovi, na jug zmajevi. Mi ovdje, u Tarnberg, nalazimo se blizu istočne granice naselja ljudi i ponešto znamo o takvim kraljevstvima k'o što su Vilizemlja i Trolhajm. Međutim, vesti putuje sporo i pri tom se osipa. Tako dobijemo samo neodređen, iskrivljen glasine o zapadnim kraljevstvima... ne samo o zemljama Srednjeg sveta tamo na zapadnom okeanu, k'o što jesu Avalon, Lajonez i Huj Brasil, već i o zemljama ljudi k'o što su Francuska i Španija. I tako je, mož' biti, mada ste taj vitez od srca i lavova i vi sada na neki način, to ime domaćinstva u pomenut deo sveta; ne mogu d' odgonetnem ko je u pitanju. Ne mislim da se to obaveštenje naći se u mojim knjigama, mada ću stvarno moram da napravim katalog knjiga iz svoje biblioteke jedan od ovih dana.

Međutim" - on odjednom kao da postade iskren i prestade se vrpeljiti - "uopšteno govoreći, mislim da s'vatam šta se dogodilo. Taj vitez sa Zapada bio bi suviše velik zalogaj za Haos. Vrlo verovatno, bio jedan od Odabranih, poput Karla ili Artura ili nji'ovih najslavnijih paladina. Ne mislim da je bio svetac, već ratnik kog Bog obdario je više neg' uobičajenim darovima, a zatim mu svalio na pleća više neg' običan teret. Vitezovi Okruglog stola, k'o i oni sa Karlovog dvora, odavno su mrtvi, al' možda je nji'ovo mesto zauz'o neki novi šampion. I tako, pre neg' što Haos bude naš'o priliku da krene napred, taj čovek mora biti sklonjen s puta.

Morgana je to lako mogla sama d' obavi, zapretavši mu prošli život u njegov samog, tako da mu se nije moglo pomoći nikakom običnom čarolijom - na primer, tako da ga pretvori u dete i pošlje u taj tvoj drugi svet, u nadi da s' neće moći vratiti dok Haos ne izvojuje sigurnu pobedu. A što ga nije jednostavno ubila, ne umem da reknem. Možda nije imala srce. A možda ga je njega, zato što je bio jedan od Odabranih, štitila neka veća sila od njene.

U svakom slučaju, verujem da je vraćen ovamo u odsudni trenutak. Malo je verovatno da je neko božanstvo tu umešalo svoj prste; uz svo dužno poštovanje, gospodine, sumnjam da ste već u milosti, ali zato čarolija koja vam je zarob'la um ostaje. Ne, mislim da Morgana nije s'vatila to jedinstvo stvaranja o kome kaž'te da ste razmišljali. U trenutku kad je najviše potrebito, šampion mora da se vrati. Srednji svet sada koristi svoja umeća i snagu da ga onemogući. Ili vas, k'o što stvari možda stoje", završi Martinus pomalo razvodnjavajući svoje objašnjenje. "To je samo teorija, dragi moj gospodine. Samo teorija. Cenim, ipak, da s' uklapa u poznate činjenice."

Holger opusti ramena. Situacija je bila sablasna. Nije mu se dopadalo da bude pion u igri.

Ne, on to nije bio. Bio je slobodan. Možda i suviše slobodan. Posedovao je moć o kojoj ništa nije znao i kojom nije umeo da upravlja. Oh, do đavola! Zašto je to moralo da se dogodi baš njemu, od svih živih duša?

"Možete li me poslati nazad?" upita on napeto.

Alijanora pomalo preglasno udahnu vazduh, a onda pogleda u stranu. Znala je da želim da se vratim, pomisli Holger pomalo žalostivo, ali se nije obazirala na tu činjenicu; živela je u nekoj vrsti sna, sve do ovog trenutka.

Martinus, međutim, odmahnu glavom. "Ne, gospodine, stra'ujem da je taj zadatak suviše velik za mene. Najverovatnije je pretežak za bilo kog, smrtnika il' stanovnika Srednjeg sveta. Ako sam u pravu, vi ne samo da ste u'vaćeni u borbu između Reda i Haosa, vi ste i deo celine." On uzdahnu. "Možda, nekada", reče on, "kada sam bio mlad, veseo i nadmen, možda bi' ondak i pokuš'o da vam učinim uslugu. U tim danima bio sam spreman sve da pokušam. Nemate pojma šta sve studenti mogu d' učine iz obesti - dok ne vidite visoku školu za čarobnjake... Al', ja sam naučio koja su moja ograničenja. Bojim se da vam ne mogu mnogo pomoći, a ni neki pametan savet nisam u stanju da vam podarim."

Pa, šta onda da radim?" bespomoćno upita Holger. "Kuda da pođem?"

"Ne umem vam reći. Pa ipak... pomenuli ste onaj mač, Kortanu. Sa zapada dolazu priče, al' one su tako neželjeno jasne i potpune da ja mislim da su se događaji o kojima je reč možda zbili bliže ovamo. Postoji, tako, priča o maču pod imenom Kortana, od istog čelika k'o što su Joyeuse,⁵ Durindal i Ekskalibur; priča takođe veli da je neki sveti čovek, pravi svetac, blagoslovio Kortanu, da u rukama svog pravog vlasnika mož' zaštititi 'rišćanski svet, pošto su ostala velika oružja nestala sa svojim gospodarima. Ali, kasnije je, veli još priča, mač bio ukraden i zakopan na neko daleko mesto, a to su učinile udvorice... Morgane le Fej? S'vatate? Nisu mogli da ga unište, već su uz pomaganje neznabožaca, koji se ne obaziru na svete stvari, sakrili Kortanu da ga neki vitez ne b' upotrebio protiv nji'."

"Da li to onda znači da bi trebalo da ga potražim?"

"Opasna rabota, mladiću. Al', opet, ne vidim šta bi drugo moglo da vas dovoljno dugo zaštićiva od vaši' neprijatelja. Da vam rekнем nešto..."
Martinus potapša Holgera po kolenu. "Da ti kažem šta ću uraditi. Upotrebiću svoje moći, a bilo je oni' koji su tvrdili da nisu male, i pokušaću da otkrijem ko si i gdi je mač sakriven. Njegov oreol učiniće ga da bude uočljiv za prozračne duhove kake sam u stanju da doživljam. Da, mislim da će to biti najbolje d' učinim."

"Ne znam kako da vam se zahvalim", upade Alijanora. Nagoveštaj opasnosti izgleda da je nije brinuo; naprosto, laknulo joj je što Holger neće već u narednom trenutku ispariti.

"Bojim se da nemam mesta za goste", reče Martinus, "al' večeras mož'te odsesti i u krčmi. Kaž'te gazdi da vas ja šaljem, i... hm, nemojte, zaboravio sam kol'ki mi je račun. Vratite se sutra... Oh, da. Da li bi 'teo da se prerušiš, da te Saracen ne bi prepozn'o? Imam dobre stvari za prerušavanje, po razumnoj

---

⁵ Joyeuse (franc.), vesela, radosna; u ovom slučaju, kada je mitski mač u pitanju, Veselnik; prim. prev.

ceni."

"Saracen?" uzviknu Holger.

"Molim? Zar ti nisam već kaz'o? Nek' je blagoslovena moja duša, nisam. Potpuno sam zaboravio. Postajem rastresen. Moram se setiti da se brzo pri'vatim čarolije za jačanje sećanja. Oh, da, onaj Saracen za kog' si čuo da te traži. I on je ovdi, u gradu."

16.

Preturanje po knjigama potvrdilo je Martinusovo uverenje da on ne poseduje dovoljno delatne vradžbine kojima bi mogao da podigne koprenu sa Holgerovog uma. Ipak, uz pomoć nekoliko posudica i malo smrdljivih para, pripremio je Dancu novo lice. I tako, Holger u ogledalu ugleda vlastito lice - tamnoputo i grubo; kosa i kratka plava brada koju je pustio bili su sada crni, a oči smeđe. Alijanora uzdahnu. "Više si mi se dopad'o onaki", reče ona.

"Kada poželiš da povratiš tvoj prirodan izgled, pozovi se na Belgora Melankosa i ovo će da nestane", reče Martinus. "Ali, paz' da se ne nađeš suviše blizu nekog svetog predmeta... I mač Kortana bi raščinio tu čaroliju. Greh umešan u ovo čudotvorstvo jako je lak, al' sadrži paganske elemente i sveti uticaj... U svakom slučaju, drž' se podalje od blagosloveni' stvari. Zakon obrnutog korena, znaješ."

"Neće biti loše da središ i mog konja", reče Holger. "I on je prilično upadljiv."

"Dragi moj momče!" pomalo ljutito odbrusi Martinus.

"Molim vas", stade da prede Alijanora, pa opet, preljupko, zatreperi trepavicama.

"Oh, pa dobro, dobro. Uved'te ga. Ali, paz'te da se pristojno ponaša."

Papijon gotovo da je ispunio čitavu radnju. A iz nje je izišao nalik na orijašku krekalicu za orahe. Dok je još bio u punom zamahu, Martinus takođe

preobrazi i Holgerov štit. Upitan kakav novi znak želi, Dancu jedino na pamet pade Ajvanho, tako da dobi drvo iščupano iz korena. On sam, pošto je bio deo prikaze, mogao je sve to da vidi samo u ogledalu.

"Vrat'te se sutra, pa ću vam kaz'ti šta sam uspeo da saznam", reče im na kraju čarobnjak. "Ali, ne pre podneva, ne zaborav'te. Ti šumski stvorovi javljaju se u nečastiva doba."

Na putu do krčme prošli su pored crkve i Holger zaustavi konja. Želeo je da uđe i pomoli se. Ali ne, nije se usuđivao ovako prerušen. Još nešto o nepoznatom vitezu? Mora da je, na svoj način, bio pobožan. Teško je bilo odagnati tamu, a prethodno se ne ispovediti... Holger natera Papijona u kas.

Do tada se već bila spustila tama i oni su polako i oprezno napredovali neosvetljenim ulicama ka krčmi. U dvorištu ih je dočekaao dobro uhranjen i veseo čovek. "Prenoćište za vas? Aha, gospodine, imam najotličniju sobu, u kojoj ćete naići čak i jastuci za pod glavu."

Na kojima se, nadam se, dobro spava i nema vašiju, pomisli Holger. "Dve sobe", reče on.

"Oh, ja ću 'rčem u štala sa konji", isceri se Hjudži.

"Ipak, želimo dve sobe", reče Holger.

Dok su silazili sa konja, Alijanora se nagnu ka njemu, i on uhvati blagi miris njene kose pune sunca. "Zašto, dragi gospodar?" prošapta ona. "U udolinama smo spavali jedno pored drugog."

"Jesmo", promrmlja on. "Ali, više ne verujem sam sebi."

Ona spoji šake. "Oh, baš dobro!"

"Ja... ja... Ognjeva mu paklenih! Dve sobe, rekoh!"

Vlasnik sleže ramenima, ali, ulučivši priliku, kada je mislio da ga niko ne gleda, on se značajno kucnu po čelu.

Odaje su bile male, a od nameštaja u njima se nalazila samo slamarica koja je, međutim, delovala prilično čisto. Holger se upita kako će da plati. Toliko

toga mu se motalo po glavi, da je posve zaboravio da je bez prebijene pare. A Alijanora, dete šume, mora da je na to bila potpuno zaboravila. Šta više, glasine o njegovom prispeću u grad brzo će se proširiti; neko će sigurno pogoditi da je tamnoputom vitezu Martinus podario takvo lice, i možda će te priče stići i do Saracenovih ušiju. E pa, po svemu sudeći, na svom putu do cilja moraće da pređe preko svih mostova.

On odloži oklop i navuče najbolju tuniku i pantalone, ali zadrži mač. Izišavši iz sobe, naiđe na Alijanoru. Bilo mu je prilično mило što je hodnik suviše mračan, tako da nije mogla da vidi izraz njegovog lica. "Hoćeš li da siđemo da nešto pojedemo?" upita je on neuverljivo.

"Aha." Izgovorila je to kao da se zagrcnula, a onda ga iznenada uhvati za ruke. "Holgere, šta ti se to ne dopada na meni?"

"Sve mi se dopada", odvrati on. "Mnogo mi se dopadaš."

"Možda to što sam labud-devojka, divlja i nekrštena? Mogla bi' to da promenim..." Ona proguta ona knedlu. "Mogla bi' da naučim da budem gospođa."

"Ja... Alijanora... Dobro znaš da se moram vratiti kući. Uprkos svemu što kažu, meni nije mesto u ovom svetu. I tako ću jednog dana morati da te napustim. Zauvek. Oboma bi nam bilo teško ako... ako bih ja sa sobom odneo tvoje srce, a ti moje zadržala ovde."

"Ali, ako ne mogneš da se vratiš?" prošapta ona. "Ako moraš d' ostaneš ovdi?"

"Onda bi to b-bila druga priča."

"Kako se samo nadam da nećeš uspeti! A opet, daću sve od sebe da ti pomognem d' odeš kući, jer ti to tako želiš." Ona se okrenu od njega, i on jedva nazre da joj je glava klonula. "Oh, život je tako nepravedna."

On je uze za ruku i oboje siđoše.

Točionica je bila dugačka i niska, osvetljena svećama i vatrom iz pravog

ognjišta. U ova teška vremena, gazda beše postavio sto za samo još jednog gosta, pored Holgera i Alijanore. Kada su ušli, taj čovek skoči sa klupe, uzviknuvši kratko: "Oh..." Ali, ućuta istog časa kada Danac kroči na svetlo.

"Pomešao sam vas s nekim, vrli gospodine", nakloni se on. "Mislio sam da ste onaj koga tražim. Molim za oproštaj, moja gospo i gospodine."

Holger ga stade proučavati. Ovo mora da je bio Saracen. Bio je srednje visine, vitak i gibak, otmen u lakoj beloju košulji i pantalonama i sa nabranim crvenim čizmama. Kriva sablja bila mu je zadenuta za ešarpu obavijenu oko pasa. Ispod turbana sa smaragdnom brošem i nojevim perom nalazilo se tamnoputo i usko lice sa orlovskim nosom, i na njemu su se isticali zašiljena crna bradica i zlatne minđuše u ušima. Kretao se gipkošću mačke, i govorio tiho i obrazovano; ali Holger je podozrevao da bi u boju bio gadan protivnik.

"Mir s vama", reče Danac, pokušavši da bude ućtiv. "Dopustite da vam predstavim gospu Alijanoru de la Fôret..."⁶ Ja sam, ovaj, ser Rupert od Graustarka."

"Bojim se da nikada nisam čuo za vaše blagorodstvo, dobri gospodine, ali, opet, dolazim sa krajnjeg juga i ne poznajem dobro ove predele. Ser Karahue, koji je nekada bio kralj Mauritanije, ponizno vama na usluzi." Saracen se pokloni gotovo do zemlje. "Da li biste večerali sa mnom? Bilo bi mi zadovoljstvo, da..."

"Hvala vam, vrli viteže", smesta pristade Holger. Osetio je pravo olakšanje što će neko drugi platiti račun za večeru. On i Alijanora se smestiše za Saracenov sto. Karahua je bio pomalo iznenađen devojčinim nesvakidašnjim kostimom, ali je ućtivo skretao pogled.

Izričito je zahtevao da mu gazda donese uzorke svih vina, i svako je okusio, zatreptavši, i odabrao, najbolje što se dalo, po jednu vrstu za svako pojedinačno jelo. Holger ne odole da ne kaže: "Mislio sam da vam vaša

---

⁶ La fôret (fran.), šuma; dakle, Alijanora, gospa od Šuma; prim. prev.

religija zabranjuje alkohol."

"Ah, pogrešili ste, ser Ruperte. Ja sam hrišćanin, kao i vi. Istina, nekada sam se borio na strani pagana, ali me je jedan plemenit i hrabar vitez, pošto me je u boju savladao, uputio Pravoj Veri. A i dok sam još bio sledbenik Mehaudov, nisam bio u toj meri neučtiv da ne bih pio u zdravlje vaše predivne gospe."

Prijateljski su večerali, pričajući o nevažnim stvarima. Posle večere Alijanora zevnu i otide u krevet - bilo joj se prispavalo od zatvorenog prostora. Holgeru i Karahueu se, međutim, nije spavalo, te se ozbiljno baciše na piće. Danac se u početku prenemagao; nije mu se dopadalo da onaj drugi plaća svaku turu. Međutim, Saracen je bio uporan.

"Uživam u društvu finih ljudi, koji su u stanju da dobro popiju i ukrste koplja", izjavi on, "a takvi su retki u ovoj divljoj pograničnoj zemlji. Preklinjem vas da mi dozvolite da iskažem svoju zahvalnost."

"Ovo, sasvim sigurno, nije najbolje mesto za skitnju", primeti Holger, a onda, iskušavajući ga, dodade: "Mora da vas je ovamo dovelo nešto veoma važno."

"Da, tražim jednog čoveka." Karahuove oči ga pronicljivo odmeriše preko ivice pehara. "Možda ste čuli nešto o njemu? Krupan momak, otprilike vašeg stasa, ali plavokos. Najverovatnije će jahati crnog pastuva i nositi ili grb orla i lasice na srebrnom štitu, ili tri srca crvena kao krv i tri zlatna lava sa uzdignutim prednjim nogama."

"Hmmm." Holger protrlja bradu i pokuša da ostane pribran. "Mislim da sam nešto čuo, ali ne mogu tačno da se setim. Kako rekoste da se zove?"

"Nisam rekao", odvrati Karahue. "Neka njegovo ime bude kakvo god

---

⁷ Le beau pays de France (franc.): Divne zemlje francuske; prim. prev.

⁸ Villanelle (franc.): veoma star ples, po pravilu praćen pesmom; u šesnaestom veku narodna, pastoralna pesma; prim. prev. ili sirvente SirventFs (franc.), vrsta provansalskih pesama; prim. prev.

hoćete, ako mi dopustite taj hir. U stvari, on ima mnogo moćnih neprijatelja, koji bi se, ako bi se pročulo njegovo ime, istog časa na njega obrušiti."

"Onda ste mu vi, gospodine, prijatelj?"

"Možda", tiho odvrati Karahue. "Ipak, najbolje je da moji razlozi ostanu skriveni. Nije da vam ne verujem, ser Ruperte, ali posvuda ima ušiju, i nisu sva ljudska. A ja sam stranac, ne samo u ovom delu sveta, već i u ovom vremenu."

"Šta?"

Dok je govorio, Karahue je mirno posmatrao Holgera, kao da želi da uhvati bilo kakav nagoveštaj njegove reakcije. "Toliko se usuđujem da otkrijem. Čoveka koga tražim poznao sam pre mnogo vekova. Ali, nestao je u kraljevstvima nepoznatim... Saznao sam da se jednom vratio, kada su le beau pays de France⁷ bile u opasnosti; iskorenio je mrske osvajače, a onda ponovo nestao. Ali, to je bilo posle mog vremena. Jer, kada je prvi put otišao, otisnuo sam se na more da ga tražim. Velika oluja bacila me je na obale Huj Brasila, gde me je primila u svoj začarani zamak najgospodstvenija dama." On sneno uzdahnu. "Vreme je čudno proticalo u tom kraljevstvu, kao što kažu da je slučaj i u Avalonu ili ispod vilinbrda. Meni se činilo da sam tek godinu dana proboravio s njom, ali u zemlji ljudi proletelo je stotinu godina. Kada su, konačno, i do mene doprle glasine o okupljanju vojske u Srednjem svetu, na prevaru sam iskoristio čarobno umeće moje ljubljene gospe i otkrio da će se vihor najpre podići u ovim istočnim zemljama. Takođe sam saznao da će O... taj vitez koga bih rado ponovo sreo, silinom te oluje koja se priprema biti vraćen iz neobičnih kraljevstava u koja je bio prognan. I tako sam se ukrcao na začarani brod koji me je za jednu noć doveo iz Huj Brasila do južnih obala ovog kraljevstva. Tu sam dobio konja i krenuo na sever u potragu za njim. Ali, do sada Bog nije želeo da uspem."

Karahue se nagnu unazad i stade žedno da pije. Holger se namršti. Do sada

je već bio sasvim pripravan da poveruje u jednu takvu priču. Sam beše iskusio i gore neverovatnosti. Ali, Saracen je mogao i da laže... Ne, Holger je imao osećaj da je govorio istinu, bar do sada. Mršavo tamnoputo lice bilo mu je poznato. Negde, jednom, mora da je stvarno poznavao Karahuea. Ali, da li kao prijatelja ili kao neprijatelja? Karahue je pažljivo izbegavao da se izjasni po toj stvari, a Holger je, opet, osećao da ne bi bilo mudro pitati. Istina, Mavar je lepo govorio o čoveku koga je tražio, ali to nije ništa dokazivalo. U skladu sa fantastičnim zavetom viteštva ljudi su mogli da jedni drugima pevaju hvalospeve, i da istovremeno jedan drugom vade jetru.

Onaj deo o poznanstvu od pre nekoliko stotina godina nije bez razloga uznemiravao Holgera. Nije mogao da se oseća usamljenijim i da više čezne za kućom nego što je to već bio sluča. A i sama priča je objašnjavala neke stvari. On, Holger, od tri srca i tri lava, bio je vitez koga Morgana beše namamila na svoje bezvremeno ostrvo Avalon. Jednom se znači vratio, kada je bio potreban Francuskoj. Dopustila mu je da to učini, jer joj je verovatno bilo svejedno ko će dobiti taj rat, i on joj se ponovo vratio kada se ovaj okončao. Sada, ponovo... Ali, ovoga puta vratio se sa jednog mnogo udaljenijeg mesta, i Morgana mu se suprotstavila svim svojim mračnim moćima.

"Valjda vam neću delovati kao preveliki nametljivac, ser Ruperte", obrati mu se uljudno Karahue, "ali, ipak mi izgleda čudno da i vi tumarate ovim neugodnim pograničnim predelima. Molim vas, recite mi, gde se nalazi taj vaš Graustark?"

"Oh, nešto južnije", promrmlja Holger. "Ovaj... zavetovao sam se. Labud-devojka bila je tako ljubazna i pristala da mi pomogne da ta zavet ispunim."

Karahue izvi obrve. Očigledno mu nije poverovao ni reč. Ipak, samo se nasmešio. "Da se razonodimo s jedno dve-tri pesme? Možda znate kakvu baladu, vilanelu⁸ koja bi prijala ušima što su dugo slušale samo zavijanje vukova i kišne vetrove."

"Možemo da pokušamo", odvrati Holger, kome je bilo drago što može da promeni temu.

Nekoliko sati razmenjivali su pesme. To je zahtevalo dosta vina, da se ovlaže grla i podmaže mozak. Karahue je bio oduševljen grubim prevodom 'Auld Lang Syne'. On i Holger probudili su čitavo domaćinstvo pevajući je, dok su pomagali jedan drugom da se, pomalo nesigurno, popnu uz stepenice i smeste u krevet.

17.

Holgeru je tutnjalo u glavi narednog dana u podne kada su se uputili prema Martinusovoj radnji, dok je Alijanora bila prilično tiha. Hjudžija i konje ostavili su u krčmi, jer ih je vlasnik sumnjičavo pogledavao. Verovatno je imao iskustva sa gostima čije je plemićko poreklo sezalo daleko, ali su bili kratki s novcem.

Čarobnjak ih dočeka sav ozaren. "Ah, mislim da si malo preter'o sa zavirivanjem u čašu, mladi moj prijatelju", zakikota se on, na pokroviteljski, ali pomalo napadan način onih koji u tome nisu učestvovali. "Eh, eh, momci će uvek ostati momci, a, devojko?" On dohvati jednu bocu. "Sasvim slučajem imam ovdi odličan i umereno skup lek za mrzovolju, plikove na nožnom palcu, reumu, lepru, povratnu groznicu, kugu i mamurluk. Saspri samo čašu ovoga... Tako... Nije bilo tako loše, zar ne?"

Ta 'povrati-me' medicina zaista je, kao rukom, istog časa uklonila sve Holgerove boli, i njemu pade na pamet da bi se silno obogatio kada bi uspeo da se dočepa njene formule - i razume se, kada bi bila delotvorna i u njegovoj vasseljeni. Međutim, Martinus se ponovo uozbilji. Čovečuljak je neko vreme koračao gore dole po radnji, sa rukama na leđima i zagledan u pod, a onda im tihim glasom saopšti:

"Nisam uspeo da saznam ko si, ser Holgere. Koprema je turena na pamćenje na svako biće koje bi to moglo da mi saopšti, i to nam kaziva da si neki zaistinski važan. Međutim, neprijatelj nije mislio baš na sve. Zato sam zazv'o hitre duhove vazduha, i čak sam pozv'o i Ariela za savetnika, i oni su ipak uspeali da pronađu gde je Kortana zakopan. To mesto nije mnogo daleko odavdi. Ali, na taj put ja lično baš ne bih vol'o da krenem."

Holgeru srce brže zakuca. "Gde je?"

Martinus baci pogled na Alijanoru. "Da l' ti znaješ gde je crkva sv. Grimina-u-Šumi?" upita je on.

Ona se ugrize za usnu. "Čula sam da pričaju o njoj", priznade ona.

"E pa, tamo je mač zakopan", objavi Martinus. "Pretpostavljam da su stanovnici Srednjeg sveta izabirali mesto ovdi na istoku da bi se mač naš'o što dalje od vlasnika kome po pravu pripada, a sv. Griminija zato da bi mu što više otežali zadatak ako ikad nabasa na njegov trag." On zavrte svojom ćelavom glavom. "Iskreno da govorim, mladiću, ne mogu da ti preporučim da ideš tamo."

"Kakvo je to mesto?" upita Holger.

"Radi se o staroj napušteno crkvi u visijama severno odavdi. Pre nekol'ko vekova podignuta je sa ciljem da bude misija, u nadeždi da će uspeti da preobradi okolna divlja plemena, i neko vreme imala je i pastvu. A onda su ih neki pljačkaši sve pobili i crkva je od tada u ruševinama. Priča se da je vođa razbojnika okalj'o oltar ljudskom žrtvom, tako da crkva više nije sveta, već je postala zborište zlih du'ova i hude sreće. Čak ni divljaci više ne prilaze ni blizu sv. Griminija."

"Hm." Holger se zagleda u svoja stopala. Osećao se kao da ga pritiska neka težina. Martinus se nije šalio.

Na trenutak on pomisli zbog čega se uopšte gnjavi s tim. Zbog čega uopšte želi da se vrati kući? Šta ga je vuklo tamo? Oh, da, prijatelji, sećanja, voljeni

prizori; ali, kada bi hteo da bude sasvim iskren, niko i ništa ne bi mu toliko nedostajalo da to ne bi mogao podneti. Rat, glad, jednoličnost, bezličnost. Ako bi i uspeo da se vrati, mogao bi se obresti u istom trenutku vremenoprostora iz koga beše i otišao. Fizički zakoni očuvanja energije ukazivali su da bi se upravo to i desilo. A on i njegovi drugovi nalazili su se u klopki na morskome žalu, svesni da će umreti, i samo se nadajući - mada je i ta nada brzo kopnila - da će poživeti dovoljno dugo da onaj jedan jedini čamac stigne do švedske obale.

Do đavola, sve je ukazivalo na to da ti drugi svetovi nisu čak ni bili njegovi. Mesto mu je bilo ovde, u ovoj karolinškoj vasseljeni; ono drugo mesto bilo je mesto izgnanstva. Pored toga, ovo je u mnogo čemu bilo bolje i čistije prebivalište... Ne, usprotivi se njegova tvrdoglava istinoljubivost, to nije bilo lepo od njega. Ovaj kosmos imao je, takođe, vlastite nedostatke. Ali, naprosto, zahvaljujući tome što je bio drugačiji, nije li obećavao i više mogućnosti da doživi pustolovinu, čak i od najboljeg što mu je ona druga zemlja mogla pružiti?

Jedan sunčev zrak, koji se borio sa prozorom, dodirnu Alijanorine uvojke i kao da ih pretvori u oganj. Nikada nije poznavao devojkicu kao što je ona. Ako bi digao ruke od ove šašave potrage i otišao sa njom, bilo bi to kao da je sam ispisao vlastitu posetnicu: Kralja šuma. Ili bi, van svake sumnje, mogao da u tim nemirnim pograničnim zemljama sazda sebi vlastito kraljevstvo, ili, ako poželi život u visoko civilizovanom svetu, mogao je da zajedno s njom ode u Carstvo i...

I, šta onda? Haos se i dalje pripremao za bitku. On se seti Alijanorine bojazni da bi Farizeji mogli da vlastitim sumrakom obaviju čitavu planetu. Priseti se i šta je Morgana rekla o bezobzirnoj igri svetovima i suncima, o ljudima i njihovim domovima i nadama kojima pretilo uništenje.

Ne, stvarno nije imao izbora. U takvim vremenima, ni jedan častan čovek

ga nije ni mogao imati. Morao je dati sve od sebe da se domogne Kortane i vrati oružje njegovom pravom vlasniku - ili da ga sam upotrebi, ukoliko je on bio taj. Posle toga, ako uopšte bude toga posle, može odlučiti da li da nastavi sa pokušajima da se vrati preko vasseljena.

On podiže pogled. "Poći ću", reče on.

"Poći ćemo", ispravi ga Alijanora.

"Kako želite", blago prihvati Martinus. "I molite se da imate sreće, ser Holgere. Neka je Bog s vami, neka je Bog s vami, jer mislim da jašete za dobro sviju nas." On obrisa oči rukavom, osmehnu se i protrlja ruke. "Toliko o tome. A sad račun, pošto idete na opasan put. Verujem da želite da odma' sredite take stvari?"

"Hm, ovaj..." počeo Holger.

"Trenutno nemamo bakrenjake", umeša se Alijanora. "Ali ako nam kasnije pošljete scoe, pobrinuću se da bude plaćeno."

"Rek'o bi' ja da baš niste brez bakrenjaka", odvrati pomalo uvređeno Martinus. "Vi'te, ova radnja ne daje na kredit i..."

"Ali na tabli piše da mož'te da ispunite svaki novčanik", počeo Holger.

"To vam je samo reklama", priznade Martinus. "Sitna pojedinost, čiji je cilj da obezbedi umetničku verodostojnost."

"Ma 'ajte, dobri stari prijatelju", osmehnu se Alijanora i uhvati čarobnjaka za ruku. "Nećete valjda da time opterećujete čovek koji sprema se da spase svet, je l' tako? Neka vaše rune budu vaš doprinos tom velikom preduzetništvu. Slaviće vam ime u pesmi zbog toga."

"Al', to neće platiti moje poverioce", pobuni se Martinus.

"Ah, zar ne kaže se tačno da dobro delo vredi koliko i veliko bogatstvo?" Alijanora ga pomilova po obrazu.

"Ovaj... da", zamuca Martinus, "postoje u Bibliji reči sa takim značenjem, ali..."

"Oh, prijatelju moj, hvala vam! Znala sam da ćete pristati! Hvala vam!"

"Ali", zameketa Martinus. "Ne možete... neću dozvoliti..."

"Ne, ne, neću da čujem više nijedna reč. Ne pada mi na pamet da dovoljevam da mi još s nečeg pomognete, dovoljno ste već učinili. Zbogom, ljubazni čoveče." Alijanora ga bez oklevanja poljubi, i pre no što je uspeo da se oporavi, izgura Holgera iz radnje.

Žene! pomisli Danac.

Kada su se vratili u krčmu, u dvorištu zatekoše Karahuea, i ovaj ustade i nakloni im se. "Vaš prijatelj patuljak poverio mi je da ćete uskoro dalje na put, gospođice i ser Ruperte", reče on.

"Da..." odvrati Holger, istovremeno uhvativši vlasnikov riblji pogled. "Možda", dodade on brzo.

Karahue je gladio bradu vitkim prstima ukrašenim draguljima. "Mogu li biti tako slobodan da pitam u kom pravcu?"

"Pa, pretpostavljam na sever."

"U divljinu? To će zaista biti pustolovina za sećanje, ako je iko preživi."

"Rekao sam vam da sam se zavetovao", progundā Holger.

"Molim vas za izvinjenje, prijatelju", odvrati spremno Karahue. "Bilo bi nedolično da nastavim da se raspitujem, kada već ne želite da o tome govorite... Smem li, ipak, da vam ponudim savet? Ako želite da sačuvate tajnu svog odredišta, ne dajte drugima toliko povoda za nagađanja. Jezici će utoliko više trućiati ukoliko ih čvrste činjenice ne sputavaju. Tako će, možda, neki pomisliti da se spremate u vitešku potragu za trolovima koji su preplavili ono tamo gorje, i često... kako sam čuo... krađu ljude da bi se prehranili; mada tamošnji ljudi sa kojima sam pričao tvrde da se ti trolovi ne mogu ubiti. Drugi će, opet, možda, uporno tvrditi da je ser Rupert otišao da izazove na dvoboj tamošnjeg kralja. Ali, imajući u vidu kako radi um seljaka, većina će poverovati da ste otišli da tragate za zlatom, koje je tamo negde zakopano. A

k tome, još, kako dovesti u vezu bilo šta od ovoga sa mladom damom koja vas prati? I tako će narod brbljati u časovima dokolice, i priča će se raširiti poput požara. Ako želite da predupredite govorkanja, morate im dati neki čvrst razlog - najbolje neki koji u sebi krije veliku opasnost, tako da se ljudima neće ni militi da celu stvar dalje pominju."

Alijanora se upeca i bubnu: "Oh, to je i te kako nesigurno putovanje... Idemo do one proklete crkvice sv. Griminija."

Holger se potrudi da popravi stvar što je bolje umeo.

"Zavetovao sam se da ću otići tamo na hodočašće, u nadi da ću, uf, obnoviti one delove crkve koji možda nisu srušeni. Ja, ovaj, radije ne bih pričao o tome, jer, ovaj, razlog za pokoru je takav da o njemu naprosto ništa ne bih kazao."

"Ah, tako. Oprostite." Saracen nije skidao svoj zagonetni pogled sa Holgera. "Znate li da je to jedan od predela gde nikada nisam ni pomislio da pođem u potragu? Činilo mi se krajnje neverovatnim da se moj čovek pojavi tamo, kada se jednom vrati. Ali, sada ste me naterali da se zapitam neće li, ipak, možda poći upravo tamo. Pored toga, ako ikako mogu da vam pomognem u tom vrlo poduhvatu, to bi moglo doprineti da moje zasluge na nebu možda malo porastu, budući da su ovog časa bedno male. Dobro društvo skraćuje milje, da ne pominjem kako ih čini manje opasnim... Možda bismo mogli da putujemo zajedno?"

Alijanora izmenja pogled sa Holgerom. Ti ga poznaješ, govornice su njene oči. Sam moraš da odlučiš.

Holger e oklevao. "Postoje i druge opasnosti, pored onih telesnih", reče on. "Bojim se da bismo mogli naići i na crnu magiju."

Karahue nemarno odmahnu rukom. "Vaš mač je prav, a moj zakrivljen", osmehnu se on. "Trebalo bi da mogu da, zajednički, uklješete neprijatelja bilo kog da je oblika."

Holger poče da čupka bradu. Još jedan čovek bi mu sigurno dobro došao. Istovremeno, znao je da Karahue sigurno ima razloga što se nudi da pođe s njima.

Nije li on možda u službi Haosa? Bilo je to moguće; međutim, Holgerova polovična sećanja, na koja je počinjao da se sve više i više oslanja, govorila su mu drugačije. Zamislio je sebe na Mavrovom mestu: pošao je da ulovi nekog važnog čoveka zbog nekog važnog razloga, nije uspeo, a onda je sreo još jednog viteza lutalicu čija je priča bila krajnje prozirna. Da, sećanje mu je govorilo da Karahueov um radi upravo na taj način; njegova znatiželja išla je u svim pravcima. Pored toga, možda je i pogodio da je ser Rupert od Graustarka bio u nekakvoj vezi sa osobom za kojom je tragao. U svakom slučaju, Karahue je imao valjane razloge da se drži ser Ruperta.

"Veoma mi je stalo do vašeg društva", stade ga požurivati Saracen. "A još više do vašeg, najljupkija gospo. Toliko mi je do toga stalo, da ako biste bili tako dobri da pristanete, zahtevaću da budete moji gosti još od sinoć... Ne, ne, ne bunite se, neću o tome ni reč da čujem."

Holger i Alijanora uputiše mu pogled koji im on bezizražajno uzvрати. Mora da je bio prilično siguran da su bili bez prebijene pare, i da im smejaо u sebi. Pa ipak, kako je mogao da odbije ponudu da odu iz Tarnberga, a da prethodno ne mora da uleti u spor sa vlasnikom krčme.

"Dogovoreno!" Holger pruži ruku, i Karahue je prihvati. "Da se zakunemo na prijateljstvo?"

"Aha. Tako mi moje viteške časti."

"I tako mi moje." Holger je osećao da je doneo ispravnu odluku. Karahue će verovatno, dok putovanje bude trajalo, poštovati zakletvu; a kada on, Holger, bude imao Kortanu u svojim rukama, Saracen teško da će predstavljati pretnju. On naglo ispali: "Gola su leđa bez brata."

Karahue se prenu. "Odakle vam to?" brzo upita on.

"Jednostavno mi je palo na pamet. Zašto pitate?"

"Jednom sam znao čoveka koji je upotrebljavao tu izreku... Da budem iskren, baš čovek koga tražim." Pre no što se okrenu, Karahue se na trenutak prodorno zagleda u njih. "Hajde da ručamo, a potom da se spremimo za polazak. Mislim da će biti najbolje da pođemo sutra u zoru, a?"

Bio je zabavno društvo za ručkom, šalio se i pevao i iznosio svoja pomalo rizična sećanja. Posle toga su on i Holger proverili opremu koju su imali. Njegov oklop bio je od čelika, ispupčen na ramenima i pomno ukrašen arabeskama; kaciga mu se završavala šiljkom, a preko ušiju mu je visila čelična mrežica; površ čizama od obrađene kože imao je štitnike za potkolenice. Na štitu mu je bila iscrtana šestokraka srebrna zvezda na azurnoj pozadini, dok su mu rubovi bili crveni sa zlatnim ljiljanima; pored ostalog oružja imao je i luk i strele; jahao je vitku belu kobilu. Za Alijanorinog mrkog, uškopljenog konja primetio je da je dobar, ali je dodao da će biti bolje da kupe i mazgu, na kojoj će Hjudži moći da jaše sa obilnim zalihama hrane. Veći deo popodneva proveo je ugovarajući cenu za te stvari.

Rano su otišli na počinak, ali je Holgar još sat vremena ostao da leži budan. Uprkos svim merama predostrožnosti, znao je da će Morgana le Fej saznati kuda se uputio, ako to već nije znala... i da će preduzeti nešto u vezi sa tim.

18.

Dve noći proveli su kod seljaka. Budući da baš nije bio brz na jeziku, niti je umeo da na licu mesta smišlja uverljive pojedinosti, Holger je bio prinuđen da govori što je manje bilo moguće, kako se ne bi odao pred Karahueom. Ali je zato Saracen bio razgovorljiv za obojicu - bio je vrcav, galantan, i sve je

više vremena posvećivao devojci. To je, opet, Holgera teralo u još mračnije ćutanje. Pokušavao je da potisne ljubomoru - najzad, kakva je on prava imao na nju? - ali mu se ona odmah vraćala.

Trećeg dana ostavili su za sobom puteve, polja i kuće. Tu noć proveli su u kolibi jednog pastira, koji im je ispričao neke jezovite priče o divljim pljačkašima, i, još gore, o trolovima koji ponekad dolutaju čak ovamo, u blizinu doline. Njegova je koliba, ukoliko se izuzmu sela ljudoždera, bila poslednje ljudsko stanište na njihovom putu.

Ponovo su krenuli u planine, strmije i više od onih na istoku, i Alijanora im je objasnila da se nalaze u podnožju titanskog venca Jotun. "A iza njih nema ništa neg' samo hladnoća, mrak i led, osvetljeni severnim svetlima, jer to je dom od divova."

Njihov cilj više nije bio tako daleko; nalazio se na jednom platou, ispod samih planinskih visova. Ali, i do njega će im biti potrebno najmanje nedelju dana, kroz i te kako težak predeo.

Jahali su između gromada koje behu izbrazdali glečeri i preko grebenova izjedenih od vetra, penjući se sve više i više uz dugačke padine, iznad litica oštarih poput brijača i kroz tako uske klance da u njima gotovo da i nije bilo svetlosti. Šume su se bile proredile i ustupile mesto retkim skupinama spletenih, zakrčljalih hrastova; unaokolo je rasla retka i kruta trava; vazduh je danju bio svež a noću hladan, dok su oblaci jurili preko bledog sunca i gorko blistavih zvezda. Često su morali da prelaze potoke koji su se, uz huku, spuštali sa planinskih vrhova, i sve što su njihove životinje mogle da učine bilo je da zapnu kako se ne bi udavili. Hjudži, čije kratke noge jedva da su dosezale ispod zavežljaja na kojima je jahao, bio je jedini koji se nije smoćio. Dovikivao bi im šaljive primedbe, kao: "Ukrcavajte se!" i "Spuštaj krmeni jarbol!" što baš nije nailazilo na topao prijem. Karahue je šmrcao i kijao i maštovito proklinjao vreme (poricao je da ova zemlja uopšte ima klimu), ali

se nije odvajao od ostalih.

"Kada se vratim kući", reče on, "ležaću na suncu ispod narandžinih cvetova. Robinje će mi svirati i ubacivati mi zrna grožđa u usta. Ali, kako bih ostao čio, radiću vežbe: dva puta dnevno mrdaću prstima. Posle nekoliko meseci umoriću se od toga i krenuti u novi viteški poduhvat: da kažemo, do najbliže kafane."

"Kafa", uzdahnu Holger. Već mu je ponestajalo i Anrihovog duvana, ili šta god da je bilo ono što mu ovaj beše dao.

Alijanora se s vremena na vreme pretvarala u labuda i letela ispred njih da proveri put. Kada je nestala s vidika, četvrtog dana koji su provodili u divljini, Karahue se zagleda u Holgera s neuobičajenom ozbiljnošću. "Uprkos njenom ukusu što se odeće tiče", reče on, "to je devojka kakva se retko može naći."

"Znam", klimnu glavom Holger.

"Oprostite mi na drskosti, ali Bog mi je dao oči da njima gledam. Ona nije vaša ljubavnica, je li tako?"

"U pravu ste. Nije."

"Tim ste veća budala."

Holger nije mogao to da porekne. Verovatno je bilo tačno.

"To mu gi i ja govorim, i govorim i govorim", zabruna Hjudži. "Od čudna ste ga vi vitezovi sorta. Preći će celi svet da spasi neki curetak, a onda ne zna šta d' uradi s njom, te gi vrati kući i mož'biti izmoli malo traka za kosu koju nosi ondak na rukav. Pravo gi je čudo da nji'ova sojta još nije izumrla."

Alijanora se vrati pred sumrak. "Vid'la sam crkvu izdaleka", podnese ona izveštaj. "Takođe sam vid'la, al' bliže nama, dva utvrđenja divljaka, sa lobanje nasadene na motke svuda unaokolo i nji' uskomešane k'o da se spremaju za rat."

"I spremaju se", klimnu glavom Holger.

Alijanora se namršti. "Ispitala sam put za nas kroz jedan tesnac koji vodi

na pustopoljinu. U blizini nema stanište, biće zato što jedan trol živi u neko od obližnjih pećina. Ipak nas neki nji'ov lovac - a idu u lov nadaleko - može ugledati i pozvati ostale da nas u'vate radi našeg mesa."

"Ha, tužan kraj za jednog smelog viteza, da završi ispržen u vlastitom oklopu", primeti Karahue, iscerivši se. "Mada mislim da bismo ser Rupert, Hjudži i ja bili tvrdi, za razliku od vaših lepih, mekih udova."

Alijanora se smeteno osmehnu i pocrvene. Karahue uze njenu ruku u svoju. "Da biste izbegli ono najgore", reče on ozbiljno, "vi morate odleteti i ne obazirati se na nas. Svet lako može da ostane bez dvojice od našeg soja, ali bez vas, kada ga više ne biste osvetljavali, postao bi zaista turobno mesto."

Ona odmahnu glavom, jezik joj se veza, i ne izvuče odmah ruku. Ovaj momak, pomisli Holger, ume da dela. On sam nije umeo da nađe prigodne reči, a nije više mogao ni da ga sluša. I tako odjaha napred, dok mu je raspoloženje iz časa u čas postajalo sve mračnije. Karahue nije zašao u tuđe lovište, govorio je samom sebi; najzad, on sam nije se baš trudio. Ipak, zar taj momak nema ni malo pristojnosti? A ima li i Alijanora uopšte pameti, kad sebi ne postavlja neka pitanja? Ali, kako bi i mogla? Nikada ranije nije bila izložena ničem sličnom. I najotrcanije laskanje uzela bi kao suštu mudrost i iskreno osećanje. Prokleta mu duša, Karahue nije imao prava da na taj način puca u glinenog labuda! Pored toga, na putovanju koje je u toj meri bilo opasno, niko nije imao prava da... da... Oh, neka sve ionako ide do đavola!

Uveče su se zatekli u jednoj blagoj udolini. Ispred njih su se uzdizale padine uz koje će sutra morati da se uspnu, stena za stenom sve do udaljenog crnog i nazubljenog grebena što se isticao naspram neba. Ali u ovoj udolini slapovi su se penili jureći preko stenja od plavog škrljca i uranjajući u jezero, zarumenjeno od zalasku sunca. Bliža obala bila je niska i mirna. Jato divljih pataka gaćući se podiže u vis kada su se ljudska bića približiše, a zatim se spusti na suprotnu obalu, otprilike milju odatle. Ponovo svuda zavlada tišina.

"Nadala sam se da možemo stići do ovog jezera", reče Alijanora. "A ako preko noći postavimo nekol'ko udica, mož'mo da spremimo i bolji doručak neg' što su usoljena svinjetina i dvopek."

Hjudži zavrte svojom velikom čupavom glavom. "Ne znam, curo. Sva ova zemlja miriše na zlo, ali ovaki smrad k'o ovdi nikada nisam sreo."

Holger udahnu povetarac izmešan sa vlažnim mirisima zelenila. "Meni izgleda u redu", reče on. "Ionako ne možemo da zaobiđemo jezero pre no što padne noć."

"Mogli bismo da se vratimo uzbrdo i tamo podignemo logor", primeti Karahue.

"Da se vraćamo dve milje?" frknu Holger. "Uradite tako ako želite, gospodine. Ja se ne plašim da spavam ovde."

Saracen pocrvene, i ujede se za jezik kako mu ne bi ljutito odgovorio. Alijanora, pak, pohita da prekine tišinu, uzviknuvši: "Pogledajte, eno tamo jedno lepo suvo mesto."

Šljapkali su po mahovini natopljenoj poput kakvog sundera. Iznad njih uzdizala se jedna velika stena, strme strane bile su joj prošarane mahovinom, zaravnjen vrh prekriven zemljom iz koje je nicala kratka debela trava. Uvenuti grm, u samom središtu, bio je spreman za potpalu. Alijanora raširi ruke i reče: "Ovo kao da je spremljeno za nas."

"I jeste", progunđa Hjudži. Niko se, međutim, na to ne obazre, i on dobi zadatak da nacepa drva sekirom koja se nalazila u zavežljaju na mazgi, dok su muškarci postavljali zaštitni krug i brinuli o životinjama. Sunce je bilo zašlo ispod visija na zapadu, ali taj deo neba i dalje je ostao grimizan, kao da divovi behu tamo zapalili vatru.

Alijanora, pak, odjednom odskoči od plamena koji je sama užegla. "Dok se vatra malo razgori", reče ona, "idem da postavim udice."

"Ne, ostanite ovde, preklinjem vas", reče Karahue. On sede prekrstivši

noge i veselo podigavši ka njoj svoje lepo tamnoputo lice. Nekako mu je bilo pošlo za rukom da mu tokom ovog teškog putovanja živopisna odeća ostane gotovo savršeno čista.

"Ali, zar ne biste voleli malo sveže ribe?"

"Svakako. Međutim, to je bezvredno u poređenju sa još jednim satom, ovog ionako suviše kratkog života, provedenim u društvu neviđene lepote."

Devojka okrenu glavu. Holger vide da joj je rumenilo oblilo lice i grudi. Ali, još je bio svesniji njenih mladih oblina ispod labuđe tunike, sivozelenih očiju, mekih usana i lepršavih ruku. "Ne", prošapta ona. "Nisam s'vatila šta 'oćete reći, ser Karahue."

"Sedite, i ja ću se potruditi, koliko sam to u stanju, da vam objasnim." On blago lupnu po ledini pored sebe.

"Ovaj... ovaj..." Ona uputi Holgeru zamagljen pogled, ali ovaj samo zaškrguta zubima i okrenu joj leđa. Krajičkom oka, ipak, primetio je da se pridružila onom drugom. Saracen je mrmljao:

Uzvišeno jest' da lualica vitez
Hrli hrabro, premda izgledi su mali
I sam nije u čas kad koplja bojna
Uzdignuta blješću, pa u bici se lome:
Jer kad zlatne zvezde dneva sjaj sagori
Srce mu zaigraće tek ako nadat' se mogne,
Uzvišeno jest' da lualica vitez
Hrli hrabro, premda izgledi su mali.
I tako, pošto jedinstvenost divna vaša
Posve je pogledom slatkim dušu mi zanela
Ja ištem i više neg' deset krajina francuskih
Tren još jedan s vama, da vas gledam;

Uzvišeno jest' da lualica vitez

Hrli hrabro, premda izgledi su mali.

"Oh", zamuca Alijanora, "ja, ja, ja ne znam šta da kažem."

"Ne morate ništa reći, najlepša od svih gospi", odvrati on. "Samo budite."

"Ja ću postaviti udice", zakevta Holger, i zgrabivši ih stade se spuštati niz stenu. Vrat ga je boleo od naprezanja da se ne osvrne.

Kada je nestao s vidika među trstikom, obuća i pantalone bili su mu skroz mokri. Ali, briga nju hoće li on dobiti upalu pluća! Oh, prestani da sažaljevaš sam sebe! Ako se Alijanori dopadne taj ljigavac, Holger je trebalo da krivi samo sebe samog. Odbio ju je, nije li tako? Premda, i okolnosti su krive što je to učinio. Kakvo prljavo poigravanje s jednim muškim!

Svojim nožem šibao je po biljkama. Izuzimajući opasač sa bodežom, bio je posve nenaoružan; svoje teško oružje bio je odložio dok su podizali logor. Isto je bio učinio i Karahue; međutim, Holgeru je nedostajala Saracenova elegancija; bio je blatnjav, znojav i izgužvan. Čak više nije imao ni vlastito lice. Nije čudo što Alijanora... Ali, šta mu je ona značila? Trebalo bi da mu bude milo ako nađe nekoga ko će mu je skinuti s vrata. Ti prokleti zavodnici!

On izbi na ivicu jezera. Prostiralo se sasvim mirno ispod crnih stena, purpurnog neba na istoku, gde su visili mesec i jedna zvezda, i sumornog crvenila na zapadu. Svetlost zalaska sunca kao da beše posula površinu vode krvlju, ali tako tananin odbljescima da je mogao da oseti tamu ispod. Trska je podrhtavala i šumila; Holgerovo šljapkanje bilo je zaprepašćujuće glasno. Žabe iskočiše iz stare klade koja se bila nasukala na obalu. On rasplete uzice po njoj i poče da kači kukice sa komadićima mesa.

Odjednom oseti kako ga prožima hladnoća, izjedajući ga iznutra i nagoneći ga da zadrhti. Prsti su mu bili nespretni, i morao je da čkilji pri sve slabijoj svetlosti kako bi video udicu. A mogao sam ovog trenutka biti u Avalonu,

pomisli on. Ili, čak, pakla mu, ispod vilinbrda sa Meriven. Zar ta primitivna labuđa bludnica ne zna šta mi radi, šetkajući se unaokolo napola gola? Sotona ionako sve žene uzima pod svoje. One imaju samo jednu svrhu na ovom svetu. Jude mu, nema sumnje da je bar Meriven poslužila toj svrsi.

Ruka mu skliznu i udica mu se zari u prst. On je izvuče bogohulno opsovavši, pa izvadi čelični bodež i zari ga u kladu, jer je osećao neodoljivu potrebu da ga u nešto zabode.

A onda se zaori smeh nalik na žubor slapa. On se osvrnu oko sebe i na čas ugleda neko belo obličje kako se uzdiže iza njega. Trenutak potom, ruke su mu bile sputane iza leđa. Nečija ruka ga uhvati oko vrata i on oseti kako se izvija unazad i pada. Jezero se malo potom sklopi nad njim.

19.

Gušio se, pokušavao da napadača dohvati nogama, ali već ga je polako hvatala nesvestica. Mozak mu se u kovitlacu približavao noći. I kada se opet osetio slobodnim, imao je da zahvali samo pukom refleksu što je otvorio usta da udahne vazduh.

Nije se utopio. On sede. Na trenutak nije mogao da se seti ni ko je, ni zašto, ni gde je. Svest mu se vraćala, ali trebalo je da prođe nekoliko trenutaka da sagleda ono što je ležalo unaokolo, jer mu oči nisu bile naviknute na takve stvari.

Sedeo je na belom pesku koji se ljupko nabran prostirao u nedogled. Tu i tamo ležalo je kamenje prekriveno sjajnim zelenim rastinjem algi, čija su se dugačka vlakna talasala. Vazduh je bio prožet svetlucanjem, sličnim onoj nesvetlosti bez izvora u Vilinzemlji, s tim što je bilo blago zelenkasto. Samo... to nije bio vazduh. Iz usta i nozdrva izlazili su mu mehurići, dižući se u vis nalik na sićušne uglačane mesece. Ugledao je jednu ribu u prolazu, iz bledila s njegove leve, ka daljini bez perspektive s njegove desne strane. On skoči na

noge, ali visoko odskoči i stade da se spušta sablasno sporo. Telo kao da mu je bilo bez težine. Voda kao da je požudno sledila svaki njegov pokret.

"Dobro došao, ser 'Olgere." Glas je bio hladan i umilan.

On se okrenu. Pred njim je spokojno stajala neka žena. Bila je naga i papirno bela, sa tananim tragovima vena ispod kože. Dugačka kosa lebdela joj je oko ramena, lepa i zelena nalik na alge. Lice joj je bilo široko, sa pomalo spljoštenim nosom, žutim očima i teškim, senzualnim usnama. Vrat, bista, udovi i ruke nisu, međutim, bili sasvim ljudski u svojoj vitkosti. Holger još nikada nije video sličnu gracioznost, osim kod jegulja.

"Ko, ko, ko?" zagrcnu se on.

"Hajde, hajde", nasmeja se ona, "nisi ti nikakva kokoška, već vitez visoka roda. Dobro došao." Ona mu priđe bliže, samo se jednom odbacivši. On uoči da joj se stopala uglavnom sastoje od prstiju, i opni između njih. Usne i nokti bili su joj bledozelene boje. Međutim, taj prizor i nije bio tako užasan. Na protiv! Holger je morao da učini napor da podseti sebe da je u ozbiljnoj nevolji.

"Izvini na nepromišljenom pozivu." Sjajni mehurići kuljali su joj iz usta, i neki su se poput dragulja skupljali u njenim uvojcima. "Nisam smela da propustim kratki trenutak kada kod sebe nisi imao ništa od gvožđa i kada te je zahvatilo bogohulno raspoloženje. Zaista, nisam htela da ti nanese nikakvo zlo."

"Gde se ja to, do đavola, nalazim?" prasnu on.

"Ispod jezera gde ja, njegova vodena vila, boravim već mnogo samotnih vekova." Ona uze njegove ruke u svoje. Bile su meke i hladne, i odavale su prikrivenu snagu kojom ga je zarobila. "Ne plaši se. Moja čarolija te štiti da se ne udaviš."

Holger obrati pažnju na svoj dah. Nije se razlikovao od uobičajenog, osim što je osećao blagu težinu na prsima. On obliznu usne i istisnu pljuvačku

između zuba. Pokušavajući da ostane pri čistoj svesti, počeo je da razmišlja o tome kako sile koje su nazivali magičnim po svoj prilici na neki način izdvajaju kiseonik iz vode za njega i sateruju ga u, verovatno monomolekularan, tanki zaštitni sloj na njegovom licu. Ostali deo njega bio je u neposrednom dodiru sa jezerom. Mokra odeća visila je na njemu, a opet, bilo mu je bilo dovoljno toplo... O čemu ja to trućam? Moram se izvući odavde!

On se trže i oslobodi. "Ko te je nagovorio na ovo?" upita on.

Ona ispruži ruke iznad glave, tako da njena zelena kosa obavi njihovu belinu, izvi leđa u luk i pope se na prste. "Niko", osmehnu se ona. "Ne možeš zamisliti kako zamorno postane postojanje, kada si sam i besmrtan. Kada prelepi mladi ratnik, sa kovrdžama poput sunca i očima nalik na nebo, slučajno nabasa ovamo, prirodno je da se istog časa zaljubim u njega."

Obrazi mu se zažariše. Izdvojeni deo njega primeti da ona, pošto je poticala iz Srednjeg sveta, za razliku od njega nije bila u vlasti opsene koja ga je prurušila. Pa ipak, otkud je znala njegovo ime? Morgana le Fej!" izlanu on.

"Pa šta?" Kada je slegla ramenima, kao da joj se celo telo zatalasalo. "Dođi, moja kuća je blizu. Čeka te gozba. Posle..." Ona mu se približi, i spusti očne kapke.

"Ovo nije puki slučaj", ostade on uporan. "Očekivao sam da će nas Morgana slediti, i kada smo došli do ovog jezera ona je sve sredila. Čak ne verujem ni da sam delao po vlastitoj volji."

"Oh, ne plaši se toga. Ni jednog smrtnika ispravnog karaktera čarolija ne može dodirnuti - osim ako on sam to ne želi."

"E pa, znam kakav mi je karakter u to vreme bio, i podozrevam da je neko uspeo da mi ukalupi um, a možda me čak i silom natera da se ponašam kako sam se ponašao... E pa, dobro. Hajde, nestani!" Holger se prekrsti.

Vodena vila se, međutim, samo osmehnu svojim snenim osmehom i

odmahnu glavom, lagano je zanjihavši napred i nazad, dok su joj veliki talasi prolazili kroz raspuštene kose. "Neće moći, suviše je kasno. Odavde, gde su te dovele tvoje vlastite želje, ne možeš uteći tako jeftino. Ah, što da ti ne potvrdim ono što već znaš: njeno veličanstvo od Avalona naredilo mi je da te namamim do obale i ulučim priliku! Treba da te držim ovde dok ona ne pošalje nekog po tebe, a to će se dogoditi pošto se okonča rat koji samo što nije počeo." Ona se pri tom podiže u vis, dok nije gotovo vodoravno ležala ispred njegovog lica, pa posegnu svojim tankim prstima, čvrstim poput žice, da ga pomiluje po kosi. "Ali, istina je i to da je Rusalki veoma drago što si krenuo na taj pustolovni zadatak i upotrebiće sva svoja umeća da budeš radostan."

Holger se istrgnu i, odbacivši se o pesak, polete nagore. Nogama potom zahvati vodu i stade da grabi prema površini koja se nije videla. Vodena vila lebdela je pored njega, bez imalo muke, i dalje se osmehujući. Nije mu se lično suprotstavila, ali je načinila neki znak.

Vitki obrisi pojaviše se na vidiku i čeljusti škljocnuše Holgeru ispred nosa. On se zagleda u isprazne oči i kljun sa zubima poput igala najveće štuke koju je ikada video. Približiše se potom i ostale - desetina, stotina njih, i jedna posegnu za njegovom rukom. Osetio je oštar bol, i krv poče da ističe poput crvenog dima. On zastade. Svuda unaokolo kružile su štuke. Rusalka im dade još jedan znak i one otplivaše, ali polako, ostajući na rubu vidljivosti.

Holger pade nazad na pesak. Bilo mu je potrebno nekoliko minuta da povрати dah i puls.

Vodena vila prihvati njegovu ruku i poljubi ranu - i ova se zatvori kao da je nikada nije ni bilo. "Ne, moraš ostati, ser 'Olgere", stade ona da prede. "Smrtno ću se razočarati ako budeš nastojao tako neučtivo odeš."

"Za mene bi to bilo još smrtonosnije", jedva uspe on da izgovori.

Ona se nasmeja i uhvati ga za ruku. "Kraljica Morgana će te ionako suviše

brzo zatražiti. U međuvremenu, dođi, smatraj sebe ratnim zarobljenikom, časno odvedenim u časno zatočeništvo koje ću gledati da ti što više olakšam."

"Ali, moji prijatelji..."

"Ne brini se, slatkišu moj. Oni sami ne predstavljaju pretnju po veliki cilj. Možemo im dopustiti da se vrate kući nepovređeni." Pomalo zlobno, ona dodade: "Iz daljine sam, pošto sunce, koje je pogubno za mene, beše zašlo, osmatrala šta se zbiva u vašem logoru. Čini mi se da će se labud-devojka, u društvu onog drugog, uskoro utešiti što te nema. Ako ne još večeras, onda sigurno tokom noći."

Holger stisnu pesnice. Imao je osećaj da ga neko davi. Taj bezvredni Saracan...

Ali, Alijanora kao da se svojski trudila da prihvati Karahueovo udvaranje. Taj mali, pileći mozak!

Rusalka spusti ruku na Holgerov vrat. Usne su joj bile blizu njegovih, i on je mogao videti kako su nabrekle. "U redu", reče on promuklo. "Hajdemo do tvoje kuće."

"Kako si me samo obradovao, vrli gospodine! Videćeš kakve su sve poslastice već pripremljene. I kakva se zadovoljstva, što ih ni ne sanjaju oni što ne žive u zemlji riba, mogu naći u ovim dubinama, gde nikakva težina ne sputava slobodu tela."

Holger je to i te kako mogao da zamisli. Ako je već bio uhvaćen, zašto ne bi uživao? "Hajdemo", ponovi on.

Rusalka zatreperi trepavicama. "Nećeš li prvo skinuti tu ružnu vreću?"

On se zagleda u svoju natopljenu odeću, pa ponovo u nju, i najzad spusti ruke na pojas.

Ali umesto pojasa, on napipa bodež vojvode Alfrika, i istog se časa seti. Trenutak je ostao ukočeno da stoji, a onda žestoko odmahnu glavom i reče: "Kasnije, u kući. Pretpostavljam da će mi jednom ponovo zatrebati."

"Neće, Morgana će te odenuti u svilu i kadifu. Ali, nemojmo već sada podsećati na moju tugu kada budeš morao da odeš. Dođi!" Vodena vila odjuri poput strele napred i Holger krenu za njom, mlatarajući rukama i nogama poput parobroda kojeg pokreće orijaški točak sa lopaticama. Ona se vrati, i smejući se stade kružiti oko njega. Zatim se poče zaletati prema njemu, dodirujući mu usne svojim, i ponovo se udaljujući pre nego što bi uspeo da je uhvati. "Uskoro, uskoro", obeća ona. Štuke su ih sve vreme sledile. Postavljene iza čeljusti, oči su im bile poput zamućenih svetiljki.

Rusalkina kuća nije bila koralna palata, kakvu je delimično očekivao. Zidovi ili krov ovde bi bili beskorisni. Iz prstena od velikog kamenja izrastala je morska trava koja je stremila u vis, do daljina do kojih pogled nije sezao, oblikujući zelenosmeđe zavese što su se lelujale, povijale, nabirale. Ribe su uletale i izletale, klenovi su bežali kada bi im se vodena vila približila, dok su se pastrmke prelivale u svim duginim bojama i njuškale joj prste. Dok je prolazio između morske trave, Holger oseti njihov hladan dodir i ljigavost kože.

S druge strane, prostor je na isti način bio izdeljen na nekoliko velikih prostorija, i Rusalka ga odvede do gozbene odaje. U njoj su se nalazile sablasno krhke stolice ispletene od ribljih kostiju, složene oko kamenog stola sa urezanom školjkom i nekom vrstom polipa... Sto je bio prekriven zlatnim, poklopljenim sudovima.

"Pogledaj samo, gospodaru moj", reče ona. "Čak sam nabavila i retka vina za tebe; pomogla mi je kraljica Morgana." Potom mu dodade kuglastu posudu sa savijenim grlom, dosta sličnu južnoameričkoj bombili. "Moraš piti iz ovoga, da ti jezerska voda ne pokvari ukus onoga unutra. Ali ispij, da se bolje upoznamo."

Ona kucnu svoju posudu o njegovu. Vino je bilo iz dobre berbe, gusto i opojno. Potom se naže ka njemu. Nozdrve su joj podrhtavale, usne ga

pozivale. "Dobro došao", ponovi ona. "Želiš li odmah da večeraš? Ili da prvo..."

Mogu sebi da dozvolim jednu noć ovde, pomisli on. U slepoočnicama mu je bubnjalo. Svakako da mogu. Moram, kako bi postala manje sumnjičava pre nego što pokušam da uteknem. "Trenutno nisam naročito gladan", reče on.

Ona zaprede i poče da mu odvezuje haljetak, i on ponovo stade da petlja oko vlastitog pojasa. Kada ga je skinuo, pogled joj pade na jedne prazne korice i još jedne, pune, pored njih.

Ona se namah prenu. "Ali, to ne može biti čelik!" uzviknu ona. "Osetila bih blizinu hladnog čelika. Ah, razumem."

Ona izvuče nož i stade ga pomno razgledati. "Nož plamena", pročita ona slovo po slovo. "Čudno ime. Napravljen u Vilinzemlji, je li tako?"

"Da, dobio sam ga od vojvode Alfrika, kada sam ga nadvladao u bici", pohvali se Holger.

"Nisam iznandena, plemeniti gospodaru." Ona stade da trlja glavu o njegove grudi. "Ni jedan drugi čovek ne bi mogao da to izvede; ali, ti nisi bilo ko." Pažnja joj potom ponovo odluta na bodež. "Nikada do sada nisam videla taj metal", reče ona. "Ovde dole imamo samo zlato i srebro. Stalno pokušavam da objasnim tim varvarskim sveštenicima da želim bronzu, ali oni su tako glupi čak i kada su pri punoj svesti, a da ne govorimo kada su u proročkom zanosu, da im ni jednom još nije palo na pamet da bi demon iz jezera mogao korisno upotrebiti i nešto sa dobrom oštricom za sečenje. Imam nekoliko kremenih noževa još iz davnina, kada su mi takve donosili na dar, ali od njih gotovo da ništa nije ostalo."

Holger oseti želju da je ščepa dok se uvijala i lebdela pored njega. Morao je da upotrebi svu volju kojom je raspolagao da kaže, sa tolikom naglašenom nemarnošću da je bio siguran da će se upecati na nju: "E pa, zadrži ovaj bodež kao uspomenu na mene."

"Naći ću mnogo načina da ti se zahvalim, presvetli gospodaru", obeća ona. Upravo se spremala da nastavi da ga oslobađa odeće, kada on ponovo uze bodež i oproba njegovu oštrinu na svom palcu.

"Prilično je tup", reče on. "Pusti me na obalu i ja ću ti ga naoštriti."

"Oh, ne!" Ona se osmehnu poput kakve grabljivice. Nije bila naviknuta na ljudska bića, tako da ju je mogao prevariti svojom nespretnom glumom, ali nije bila ni glupa. "Hajde da pričamo o nečem lepšem."

"Možeš me držati za stopalo, ili me vezati, ili učiniti nešto treće", nastavi on. "Moram izići na vazduh kako bih naoštrio ovaj nož. Znaš, ovakav metal zahteva toplotu vatre."

Ona odmahnu glavom. Iskrivivši usta u osmeh, on se opusti. Ionako je to bio pucanj u prazno, a trenutno, pošto je pored sebe imao ovo podatno stvorenje, nije mu bilo žao što nije uspeo.

"Kako god želiš", prihvati on, ispusti nož i spusti ruke na njena bedra. Možda ju je zavarao nedostatak upornosti kod njega. Ili je, možda, pomisli Holger, ne propustivši da u sebi očajnički opsuje, njegova sudbina bila u suviše velikom zamahu da bi se ovde okončala. Jer, trenutak potom, ona reče: "Među žrtvovanim predmetima imam i brus." Oči joj zasvetlucaše. Još ranije beše uočio tu ludačku hirovitost i kod vilinsveta. "Dođi, treba da vidiš moje blago", pozva ga ona i povuče za ruku.

On nevoljno krenu za njom, dok je štuka klizila za njima. Grlo mu je bilo gotovo odveć stegnuto da bi mogao da govori, ali je ipak uspeo da započne razgovor: "Mislim da si kazala da ti varvari donose ponude?"

"Aha." U njenom smehu nazirala se blaga poruga. "Svakog proleća domarširaju ovamo na poklonjenje i bacaju u jezero sve što misle da će me odobrovoljiti. Ponešto i uspeva u tome." Ona razmače jedan živi goblen. "Donosim poklone ovamo, u moju riznicu. Oni glupi, ako ni za šta drugo, uvek mogu da posluže za neku šalu."

Holger najpre postade svestan kostiju. Rusalka mora da je utrošila mnoge sate sređujući delove skeleta u umetničke oblike. Lobanje koje su ukrašavale te rešetke imale su dragulje u očnim dupljama. Šolje, tanjiri i ukrasi koje su pagani opljačkali u civilizovanim zemljama ili koje su nevešto napravili njihovi kovači, bili su složeni na gomilu. U jednom uglu nalazila se neuredna gomila raznoraznih predmeta koje su pripadnici varvarskih plemena sigurno takođe smatrali vrednima (ako nisu, naprosto, svoje bele slonove darivali demonima)... knjige iz nekog manastira koje je voda oštetila, kristalna kugla, zmajev zub, neka polomljena statueta, natopljena krpena lutka kakvog deteta - ugledavši je, Holger oseti blago peckanje u očima - i sav drugi otpad koji više nije bio prepoznatljiv posle dugog vremena provedenog u vodi. Vodena vila zari obe ruke u tu gomilu.

"Znači daruju ti i ljudska bića", primeti Holger što je blaže mogao.

"Mladića i devicu, svake godine. Zaista mi nisu ni od kakve koristi. Nisam ni trol ni žena ljudožder da bih uživala u takvom mesu, ali oni izgleda ne misle tako. Žrtvovani zaista nose prelepe kostime." Rusalka ga pogleda preko ramena, nevino poput kakve mačke. Nije imala duše.

Snagom koja iznenada pokulja ispod njene bele kože, ona izvuče brus napolje. Drveni ram bio je truo, a bronzani delovi gadno najedeni; ipak, točak je još bio pokretan. "Nisu li moje trice lepe?" upita ona, pokazavši rukom po prostoriji. "Izaberi šta god želiš. Bilo šta, gospodaru moj, samo da i ja budem uključena."

Uprkos svim tim ljudskim kostima, Holger morade da na silu izgovori: "Hajde da se napre pobrinemo za bodež. Možeš li da okrećeš točak?"

"Kol'ko god brzo želiš. Iskušaj me." Njen pogled nagoveštavao je da će joj biti milo da bilo šta pokuša. Ipak, spustila je stopalo na pesak i stala da okreće ručicu, dok nije osetio kako se voda kovitla. Mnogo glasnije nego da je vazduh bio u pitanju, uši mu ispuni jednolično brujanje, a potom i zavijanje,

kada je spustio nož na točak.

Štuke ih okružiše, upravivši svoje avetinjske glave prema njemu.

"Brže", podbode je on. "Ako možeš."

"Aha!" Metal gotovo zavrišta. Okvir zadrhta i zelene varnice počеше da iskaču iz klinova. Isuse, samo da se ova stvar pre vremena ne raspadne!

Štuke priđoše bliže. Rusalka nije htela da ništa da rizikuje dok je on bio taj koji drži oružje. Njeni ljubimci mogli su da ga za samo nekoliko trenutaka oglođu do kostiju. Holger prikupi ono malo preostale hrabrosti i usmeri svu pažnju na bodež. Nije znao da li će mu naum uspeti. Ali, čak i ovde, ispod jezera, bodež mora da se zagreva; mogao je da vidi fini oblak metalne prašine kako raste po ivicama.

"Zar još nismo gotovi?" zahahtala Rusalka. Kosa joj se bila slepila za ramena, grudi i stomak. Čilibarske oči nezadovoljno su ga gledale.

"Nismo još. Brže!" On pritisnu nož svom snagom.

Plamen ga umalo nije oslepio. Magnezijum će goreti u vodi.

Rusalka vrisnu. Holger jednom rukom zaštiti lice, a drugom, u kojoj je držao nož, zamahnu prema ribama. Jedna od njih ga ošinu po listu. Ipak, mlatarajući nogama uspeo je da se oslobodi, da se probije kroz zelene zastore i krene naviše.

Vodena vila kružila je iza plavobelog sjaja, tamo gde ni njegov zaslepljeni pogled nije dopirao. Vikala je na svoje štuke. Jedna mu se brzo približi, ali Holger izmahnu bakljom i ona pobeže. Ili riba ni sama nije mogla da podnese ultraljubičaste zrake, ili je - što je bilo verovatnije - Rusalkin uticaj nad njima slabio sa udaljenošću, kao što je bio slučaj sa svekolikom magijom; a ona, opet, nije mogla da dovoljno blizu priđe Holgeru, kako bi svoje vodene vukove nahuškala na njega.

Odbacivao se nogama i grabio slobodnom rukom. Hoće li ikada stići do vrha? Kao iz daljine od nekoliko svetlosnih godina čuo je kako se glas vodene

vile izmenio, postao nežan. "'Olgere, 'Olgere, zar ćeš me napustiti? Na besputnoj zemlji odjahaćeš u svoju propast. 'Olgere, vrati se. Ni ne znaš kakva su nas zadovoljstva čekala..."

On, međutim, usredsredi svu svoju volju i nastavi dalje. A onda ona ljutito planu. "Umri, onda!" Odjednom, voda mu preplavi usta: bila je skinula čaroliju sa njega. On se zagrcnu. U plućima kao da mu je gorelo, i umalo da nije izgubio magnezijumsku baklju. Rusalka, u blizini, prolete kraj njega, praćena jatom štuka. On je potisnu nazad okrutnom svetlošću, zatvori usta i nastavi da pliva. Navije, navije, tama mu se kovitlala u umu, snaga mu je napuštala mišiće, ali je grabio navije.

Najzad izbi na površinu, zakašlja se, poče da pljuje i, najzad, udahnu punim plućima. Grbavi mesec dodirivao je jezero svojom izlomljenom svetlošću. On zadrža baklju ispod površine, dok je grabio prema sivoj obali. Ugasila se upravo u trenutku kada je zašao u trstik. On potrča, ne bi li se našao što dalje na tlu pre no što se sruši.

Hladnoća dohvati njegovu mokru odeću i prodre kroz nju. Ležao je cvokoćući i čekao da skupi dovoljno snage da potraži logor. Nije se osećao kao pobednik. Dobio je ovu rundu, ali biće i drugih. I... i... oh, prokleta sve da je, zašto je morao tako brzo da pobjegne?

20.

Konačno je, šljapkajući, uspeo da se vrati. Stena se uzdizala iz tla poput kakvog broda, crnog u noći, i oni oblaci preliveći mesečinom što ih je vetar nagonio iza njega stvarali su privid da brod plovi. Ali, kojim morima? upita se Holger. Vatra je bila dogorela, ostali su samo ugarci, svetlost koja jaše boje zgrušane krvi. Dok je puzao prema vrhu, ugledao je konje na okupu u senci koja je mogla predstavljati kabinu u središtu broda. Karahue je stajao na pramcu, zagledan ka severu. Vetar koji je hućao kao kroz kakve nevidljive

mrtvačke pokrove činio je da mu ogrtač leprša, stvarajući pucketave zvuke. Mesečina je odbleskivala na njegovoj isukanoj sablji.

Ljutito malo obličje ščepa Holgera za pojas, pokušavajući da ga prodrma. "Čovek, di s' tako dugo?" povika Hjudži. "Umrli smo od stra' zbog tebe. Nikaki reč ni trag oko jezero, a ondak se vratiš mokar i smrdljiv na zla mesta. Šta s' dogodilo?"

Karahue se napola okrenu, tako da mu Holger uhvati sev očiju ispod kacige sa zašiljenim vrhom. Međutim, Saracenova pažnja ostade usmerena negde daleko, i Holger pogleda u tom pravcu. Obodi ove udoline skrivali su planine koje su se nalazile s druge strane; međutim, učini mu se da je video neko prigušeno treperavo crvenilo, kao da je negde tamo gorela kakva velika vatra.

Njega odjednom obuze strah. "Gde je Alijanora?" brecnu se on.

"Otišla u potragu za vama, ser Ruperte", odvrati Karahue. Ton mu je ostao ugladen. "Kada nismo mogli da vam uđemo u trag, uzela je na sebe oblik labuda kako bi mogla da pogleda odozgo. Onaj plamen onde već je goreo, i bojim se da je otišla tamo. Ne sluti na dobro kada se u ovoj zemlji okupljaju oko njega."

"I vi je niste sprečili?" Bes odagna hladnoću od Holgera. On ukočenih udova krenu ka Mavru. "Božjih mu kostiju..."

"Molitva me prosvećuje, vrli viteže", odvrati Karahue svojim najslađim glasom. "Kako sam mogao da je sprečim kada je objavila šta namerava da uradi i vinula se u vazduh pre nego što sam mogao da je ščepam?" On uzdahnu. "Tu devojkicu bi baš trebalo ukrotiti."

"Sadena je gotovo", zareža Hjudži. "Kaži nam odma' di si bio... ovaj... Ruperte." Kako je Holger oklevao, patuljak lupnu nogom. "Aha, ne znajem kako, al' znajem da je neprijatelj opeta od tebe napravio budalu. Moramo čuti kako ovaj put, da b' znali šta da očekivamo."

Snaga napokon izdade Holgera i on sede, obgrli kolena i ispriča od početka do kraja kako je bio uhvaćen i kako je pobjegao. Hjudži je čupkao bradu i mrmljao: "Oh, tako, tako, aha, hokus pokus. Neću se falim da sam ti kaz'o, i zato neću reč kažem da sam vas upozorav'o da je ovo loše mesto za nas. Setite se drugi put, i slušajte men'. Više sam imam pravo neg' krivo i samo mi skromnost moja zabranjiva da vam to dokazivam s mnoge priče iz moju prošlost, k'o jedared kad su se mantikori skrivali u Pećina Gavira i ja kaz'o jadni mladi ser Tuold, i ja mu kaz'o..."

Ali Karahue ne obrati pažnju na zvuke patuljkovog otegnutog kazivanja. "Čini se da je ispunjenje vašeg zaveta veoma važno, ser Ruperte, pošto se na putu susrećemo sa tolikim poteškoćama."

Holger je bio suviše umoran i obeshrabren da pokuša da razuveri Saracena tvrdnjom kako je sve to bila samo puka slučajnost. On skinu odeću i stade da traži ubrus, kada ga zujanje odozgo i bela munja naterase da obori sve rekorde u brzom navlačenju mokrih pantalona.

Alijanora slete i preobradi se u ljudsko biće. Zadahta malo kada je ugledala Holgera, koraknu prema njemu, ali se zaustavi. Nije mogao da joj vidi izraz lica pri sjaju ugljevlja; predstavljala je samo gipku senku oivičenu crvenilom. "Znači, bezbedan si", pozdravi ga ona, dosta hladno. "Dobro. Proletela sam iznad tog logora koji osvetljava nebo, na jednom golom vrhu, i donosim novosti." Glas joj zamre. Ona zadrhta i okrenu se ka Karahueu, kao da traži toplinu. Zubi zablistaše u njegovoj bradi, i on skide ogrtač i prebaci joj ga preko ramena.

"Šta si videla ti, najhrabrija i najlepša od svih djeva?" promrmlja on, praveći veću paradu no što je bilo potrebno dok joj je podešavao ogrtač.

"Sabor veštaca." Zurila je pored njih u tamu koja je proticala, kao da cvili, pod mesečinom. "Nikad nisam vid'la slične njima, al' to mora da bio je sabor veštaca. Trinaestorica muškaraca stajahu oko logorske vatre, zapaljene ispred

ogromnog kamenog oltara, gde je ležao polomljeni krst u prirodnoj veličini. Većina muškaraca bili su poglavice od divljaci, ako je suditi po nji'ovom perju i kožni odeća. Nekol'ko mora da je doletela ovamo sa juga... Stari su bili, stari, sa bolest i zlo ispisani na licima pri svetlosti vatre, da me je pogled na nji' umalo razneo u vazduh. Iza svetlost, gde sam jedva mogla da vidim, čekala su stvorenja. Oh, srećna li sam što su bili u mraku, jer se bojim da će me i ono malo što sam vid'la mučiti u snovima. Svi gledali su u kameni oltar, gde je krvarilo..." Ona proguta knedlu i jedva natera sebe da izgovori naredne reči... "sićušno dojenče, zaklano k'o kako prase. Na vrhu oltara skupljala se tama, viša od svaki čovek... Okrenula sam se i pobegla. To bilo je pre sat, il' nešto više. Čak ni za tebe nisam mogla da nateram sebe da ponovo siđem doli. A nije ni bilo moguće sve dok čisti vetrovi ne oduvaju nešto od stra' što se nakupio u mene."

Ona se spusti na kolena i pokri lice. Karahue se nadnese nad nju, ali ga ona odgurnu. Čvornovata Hjudžijeva prilika priđe joj i obgrli je i uze je za ruku. Ona se privi uz patuljka, dok joj je s usana dopirao šištav zvuk.

Karahue ode do Holgera i smrknuto mu reče: "Znači, istina je ono što sam čuo u Huj Brasilu i što se šapuće među ljudima još od mog povratka. Haos se naoružava za rat."

Ostao je još malo da stoji, tih među senkama, pre nego što malo podiže mač i kaza: "Kada sam poslednji put boravio na zemlji - a prošlo je od tada nekoliko stotina godina - jednom sam bio zalutao u iste ove pustopoljine. U ono vreme i brđani su još bili pagani, ali čisti i bezazleni. Nisu štovali đavola, niti su jeli ljudsko meso. U međuvremenu su pridobijeni da postanu neprijatelji ljudi; njihove poglavice primljene su među vešce, i Haos sada te poglavice goni da svoje saplemenike povedu protiv ljudi iz doline. Moguće je da je ovaj večerašnji sastanak samo poslednji od mnogih u nizu. Ljudožderi bi već sutra mogli da počnu da okupljaju svoje goste."

"Moguće je", mehanički odvrati Holger.

"Mislite da je dobro što nikom ništa ne poveravate", primeti Karahue. On vrati sečivo u korice. "Ali, nije važno. San nam je potreban više od razgovora. Drugi put ću pretesti izvesna pitanja s vama."

"Hvala na upozorenju", odvrati Holger.

Nije očekivao da će uopšte moći da zaspi. Ni dremež mu nije pružio neki naročit odmor, budući da ga je činilo neprijatno polusvesno stanje ispunjeno prikazama. Bilo mu je skoro milo kada ga je Hjudži pozvao da ga zameni na straži, a još mu je milije bilo kada je svanulo.

Na brzinu su pojeli zalihe, osedlali konje i krenuli. Holger se nije osvrnuo na jezero koje je svetlucalo ispod bele izmaglice, i ono je uskoro ostalo daleko iza njih. Vreme je postalo prohladno, i sivi oblaci valjali su se ispod olovnog neba. Padine planine uz koje je skupina jahala postale su još ogoljenije, i na kraju su ih prekrivali samo busenovi tvrde srebrnaste trave. Vrhovi brda potiskivali su ogoljene obrise preko obzorja, na čijoj su se severnoj strani isticali sami bridovi. Alijanora napomenu da se moraju popeti uz njih, kroz pukotinu koju beše uočila iz vazduha, kako bi izbili na pustaru. Bilo je i lakših prolaza, ali, nalazili su se suviše blizu staništa divljaka. U blizini ovog prevoja niko nije živeo.

Hjudži nabra nos i otpljunu. "Nije čudo što izbegavaju ovi predeli", progundā on. "Svakim korakom odavdi pojačava li se smrad od trolovi. Ovaj penjanje uz stenje biće prepuno nji'ovi pećine i jazbine."

Holger kradomice osmotri Alijanorino zabrinuto lice, dok je jahala između njega i Karahuea. "Do sada smo savladali veliki broj raznoraznih stvorenja", primeti on u nadi da će je razgaliti. "Veštice, Farizeje, zmaja, džina, vukodlaka. Šta su trolovi za prijatelje, božićna pesma?"

"A?" Ona zapanjeno stade da žmirka.

"Tako je." Ali, odmah shvati da se engleska izreka ne može prevesti na

romanski jezik: 'Trol, drevna božićna pesma'. Igra reči: Troll, Christmas carol; prim. prev.

Hjudži je, međutim, bio nepopustljiv. "Ja mislim da bi' radije se sreo sa svi naši raniji drugovi u igri, spojeni u zajedno, nego sa lovcem iz ovaj prevoj. K'o što je vuk sprema medved, tako ti je i trol sprema džin. Možda si ga nije tako velik, ali besan preko je mere, i lukav i 'vata se za život. Smrtni ljudi ubili su mnogi džin, na ovako ili onako, al' priča se da nikaki vitez nikad nije doš'o do pobeđu protiv jedan trol."

"Pa?" Karahue izvi obrve. "Zar njima gvožđe ne može ništa?"

"Može. To jeste, gvožđe će speče nji' k'o crveno-vrući žarač što speče tebe. Ipak, ti možeš lako savladaš čovek koji nasrne sa takvo oružje, i brzo se oporaviš od rane koje dobiješ. Al' troli su iz isti rod k'o demoni, i zato mogu da muvaju se u blizu sveti' stvar ako nije suviše velika. Krst bi ti bio od slaba vajda - osim ako i sam ne jesi svetac. Više od toga ne znam, jer ono malo koji su vid'li trol nikada se nisu vratili da opišu nji'ove navike ili niti staništa."

"Proslavili bismo se, znači, ako bismo bar jednog pogubili", primeti Karahue, u kome se probudi viteška ambicija. Ja, ja ću ostati nepoznat, ako uzmognem, pomisli Holger.

Uz velike napore nastavili su dalje. Bilo je već blizu podneva kada su izbili iz stenovitog tesnaca i ugledali brđane.

Nije bilo nikakvog upozorenja. Holger pritegnu uzde, glasno opsovavši. Srce mu udari o rebra, bar jednom, pre no što je zaboravio na strah, jer za to naprosto više nije bilo vremena. On se zagleda ispred sebe. Kako se bio razjario, pogled mu je bio kao sev munje, pun i jasan.

Bilo ih je možda dvadesetak, i jurili su iz pravca severa, niz padinu planine. Ugledavši ih, skrenuli su prema njima i sada su im se brzo približavali. Uzvici su im bili nalik na lavež pasa.

Vođa im je bio krupan i suvonjav; plava kosa i brada bili su mu upleteni u

dvostruke pletenice, a lice obojeno crvenim i plavim prugama. Na glavi mu se uzdizao ukras od perja i ovnovskih rogova. Ramena su mu bila zaodenuta jazavičjim kožama, a prepone prekrivene kudravim kiltom. Ali, zato je u ruci držao gvozdenu ratnu sekiru.

I ostali su bili slični. Sekire, mačevi, koplja, blistali su među njima. Jedan je čak nosio zarđalu, rasklimatanu kacigu nekog ubijenog viteza - užasno, bezizražajno lice nasadeno na nago telo. Drugi je, dok je trčao, duvao u drvenu pištaljku, i njeni zvuci treperili su između vučjih glasova.

"Nazad!" uzviknu Karahue. "Moraćemo da bežimo!"

"Ne možemo da im umaknemo", zastenja Holger. "Pohvataće nas... a ionako moramo što pre da stignemo do sv. Griminija."

Jedno koplje zari se nekoliko metara ispred njega. "Uzleti, Alijanora!" povika on.

"Neću", uzviknu ona, i jednom rukom naslepo poseže za njegovom.

"Ali, tako ćeš moći bolje da se boriš", dobaci joj Karahue, i Holgeru istog časa bi žao što njemu mozak nije tako brzo radio. Devojka klimnu glavom, oslobodi noge iz uzengija i preobrati se. Labud se podiže uz tutnjavu krila.

Ratna horda se zaustavi, zaori se povik i nekolicina, čak, pokri oči. "Alah akbar!" prasnu Karahue. "Užasavaju se magije. Htedoh da kažem - blagosloveni bili sveci."

Labud se obruši prema divljacima, ali vođa izmahnu sekrom, pa zgrabi luk od jednog svog ratnika i odape strelu. Labud se ukloni u poslednjem trenutku. Vođa stade da viče na svoje ljude, i vetar donese nepoznate glasove do njihove lovine. Udarao je nogom one koji behu pali ničice, sve dok se nisu uspravili.

"Aha." Hjudžijeve usta se stisnuše i gotovo nestadoše u beloju bradi. "Taj je bio na sabor. Vid'o je taj i gore vradžbine od ovo. Goni ostali da jurnu na nas."

"Međutim, živci kao da im baš nisu u najboljem stanju", primeti Karahue nemarno, kao da se nalazi na kakvoj gozbi. On zateže vlastiti, kratki, dvostruko zakrivljen luk. "Da vidimo možemo li da izvedemo još koji trik ili dva..." dodade on, namignuvši Holgeru.

Danac stade da prebira po glavi razne društvene igre, tragajući za nekom pomoću koje bi naveo vođu ljudoždera da uzme kartu, bilo koju kartu... He, stani! "Hjudži", zadahta on, "kresni mi malo vatre!"

"Šta li ćeš to?"

"Vatre! Ti i tvoja prokleta pitanja! Brzo!"

Patuljak izvadi kremen i čelik iz vrećice za pojasom, dok je Holger punio lulu. Prsti su mu se tresli. Kad ju je upalio, brđani su već bili strašno blizu. Mogao je da vidi ožiljak na obrazu jednoga, kost u nosu drugoga; čuo je kako bosim stopalima tupkaju po tlu, samo što nije čuo kako dišu. Uvlačio je vazduh, neravnomerno, kako bi što pre napunio usta dimom.

Zatim dunu.

Divljaci se zaustaviše. Holger je pušio dok oči nisu počele da ga peku, i nos mu procurio. Neka je hvala Bogu, što trenutno nema vetra. Upravljaio je Papijonom stiskajući ga kolenima, podigavši ogrtač iza glave obema rukama, kako bi načinio tamnu pozadinu za dim. Polako je počeo da jaše prema ratnicima, koji su stajali kao ukopani. Video je kako drhte. Vilice su im bile opuštene, a oči iskolačene.

Holger poče da maše rukama. "Buuu!" povika on.

Trenutak potom, pagana više nigde nije bilo, i padina je bila posuta oružjem koje su ostavili za sobom. Njihovi krici još su dopirali iz gudure u koju su se stuštili. Vođa beše ostao sam. Holger izvuče mač, ali vođa frknu, pa i on uteče. Karahue odape strelu za njim, ali promaši.

Alijanora se spusti, pretvori u devojkicu i baci ka Dancu, obgrlivši mu noge. "Oh, Holger, Holger", zagrcnu se ona. Karahue ispusti luk, stavi ruke na

bokove i klanac poče da odzvanja od njegovog smeha.

"Genije!" uskliknu on. "Čisti genije! Ruperte, volim vas zbog ovoga!"

Holger se drhtavo osmehnu. Jednostavno se poslužio još jednom pozajmicom iz literature... Jenki na dvoru kralja Artura... ali, nije bilo razloga za razgovor o tome. Dosta je bilo i to što je uspelo.

"Hajdemo", reče on. "Njihov gazda mogao bi bičem da im utera još malo hrabrosti."

Alijanora uskoči u sedlo. Obrazi su joj bili rumeni i izgledala je srećnije nego već duže vremena. "Suviše brzo ostali bez petlju", primeti Hjudži džangrizavo. "A ipak, nikad rečeno za nji'ov soj ništa drugo neg' da čvrsti ratnici. Zašto bi se povukli pred malo čarobnjaštva? Zato što su u poslednje doba vid'li tol'ko toga, i jako gadno, da im živci blizu pucanje. To je sve. Još ćemo mi nji' videti."

Holger je morao da se s tim složi. Sumnjao je da ih je banda slučajno presrela. Mora da je Morgana to naručila... čak i sada, na ovom prevoju... istog trenutka kada je saznala da Rusalka nije bila u stanju da ga zadrži u zatočeništvu. Sigurno neće odustati ni posle ovog neuspeha.

Karahue pritera svog konja. "Mislim da sam čuo da vas je vrlo gospa oslovila meni nepoznatim imenom", primeti on. Alijanora porumene. "N-n-ne", zamuca ona. "Mora da učinilo vam se."

Karahue izvi obrve; bio je suviše učtiv da bi je nazvao lažljivicom. Ona pritera svog konja uz njegovog, da im se kolena dodirnuše. "Ovo zamorno putovanje", promrmlja ona. "Da l' biste nam odvratili pažnju s njega kakom pričom s vaši' poduhvata? Izvršili ste toliko hrabrih dela, i tako i' dobro iznosite."

"Oh, pa... Elem!" Karahue razvuče usta u osmeh, zasuka brk i poče da pripoveda. Devojka je slušala širom otvorenih očiju najpreteranije, mada s lakoćom ispričano, hvalisanje koje je Holger čuo u svom životu. Uskoro

Danac više nije mogao da podnosi njene 'oh!' i 'ah!' izrečene s dužnim poštovanjem. On žurno povuče Papijonove uzde i izdvoji se u stranu. Zadovoljstvo zbog pobeđe bilo je potpuno iščilelo.

21.

Veče ih je zateklo ispod tesnaca. Pokazalo se da je to, zapravo, bila jedna duboka zasekotina kroz stenu, u velikoj meri prekrivena odronjenim kamenjem, na mestima gde je došlo do rasedanja. Sutra će im biti potrebni sati da se popnu do platoa. Odatle, međutim, kako im reče Alijanora, čekalo ih još svega nekoliko milja do cilja, i putovanje bi trebalo da bude lako.

Lako poput silaska u pakao, pomisli Holger stresavši se. Inženjer agnostičar u njemu primeti, međutim, da je do tada staza više ličila na poslovični put za raj. Ipak, svet inženjera izgledao mu je sada krajnje daleko, kako u vremenu tako i u prostoru; kao san koji je nekada sanjao, i koji je bledeo iz njegovog sećanja - kao što je to slučaj sa svim snovima.

Ispod klisure pronašli su livadu, ako je taj ogoleli komad zemljišta uopšte zasluživao to ime, i tu su podigli logor. U središtu se uzdizao jedan visoki monolit. Možda je bio paganski menhir, pre no što je trol koga je Hjudži namirisao došao da se ugnezdi u nekoj obližnjoj pećini i oterao ljude. Ubrzo se spusti i mrak. Ponovo je počeo da duva vetar, i iz sata u sat postajao je sve jači. Narandžasti plamenovi protezali su se po tlu; iskrice su izletale poput meteora i isto tako brzo se gasile. Iznad njihovih glava prostiralo se crnilo na kome se retko, samo na tren, mogao videti mesec u trećoj četvrti, kako promiče između čudovišnih oblika oblaka. Noć je bila puna zvižduka, šuškanja i graktanja.

Budući da su bili više nego iscrpljeni, progutali su samo nešto hrane i zavili se u ćebad. Hjudži je prvi stražario, Holger drugi. Do tada se već bila spustila duboka tama. Holger je džarao po vatri dobro umotan u ogrtač, jer je

bilo hladno, i posmatrao svoje sadrugove.

Svetlost plamena kao da ih je bila izbrazdala. Karahue je spavao poput mačke, isto onako tiho i lako kao što se ponašao i kada je bio budan. Hjudži se bio umotao u ćebe, tako da je ličio na čauru iz koje je virio samo njegov nos, kroz koji je žudno hrkao. Holgerov pogled odluta do Alijanore i ostade tamo. Čebe je bilo skliznulo sa nje. Ležala je na boku, s privučenim nogama i sitnim šakama ukrštenim na malim grudima. Njeno lice, koje se naziralo kroz zamršenu kosu, bilo je kao dečje, slepo od sna, tako da je delovalo neobično bespomoćno, i Holger odbaulja do nje da je zašuška. Usnama ju je pomilovao po obrazu i ona se osmehnu u snu.

Odjednom, on se uspravi. Osećao je neku težinu, više zbog nje nego zbog sebe. Ako već njega behu šćepale ratne sile kojima nije mogao da se odupre, već je sama ta činjenica bila dovoljno rđava; ali, mrska mu je bila i sama pomisao da je i ona bila uvučena u to zajedno s njim; a, povrh svega, nije znao ni kuda sve to vodi. Šta je mogao da učini? Šta je mogao da učini?

On lupi pesnicom o dlan. "Prokletstvo", promrmlja on. "Prokletstvo"... Ni sam nije znao da li je to bila psovka ili preklinjanje.

"Holgere."

On se trže, i mač mu se nađe u ruci. Ništa nije ugledao osim tame, tamo, s druge strane vatre. Vetar je duvao, suva trava mrmorila. Negde u daljini oglasi se sova.

"Holgere."

On ode do ivice začaranog kruga. "Ko je to?" Progovorio je tiho i protiv svoje volje.

"Holgere", pevušio je glas. "Ne viči. Ti si jedini sa kojim hoću da razgovaram."

Puls mu se naglo ubrza i mač mu ispade iz ruke, kao da je odjednom postao suviše težak za njega. Morgana le Fej zakorači u krug svetlosti, koji je

treperavo odbljeskivao oslikavajući je crvenilom naspram crnila. Senke su milovale telo u lelujavoj dugačkoj haljini. Vatra joj dodirnu oči i osvetli sićušne plamenove u njima. "Šta želiš?" promuklo upita Holger.

Morgana se osmehnu sporo i prelepo. "Samo da razgovaram s tobom. Dođi ovamo kod mene."

"Neću." On žestoko odmahnu glavom, u nadi da će mu se pogled razbistriti. "Ništa od toga. Ne izlazim izvan kruga."

"Ne treba da se plašiš. Bar, ne od bića koja bi tvoji simboli zaustavili. Oni su negde drugde, spremaju se za bitku." Ona sleže ramenima. "Ali, kako želiš."

"Šta ti je onda preostalo, čime možeš da mi pripretiš?" upita on. "Još više ljudoždera?"

"Oni koje si danas sreo dobili su od mene naređenje da te po svaku cenu uhvate živog", odgovori ona iskreno. "Bilo bi ti najbolje da si im to dozvolio. Dovedi bi te k meni nepovređenog."

"A moji prijatelji?"

"Šta ti znače, Holgere, ti poznanici od samo nekoliko nedelja? Šta te briga za njih? Ali, ne zaboravi, dragi moj, ta skupina koju si raspršio danas vratila se glavnoj vojsci svog plemena. Njihov poglavica obnevideo je od besa zbog srama kome si ga izvrgao. Kada te naredni put budeo sreo, ni ja, ni sam pakao, nećemo moći da ga sprečimo da ne nasrne na tebe sa željom da te ubije... Čast može povratiti samo tako što će pojesti tvoje srce. Pođi sa mnom, Holgere, dok još možeš."

"S tobom, koja si pomogla tim jadnim divljacima da jedu ljude?"

Ona napravi grimasu. "Nisam ja to učinila. Izvesni moji saveznici, demoni i njihovi proroci koje je Haos iskoristio da brđane stave pod našu kontrolu... oni su propovedali surovu religiju. To nije ona kojoj bih ih ja podučila." Osmeh se vrati na njeno lice. "Ja verujem u radost, u ispunjenje života, to je

ono čemu sam te nekada učila, Holgere, i sa zadovoljstvom ću to ponovo učiniti."

"Ni to ti neće upaliti", odvrati on i zagleda se pored nje, u noć. Ovog puta iznenada shvati da to ozbiljno misli. Nije želeo Morganu le Fej. Kada je ispružila ruku i dotakla njegovu, prsti su joj mogli biti prsti bilo koje žene. Privlačne žene, svakako, ali ništa više od toga.

"Nisi ti najvernija osoba na svetu", reče ona i dalje se osmehujući. "Nekada si se okrenuo protiv svog zakonitog gospodara, Karla lično. Nikada nije imao ljućeg neprijatelja, dok zahvaljujući svojoj velikoj širokogrudosti nisi okončao svađu."

"Ali, pretpostavljam da smo se pomirili." On povuče ruku.

Ona baci pogled na Alijanoru. U uzdahu joj se nazirala iskrena tuga. "Pretpostavljam. Holgere, da te je čarolija starija od moje začarala. Avaj, nekada je bilo lepo. Ništa mi to ne može oduzeti."

"Ti si meni oduzela moju prošlost", odvrati on ogorčeno. "Ponovo si od mene načinila dete i lišila me čitavog mog sveta. I, nije tvoja zasluga što sam se vratio. Nešto drugo me je vratilo, nešto što ni jedno od nas dvoje ne shvata."

"Znači, samo toliko ti je poznato", primeti ona. "A da li bi želeo da saznaš i više? Mogu ti, ako želiš, vratiti izgubljena sećanja."

"Po koju cenu? Istu kao i prošli put?"

"Manju. Ne moraš, čak, izdati ni svoje prijatelje. Mogu se pobrinuti da i oni dobro prođu. Put kojim trenutno ideš samo će ih odvesti u propast zajedno s tobom."

"Zašto bih ti verovao na reč?"

"Dozvoli da ti vratim sećanje. Izidi izvan granica kruga, kako bih mogla da upotrebim čaroliju koja će raščiniti tu tamu u tebi. Onda ćeš se setiti kakve me zakletve obavezuju."

On ponovo vrati pogled na nju. Stajala je tamo visoka i vedra, samo joj je crna kosa bila sputana krunom. Ipak, osećao je da je strašno napeta, poput žice koja samo što nije pukla. Puna usta bila su joj se istanjila, povijeni nos nabrekao, odbljesci vatre u očima grozničavo su poskakivali. Polako je stegla šake u pesnice.

Zboga čega li se najveća veštica na svetu baš njega plašila?

Razmišljao je o tome, stojeći tamo u vetrovitoj noći, sa snom kraj nogu i tamom iznad glave. Posedovala je moći, da, i upotrebila ih protiv njega; ali, on sam bio je nabijen nekom drugom, suprotnom silom; i postojala je izreka koja je kazivala: 'Samo dovde i ne dalje'. Sva magija koju su dosad isprobali, u Avalonu, u Vilizemlji, u zemljama smrtnika, nije uspela da ga zaustavi. Sada je čak i njena vlastita lepota bila nemoćna pred izvesnim sivim očima i smeđim uvojcima. Nije više imala ni jednu vradžbinu koja bi ga mogla zaustaviti.

Razume se, pred nečim što nije bilo njeno delo, već natprirodno samo po sebi - ili pred običnim hladnim čelikom - bio je i dalje i te kako smrtan.

"U mom svetu", reče on zamišljeno, "ti si mit. Nikada mi nije palo na pamet da ću se boriti protiv mita."

"Ni to nije bio tvoj svet", odvrati ona. "Tamo si ti mit. Ovde ti je mesto, ovde sa mnom."

On odmahnu glavom. "Mislim da su oba sveta moja", zaključio on odlučno. "Na neki način, u oba za mene ima mesta."

Uzbuđenje je ipak raslo u njemu. Bio je suviše zaokupljen da bi izvukao očigledan zaključak pre ovog trenutka: da on sam pripada karolinško-arturskom ciklusu. Negde u toj nekoj drugoj vasednji (koliko samo dalekoj od ove noći i ove žene!) možda je, čak, nekada čitao o vlastitim delima.

Ako je to bio slučaj, zaključio on turobno, zaborav je to prekrilo. Kod kuće je možda njegovo ime bilo svakidašnje; možda je on sam sebi bio junak iz

detinjstva; međutim, Morganina čarolija i dalje je bila delotvorna. Prelaz ovamo izbrisao je sva sećanja koja je imao na bilo koju priču o... o tri srca i tri lava.

"Čini mi se da ti se, ipak, ovaj svet najviše sviđa", reče Morgana. "Čuvaj se, ili ćeš se, teturajući se, vratiti u onaj drugi." Ona koraknu bliže k njemu, tako da su se sada gotovo dodirivali. "Da, zaista, i u jednom i u drugom svetu okupila se velika vojska, a ti si osnovna smetnja u oba. Toliko ću ti priznati. Ali ako nastaviš da sprovodiš ovu suludu zamisao, koristeći moći o kojima ništa ne znaš, najverovatnije nećeš uspeti i umrećeš. Ili ćeš, možda, na neki način uspeti, ali i požaliti zbog toga. Oslobodi se sada svog tereta, Holgere, i ostani ovde, srećan zauvek. Još ima vremena!"

On razvuče usta u osmeh, ali neveselo. "Ne bi se ti toliko trudila da me nagovoriš da odustanem, da moji izgledi da pobedim nisu veći no što si spremna da mi priznaš", primeti on. "Pretpostavljam da znaš kuda sam se uputio. Dala si sve od sebe da me zavaraš, zarobiš i osakatiš. Uopšte ne sumnjam da ćeš narednog puta pokušati i da me ubiješ. Ali, ja nameravam da nastavim dalje."

Kakve bombastične reči, naruga se on sam sebi. Neko bi još mogao pomisliti da si iskren.

Osetivši kako ga pritišće sve veći umor, on odjednom postade svestan da je mir ono jedino što želi. Kraj ovom prepucavanju u mraku. Neko mesto gde bi se mogao sakriti s Alijanorom od svih svetova i svih njihovih okrutnosti. Ali, nije to mogao tražiti. Bilo je suviše drugih, koji bi bili pregaženi onog trenutka kada bi se on sklonio sa puta. Nije on bio nikakav prokleti junak, već Juda, čovek koji mora da živi sam sa sobom, nije li tako?

Morgana ga je posmatrala nekoliko dugih trenutaka. Vetar je zviždao oko njih. "Ovo je sudbina", izgovori ona konačno, teškom mukom. "Da, vidim da se čak i Karahue vratio. Delići ustrojstva se prikupljaju. Ali, nemoj baš biti

siguran da će ga Tkač završiti."

Iznenada joj u očima zablistaše suze. Ona se nagnu i poljubi ga, ne žestoko, već gotovo ovlaš, ali teško da je ikada osetio veću nežnost. "Zbogom, Holgere", reče ona, a onda se okrenu i nestade s vidika.

Ostao je da stoji i trese se na hladnoći. Da pozove ostale? Ne, neka spavaju, pomisli on neodređeno. Nije želeo da razgovara o onome što se dogodilo. To se nikoga, nimalo, nije ticalo.

Vreme je prolazilo, i noć je postajala sve čujnija. Otrgavši se iz svojih sanjarenja, on podiže pogled da na osnovu položaja meseca odredi da li je njegovom stražarenju došao kraj. Zahvaljujući oblacima, nebo je bilo tamno poput mastila. Nije važno. Ostaće na straži. Posle onoga što se dogodilo, ionako ne bi mogao da spava. Da i ne pominje buku. Sada je već duvala prava oluja, kamenje se kotrljalo, metal zvečao...

Hej!

Vođa ljudoždera skoči pre njega. Iza njega sevnuše vrhovi kopalja. Mora da je bilo stotinu i više muškaraca; bili su se pritajili u tesnacu, i sada ih je Morgana poslala dole da... "Probudite se! Probudite se, dolaze!"

Hjudži, Karahue i Alijanora poskakaše na noge. Saracen istog časa izvuče sečivo iz korica, skoči ka svom uplašenom konju i oslobodio uzde pričvršćene za stub. Devojka se vinu na svog konja, ali dvojica brđana pojuriše i baciše se prema njoj. Jedan nasrnu kopljem, ali mu se Hjudži provuče između nogu, poput kakvog malog smeđeg uragana. Zajedno su pali. Holger navali na drugog. Njegov mač se podiže i spusti, ostavljajući za sobom odvratno raspolućenu lobanju.

Divljakovo telo bilo se sručilo na njega, ali ga on odgurnu taman sa toliko snage da obori sledećeg napadača. Koplje zapara po njegovom panciru i on zamahnu prema vođinom licu. Bilo je nejasno pri svetlosti vatre, i sastrugani zubi mu se isceriše. Nečije ruke ga stegoše otpozadi, oko vrata, ali se on ritnu,

opako iskoristivši mamuze. Divljak zaurla i pusti ga.

Holger se povuče sve do menhira, koji se sada nalazio iza njega. Jedan visoki muškarac sa iscrtanim zmajem na stomaku skoči u napad. Holger zaseče postrance, i čovekova glava se otkotrlja s ramena. Prsten od drugih napadača stade se stezati. Iza njihovog perja i rogova, on ugleda Karahuea na konju kako seče sabljom. Papijon se ritao, ujedao, udarao nogama; griva i rep leteli su mu poput crnih plamenova.

Jedan brđanin iskrсну i nađe se stomak uz stomak sa Holgerom. Skliznuvši Dancu ispod pojasa, bodež što ga je držao u ruci suknu naviše. Holger uspe da dočeka udarac levom rukom, a onda se ispod divljaka pojavi Hjudži, ščepa ga za zglobove i povuče. Napadač i patuljak se otkotrljaše, frkćući i prevrćući se.

Vođa istog časa nasrnu otpozadi i njegova sekira gromovito pogodi Holgerovu kacigu. Holger posrnu... "Bože i sveti Đorđe", ču sebe kako mrmlja. Vođa se, međutim, samo nasmeja i ponovo napade. Holger je uspešno odbijao udarce... Većinu. Ostali su bučno završavali na njegovoj kacigi i oklopu. Okrenuvši se, ugleda još dvojicu kako mu pristižu sa bokova.

Ali, iza njih se pojavi Karahue. Saracenovo sečivo fјuknu. Jedan paganin uhvati vlastitu ruku, blesavo se zablenu u nju kada mu ostade u šaci, i spusti se na kolena. Holger nisko zaseče i potkači nogu drugoga, koji se zanese unazad. Vođa se zavrte, ne bi li dohvatio Karahuea sekirom. Oružje je zvečalo od udaraca, dok su oni psovali.

Alijanorin konj zašnjišta: bila mu je presečena tetiva ispod kolena, i on pade. Beli labud polete uvis, i odmah potom se obruši, da kljuca oči. Holger stade isprekidano da puni vazduhom pluća. Nečiji glas odblebeta neko naređenje. Izbačena koplja zafijukaše u velikom broju oko njega, i on, zaboravivši da je povređen i iscrpljen, jurnu napred. Njegovo sečivo sevalo je poput kose. Papijon se prope, poprimajući skoro natprirodnu veličinu, i stade prosipati mozgove svojim prednjim kopitama, istovremeno svojom njiskom

nadjačavajući bojne pokliče. Konj i njegov jahač rasteraše gomilu kopljaša i vratiše se do kamena.

Hjudži se napokon odvoji od tela koje je ostalo mlitavo da leži, lupnu dlanom o dlan da otrese prašinu, i pridruži im se. Alijanora se, sletevši kraj njih, ponovo pretvori u ljudsko biće. Trenutak kasnije, lakim galopom, i Karahue im se pridruži. Holger gurnu nogu u uzengiju i pope se u sedlo. Jedan divljak nasrnu na njega, ali mu on sasu zube u usta; savivši se potom, navuče štit na ruku, ispruživši je istovremeno, dovoljno, da pomogne Alijanori da se popne iza njega. Karahue smesti kraj sebe Hjudžija. Dva viteza se pogledaše, klimnuše glavama i uputiše se u bitku.

Nekoliko minuta sve se bilo svelo na sečenje, bodenje i košenje, a onda, odjednom, neprijatelj se povuče. Holger i Karahue dahćući se vratiše do menhira. Mačevi su im bili crveni, a odeća i ruke poprskani krvlju. Odsevi vatre plamteli su u lokvama krvi na zemlji. Unaokolo su ležala tela; neka su se pokretala i stenjala, a neka su bila potpuno mirna. Brđani se behu zbili u mrzovoljnu gomilu na ivici vidljivosti; zapravo, samo je njihovo oružje bilo vidljivo. Holger prepoznade vođu; bio je izgubio ratnu kapu i lobanja mu je bila razderana. Vođa se pridiže sa tla i othrama ka svojim ljudima.

Karahue razvuče usta u osmeh. "Plemenito, plemenito izvedeno!" zadahta on. "Ruke mu Prorokove... Proroka Isusa, ser Ruperte, mislio sam da samo jedan čovek na svetu ume da se bori kao što ste se vi borili!"

"Niste ni vi neki mlitavko", odvrati Holger. "Ali, više bih voleo da ste uspeali da sredite njihovog vođu... Još neki časak, pa će ih naterati u novi napad."

"Strele će nas dokrajče", progundā Hjudži. "Da imadu imalo mozak, te protuve bi već odavno od nas napravio jastučiće za igle."

Holger se osvrnu da pogleda Alijanoru. Krv joj curila iz leve ruke. Strah koji ga obuze bio je užasan. "Jesi li povređena?" uzviknu on, kreštavo poput

kakve žene.

"Ne, nije to ništa." Ona mu se osmehnu drhtavim usnama. "Strela mi je okrznula krilo."

On joj opipa ranu. Gadna brazgotina, rekao bi inače; ali ne i sada, s obzirom na trenutne okolnosti. Kosti kao da su mu se topile. "Zbog ovoga ću sagraditi kapelu... svetom Sebastijanu..." prošapta on.

Alijanora ga obgrli rukama oko pasa. "Postoji i bolji način na koji bi mog'o da pokažeš da ti je drago", reče ona, tiho i sasvim blizu njegovog uveta.

Karahue ih oštro prekinu. "Nećemo biti u stanju da bilo šta sagradimo, ukoliko odmah ne pobegnemo. Ako se sjurimo niz brdo, Ruperte, mogli bismo da zavaramo poteru."

Ono što se maločas bilo rastopilo u Holgeru, sada se zaledi. "Ne", reče on. "To ne valja. Ovo je put do sv. Griminija. Ostali prolazi su zaprečeni, čak i kada bismo imali vremena da ih potražimo. Moramo preći ovde."

"Pravo kroz njih?" otpljunu Saracen. "Da pokušamo da se popnemo uz tu gomilu kamenja na strmini po mraku, dok nas napada stotinu ratnika? Jeste li poludeli?"

"Slobodno vi bežite", odvrati Holger ledeno. "Ja moram još noćas stići do crkve."

Hjudži se zablenu u njega, pa se najzad skvrči pod pogledom tih biserastih očiju. "Šta tebe muči?" brecnu se Holger. "Verovatno ćemo umreti u ovom tesnacu. Znam to. Briši sa Karahuom. Poći ću sam."

"Ne", odvrati Hjudži.

Bili su tako tihi, da je Holger mogao čuti kako mu krv teče u venama. Patuljak nastavi polako i promuklo... "Pošto ćeš budeš tako ljubazan da napraviš vitešku budalu od sebe, mogu bar da t' olakšam to. Ti znaješ da ne možemo prođemo kroz taj prolaz... Ipak, ima jedan drugi put do pustare, di nas ovi nikad neće slede. Mogu da nanjušim put do trolovu pećinu. Moj nos

kaže nije daleko. On sigurno ima više od jedan prolaz, koji vodi iznad stene; možda bude napolje ili spava, ili daleko u tuneli i ne znaje za svestan. To jeste grozna prilika da se preduzme. Šta kažeš ti? Je l' toliko hitnja da stigneš u crkvu koju po'ode duhovi?"

Holger postade svestan disanja iza svojih leđa. "Karahue", reče on, "uzmite Alijanoru i vidite možete li je odvesti na sigurno... Hjudži i ja moramo do te trolove rupe..."

Devojka ga steže za pojas. "Ne", usprotivi se ona ljutito, "ne's se ti mene tako lako rešiti. Idem i ja."

"I ja", dodade Karahue, pošto je progutao knedlu - možda, čak, i tri. "Nikada nisam zabušavao kada je pustolovina u pitanju."

"Tako mu konjski' jabučica!" frknu Hjudži. "Vaše kosti ima budu razbacane po trolovo gnezdo. Niste vi prvi dva vitezova koji imali toliko višak ponosa da ne ostane mesta za mozak. Žalim samo što vučete labud-devojka sa sebe. A sada, sprem'te se za galop!"

22.

Karahue je išao napred, sa Hjudžijem kao vodičem. Kobila se spuštala uz topot. Holger je na trenutak bio svestan samo crvenih i plavih traka upletenih u rep koji se vijorio. A onda Papijonovi mišići nabrekoše između njegovih kolena.

Pošto su krenuli ka istoku, duž strmine, mora da su prošli pored neprijatelja. Začu se vika, a onda Holger ugleda koplje kako doleće s leve strane. Ono još malo postojeće vatre obasja njegov vrh i Holger vide kako se kako se koplje obrće u vazduhu i lučno spušta. On podiže štit i koplje se odbi. Trenutak kasnije, i tri strele zvučno lupiše o drveni okvir štita.

On pojuri dalje u tamu ispod njih. Bela kobila i široka bela odeća njenog vlasnika ličili su na mrlju koju je bilo teško razlikovati od senki. Papijon

posrnu, i varnice zaprštaše na mestu gde je kopitama zakačio kremen. Životinje su bile primorane da uspore i nastave neujednačenim kasom. S obe strane i iznad njihovih glava Holger nije ništa nazirao. Nije znao da li mu to samo uobrazilja govori, ili su mu njegova čula kazivala da se s njihove leve strane nalaze stene. Osetio je samo kako se nad njim nadnosi njihova težina, kao da će ga smlaviti, kao da je već bio zatrpan ispod njih.

Pogled bačen unazad urezao mu je vođu pagana u sećanje. Suvonjav čovek sa ogrtačem od jazavičje kože bio je dohvatio baklju iz logorske vatre i njome vitlao iznad glave dok se plamen nije rascvetao; stajao je tako ispred svih, privlačeći pažnju jer je bio sav crven i žut. Pošto je uputio povik svojim ratnicima, on podiže sekiru i dade se u trk.

Brzo je pretekao konje. Holger krajičkom oka primeti da ga i drugi slede, ali da nisu baš tako orni. Stoga je svu svoju pažnju usredsredio na ovog čoveka. Poglavica mu se približi s leve strane, tamo gde viteški mač nije mogao da dopre, i zalete se i zaseče nogu konja iznad kopita. Pastuv se trže u stranu, umalo ne zbacivši svoje jahače. Holger ga okrenu, u nameri da dočeka naredni napad.

Ako se ovde zadržim više od jednog minuta, čitava gomila će me opkoliti, shvati Danac. "Drž' se, Alijanora!" uzviknu on i nagnu se napred što je više mogao i zamahnu mačem na protivnika. Njegov udarac, međutim, dočeka sekira. Žustrije od bilo kog bojnog konja, ljudožder ustuknu. Njegovo obojeno lice sa bradom u pletenicama podrugljivo se isceri Holgeru.

Međutim, baklja koju je držao levom rukom ostala je u dometu zamaha i Holger je jednim udarcem priljubi brđaninu za prsa. Divljak zaštekta od bola. I, pre no što je uspeo da se oporavi, Holger mu priđe dovoljno blizu da uzmogne da zada još jedan udarac. Ovog puta čelik naiđe na meso i poglavica pade.

Ti jadno, hrabro kopile, pomisli Holger, pa potera Papijona za Karahueom.

Da bi ga stigao, bilo mu je potrebno samo nekoliko sekundi.

Nastavili su da napreduju kroz beskraj. Neprijatelj ih je sledio, ne usuđujući se da krene u juriš. Strele su zviždale kroz tminu. Čulo se urlanje. "Uskoro će se okupiti i nasrnuti na nas", dobaci mu Karahue preko ramena.

"Mislim da neće", odvrati Alijanora. "Zar ne osećate?"

Holger raširi nozdrve. Vetar mu je manje-više duvao u lice. Čuo ga je kako zavija, trese njegovo pero i ogrtač; osećao je i njegovu hladnoću. Ništa više.

"Uf!" ogłosi se Karahue trenutak kasnije. "Je li to ono što sam namirisao?"

Neko zaurla u noći iza njih i Holgerov nos, zapušen duvanom, poslednji je uhvatio miris. Ljudožderi su do tada već bili odustali od potere. Nema sumnje da će ostati u blizini, kako bi se narednog jutra uverili da se njihovi neprijatelji nisu vratili; ali, ovim pravcem neće nastaviti.

Ako se za neki miris može reći da je gust i hladan, onda se upravo tim rečima može opisati miris trola. Kada je stigao do ulaza u pećinu, Holger začepi usta.

Potom povuče dizgine i Alijanora skoči na tle. "Moramo skupiti prutove za svežnjeve, da osvetlimo put", objasni ona. "Osećam suve grančice unaokolo, koje je zver sigurno ispustila dok je vukla naramke za svoje gnezdo." Ubrzo je držala snopić, kome Hjudži prinese kremen i čelik. Dok se plamen razgorevao, Holger ugleda rupu u zidu stene prečnika četiri metra. Iz nje je zjapila pomrčina.

On i Karahue sjahaše i dodadoše Alijanori uzde da povede konje za njima. Ušli su ispred nje sa Hjudžijem, koji je nosio baklju. "E pa", bespotrebno primeti Danac, "evo nas." Jezik mu je bio suv.

"Volela bi' da ponovo ugledamo zvezde", reče Alijanora, ali vetar oduva njene reči. Hjudži joj stisnu ruku.

"Ma, hajdete", reče Karahue. "Pretpostavimo i da sretnemo trola; naši mačevi iseckaće ga na komade. Mislim da se plašimo bapskih priča."

Otresitim korakom on se uputi ka ulaza u pećinu i nestade unutra.

Sledio ga je Holger. Mač u desnoj i štit u levoj ruci bili su neobično teški. Osetio je kako mu znoj curi ispod oklopa, svrbelo ga je tamo gde nije mogao da se počee, a bolelo na mestima gde je primio udarce. Vazduh u pećini mirisao je na trola i crkotinu. Plamen zapaljenog snopa grančica poigravao je, povremeno se pritulivši, da bi ponovo visoko buknuo, tako da su senke poskakivale preko grubih zidova. Holger se mogao zakleti da su pojedini oblici predstavljali lica koja su zevala na njega. Hodali su po kamenju o koje je neprestano obijao prste. Misleći unapred, Alijanora je između kostiju životinja razbacanih duž puta nastavljala da skuplja komadiće drveta i slame. Najveću buku pravili su konji svojim potkovicama, oštrim topotom praćenim šupljim odjecima. Holger je sve više i više imao osećaj da se zidovi sklapaju nad njim.

Na kraju pećine bio je prokopan tunel, dva metra visok i ne mnogo širi, tako da su Holger i Karahue morali da se stisnu jedan uz drugog. Holger pokuša da ne razmišlja o tome da li ga je trol prokopao golim rukama. Jednom ili dvaput, zakačio je nogama prepoznatljive delove ljudskih lobanja. Pošto je tunel u nekoliko navrata vodio naniže, njegov osećaj za ravnotežu ga izdade; znao je da idu naniže, beskrajno naniže, u utrobu zemlje, i on suspregnu želju da vrisne.

Prolaz se završavao nešto većom pećinom. Na drugoj strani nazirala su se još tri otvora. Hjudži mahnu svojim saputnicima da se povuku unazad i krenu ukočeno unaokolo. Svetlost baklje isticala je njegovo izrovašeno lice i oslikavala senku iza njega, nalik na neku crnu grotesknu stvar koja se sprema da ga proguta.

Proučavao je plamen koji je postao žut i sa puno dima; potom je ovlažio palac i stao da ga okreće u ovom i onom pravcu; zastao je i da omiriše tle. Konačno se zagleda u otvor sa leve strane. "Onaj tamo", progunda on.

"Ne", odvrati Holger. "Zar ne vidiš da se tle spušta naniže u tom pravcu?"

"Nije tačno. I ne prav'te tol'ku larmu."

"Ti si lud, kažem ti!" pobuni se Holger. "Svaka budala..."

Hjudži je između obrva zurio u čoveka. "Svaka budala mož' da sledi svoju maštu", reče patuljak. "Može budeš ti u pravu. Ne mogu kažem za sigurno. Ali, moj mišljenje je da taj tunel jest' ono što mi želimo, a ja sam malo više izrov'o od tebe. Tako, jesi l' dovoljno čovek da se obazireš?"

Holger proguta knedlu. "U redu", reče on. "Izvini. Vodi nas."

Senka osmeha podiže Hjudžijeve brkove. "Vodič momak." Zatim otupka u prolaz koji je odabrao. Ostali krenuše za njim.

Posle kratkog vremena put nedvosmisleno krenu naviše. Holger ništa ne reče kada Hjudži prođe pored nekoliko rupa ni ne pogledavši ih. Ali kada je stigao do narednog trostrukog izbora, patuljak stade krstariti tamo-amoo nekoliko minuta.

"Po svi znaci, moramo uzeti srednji od ovi", reče on pomalo zabrinuto. "A opet, čini mi se trolov miris tamo najjači."

"Praviš razliku?" primeti Karahue nabravši nos.

"Može se desi da njegov naredni leži u taj pravac", prošapta Alijanora. Konj zarza... U tom tesnom prostoru koji je odzvanjao, to se učini kao pucanj. "Zar nisi mog'o naći zaobilazan put?"

"Možda", sumnjičavo odvrati Hjudži. "Ali, to bi trajalo podugo."

"A mi moramo što pre da stignemo do crkve", reče Holger.

"Zašto?" upita Karahue.

"To sad nije važno", odgovori Holger, "Jeste li spremni da mi poverujete na reč?"

Ovo nije bilo mesto na kome bi mogli zastati da mu objasni složenu istinu, koliko god se Saracen do sada pokazao pouzdanim. Ali, očigledna je bilo da mač Kortana beše od najveće važnosti. Da je bila reč o uzaludnoj potrazi,

neprijatelj se sigurne ne bi toliko trudio da ih omete u njihovom naumu.

Morgana je mogla bez po muke da pre njega stigne do crkve. Međutim, ne bi mogla da mač premesti na neko drugo mesto. Nema sumnje, mač je bio previše težak za njenu prirodnu snagu, i suviše svet za njene čarolije. Bila joj je potrebna pomoć ljudi, kakvu je sigurno imala kada je Kortana bio prvi put ukraden. Ali, po svemu sudeći, pagani su se suviše plašili crkve sv. Griminija, tako da nisu hteli ni da joj priđu, čak ni kada bi im to naredila; a njeni ljudi, raštrkani po svetu, bili su suviše zaokupljeni pripremom za pohod na Carstvo.

Da je imala dovoljno vremena, sigurno bi nekoga našla. Ili... što je verovatnije... prizvala bi Moći koje bi presrele Holgera na njegovom putu. Za sada je imao više sreće nego što je zasluživao; prokleta dobro je znao da ne bi mogao da se probije pored njenih najmoćnijih saveznika. Samo je svetac mogao to da učini, a on je bio daleko od toga da bude svetac.

Što će se i dokazati: morao je da požuri.

Karahue ga je neko vreme ozbiljno promatrao, pre nego što je odvratio. "Kako želite, prijatelju. Hajdemo onda najkraćim putem."

Hjudži sleže ramenima i povede ih. Tunel je zavijao, peo se naviše, tonuo, ponovo se peo, skretao za uglove, krivudao, širio se, sužavao. Koraci su im odzvanjali poput udaraca bubnjeva. Evo nas, evo nas, evo nas, trole. Evo, evo, evo, evo nas.

Kada su se kameni zidovi nadneli nad njih sa svih strana, tako da su ih dodirivali ramenima, Holger se nalazio iza Hjudžija, sa Karahueom iza leđa, dok je Alijanora vodila konje iza Saracena. Pred očima je nazirao samo tminu, prošaranu crvenilom baklje koja je cvrčala. Čuo je Karahua kako mrmlja:

"Najteži moj greh je taj što sam dopustio da jedna tako ljupka devojka zađe na ovako pogano mesto. Bog mi to neće oprostiti."

"Ali ja 'oću", zadahta ona.

On se zakikota. "Eh! To mi je dovoljno! Konačno, kome su potrebni sunce

ili mesec, ili, pak, zvezde, kada ste vi tu?"

"Nemojte, preklinjam vas, ne smemo govoriti."

"Onda ću da mislim. Misliću na lepotu, gracioznost, blagost i šarm: jednom rečju, misliću na Alijanoru."

"Oh, Karahue..."

Holger je grizao usnu, sve dok ga nije prostrelio bol.

"Tišina, tamo pozad", odreza Hjudži.. "Stigli smo do samog nje'ovog gnezda."

Tunel se tu završavao. Svetlost baklje nije daleko prodirala u pećinu s druge strane. Holger je bacao zbunjene poglede duž zidova koji su zavijali naviše, da bi se potom izgubili u pokretnoj tami. Pod je bio prekriven debelim slojem grančica, lišća, slame koja je trulila, i kostiju: posvuda izvakane kosti. Preplavi ih smrad smrti. On pokuša da povrati.

"Mir, kažem!" naredi Hjudži. "Misliš ja volim ovaj mesto? Ne, polako sadena. Na drugu stranu bude mnogo izlasci."

Podna prekrivka krckala je pod njihovim nogama, sa svakim korakom sve glasnije. Usled neravnina, Holger se stade zanositi, pa nalete na neko deblo. Jedna grana ga okrznu po obrazu, kao da je htela da mu povredi oči. Ostatak neke ljudske kičme raspade se kada on nagazi na nju. Čuo je konje kako posrću pod vlastitom težinom, tupkajući i ljutito ržući.

Baklja odjednom zaplamte i u istom trenutku Holger oseti strujanje svežeg vazduha.

"Oho, nismo daleko od vrh!" uzviknu Hjudži.

"Ho", začu se odjek. "Ho-o-o."

Trol ispuza ispod uvelog lišća.

Alijanora vrisnu. Holger ne propusti da, čak i u tom trenutku, primeti kako je to prvi put da u njenom glasu čuje pravi strah. "Nek' nam se Bog smiluje", zagrcnu se Karahue. Hjudži čučnu i frknu. Holger ispusti mač, saže se da ga

dohvati, pa ga ponovo ispusti, sve vreme se strašno znojeći.

Trol se dogega bliže. Bio je možda dva i po metra visok, a možda je bio i viši. Teško je bilo reći, jer je bio poguren i ruke su mu se klatile pored debelih nogu sa kandžama, dopirući do samog tla. Zelena koža bez malja poigravala mu je na telu. Glava mu se sastojala od ogromnog proreza za usta, nosa znatno dužeg od pola metra, i očiju nalik na dva crna bazena, bez zenica i beonjača; očiju koje su upijala slabu svetlost baklje, a nisu uzvraćala ni najmanjim sjajem.

"Ho-o-o", isceri se on i ispruži ruku.

Karahue kriknu i sablja fijuknu, zasekavši čudovište poput mesarske satare. Iz rane pokulja dim, ali se trol i dalje glupavo smejujlo, ispruživši drugu ruku prema Karahueu. Holger dohvati mač i napade tu ruku.

Trol sad zamahnu prema njemu, ali Holger dočeka udarac štitom. Drvo naprsnu, i on pade na gomilu truleži na podu. Trenutak je ostao da leži, boreći se za vazduh. Karahueova kobila stade uspaničeno njištati i mahnito poskakivati. Alijanora je visila sa dizgina. Toliko je Holger uspeo da vidi pre no što se pridigao, a onda pogled usredsredi na Karahuea.

Saracen je pocupkivao po gnezdu. Neverovatno, ali u svoj toj zbrci uspevao je da održi ravnotežu. Svakom nespretnom zamahu trola uspevao je da izmakne, da se sagne, dok mu mač ni jednog trenutka nije mirovao. Zviždao je i udarao, takvom brzinom da je bio gotovo nevidljiv, dok se iza njega Saracen smešio. Svaki udarac duboko se zarivao u zeleno meso. Trol je samo stenjao. Međutim, Karahue je nastavljao da mu obranjuje desnu ruku, hladno i pažljivo.

Sve dok mu poslednjim udarcem nije ofikario čitavu šaku.

"A sad, sledeća", nasmeja se on glasno. "Osvetli malo, Hjudži!" Patuljak zatače snop grančica između dve grane, istovremeno nastojeći da pomogne Alijanori da obuzda kobilu. Papijon je kružio unaokolo, kao da traži priliku da

pomogne.

Pastuv nazad dobi priliku kada je trol levom rukom izmahnuo put Karahuea. Zaletevši se otpozadi, prednjim kopitima jarosno je udario po širokim leđima. Trol pade na nos, Papijon se prope u svoj svojoj užasavajućoj visini i ponovo se stušti, smrskavajući trolu glavu.

"Milostiva nebesa", zadahta Karahue i prekrsti se. Okrenuvši se ka Holgeru, veselo mu doviknu: "Uopšte nije bilo loše, zar ne?"

Holger spusti pogled na svoj ulubljeni štiti. "Ne nije", složi se on žalostivo. "Samo sam ja bio loš."

Kobila je i dalje drhtala, ali se ipak dovoljno smirila da je Alijanora mogla da je miluje po vratu. "Hajdemo, gub'mo se odavdi", reče Hjudži. "Ovi smrad će mi istopi nos."

Holger klimnu glavom. "Ne bi trebalo da je daleko... Isuse Hriste!"

Nalik na ogromnog zelenog pauka, trolova odsečena šaka trčala je na prstima. Preko neravnog poda, na deblo se uspuzala pomoću kažiprsta sa kandžom, pa se ponovo spustila i tako nastavila dok nije pronašla odsečeno doručje. U trenu je ponovo srasla. Trolova smrskana glava i sama proključa i zaceli se, i on se uspravi na noge i isceri im se. Bledi snop bacao je crvenu svetlost preko njegovih očnjaka.

Potom se zagega prema Holgeru i Danac u trenu požele da utekne. Ali, nije imao kuda. On pljunu na tle i podiže mač; i kada trol posegnu prema njemu, on zamahnu svom snagom.

Oštrica je prodirala i prodirala kroz ruku debelu poput hrastovog debla. Gvožđe je odzvanjalo u mraku. Ledenozelena krv je šikljala, crnevši u dimu neprirodnog mesa. Mač kao da je sijao. Ruka bi odvaljena od ramena i otkotrlja se u gomilu lišća, nastavljajući da se praćaka unaokolo, i da uvijajući se vraća nazad.

Karahue udari zdesna i njegova sablja odseče komad sa trolovih rebara.

Komadina stade sluzavo puziti prema svom vlasniku, stvarajući zvuke kao da nešto usisava. Papijon se počeo propinjati i udarati prednjim nogama, i pola trolovog lica bi otkinuto, ali čeljusti padoše ispod pastuva i zgrabiše ga za zglavak. On zanjišta i ritnu se. Kandžama preostale šake trol onda zahvati konjske sapi i krv šiknu. Našavši se na putu drugog zamaha šake, Karahue primi udarac oklopljenim stomakom, pade uz zveket i ne diže se.

Zaista se ne može ubiti! pomisli Holger. Kakvo mesto za umiranje.

"Alijanora, izlazi odavde!"

"Neću." Ona zgrabi baklju i približi se Papijonu, koji kao da beše poludeo usled stiska na nozi. "Odvući ću je od tebe", doviknu mu ona. "Budi miran i oslobodiću te."

Trol dohvati svoju levu ruku i vrati je na mesto. Polovina njegovog lica kao da se i dalje smejala. Holger nije prestajao da udara, otvarajući mu duboke rane, ali su se one smesta zaceljivale. U trenutku, on posrnu unazad. Preko trolovog ramena video je Alijanoru kako se saginje ispod Papijonovih kopita koja su mlatila na sve strane. kako dohvata pastuvove uzde i nekako uspeva da ga umiri. Potom kleče, nastojeći da na neki način rastvori trolove čeljusti.

Kada je primakla baklju, one pupustiše stisak. Zapanjena, ona se trže u stranu. "Ho-o-o", izusti trol. Okrenuvši se od Holgara, on se naglo povuče ka kostima, podiže ih i stavi sebi u glavu. Zubi su mu škljocali dok se vraćao da dočeka Danca.

Alijanora glasno kriknu i udari čudovište bakljom po leđima. Trol se zatetura i pade na sve četiri. Osmuđeni deo kože nije se zaceljivao.

Holgeru sinu. "Vatre!" zagrme on. "Zapalite vatru! Spalite zver!"

Alijanora gurnu zapaljeni snop u gomilu slame i ova planu. Holger oseti bockanje u nosu od dima... Očišćujući dim, pomisli on pomahnitalo, očišćujući plamenovi, spaljuju smrad u grobnici oko njega. On se napreže i

ponovo udari.

Šaka odlete sa doručja preko pola pećine, i Alijanora se stušti za njom. Šaka se još koprcala u njenom stisku. Prsti nalik na zelene crve pokušavali su da se oslobode i ona zavitala šaku nemani u vatru. Šaka se nekoliko trenutaka grčila, čak je i ispuzala iz plamena, ali je već bila sva pocrnela. Kada se najzad, mrtva, umirila, vatreni jezici posegnuše za njom i svu je zahvatiše.

Trol stade da blebeće. Mlatarajući osakaćenom rukom kao toljagom, on izbi njome Holgeru mač, i ovaj, posrćući, krenu da ga dohvati, ali se trol sruči preko njega. Nekoliko trenutaka ostao je da leži pod njegovom telesinom, ne mogavši da dođe do daha. Ali, Papijon krenu u napad i čudovište se povuče.

Karahue se posrćući uspravi i iznova krenu u bitku. Papijon je, u međuvremenu, uspeo da obori trola, i Karahue stade da ga udara po nozi; radio je to bez prestanka, poput drvoseče. Kada ju je odsekao, Alijanora je dohvati obema rukama. Vatra je sada već hvatala i drvo i njeno pucketanje bilo se pretvorilo u riku; potpuno je osvetlila pećinu. Alijanora morade da uloži svu raspoloživu snagu, ali je ipak uspela da nogu, koja se divlje ritala, gurne među ugljevlje.

Holger najzad dođe sebi. Druga šaka držala ga je za stopalo - ona koju je Karahue bio odsekao. On je se oslobodi i zavitala u vatru, ali ova, nekako, uspe da se dočeka na čistini i istog se časa odvuče u sigurnost ispod debla. Hjudži se, međutim, baci na nju i oni se stadoše zajedno kotrljati - patuljak i šaka.

Trolu najzad odlete i glava, i ona stade škljocati i sliniti kada je Holger natače na mač... Jednim zamahom, odbaci je u plamen, ali se glava otkotrlja nazad, goreći, šireći oko sebe plamenove, prema Alijanori. Holger je ponovo natače na mač. Ne razmišljajući šta će se dogoditi sa njegovim sečivom, on gurnu trolovu glavu natrag u vatru; držao ju je tamo sve dok je vatra nije progutala.

Bilo je preostalo još samo trolovo telo. Za Holgera i Karahuea bio je to

najteži zadatak - trebalo je stvar tešku poput čitavog sveta otkotrljaju prema plamenu, dok im se ona suprotstavljala zmijama koje su joj iznicale iz utrobe. Kasnije, Holger nikako nije bio u stanju da se jasno seti šta se dogodilo. Ali, uspjeli su da spale i trolovo telo.

Pogled mu onda pade na poslednji odbljesak. Crven i pobesneo kao i sam plamen, Hjudži baci trolovu šaku u vatru, da je ova uništi, a onda klonu na tle i ostade nepomičan.

Alijanora se naže nad njega. "Teško je povređen", povika ona, ali Holger jedva da ju je čuo od praskova plamene buktinje. Od toplote i isparenja bio je suviše ošamućen da bi mogao da misli. "Hjudži, Hjudži!"

"Biće bolje da pobegnemo, pre no što se čitavo ovo mesto pretvori u kazan", zadahta Karahue Holgeru u uvo. "Vidite li kako dim izlazi kroz onaj tamo tunel? Tamo mora da je naš put. Neka ona ponese patuljka. Pomozite mi oko ovog mog idiotskog konja!"

Nekako su uspjeli da smire životinju. Nekako su uspjeli i da se probiju kroz tunel u kome je svaki udisaj izazivao bol. I da napokon izbiju na svež vazduh.

23.

Nalazili su se iznad litice, shvati Holger sa tupom iznenađenošću. Nije znao koliko dugo su bili pod zemljom, ali mesec se kretao prema zapadu. Mesec? Oh, da. Da, oblaci su se razilazili, zar ne? Bilo je suviše vetra za njih. Vetar je urlao preko ravnice prekrivene štipavcem i krutom travom; tu i tamo videlo se po koje beživotno drvo. Sve je, inače, bilo sivo ispod užurbane mesečine i nemilosrdno oštarih zvezda. Holger nije uspevao da vidi dim iz trolove spaljene jazbine; vetar ga je raznosio suviše brzo. Prema jugu, na dohvat ruke, pustaru su oivičavale stene, iza kojih nije video ništa osim tame, kao da je stajao na rubu stvaranja. Činilo mu se da tamo na severu planine pridržavaju nebo, da vidi treperenje glečera, ali nije bio siguran. Hladnoća mu

se uvlačila u kosti.

Karahue mu se hramajući pridruži. Holger se zapita da li i on izgleda tako grozno kao Saracen - iscepan, umrljan krvlju, crn od dima, sa ulubljenom kacigom i poderane odeće, sa uništenim mačem. I svetlost je bila oslabila. Oblak je obavio mesec i on ništa više nije video.

"Jesu li svi ovde? zagrakta on.

Karahue odvrati tako tiho, da je lelujanje trave gotovo zatomilo njegov glas. "Bojim se da je mali prošao zaista loše."

"Nisam", odvrati bleđa senka nekadašnjeg gundavog basa. "Doveo sam nas, nisam li?"

Mesec se ponovo oslobodi. Holger kleče pored Alijanore, koja je ljuljuškala Hjudžijevu kudravu glavu u svom krilu. Krv je isticala iz patuljkove slabine, ali je mlaz postajao sve slabiji, još dok je Holger posmatrao.

"Hjudži", prošapta ona. "Ne mo'š umreti. Neću da verujem u to."

"Neću, curo, ne uzrujavaj se", promrmlja on. "Oni veliki smrdež platio je najvisoku cenu za mene."

Holger se naže. Na beloju, nestvarnoj mesečevoj svetlosti lice ispod njega podsećalo je na rezbariju u starom tamnom drvetu. Samo su se još brada, nošena vetrom, i nekoliko mehurića krvi na usnama i dalje micali. On shvati da se rana ne može zatvoriti. Bila je suviše velika za tako malo telo.

Hjudži potraži Alijanorinu ruku i pomilova je. "Oh, nemoj plačeš", uzdahnu on. "Čitavo pedeset ženskinja od moj rasu ima razlog za žaljenje. A uvek su to oni koj' smo ponajviše voleli." Mučio se da dođe do daha. "Dao bi vami savet k'o vodič, da bi' mog'o. Al' buka u moju glavu suviše velika."

Holger skide kacigu. "Ave Maria", poče on. Ništa drugo nije mogao da učini, i možda ništa bolje, ovde na ovoj vetrovitoj hladnoj planini. Zamolio je milost za Hjudžijevu dušu. Kada je patuljak izdahnuo, Holger mu sklopi oči i

prekrsti ga.

Zatim ustade i pođe sa Karahueom da mačevima iskopaju plitak grob, ostavivši na trenutak Alijanoru samu. Posle su iznad patuljkovog tela nagomilali kamenje i Hjudžijev bodež zabili u kamenu humku, sa drškom okrenutom naviše. Vukovi su zavijali, miljama daleko u pustari. Holger se nadao da neće pronaći grob.

Na kraju su ljudska bića previla vlastite rane što su bolje mogla. "Pretrpeli smo teške gubitke", primeti Karahue. Njegova veselost kao da beše iščilela usled umora. "Ne mislim tu samo na našeg prijatelja; izgubili smo i konja i mazgu sa zalihama. Od naših mačeva ostale su samo gvozdene batine bez sečiva, oklopi su nam se skoro raspali od udaraca. A ni Alijanora neće moći da leti dok joj krilo... ruka ne zaceli."

Holger se zagleda preko neravne sive zemlje. Vetar mu udari u lice. "Ovo je moj posao", reče on. "Mislim da niko drugi ne bi trebalo da bude povređen."

Saracen ga je sve vreme posmatrao. "Mislim da je to zadatak svih časnih ljudi", reče on.

"Slušajte, Karahue, mogu vam reći da nam je protivnik kraljica Morgana le Fej, lično. Ona će znati da smo stigli dovde. Mislim da je već odjurila u Srednji svet, po one koji još mogu da nas zaustave."

"Brzo putuju, ti stanovnici Srednjeg sveta", odvrati Karahue. "Biće najbolje da se ne zadržavamo radi odmora. Ali, kad stignemo do crkve - šta onda?"

"Onda će moja potraga biti okonačana... možda... i možda ćemo biti bezbedni. Ili, možda i nećemo. Ne znam."

Holgeru je na vrh jezika bilo da Karahueu ispriča čitavu priču, ali Saracen se već bio okrenuo da dohvati svog konja. Nema vremena, nema vremena.

Alijanora skoči na Papijona iza Holgera. Rukama ga je očajnički stezala

oko pasa, okrenuvši se samo jednom, da mahne onome koji je ostao pod zemljom.

Čak je i pastuv bio iscrpljen, a kobili su klecala kolena od umora. Kopita su odzvanjala po kamenju, tle pod klekom je šumorilo, a mrtvo drveće škripalo. Nisko iznad obzorja, napukli mesec mutio je Holgeru pogled, kao da pokušava da ga zaslepi.

Posle dugo vremena, Alijanora se oglasi: "Da l' je neprijatelj slučajno nabas'o na nas, tamo doli ispod prevoja?"

"Ne, nije." Holger baci pogled preko bezbojne, senkama prošarane zemlje. Od Karahuea se video samo obris, naspram zvezda i oblaka... Verovatno je spavao u sedlu, jer ništa nije rekao kada je Holger nastavio. "Najpre je došla sama Morgana. Potom je, posle našeg razgovora, poslala one divljake."

"Šta ti je rekla ta veštica?"

"Ona... ništa. Samo je htela da se predam."

"Mislim da je tražila i nešto više", reče devojka. "Nekad ti je bila ljubavnica, je l' tako?"

"Da", prigušeno odgovori Holger.

"Ona bi ti mogla dati ponosit život."

"Rekao sam joj da bih radije ostao s tobom."

"Oh, dragi moj!" prošapta ona. "Ja... ja..."

On primeti da se trudi da ne zaplače. "U čemu je stvar?" upita on.

"Oh, ne znam. Ne trebalo bi da budem tako srećna, je li tako, tako brzo? I, i, i... al' ne mogu sebi pomognem..." Ona obrisa oči ostacima svog ogrtača.

"Ali", zamuca on. "Ali... Mislio sam da ti i Karahue..."

"On? Prijatan, jeste. Stvarno si zaista mislio, Holger, zar si zaista mog'o poveruješ da sam 'tela išta više neg' da mu skrenem um sa tebe i tvoja tajna? I, možda, učinim te pomalo ljubomoran? Kako neka devojka može želeti nekog drugog muškarca neg' tebe?"

On se zagleda u zvezdu severnjaču.

Ona zadrža dah i položi mu ruke na ramena. "Sad dosta o tome", zaključila ona odlučno. "Al' ako te ikada u'vatim. Holger, da ponovo 'oćeš da pružiš ruku za neku bludnicu, teško će biti tebi." Ona zastade. "Mislim. nekakvu drugu osim mene, to jest."

On zaustavi konja. "Karahue!" pozva on. "Probudi se!"

"A?" Saracen posegnu za sabljom.

"Naše životinje", počeo Holger. "Ako im ne dopustimo da se odmore, stropoštaće se od umora. Putovaćemo brže, gledano na duže staze, ako im sada damo sat odmora."

Lice drugog muškarca predstavljalo je samo ovalnu mrlju, njegov oklop mutno je sijao, ali se videlo da razmišlja. "Ne znam. Kada Morgana jednom krene u poteru za nama, ovakvi konji jure poput vihora. Pa ipak..." On sleže ramenima. "Kako želite."

Pošto skliznuše na travu, Alijanora željno povuče Holgera za ruku. On klimnu Karahueu glavom, nadajući se da u njegovoj kretnji nije bila suviše samozadovoljstva. Saracen je trenutak delovao zapanjeno, a onda se nasmeja. "Srećno, prijatelju", reče on i prući se koliko je dug na tle, zviždućući neku melodiju put neba.

Holger krenu za Alijanorom, zaboravivši na vlastiti umor i bol. Srce mu je lupalo, ne ludački, već snažno i zadovoljno kroz čitavo telo. Kada su se zaustavili, prepleli su prste i zagledali se jedno u drugo.

Mesečina je proticala preko pustare, sive, izbrazdane senkama, svetlucajući na mrazu. Oblaci koji behu preostali presijavali su se po rubovima, i zvezde su blistale između njih. Vetar je i dalje glasno zavijao, ali Holger na to nije obraćao pažnju. Video je Alijanoru kao obličje od žive, klizajuće senke i hladne bele svetlosti. Kapi rose svetlucale su joj u kosi, a u očima joj se nazirala mesečina.

"Možda više nećemo imati prilika da popričamo", reče ona tiho.

"Možda nećemo", složi se on.

"Dozvoli mi zato sada ti kažem da te volim."

"I ja tebe volim."

"Oh, moj najdraži..." Ona mu priđe i on je privi uza se.

"Bio sam budala", ubrzo potom reče on, žaleći što nije u stanju da pronade neke lepše reči. "Nisam znao šta želim. Mislio sam da ću moći, kada se ovo završi, da odem i da te ostavim. Pogrešio sam."

Oprostila mu je rukama, očima i usnama.

"Ako ikako uspemo da se izvučemo", reče on, "nikada se više nećemo rastati. Ovde pripadam. Ovde, s tobom."

Mesečina joj odbljesnu u suzama, ali smeh joj je bio tih i srećan. "To je dovoljno", reče ona.

Ponovo ju je poljubio.

Karahueov povik ih razdvoji, a onda im vetar donese isprekidanu buku koja je odzvanjala i zamirala preko jezera mesečine. "Brzo, dođite brzo, lovci!"

24.

Zvuk truba slabo je dopirao iz daljine; bio je na samoj ivici čujnosti. Bio je sačinjen od hućanja vetra i mora, i lepeta velikih krila; glasova sokola i gavrana. Holgeru je bilo jasno da je otpočeo Veliki Lov na njega.

On uzjaha Papijona. Dok je pastuv kretao u trk, on podiže Alijanoru i smesti je na njeno mesto iza sebe. Karahue je već bio uzjahao. Bela kobila i dronjava bela odeća njenog jahača sablasno su leteli, odbljeskujući pri niskoj mesečini. Kopita su odzvanjala i tutnjala. Bili su se povili u sedlima, spremni na dugo bežanje.

Mesec je srebrnasto sjao u Holgerovom levom oku. Pustara je klizila pored

njih, tama ispod njih, zajedno sa odbačenim kamenjem i siktavim grmljem, i čangrljanjem grančica sličnim smehu. Osetio je kako mišići konja podrhtavaju i njišu se između njegovih butina; osećao je devojčine ruke oko pasa, koje su ga vodile u pravcu koji beše istražila. Čelik ga je zvečeći pritiskao, koža je škripala, vetar urlao. Najglasnije se čulo naporno konjsko dahtanje.

Posvuda unaokolo bile su zvezde, ali nezamislivo daleko u tamnim nebesima. Labudovo sazvežđe blistalo je iznad njih, Mlečni put ih je zasipao suncima iz svog zamagljenog luka. Velika Kola kotrljala su se ispod severnog pola; sve zvezde bile su hladne. U pravcu severa počeo je da nazire vrhove ovog planinskog venca, oštre poput mača, zavučene u korice od leda koji se presijavao na mesečini. Iza njega narastala je nesvetlost.

Galop, galop, i samo galop! Holger je sada čuo zvuk divljih rogova iz veće blizine, kako vrište i zavijaju. Nikada ranije nije čuo teskobu kakvu su obznanjivale trube prokletih. Kroz raskoljen vazduh čuo je kopita na nebu i lavež besmrtnih lovačkih pasa. On se naže napred. Telo mu se njihalo u skladu sa Papijonovom jurnjavom; labavo je držao uzde na njegovom povijenom vratu, dok je drugom rukom stezao Alijanorinu.

Brzo, brzo, preko mrzlosive pustare, ispod poslednjih olujnih oblaka i meseca koji je tonuo; galop, galop, galop. Čemer progonitelja vrištao mu je u glavi. On se strese, upirući se ne bi li ugledao svoj cilj. Ali, video je samo ravnice i glečerne planine s druge strane.

Karahue počeo da zaostaje. Kobila mu je posrtala. On joj povuče glavu naviše i podbode je. Holgeru se učini da već može da čuje šape košmarnih pasa. Oko njega odjednom prasnu ludačka vika.

On se osvrnu, ali je Alijanorina kosa, vijoreći se, skrivala one koji su ih sledili. Učini mu se, u magnovenju, da vidi metal kako plamti. Nije li ono bilo kloparanje kostiju mrtvaca?

"Pohitajte, pohitajte, najbolji među konjima! Oh, juri, prijatelju moj, juri

kao što ni jedan konj do sada nije jurio, jer zajedno s nama progonjeni su i svi ljudi... Pohitaj, draga moja, jer mi jašemo protiv Vremena koje stupa, jašemo protiv Haosa koji maršira. Ah, neka je Gospod s tobom, neka ti Gospod podari snagu za trk!"

Zvuci roga ispuniše mu lobanju. Kopita i lovački psi i prazne kosti bili su mu za petama. Holger oseti kako se Papijon sapliće, i Alijanora umalo da ne bi zbačena. Pošto ju je držao za ruku, on je snažno povuče k sebi. Nastavili su da jašu.

Tamo gore, šta to bi, tamo naspram neba? Crkva sv. Griminija... Ali Divlji Lov urlao je i jurio nizbrdo. Čuo je hućanje strašnog vetra i pred očima mu je staala tama. Isuse Hriste, ne zavređujem to, ali mi pomози.

Na putu mu se isprečio zid. Papijon se sabra i skoči. Kada se lovci približiše, Holgera prostrelila kroz srce nezamisliva hladnoća. Učini mu se da čuje kako mu vetar zviždi između rebara.

Crni pastuv udari tako snažno o tle da Holger umalo da ne izlete iz sedla. Karahue ga je sledio. Bela kobila, međutim, nije uspela da preskoči zid. Sručila se. ali je njen jahač na vreme odskočio. U hvativši se za vrh zida, prebacio se na tle u dvorištu crkve. Holger ču da je kobila ispustila samo jedan krik, kratak i užasan, kada ju je tutnjava sustigla.

A onda više ničega nije bilo. Prestao je i vetar. Razlegla se tišina poput vriska.

Holger se naže napred. Ruka mu je drhtala, ali ipak uspe da dohvati Karahueovu; Alijanorinu ni za trenutak nije ispuštao. Potom se osvrnuše oko sebe.

Dvorište je bilo zaraslo u travu i vinovu lozu, kroz koje su se nazirali oštećeni nadgrobni spomenici što su oivičavali razrušene obrise crkve. Magla se vukla poput pipaka, presijavajući se belim na mestima gde ju je dodirivao grbavi mesec, sa neugodno vlažnim mirisom truleži. Holger oseti kako

Alijanora drhti na hladnoći.

A onda začu zvuk koji je dopirao iz senki iza crkve. Bio je to zvuk konja koji se kretao između grobova, konja starog i hromog i umornog do smrti; posrtao je između humki tražeći njega, i on zatomi jecaj u grlu. Jer, znao je da je to Konj Pakla, i da će onaj ko ga pogleda umreti.

Papijon nije mogao da žuri, ovde gde su nadgrobni kamenovi virili iz korova nalik na prste koji žele da ga povuku k sebi. Karahue dohvati uzde i povede pastuva. Išli su između prevaljenih nadgrobnih ploča, koje su ležale u neredu kao da su bile pijane, sa imenima odavno izbrisanim sa svojih lica. Zvuk starog šepavog konja postajao je sve glasniji; provlačio se i posrtao kroz senku, njima u susret.

Magla je sve gušće i gušće svetlucala oko crkve svetog Griminija, kao da bi da je sakrije. Holger uspe samo da razabere da je zvonik pao, da nije bilo krova, i da prozori slepo zjape. Karahue se crkvi približavao lagano, opipavajući put kroz koprenasta isparenja i između nadgrobnih kamenova.

Kopita Konja Pakla drobila su drevni šljunak. Ali, tu su bila i vrata crkve. Holger skoči iz sedla, a Alijanora se šćućuri na Papijonovim leđima. On podiže ruke i ona mu pade u naručje; potom je ponese uz stepenice izjedene od vremena.

"I ti", reče nežno Karahue, i uvede pastuva unutra.

Zaustavili su se u nečem što je nekada bio brod crkve i gledao u pravcu oltara. Obasjavali su ga poslednji zraci mesečine. Raspeće je još bilo tu, visoko uzdignuto iznad srušenogograđenog prostora ispred glavnog oltara; Holger je mogao da vidi Hristovo lice naspram zvezdanog neba. On pade na kolena i skide kacigu. Trenutak potom, Karahue i Alijanora mu se pridružiše.

Čuli su kako se Konj Pakla udaljava. Dok su se njegovi klopotavi, šepavi udari kopita povlačili u tišinu, podiže se slabašni lahor i razveja maglu. Holger pomisli da crkva nije mrtva, da nije oskrnavljena. Stajala je pod

krovom koji je činilo nebo, i sa zidovima od živog sveta; stajala je kao znak mira.

On ustade i prigrli Alijanoru. Znao je da je to kraj njegove potrage, i to saznanje ispuni ga bolom. Pogled mu se zadržava na njenom licu, okrenutom prema njemu, pre nego što ju je poljubio.

Karahue tiho upita: "Šta ste, u stvari, došli ovamo da nađete?"

Holger mu ne odgovori odmah, već priđe oltaru. Na podu, ispred ograde za pričešće, nalazila se kamena ploča. Kada je dodirnuo gvozdenu alku na njoj, drhtaj sećanja svega ga prože.

"Ovo", odgovori on, pa izvuče mač, sada beskoristan kao oružje, i gurnu ga kroz alku kao polugu. Ploča je bila čudovišno teška. On oseti kako se čelik povija dok se napinjao. "Pomozite mi", zadahta on. "Oh, pomozite mi!"

Karahue gurnu svoj mač u pukotinu koju Danac beše načinio, i, trenutak potom, Holgerov mač puče. Zajedno su podigli ploču, i ona pade na tle uz šuplju jeku i razbi se na tri dela.

Alijanora uhvati Holgera za rame. "Slušaj!" uzviknu ona.

On podiže glavu. U daljini je čuo buku vojske. Zemljotresni bat kopita, zvuk truba, zveckanje oružja koje je podsećalo na smrt. "To je vojska Haosa", reče on, "koja je krenula na čovečanstvo."

Potom spusti pogled na usku rupu kod svojih nogu. Mesečina se plavičasto odsijavala od velikog sečiva koje je tamo ležalo i čekalo.

"Ne treba da se plašimo", reče on. "U ovom maču je zapreteno ono što oni ne mogu da podnesu. Kada njihovi demonski bogovi budu prognani nazad u Srednji svet, ljudi preobraženi u divljake pašće u očajanje i razbežati se. A to će biti uskoro."

"Ko si ti?" prošapta Alijanora.

"Još to ne znam", odvrati on. "Ali, otkriću."

Oklevao je još nekoliko trenutaka. Posedovao je Moć, ali je to bilo nešto

više od čoveka i čovekovih nadanja. Nije se usuđivao da podigne široki mač.

Pogledavši priliku na krstu, on se saže i uze mač, Kortanu, u ruke.

"Poznajem to sečivo", zahahtala Karahue.

Holger oseti kako nestaje opsena u koju se bio prerusio. Sećanje mu se povrati i on postaje svestan sebe.

Svi se oko njega okupiše, i on zagrlila Alijanoru slobodnom rukom. Karahue ga je tapšala po ramenu, dok je Papijon nežno češala svoju gubicu o njegov obraz. "Šta god da se dogodi", počela on, "šta god da se dogodi meni, znajte da ćete se vi vratiti bezbedno, i da će vas uvek pratiti moja ljubav."

"Tražio sam te, prijatelj", reče Karahue. "Tražio sam te, Ožije."

"Volim te, Holger", reče Alijanora.

Holger Danske, poznat u starim francuskim hronikama kao Ogier le Danois, pope se u sedlo. Bio je to princ Danske, koga su još u kolevcima darivale snagom, srećom i ljubavlju vile koje ljudima žele dobro. On je bio taj koji beše došao da služi Karlu Velikom i uzdigao se među najbolje među njegovim vitezovima, kao branilac hrišćanstva i čovečanstva. On je bio taj koji je u borbi pobedio Karahuea od Mauritanije i, pošto su se sprijateljili, zajedno s njim krenuo da luta svetom. On je bio taj koji je bio drag Morgani le Fej, i koga je ona, kada je ostario, odvela u Avalon i tu mu vratila mladost. Tamo je boravio dok pagani nisu ponovo ugrozili Francusku, stotinu godina kasnije, a onda je otplovio da ih ponovo pokori. Zatim je, u trenutku trijumfa, bio je uzet iz sveta smrtnih ljudi.

Neki tvrde da još čeka u bezvremenom Avalonu da se čestita Francuska ponovo nađe u opasnosti, a neki, opet, kažu da spava ispod dvorca Kronberg i da se budi u trenucima kada je potreban Danskoj; ali, niko se ne seća da on jeste i da je oduvek bio čovek, skromnih potreba i ljubavi; za sve, on je pre svega Branilac.

On izjaha u pustaru, i imao se utisak da zora jezdi s njim.

BELEŠKA

Dobio sam pismo od Holgera Karlsena odmah posle rata, u kome mi saopštava da je preživeo. Posle toga nisam imao vesti od njega pune dve godine, a onda je banuo u moju kancelariju.

Pomislio sam da se mnogo promenio. Bio je postao nekako tiši i izgledao je mnogo stariji, što i nije bilo iznenađujuće kada se ima u vidu šta sve mora da je doživeo kao član Pokreta otpora. Objasnio mi je da je ponovo dobio posao u Americi. "Samo radi novca", reče on. "Zapravo me zanima da švrljam po tvojim knjižarama. Pronašao sam neke stvari u Londonu, Parizu i Rimu, ali to nije dovoljno."

"Za ime sveta?" upitah ja. "Ti, bibliofil?"

On se muklo nasmejao. "Ne baš. Ispričaću ti neki drugi put." Potom se stao raspitivati za zajedničke prijatelje iz starih dana. Boravak u Londonu koristio je njegovom engleskom.

Na taj drugi put nije trebalo dugo da čekam. Pretpostavljam da je osećao neodoljivu potrebu za naklonjenom mu publikom. Pristupio je katoličkoj crkvi... što je podatak koji, poznavajući ga, ističem kao važan dokaz u prilog ove priče... Međutim, ispovedaonica nije mogla da mu posluži u tu svrhu. Osećao je potrebu da sve ispriča, onako kako je on to doživio. "Ne očekujem od tebe da poveruješ i jednu reč od svega ovoga", rekao je, uz pivo i sendviče jedne noći u mom stanu. "Samo me saslušaj, hoćeš li?"

Završio je negde pred zoru, dok je još bio mrak, dok su pod nama ulice ležale prazne, a gradska svetla bila tako prigušena da smo mogli da vidimo nekoliko preostalih zvezda. Sipao je sebi još piva i dugo zurio u čašu pre no što je počeo da ga pije.

"Kako si se vratio?" upitah ga najtiše što sam mogao, kako ga ne bih uznemirio. Delovao je kao mesečar.

"Iznenada. Vratio sam se iznenada", odvrati on. "Izjahao sam napolje i rasterao vojsku Haosa, goneći je ispred sebe. A onda, odjednom, sve je počelo da podseća na borbu na onom žalu, jedne druge noći i u jednom drugom svetu. I ponovo sam se našao tamo; jurio sam napred, nag. Moja odeća, kao što znaš, nije bila prešla zajedno sa mnom; ležala je na gomili kod mojih nogu. Okrznuo me je metak ili dva, ali ništa strašno. Bio sam tako prokleta brz. Brži no što ljudsko telo ima pravo da se kreće. Lekari kažu da se to može dogoditi u uslovima krajnjeg stresa. Adrenalin, ili tako nešto. U svakom slučaju, našao sam se među Nemcima, oteo sam jednom od njih pušku, stao da mašem njome, i dao se na posao. Posao koji je ubrzo bio obavljen."

Na licu mu se javi grimasa zbog tog neprijantog sećanja, ali on tvrdokorno nastavi: "Ta dva sveta... i mnogi drugi, koliko znam... na neki način predstavljaju jedan te isti svet. Ista bitka se vodila, ovde protiv nacista, a tamo protiv Srednjeg sveta; ali na oba ta mesta Haos se borio protiv Reda, nešto staro i divlje i slepo bilo je u ratu sa čovekom i čovečjim delom. U oba sveta Danska i Francuska bile su u nevolji. I tako se Ožije javio u oba, jer je morao.

Ovde, u ovoj vasseljeni, pretpostavljam da su spoljašnje zamke bile mnogo manje slikovite. Čovek u čamcu beži da pomogne Saveznicima. Međutim, bilo je neophodno da on pobegne. U svetlosti onoga što se od tada poizdešavalo, možeš pogoditi zbog čega. I zato se Holger Danske pobrinuo da taj svet bude slobodan. Bio sam... nedeljama?... odsutan u tom karolinškom svetu, a vratio sam se u isti taj trenutak u ovom. Vreme je čudna stvar."

"Šta je posle bilo s tobom?" stadoh se raspitivati.

On se zakikota. "Ludački sam se provodio objašnjavajući zbog čega sam se skinuo do gola pre nego što sam jurnuo na neprijatelja. Ali, žurili smo, i otišli svako svojim putem pre nego što je napetost u mom umu postala prevelika. Od tada sam bio samo običan Holger Karlsen. Šta sam drugo i mogao?" On sleže ramenima. "Kada sam otkrio da sam Branilac, slomio sam

vojsku Haosa u tom svetu. A onda, zahvaljujući čaroliji, bio sam vraćen da ovde završim svoj zadatak... E pa, ravnoteža je ponovo uspostavljena, i nije bilo nikakve neravnotežne sile koja bi me poslala preko vremenoprostora. I tako sam ostao."

On se umorno zagleda u mene. "Razume se da znam o čemu razmišljaš", reče on. "Opsene, i tako to. Ne krivim te. Ali, hvala ti što si me saslušao."

"Nisam baš siguran šta bi trebalo da mislim", odvratih ja. "Reci mi, ipak, zbog čega preturaš po knjigama?"

"Starim knjigama", podseti me on. "Grimoires. Rasprave o magiji. Morgana me je nekada poslala ovamo." On lupi pesnicom po stolu. "Ali, sam ću pronaći način da se vratim!"

Godinama ga nisam video, niti bilo šta čuo o njemu. Niko drugi nije. Pa, ljudi znaju da nestanu. Možda je nestao, otišavši na mesto koje je pominjao - ne odustajući da misli da je priča koju mi je ispričao istinita. O tome ja nisam pozvan da sudim, mada, nadam se da jeste.

U međuvremenu su se, pak, počele dizati nove oluje. Može se desiti da nam Holger Danske ponovo bude potreban.